

Refik Halid Karay - Nilgün Cilt3 Nilgün'ün Sonu

Üçüncü Cilt NİLGÜN'ÜN SONU

Üçüncü Cilt BİRİNCİ KISIM

X il'ot bize dönerek dedi ki:

— Tibesti ile Hoggar dağları arasından hep çöl üzerinde uçu-voruz. Bir saate kadar Bir-i-Kalanga'ya ineceğiz.

Yol arkadaşlarımdan İngiliz Binbaşısı Appel soruyor:

— Orada Fransız garnizonu mu var?

— Evet. Rahat edeceğinizi pek sanmam. Misafir olacağınız insanlar iyi kalplidirler ama, dağınık ve laubalidirler. Traş olmayı bile lüzumlu saymazlar.

İngilizlerin traşa verdiği ehemmiyete gülümsedim... Gülümsemem uzun sürmedi: Afrika? Tibesti? Hoggar? Buralarda ne arı-vorum?

Oraya gelmeden evvel size «Mapa Melikesi Nilgün» kısmını bıraktığım yere, Lübnan'a dönmekliğim lâzım. Hikâyeme kestiğim noktadan başlamalıyım. Arkasından koştuğum ve yüzünü görünce Nilgün olmadığını anladığımı kadına:

— Affedersiniz, birine benzettim...

Diyebilmişim. O ve yanındakiler yollarına devam ediyorlardı. 1 n bir müddet ayakta kaldım; sonra bu dağlık, taşlık ve köy yolu erinde ilk rastladığım, iri bir kayaya dayandım. Fakat durama-m< Çöktüm. İnliyorum:

— Nil! Nilgün!

Nilgün'ümün Japon istilâsından sağ sağlim kurtulmuş olması günler, aylar geçtikçe zayıflıyor. Zira onun da Türk va-

542 YYY-YY'YYYYY-YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY'Y*YYY*Y» tandaşı sıfatıyla serbest bırakılarak mübadeleye tabi

u

u

bir tarafta görünmesi icap ediyordu. Demin sahici Nilgün Sulda >1 karşılaşmıştım; vücudunun,

hele yüzünün bazı hatları ona ben mekle beraber alımsız, ışıksız, kabacasma mağrur bulduğum v Nilgün! Civarından derhal kaçmak istediğim, lâkin mecalsizliği den kıpırdanamayarak dönüş yolu üzerinde çöküp kaldığım yaban bir Nilgün!

— Benimki öldü, diyorum, hem de kimbilir ne zamandan beri Şu var ki, önce çamlığa doğru giden Nilgün Sultan, onun v=

lancısmın teyze kızıydı; söylediğim gibi ötekini andırıyor da Uğradığım felâkete rağmen kafamın içinden —böyle bir anda inanılması güç— düşünceler geçti. Normal bir adamın aklına sığma. yacak fikirler! Kendimden utanarak itiraf edeceğim; diyorum ki-

— Belki sesi çok benziyordur. Belki de daha çok benzeyen halleri vardır... Vücudunda da onunkine tamamiyle benzeyen bazı yerleri olabilir; Uzakdoğu'da kaybettiğim Nil'in benzerini tesadüf karşıma çıkarıyor.

Beni bildiğiniz için hayrete düşeceğinizi sanmıyorum. 1936 yılında, tafsîlâtını unutmamış olduğunuzu tahmin ettiğim Seylân adasından Cava'ya gittiğim zaman, Nil'e iki yıl, sürekli surette ihanette bulunmamış mıydım? Neydi o Zülma'lar, Zet'ler, Atiye'ler! Ya, kendisini yeni doğmuş çocuğumuzla yatta bırakarak kaçtıktan sonrakiler? Böyle bir deliden herşey beklenebilir. Nilgün'ün öldüğüne kanaat getirdiğim sırada bile bu yeni kadın zihnimi derha! meşgul etmeğe başlamıştı... Bir lâhza ancak gördüğüm, hoşlanmadığım halde!

Bazari derim ki:

— Acaba, çoğumuzun aklından aynı şeyler geçer, çoğu in daha hafif de olsa aynı arzulara kapılır, çok defa birbirimizi a rırız da açığa vurmaktan mı çekiniriz? Faziletli görünmeğe, h kendimizi de faziletimize inandırmağa mı çalışırız?

Başlangıçtanberi duyduklarımı aslına mutabık olarak anlat"1' usulünü tuttuğumdan kaçamak yollara sapmamakta devanı ğim. Beğenilmeğe yeltenmiyorum; ne isem onu yazıyorum.

SONU

YYYYYY-YY'-Y-Y*YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY'

543

içindir ki ruh hekimlerinin bir tedavi şekli olan «psikanaliz»'i i kendime yaparak ve gizli heyecanlarımı fazla buhar gibi a]ıvererek —en müşkül zamanı da dahil— ferahlamak imkânı elde ediyorum. Şifa bulmadığım muhakkak... Lâkin bir nevi rahatlık duyduğuma eminim.

Kaya dibinde hep bunları mı düşündüm? Hayır! Bunların dimağımda çırpıntısı bir lâhza sürdü; duruldu; satıhtan tekrar de-rinliİle çöktü. Nil'in akıbeti hakkında ömrümce malûmatsız kalmak korkusu benliğimi sarmıştı. Eğer yaşıyorsa 27 yaşındadır; ben 46'yı buldum. Son aylarda çektiğim çileyi de hesaba katınca artık ne sevgilirai» ne çocuğumu aramak için yeniden Hint Okyanuslarına gidecek, diyar diyar dolaşacak kudrete sahiptim. Param kalmamıştı, tab-ü tuvanım da! Hele şu sırada tamamiyle bitkindim. Zaten savaş, yolları kapamıştı. Avrupa hâlâ ateş içinde

idi; daha müthişi, Fransa'ya asker çıkarılmasını bekliyordu. Asya'da Japonlar zayıflamıştı, ama çöktürilememişti. Hareketsizliğe mahkûmdum. Olsa olsa memleketime döner, bir köşeye büzülür, sulha kadar sinerdim. Karar verdim: İstanbul'a gideceğim, hem vatanıma, hem de Tayfur'a kavuşacağım. Dübeşte ve ikimiz daima Nilgün'ü anacağız. Nilgün'ü, Kolombo'yu, Kandi'deki köşkümüzü, Mapa'daki sarayı, suiçi bahçesini, hepsi de birbirinden güzel şeyleri... Ölmüş güzellikleri! Bilhassa Dübeşte ile konuşacaklarım pek çok.

Kalkmak istedim; ayaktayım. Fakat birdenbire gözlerim karardı, toprağı altımdan kayıyor zannettim; hemen oturdum. Başım dönüyor; bir taraftan da titriyorum. Şoförü çağırmaktan başka çare yok. Epeyce uzakta, daha kötüsü yamacın arkasında bulunan köşke doğru bağırdım; otomobili kapıda bırakmışım. Bağırdım mı? Sesimi işitmedim; dağlardan aksi sedasını da...

Demek bağıraramamışım; haykıramıyorum; gırtlığım kuru bir kösele parçası. Cava'da tutulduğum tropik malaryası tekrarlıyor. Geçişirsem bile haftalarca yatağa serecek. Hangi yatağa? Beyrut hastahanelerinden birinde bir demir karyolaya... Bereket Lübnan hükümetinin Polis Müdürü İshak Bey eski ahbablarımdandır, as-etü Türktür; ona haber yollarım, icabedeni yaptırır... Evvelâ şu-

I

544

radan kurtulmak lâzım. Aşağı asfalttan boyuna otomobiller oB • yor, yürüyemiyorum, sesimi duyuramıyorum ki! Titreme arttı; za gır zangır sarsılıyorum; dişlerim de kilitlendi. Gelecek ateş 40 3 receyi aşacak. Zaten bir haftadır ense köküne yapışan ağrı(ıa kırıklıktan, ürpermeden endişe etmekteyim. Mel'un krizin yakam sarılacağına işaret etti bunlar... Pek fena bir zamanıma rastladı; ma neviyatım da, bünyem de düşük. Çok hırpalayacak.

Keçi otlatan bir karı koca, hasta ziyaretinden dönen bir Marun" papazı, salatasını yapmak için — yerlilerin rızannê dedikleri— sajjız kokulu otlardan toplayan bir köylü kız, bir çocuk görünse bari Dağ adamları çok nâziktirler; yabancıya iyi gözle bakarlar; her işi bırakıp yardıma koşarlar. Hattâ evlerine alırlar, doktor çağırırlar icabında hastabakıcılık bile ederler. Fakir olan köylü bunlara mukabil beş, on kuruş teminini düşünür, turizm terbiyesi almıştır ama hayır işlemekte dindarlığın da tesiri çoktur.

Hararetim yükselse titremeler durur; hoş bir şey de olur: Kendimi kaybetmediğim takdirde çok güzel hülyalara dalarım; âdeta morfinlenmiş gibi eski hâtıralarım tatlılanır, dinlendirici yeşil bir renk bağlar. Manzaralar serin, sulak, yumuşak ışıklıdır, insanlar, sevimli, şefkatli ve munis seslidir. Tropikal sıtma nöbetinin zevkine doyum olmaz. Ne hayat, ne rüya nöbet esnasındaki tahayyüller ve tahattürler kadar keyif vericidir. Romantik bir şaire dönersiniz, kendi kendinize lirik şiirler söylersiniz; düşündükleriniz bir melodi gibi bestelenir. Artık yalnız şair değil, ressam, heykeltıraş, musikişinas, bütün ince sanatların üstadısınız. Ve eğer bir sevgiliniz varsa, uzakta ise, ayrılmışsanız, hatta öldüyse yine yanınızda, buşucunuzda, kucağımızdâdır; yahut sizi o kucağına almıştır. Olduğundan daha güzel, daha sokulgan nurlu ve derinine muhabbet-lidir.

Nil ile az sonra, sıtmanın ateşi içinde buluşacağım; —hakikat-tekinden bambaşka tatlı bir âlemde— yaşayacağım. Sevineceği"1 geliyor... Sevinip hastalığıma şükür edeceğim!

Titremeler kesildi; vücuduma, gittikçe yükselen alevlerin damarlarıma yayılan, beynime doğru çıkan, gözlerime dolan sıcak'

İN SONU 'YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY 545 <h başladı- Sırtımı kayaya dayadım; ayaklarımı uzattım; çok ra-. attım; asıl rahatlık kafamda. Muz ve portakal bahçelerinin turun-ulu yeşilli, somaki bir rıhtım gibi kornişlediği deniz gölgelendi; •jpeşin keskin ışığına pembe bir abajur geçti; otomobillerin kor-a sesleri nasıl da yumuşadı, ne kadar! uzaklaştı! Evet, rahatlık duyOrum; fakat soluk soluğayım. Gözlerimi kapadım. Nilgün birine soruyor:

.— Nesi var? Bayılmış mı? Bu deminki adam değil mi? Hani arkamızdan seslenmişti...

Yanımdaki bir şeyler mırıldanıyor, anlamıyorum. Şaşıyorum: jjii beni tanımaz mı? Niçin öyle söylüyor? Yine bir oyun mu yapıyor? Aldanmadığıma eminim: sesi tamamiyle onunki... Gözlerimi açabilsem yüzüne de bakacağım. Bakmağa lüzum yok, hissediyor: Odur. Kokusunu duyabilseydim bir memnun olacaktım ki...

— Nil! Sevgilim! Nilgün'üm!

Diye söyleniyorum. Yanımdakine diyor ki:

— Beni tanıyor, ismimi biliyor. Tuhaf şey! Şimdiye kadar hiç görmediğim biri... Sen gördün müydü dadı? «Sevgilim» diyor bana!

Tekrar mırıltılar...

— Bırakamayız böyle... Bu, bir Türk... Köşke kadar koşuver. İshayya otomobili getirsin... Bahçıvanı da çağır... Kaldırıp götür-sünler Yazık zavallıya! Kibar bir adama benziyor. Herhalde birini, belki de bizi arıyor. Yahut ta...

Galiba sözünü bir işaretle bitirdi; eliyle başını göstermiş, aklımda bir bozukluk olduğunu anlatmıştı sanıyorum. Ne gözlerimi açabiliyorum, ne de cevap verebiliyorum; sadece dinliyorum. Sesi öyle tatlı, üç senedir hasretini çektiğim sesin o kadar aynı ki! Biliyorum, şimdi konuşan kadın, Nilgün Sultan'm kendisidir! Nil'in ~daha doğrusu— Neyzar'm teyze kızı, sahici Sultan. Artık:

— Nil! Sevgilim! Nilgün'üm!

Diye inlememek lâzım... Fakat yapamıyorum, tekrarlıyorum, ^adın bu sayıklamaktan ibaret sözlerimi kimbilir nasıl hayretler Ç'nde dinliyordur. Masallardaki gibi rüyada âşık olmuş bir adam!

F.: 35

Yazık ki delikanlılık çağını çoktan aşmıştır; şakaklarına kır (j^ müştür; ayrıca hastadır.

Kendimi zorladım; göz kapaklarım aralandı. Bir çocuk sesi— Anne, diyor, bize bakıyor...

Ölmemiş daha! Evet, bakıyorum, fakat iyice göremiyorum. Etraf sisli. Sis or-tasında eşkâlini seçemediğim, seçmemekle beraber baş ucurıd durmasına, yanımda bulunmasına sevindiğim bir kadın var ya Memnunum. Batavia'da ilk defa sıtmaya tutulduğum zaman yin böyle olmuştu: Gözlerimi açınca güzel Atiye ile karşılaşmıştım; onu da evvelâ hayâl meyâl görebilmiştim. Bîçâre kız... Hayatta mı, yO]c. sa bombardıman edilen bir hastahane enkazı altında kaldı, mahvolup gitti mi? Kulaklarımda Cava yağmurunun iri yapraklı ağaçları tartaklayan bitmez tükenmez şakırdısı! Halbuki senenin son ayında olmamıza rağmen burada durgun havalı, günlük güneşlik bir bahar hüküm sürüyor. Köş'ke gelirken yaseminlerin pürnakıl do-nandığı bahçeler ve meyve ile çiçeklerinin bir arada süslediği portakallıklardan geçmiştim. Otomobilin rüzgârı olgun yemiş ve ısınmış zambak kokuyordu. G üçlkle konuştum:

— Korkmayınız... Bu bir sıtma nöbetidir... Cava'da yakalandığım bir malarya... Benim için rahatsız olmayınız, efendim...

— Şimdi otomobil gelecek. Sizi götürür. Yanınıza birini de alırsınız. Nerede oturuyorsunu? Şehirde mi?

— Hiç bir yerde... Şam'dan geliyorum. Hindistan'da idim.. Daha önce çok uzaklarda bulundum. Japon kampında...

— İstanbullusunuz, galiba? Başımınla tastik ettim.

— Beni evvelce tanıyor muydunuz? Gözlerim kendiliğinden kapandı; mırıldandım:

— Hayır... Evet... Uzun mesele... İnanılmaz bir şey... Sizin Meb-r'uk ağa... Damat Halil Paşa... Halanız...

Sözlerimi bitiremedim; Nilgün'ümün sesine kavuşmuş hal* ferahlığı andıran bir kendinden geçişle bayıldığımı hatırlıyorun-Kadınla çocuğun haykırdıklarını işittim; yahut bana haykırış'18

547

gjbi geldL Halasından, halasının kocasından evlerindeki harem ağamdan bahsedişime göre sandığı kadar yabancı olmadığımı Sulta-0 anlaması lâzım geliyordu. Bayılmadan bunu düşünebilirdim jılç şüphesiz alâkası artmış olacaktı.

Nitekim ayıldığım yatağımın ayak ucundaki iskemleye otur--m olan adamı yavaş yavaş sezdim: Zenci harem ağası Mebruk

— Elhamdülillah! Elhamdülillah!

Diyerek yerinden kalktı: Kapıya doğru yürüyor, takatsizce

__ Nereye Mebruk ağa? _- Doktor köşkte bekliyor; «açılınca haber ver» demişti. Ter cindesiniz, gelsinler de çamaşırlarınızı değıştiresim.

Anlaşılan beni köşkün yanındaki pavyona taşımışlar. Merhum Damat Paşa misafirlerini burada

kabul ederdi; gece alakoyacak-larım da yine burada yatırırdı. Çok iyi hatırlamaktayım: Pavyonun pencerelerini gülbüz yaseminler örter, manzarayı kapatırdı da Damat Paşa eliyle budar, azıcık ferahlatırdı. Yan odada bir gün satranç oynamıştık; yenilmiştim. Güneşi sevmediğinden pancur-fazla açmazdı; bahçede gündüzleri beyaz şemsiye ile dolaşır, fidanlarını budarken de şemsiyeyi başının üstüne bahçıvan tu-ı. Sahne epeyce komikti. Lâkin Lübnan'da siyah cüppeli pa-ar ekseriya siyah şemsiyeler açarak dağ yollarına tırmadıkla -an halk şemsiyeli erkeğe alışkındı.

Ben çocukken babamın kullandığı yazlık şemsiyeler birdenbire :rimin önüne geldi. Bir tanesi kalın sadakordandı, koyu krem inde... Öbürü bembeyaz ipektendi ama iç tarafına tirşe renkli i bir kumaş, bir astar geçmişti. Sadakorlusu, sap tarafındaki düğmeye basınca '«fırt!» diye açılır, sonra gerilince kunt es çıkarırdı. O devirde «otomatik» kelimesini bilmezdik; oto-?i şarjörlü rövolverlerin icadında öğrendik. Beyaz ipeklisinin da vardı. Babacığım —başkası iyi yapamıyor, buruşturuyor ~ bizzat eliyle kumaşı yerli yerine, çizgisi çizgisine katlar, kı-suletle ve büyük bir dikkatle geçirirdi. Muhakkak ki şemsi-ni pek severdi.

548

Çocukların ikide bir açıp oynamaları, uçlarını birbirle ' gözlerine sokmamaları için «evde şemsiye açmak günâhtır» jln anam ve dadım da bu sözü her zaman tekrar ederdi. Ürkerdik nâh işlemekten korktuğumuz zamandı o... «Günâh» kelimesi

sak»tan da, dayaktan da tesirli bir terbiye verme ve tehlikeden k " ruma vasıtası idi.

Size söylemeyi unutmuş değilim; gizlemiştim: Annem 194j lında, ben Hindistan'da iken vefat etmişti; serseri, vefasız ruhun, uymayan teessüre kapılmış, haftalarca ağlamıştım. Ağlarken w raz da Nilgün'ü düşünmüştüm. Hiç sebepsiz, birdenbire yatta, k« çağında yavrum Ömer'le bırakıp artık bir daha haberleşme imkân. bulamadığım biricik sevgilimi...

Yarabbi! O ele avuca sığmaz, haşarılıklarına, kaprislerine, ya. lan ve hilelerine dayanılmaz sevgili, hâmile iken ve doğurduktan sonra nasıl da uslu, içli, sadece muhabbet ve şefkatten ibaret bir melek olmuştu! Âdeta malihülyalı bir hal almıştı; sanki başına ge-lecek felâketin gölgesi çok evvelden karakterine vurmuştur; «Ma-ter doloroza - Dertli ana»'ya dönmüştü; Guido Reni'ye modellik eden sanki Nil idi; baktıkça yüreğim sızlıyordu. Sızlamasına ve derinliği ölçülmez aşkıma, hattâ bir daha göremeyeceğimi sezmeme rağmen kaçmıştım. Niçin? Öyle işte! Kaçınıcı sabıkamdı bu?

Fakat şimdi bir halsizlik duyuyorum ki kendimden nefret etmeğe bile kudret bulamıyorum. Komodinde duran kolonya şişesine uzanmak istedim; kuvvetim kâfi gelmedi. Yine dalmak üzereyii belki de daldım. Yabancı bir ses işitiyorum; bozuk şiveli bir Türlç ile soruyor:

— Bilir siz Fransızca? •

Bilirim mânasına gözlerimi kapayıp açtım. O lisandan konu; mağa başladı.

— Bir tropikal sıtmanız olduğunu söylemişsiniz. Kaç

— Beş...

— Ne zamandanberi akse yapmadı?

— İki...

İr, GÜN

ÜN SONU

549

— Nerede yakalandınız bu hastalığa?

— Cava içerlerinde...

Doktor başka bir şey sormadı. Yanındakilere çamaşırlarımın tjrilmesini tenbih ediyor; ilâçların nasıl alınacağını dadı hanıma "lattığını söylüyor. Fakat gitmiyor; koluma bir iğne batırıyor. Di-vor ki:

' — Geceyi oldukça rahat geçireceğinizi ümit ederim. Yarın sa-

hah geleceğim. Esaslı bir tedaviye ihtiyacınız var. Konuşuruz.

Birkaç kişinin yardımıyla çamaşırlarımın değiştirildiğini anladım ama kimlerdir bunlar? Farkedemedim. Bir el boynuma ko-Jonya sürüyor; ellerime, dirseklerime de... Erkek eli değil. Etrafıma baktım: Orta yaşlı, başı örtülü bir kadın yanımda duruyor. Dadı olsa gerek...

— Biraz daha iyisiniz, beyefendi! Ateşiniz epeyce düşmüş.

— İyiceyim, zannedirim. Size çok zahmet verdim.

— Estağfurullah... Hepimiz gurbetteyiz, birbirimize yardım vazifemizdir. Sultan efendi emir buyurdular: Elimizden geleni yapacağız.

— Saime Sultan mı?

— O da, Nilgün Sultan da...

Bir tuhaf oldum. Bu ismi işitmekten hem memnunum, hem it işitirken yüreğim burkuluyor.

— Teşekkürlerimi bildiriniz, kendilerine... Lütfen.

— Söylerim, efendim. Siz şu portakal suyunu içiniz hele... Du-jnuz, arkanıza bir yastık koyayım.

— Şoför küçük valizimi bırakmıştır, elbette?

— Bıraktı ama kilitli idi. Size Abdülkerim Bey'in çamaşırlardan giydirdik.

— Bu zat kimdir?

~~ Nilgün Sultan'm zevci... Evvelki gün Mısır'a döndü. İki

:: kahp tekrar gelecek.

"— Kaç yaşındadır, Abdülkerim Bey?

~~ Genç... Otuz yaşında var, yok. Fazla konuşmamalısınız.

°r Bueri «yorulmasın, çok konuşturmayınız» demişti.

550

Sustuk. Portakal suyunu içiyorum; birkaç damla turunç rıstırdıkları için kokusundan hoşlandım. Koku duymanın bir ivv" alâmeti olduğunu anlıyorum. Oda biraz daha ışıktanmış „;. Mebruk ağa:

— Afiyetler olsun, beyim!

Dedi. Başımı yastığa koydum, bu defa bayılmıyorum; uyü çağım. Bir başka Nilgün uzağımda değil. Benimkinin ismini cayı dığı hakikî Türk Prensesi... Fâtihler, cihangirler soyundan bir Sui tan.

— Nilgün! Nil! Sevgilim!

Diye sayıklarsam dadı ve ağa ne kadar şaşıracaklar! Gülüm. semek istiyorum... Gözümden yaşlar akıyor.

Lübnan yamaçları ve kıyıları bütün gece kilise çanlarının sesiyle birbirlerini çağırıp hava tabakalarını çalkaladılar; İsa'nın doğumunu kutladılar. Evvelâ bu sesleri kafamın bir uydurması, hastalığın icabı sandım. Sonra düşündüm ki o gece Noel idi; her köşesine, her bucağına kiliseler kurulmuş olan bu dindarlar ülkesi sıradağlar için ne mutlu bayram!

Fakat Noel gecesine karla örtülmemiş bir tabiat manzarası yakışmıyor. Ben ise 1936'dan beri fasılasız hep sıcak iklimlerde yaşayıp dolaştığımdan altı senedir kara hasretim. Hele geceleyin sıtma nöbetiyle yanıp tutuşurken özlemim büsbütün arttı; damlarına ta yığılmış, bacalarından sakın dumanlar süzülen mehtaplı bir Tirol köyü gözümün önünden gitmedi.

Sabahleyin zihnim başka bir hâtıraya takıldı: Dört yıl önce. 1938'de idi. Kalküta - Singapur arası, City of Haddington vapurunda Nil ile geçirdiğimiz Noel gecesine! Ne aksilikler yapmıştı, i" fena giyinmişti, somurtup oturmuştu. Fakat sonra? Kumar masasında tekrar kraliçeleşmiş, dans salonunda haşmeti ve güzellik' yolcuları hayran bırakmış, benimle de barışarak:

«— Artık seninkinden başka erkek yüzüne, erkek bakış1' erkek temasına tahammül edemeyeceğim»

SONU

551

Demişti. «Eva» operetinin valsini beraberce oynarken öyle söy-
jjjişti. Acaip vefakârlıklarım vardır: Bir daha hiçbir kadını bu
ajse kaldırmamıştım. İki kitap dolduran ne hatıralar, ne hatıralar!
Mebruk ağa usulcacık kapıyı araladı; uyanıp uyanmadığıma
bakıyor-

._ Giriniz, dedim, giriniz. Kendimi iyi hissediyorum; ateşim
düşmüş; acıkmışım bile...

Aksaçlı zenci memnun oldu:

— Gidip size kahvaltı getirmelerini söyüyeyim; şimdi dönerim.

Adının İshayya olduğunu unutmadığım şoför az sonra bir tepsiyle geldi. İştah duymuyorum ama
açlıktan âdeta ızdırap çekiyorum; kendimi zorlayarak sıcak sütü içtim; biraz da tereyağla reçel
yedim. Bu reçel limon ve portakal çiçeklerinden yapılmıştır; meyve değil, tomurcuk şeklinde,
tane tane, dişlere dokununca gıcırdayan şeffaf çiçek reçelidir; en iyisini Trablus'da bulursunuz.
Eski seyahatlerimde birkaç defa tatmıştım.

— Sayıkladım mı acaba? Diye ağaya sordum.

— İshayya kiliseye gittiği zaman ben odada iken rahatça uyu-vordunuz. Bir ara çırpmdmız,
haykırdınız.

— Söylediklerim anlaşılıyor muydu?

— Kendi isminizi çağırıyordunuz: Ömer! Ömer!

Hayır, kendi ismim değildi o: Savaş kasırgasında izini kaybet-iğim küçücük yavrumun,1 Nil ile
benim, evlâdımızın adıydı. Kah-altı tepsisini işaret ettim; İshayya kaldırdı. Yorganı başıma çek-
tım; büsbütün sararan, korkunçlaşan yüzümü odadakilerden gizledim. Bir an evvel buradan
gitmeliyim. Zaten kalmam münasebet 'İnaz; Polis Müdürü İshak Bey'e telefon ettirip
çağırtacağım; beni "P götürsün. Bir pansiyona, lüzum görülüyorsa Amerikan hastanesine...

Gitmeden önce Nilgün Sultan'a kısaca izahat vermek şart. Ken-ini ne sebeple aradığımı, niçin

ona ismiyle hitap ettiğimi öğren-

552

LGÜN'ÜN SONU

553

melidir. Bilhassa on sene kadar önce ruhî bir hastalığa Asfuriye şifa yurdunda yatmış olan bu iyi yürekli kadını içinde bırakıp sıvışmak nankörlük ve insafsızlıktır. Lâkin bir y» bancı erkeğin yattığı odaya girmeyeceği, teşrifata uymak mecburi yetinde bulunduğunu tahmin ediyorum. Ancak giyinip küçük sa lona çıkabilince konuşacağım. O halde miyim? Demin, birkaç a(jım yürümek istedim, başım döndü, düşüyordum. Üç gün olsun yata. ğımda kalmalıyım.

Nitekim Doktor Bueri de aynı fikirde:

— Pazartesiye kadar tam istirahat... Yani üç gün daha. Sonra vaziyete bakarız. Dostumuz İshak Bey'i ikindi üzeri gidip göreceğim. Sizin burada olduğunuzu haber vereceğim. Lütfen söyleyiniz- Kim diyeyim?

İsmimi söyledim ve ilâve ettim:

— «Hindistan'dan yeni gelmiş» dersiniz, kâfidir. Japonlara esir düştüğümü de ilâve ediniz.

Doktor, Birinci Dünya Savaşı boyunca Türk ordusunda çalıştığını, üniformamızı taşıdığını, nişan aldığını övünerek anlattı. Bize meftunluğunu gözlerinde de okuyorum; hoşlanıyorum. Mecalim olsa uzun uzun konuşacağım. Bereket lâkırdı sırası bana düşmüyor, hep o söylüyor. Karısına, yine savaş zamanı, bir takım Türkçe türküler de öğretmiş; hâlâ unutmamışlar. Tekrarlıyor:

Telgrafın telleri Pamuk gibi elleri...

Şivesi öyle tuhaf ki... Hele:

Ah, dudu dillim Ben yanıyorum!

Parçasını söylerken aldığı tavır insanı gülmekten katıltaca' kadar komik. Dadı ile zenci haremağasmin, ciddî bulmak istedik' leri bir doktora bu şaklabanlığı yakıştıramadıkları, meslek ehliye'

şüpheye düştüklerini, adamcağızı küçümsediklerini gülüm-eierindeki mânadan anladım.

— İyileşiniz de bizim çardak altında, elimle çektiğim küpte inlendirdiğim rakıdan içeriz. Şarabımızı da kendimiz yaparız. Ber-jc değildir amma kokuludur, «büke»'si enfestir.

piyor. Bir avuç dolusu kolonya ile ellerini yıkayıp kuruması in bir müddet uğuşturduktan ve havaya tuttuktan sonra akşama haber getireceğini söyleyerek pür neş'e çıkıp gitti. |

.__ İyi adam...

Dedim. Mebruk ağa, Lübnan'a geldiklerinden beri hep ona baktırdıklarını, evde bir hasta olsun olmasın, daima köşke uğradığını, madamasının da sık sık geldiğini anlatmağa başladı. Merhum Paşa da doktoru pek severmiş. Bir ara dadıya döndü; bahçe tarafım işaret etti:

— Kaç sene oldu, aklımda kalır mı? Haniya Neyzar Hanım şu ağaca çıkmıştı da tepetaklak düşmüş, topuk kemiğini incitmişti. Hastahaneye götüreceklerdi, bırakmamıştı; alçıya kendisi koymuştu; çarçabuk iyileşmişti. Usta doktordur, elinden her şey gelir. Ameliyat da yapar, doğum da...

Neyzar ismini işitince az daha haykıracaktım. Evet, Nil o isim altında bu köşkte yaşamıştı; pek taze, henüz yeni yetişmiş bir kız iken! Bu odaya da girmişti, muhakkak... Hıçkırığımı güç zaptettim; boğuk bir sesle sordum:

— Neyzar Hanım kim?

Dadı başını sallıyor, «uzun hikâye...» mânasına. Harem ağası cevap verdi:

— Nilgün Sultan'ın teyze kızı, öyle hoş, neşeli, yerinde dur-laz. şakacı bir hanımdı ki... Gitti, bir daha görünmedi. Hind tayflarında bir kral ile evlenmiş dediler. Müslüman Kral... Çok zen-

nmiş, hazineler dolusu incileri, yakutları, zümrütleri varmış. Dadı aklınca tashih etti:

— Cavalı bir şehzade imiş. Beş senedir haber alamıyoruz; bir a Mısır'a gelmiş ama Beyrut'a uğrayıp da bir defacık hatırmızı

"adı. Az kahrını çekmemiştim, filiz kızın... Ah, bilseniz ne güzel,

554

ne şirin, ne neşeli idi; köşk o burada iken şenlenmişti. Adını a mızda «Kahkaha Sultan» koymuştuk. Lâkırdısı edilirken içim s lar; rüyalarımda görüyorum Neyzar'ımı... Unutamadım bir tür-, — Ben de! Benim de içim yanıyor... Benim rüyalarım da onun la dolu... Ben de bir türlü unutamıyorum. Unutmağa da hakkım yok!

Diye bağırarak, çırpınacaktım. Bereket gırtlığım yine kupku ru; yutkunuyorum, sesim çıkmıyor.

Dadı ile ağanın konuşmalarından öğreniyorum; Nilgün şenre incekmiş; kocasının gönderdiği parayı almak için... AnlaşıhyOr y halasının malî vaziyeti iyi değil; evi geçindiren damattır. Hanedanın en varlıklılarından biri olan Saime Sultan meşhur mücevherlerini belki de satıp tüketmiş; son kırıntıları sarf ediyor. Şimdi koca köşkün bir odasında, kulakları işitmez, gözleri güçlükle görür, alil bir halde, doğduğundan beri alıştığı girintili çıkıntılı, yayvan ve yeşil Boğaziçi tepelerini! düşünerek şu denizi olasıya engin, arkadaki dağları yalçın, ahalisinin dili kendi diline uymaz bir gurbet diyarında ölümünü beklemektedir.

Sultan Abdülmecid'in torunu ve Abdülhamid'in kızıdır O! Ne günler, ne debdebeler görmüştür.

Saray düğünleri, iftarları, mua-yedeleri, saz âlemleri, yaşmak ve ferace, etekleri ardınca sürünüp giden mükellef tuvaletler, neler! Kâhyalar, vekilharçlar, sofracılar, ayvazlar, hademe ve haşeme, sayısız cariyeler, tam bir saltanat! Bugün hepsinden arta kalmış iki kişi var: Cemalifer kalfa ev

Mebruk ağa!

Ben de arıyorum. Haşmet ve debdebe mi? Hayır! Seylân adasının dağ yolundaki küçük bungalovumu... Orada geçen kısa, fakat koşuşup kaçışmalarla, tatlı didişme ve yenişmelerle, ümitler ve hayal sükûtlarıyla geçen, bir ömre bedel hareketli hayatı! Orada Ma-pa'dakinden, hattâ sihirli aynanın açılıp kapandığı masala benzer gecelerden daha mes'ut yaşadığımı şimdi iyice anlıyorum. Nil'io *a' rarsızlıklar içinde bocalayıp bir türlü kendisini feda edemediği A& rine hiç doyamamışım meğerse... Zaten hatıramda en fazla iz W3 kan, üst tabakada yer alan, boyuna gözümün önünde dönüp d°

jLGÜN'ÜN SONU 555

san sahneler ve manzaralar hep bu devreye ait olanlardır. Japon jcarnpında da daima Seylân'ı, körpe ve bakir Nilgün'ü düşünmüştüm- Visal —paha biçilmez kıymetine rağmen— türlüşüne kanmış benim gibi bir adama fazla zevk verememişti. Öyle sanıyorum ki, erkek için elde edilmiş bir kadın, hakikatte ikidir: Önceki ve son-raki--- Kaybettiğimiz zaman birinci devrin kadınıni ikincisinden fazla özlersiniz... Ama bir şartla: Eğer siz, onun ilk erkeği olabil-dinizse!

Dadı, yasemin dallarının çerçevelediği camdan bakarak harem ağasına:

— Nilgün Sultan köşkten çıktı; bu tarafa geliyor.

Dedi. Yolu zaten pavyonun önünden geçer. Öbürleri dışarıya fırladılar, teşyi edecekler. Nasıl yapsam da onu ben de görsem? Dünden zihnimde bir şey kalmamış. Asıl Nilgün ile benimkinin birbirlerine ne kadar benzediklerini anlamam lâzım. Vücut ve yüz hatları, giyiniş ve yürüme tarzı çok mu farklı? Belki, de onu yarı görmüşe döneceğim; ona kavuşmuşa! Yazık ki karyolamın yeri seyretmeme imkân bırakmıyor. Mecburen pencereden bakmalıyım.,

İlerisini düşünemedim; kendimi yataktan aşağı attım; bir lâhza kalkamadım. Sonra canımı dişime takıp yürüdüm. Yürümedim, sürüklendim. Çarpıntılar içindeyim; pencereye yetişemeyeceğim diye korkuyorum.

Başımı cama dayayıp dışarıyı görünce sevindim. Evet, Nilgün Sultan geliyor; geldi; hattâ pavyonun kapısında durdu; dadıya bir şeyler söylüyor. Bana o kadar yakın ki... Üç adım ötemde! Demin, bir ara «keşke benzese» demiştim; sonra benzememesini istemiştim. Bakıyorum, söyleniyorum:

— Benzeyen yerleri çok,.. Fakat o değil!

Gözleri daha iri ve koyu lâcivert... Kirpikleri de lüzumsuzca uzun ve sık... Burnu Nil'inkinden büyük... Vücut azıcık dolgunca ise de yumuşak tesiri yapmıyor; çok sade, pek kibar giyinmiş. Kaş-lannı çatarak konuşuyor. Durunuz, hele! Bu kaşların uçları tıpkı Nü'de olduğu gibi gayet hoş bükülüyor; aynen onunkiler... Aynı kaklıkta bir teni de var. Hele ayakları? Eşit... Konuştuklarını

din-

556 ¥'¥'¥¥ ¥¥¥¥¥¥¥¥¥¥¥¥¥¥¥¥-¥-¥>¥-¥-¥¥-¥^¥-¥-¥-¥-¥-¥-¥¥-

liyorlar, tenkid etmeğe hazırlanıyormuş gibi canlı, zeki, sevimli âdeta «natıkalı» diyeceğim geliyor.

Yürüdü; döndü, birkaç kelime daha söyledi. Yoluna devam ediyor. Tam önümde artık! Odama doğru bakmayacak mı? Bakmasını diliyorum; bekliyorum; bakmadı. Bakmadı ama şu bitkin, perişan halimle sezmeğe muvaffak oldum: Bakmak istedi, azameti mâni oldu! Kendisi de merakta. Sadece işin içindeki sırrı merak etmiyor, beni de yakından daha iyi tanımak arzusunda!

Düşünüyorum ki gözlerimi kapayarak onu dilediğim zaman sesindeki mutlak benzeyişten dolayı Nil ile konuştuğumu sanacağım. Sözleri elbette Nil kadar oynak, oyuncu bir zekânın pırıltıları, rengârenk pul işlenmiş nesci gibi hayret vermeyecek. Fakat güftesi bir tarafa bırakılırsa ahenk aynı olacak... Avunacağım.

Yürüyüşünü tetkik ediyorum: Daha muhkem, daha karakterli çok mağrur, kısacası şahane! Nil'de bazan hoşlandığım âmiyaneliğe gerçek Sultanda hiç rastlamayacağım. O doğuştan kraliçe! Taklidi

değil...

— Ben bu genç kadını, şimdiye kadar başkalarında duymadığım bambaşka, yepyeni bir «kompleks denferiorite» (*) ile sevebilirim! Nefsimi hakir görerek, küçük düştüğümü bilerek, ürkerek ve yılarak! Öyle bir aşkın, ayrı bir tadı olacaktır.

Bahçe kapısında duran —Mısır'dan getirdiğini tahmin ettiğim— siyah renkte, iyi marka bir otomobile hem zarif, hem de mükemmel koşumlu cins atlara ve heybetli landolara binmeğe alışmış olan ecdadından aldığı bir vakarla girdi. Kendisini uğurlayan dadı ile ağaya selâm yerine sadece terbiye iktizası bir tebessümle iltifatta bulundu. Gülümseyişi Nil'inki kadar, belki de daha tatlı. Çehresini ve etrafını —buluttan sıyrılmış bir güneş gibi— aydınlatı-veriyor; öylesine nurlu... Arabanın loşluğunda bir şimşek çaktı

sanki!

---Güzel kadımmış! Güzelliği gittikçe anlaşılan, zaman ge?"

tıkçe tahakkümü altında kalman kadınlardan...

(*) Küçüklük kompleksi.

557

Bütün bu tetkikler ve mülâhazalar ancak birkaç dakikaya sığ-jiuştu. Lâkin beni çok yormuş olacak ki yatağıma kadar dönemedim; pencere kenarındaki koltuğa oturdum. Düşündüklerimden dolayı pişmanlık duyuyorum. Gözüm parmağımdaki halkada... Ha-nj Japon kampında

zindancıların elinden, sakalımın arasına gizleyerek saklayabildiğim halka... Seylân'ın dağ köşkünde dostum Tayfur'un parmağıma geçirdiği, iç tarafında Nil'in üç harfle remzi bulunan, üzerine gözlerinin renginde, ufacık gökyakutlar dizilmiş, yeşil altın nişan yüzüğü!

Odaya dönen dadı:

— Olmadı beyefendi, dedi, kalkmamalıydınız. Haydi giriniz yatağınıza!

Mecalsizliği farketdiği için kolumdan tuttu; emektar kalfaya yaslanarak karyolaya doğru gidiyorum. Yarı yolda durdum; dedim ki:

— Sultanı gördüm... Ne kibar!

— Şimdiye kadar hiç görmemiş miydiniz?

— Hiç! Dün ilk defa karşı; karşıya gelmiştik ama görececek halde değildim, etrafı seçemiyordum, her yer dumanlıydı.

Kadın belli ki bir şeyler daha sormak istiyor; cesaret edemiyor. Nihayet dayanamadı:

— İsmi siz söylemişsiniz. Geceleyin sayıkladığınızı da Meb-ruk ağadan işittim; «Nilgün!» deyip durmuşsunuz, boyuna...

— Sultana da anlattı mı?

Dadı cevap vermedi; üstüme yorganı çekti:

— Uyumağa çalışınız hele... Biraz iyileşiniz, bunları kendisiyle konuşursunuz tabii... Benim içeride işlerim var; birini çağırmak icabederse şu düğmeye basarsınız. Ya Mebruk ağa yahut bahçıvan, biri gelir. Saat on bir... Büyük Sultana ilâcını içireceğim.

— Benim burada olduğumu biliyor mu?

— Biliyor. Hattâ tarifimizden sizi tanıdı. «Yeşil gözlü, yakışıklı bir erkek, değil mi?» dedi. Damat Paşa'ya gelir, gidermişsi-n)z- Hemşiresinin torunu merhum Hayrullah Bey'in de çocukluk arkadaşı imişsiniz.

DOö

Her ihtimale karşı —daha açıkçası Nilgün Sultanın odama uğ

ramasa bile, anahtar deliğinden gözetlemesini ümit ederek__!,,,

rım yamalak traş olmuşum; yüzüm soluktu ama tertemizdi. r_>a dıya dedim ki:

— Siz yoktunuz, o tarihte.

— Evet, yoktum; Neyzar'la İsviçre'de idim.

Ah, sevgilim! İsmi burada, birdenbire Neyzar oldu. Her söylenişte hâtırana hakaret ediliyormuş gibi irkiliyorum; aklıma sığ. dıramıyorum. Sana «Nilgün» yaraşıyordu. O güzel isim senin olsun diye İran dehâsı lisana bu iki kelimeyi kazandırmıştı; biz de küçük bir değişiklik yaparak ne tatlı Türkçelemiştik!

Cemalifer Kalfa odadan çıkınca yüksek bir sesle tekrarladım'

— Nilgün! Nilgün!

Neyzar kelimesinin mânâsını anlamak istediğim gün Nil şu cevabı vermişti: «Pek iyi bir şey olmasa gerek. Merak edip sormadım!» Fakat ben Bata via'dan yüz elliliklerden velinimet Ali Bey'in rafında duran Naci lûgatma bakmış, «kamışlık, sazlık» mânâsına geldiğini öğrenmiştim. O ismi, galiba kendisinden bir yaş büyük olduğunu söylediği Nilgün Sultanmkine azıcık benzemesi için koymuşlardı: Nilgün ile Neyzar... İki teyze çocuğu! Kimbilir ne şirin, ne cici, ne cana sokulacak çocuklardı, bunlar! Küçük yaşta iken muhakkak,, lepiska saçlı, uçuk benizli idiler; büyüdükçe tenleri buğdaylaştı; saçları kumral bir renk aldı. Görüyorum âdeta: İpekli dantellerle süslü etekleri piliseli, kollar dirseğe kadar çıplak, yan su, yarı nebat, kar çiçeği çiğdem temaslı çenealtılarını meydanda bırakacak kadar göğüsleri açık, başlarındaki fiyongları bir nevi orkide kadar tuhafçasına zarif, 1320 kıyafetinde, bir bayram günü yanyana Saime Sultan'ın elini öpmeye götürüyorlar!

Nil'im 1915 senesinde doğmuştu. Onu ve küçük Sultanı beş. altı yaşlarındaki şekilleriyle tahayyül etmekteyim. Elbiseleri —ki"1 hanedandan olduğundan ötürü— eş değildir. Lâkin beyaz glase pa" tikleriyle beyaz kısa çorapları muhakkak bir cinstendir. İşte, gözümün önünde: Boğmak boğmak tombul bacaklar... Bunlar, sonradan

. s jîsraqlarmki gibi biçimlenecek; demin seyrettiklerime ve hâ-* zamdan silemediklerime benzeyecek!

Samda rastladığım Şehzade Tevfik Efendi, bana Nilgün'ü bu-

a(ja bulacağımı haber verdiği dakikada ve bütün yol boyunca onun

erine teyze kızıyle karşılaşacağımı aklıma getirmemiştin; işi bir

Idubitti sanıyordum. Sanıyordum ki sevgilime ve çocuğuma ka-

vuşaöağını; artık ayrılmayacağız; İstanbul'a gideceğiz ve tıpkı

jCandi'de yaşadığımız gibi —Tayfur ve Dübeşte ile birlikte— Bo-

gaziçi» yahut Büyükkada sırtlarında küçük bir köşke sığınıp, harp

sonunu, hattâ ömrümüzün sonunu bekleyeceğiz.

Uğradığım hayal kırıklığı müthişti: Nil'imi tekrar aramak, hiç değilse kendisinden haber almak mecburiyetinde idim. Nasıl? Nereden ve kimlerden?

— Ankara'ya giderim; Tokyo ile haricî münasebetimiz devam ediyor; orada sefirimiz var. Nüfuzlu bir adamın yardımıyla resmen sordururum; belki bir cevap gelir.

Diye düşündüm; bu düşünce ile de yorulmuşum; bir müddet uyku ile dalgınlık arası kendimden geçmişim. Gözlerimi açtığım zaman odamı loş görünce akşam olduğuna hükmettim; pencereden bakınca yağmur başladığını anladım. Lübnan yağmurları da bezdiricidir; filvaki Cava ve Singapur'daki gibi sürekli boşanmaz ama fasılalarla, bir açılıp bir kapayarak, şimdi güneş, beş dakika sonra sağnak haftalarca sürer; dağ başlarını duman kaplar, sahilde muz ve portakal ağaçları suya gömülür, rutubet insanın içine sızar; derin bir tembellik duyarsınız; çalışma arzunuz kesilir; beyniniz yatalak olur.

Mebruk ağa göründü; hatırımlı sordu; çay getireceklerini söyledi.

— Sultan döndü mü?

— Çoktan... İshak Beyle Doktor Bueri de burada... Köşkte çay 'Worlar. Polis Müdürü doğru yanınıza gelecekti ama uyuyordu-nuz; «Uyanınca haber ver» dediler.

Bazı ahbablarımız vardır ki, onlardan daima iyi haber alacağımızı zannederiz; belki de o âna kadar böyle bir şey olmamıştır;

560

lâkin tesir odur; alıyoruz gibi memnunuzdur. Bizim İshak bu au baplardandır; sevinç getirir. Galiba nikbin tabiatı iktizası en mjj kül vaziyette neşesini kaybetmemesinden, her şeyin bir suretle dü zeleceğine inanmasından dolayı insana ümit, ferahlık aşıyor, j[^]. selâ, kendisine Nilgün hikâyesini anlatsam sonunda diyecektir k'.

— Bugün, yarın izini bulursun; muhakkak bir yerden sesi du yulur. Fikrimce hayattadır, zekâsı sayesinde kurtulmuştur. Göreceksin: istanbul'da yahut Mısır'da, belki de Beyrut'ta karşına çıkıverecek!

Maamafih İshak, nikbinlikle yetinmez; pratik adamdır; arama ve bulma yolları da gösterir; kendisi de teşebbüse girer; ekseriya muvaffak olur. Odama gelmesini sabırsızlıkla bekliyorum. Ağaya

— Rica ederim, dedim, söyleyiniz, insin yanıma! Doktorla beraber geldi. Yine güler yüzlü idi ama az daha tanı-

yamayacaktım: Dokuz sene evvel bir delikanlı olarak bıraktığım dostum yine sağlandı, lâkin ak saçlı bir adam olmuştu. İçimden

söylendim:

— Demek ki ben de o kadar değişmiş, yaşlanmışım. Ayrıca hastayım da... Kendimi şu dakikada aslına uygun şekliyle görüyorum. Her gün baktığımız aynaların kifayetsizliğini daha iyi anladım. Sevincim bir anda paslanıverdi: Artık Nilgün'ü bulsam da fayda yok, dedim, ne ondan, ne de gerçeğinden bir şey beklenir. Kadın için bir kıymet olmaktan çıktım. «Beğenilen erkek» çağım geride kaldı!

— Epey süzölmüşsün, ama yine de iyisin; benim bütün saçlarıma, senin sadece şakaklarına ak düşmüş. Talihli imişsin de: Kamptan harp içinde kurtulmak her kula nasip olmaz.

İshak böyle söze başladı; esasa gelince Bueri'yi işaretle dedi

ki:

— Doktor Beyrut'ta, - Amerikalıların son keşfettikleri bir ilaı buldu. Batak yerlerde çarpışırken tropik malaryasına tutulan &' kerler üzerinde denenmiş. Fevkalâde tesirli olduğı muhakkak. 2'

SONU

561

n Lübnan'ı işgal eden İngiliz ordusu, daha doğrusu Avustralyalı- da aynı ilâcı kullanıyorlar; hastalığı bıçak gibi kesiyor. Şimdi

ille

__Bana bir pansiyon bulmalısın. Pazartesi günü.

__Dur, acele etme, beni dinle, anlatacağım: Demin Sultanlarla uzun uzadıya konuştuk. Burada bir müddet kalmanda hiç mah-zur yokmuş.

— Olmaz!

— Olur! Beyrut'u bıraktığın halde mi sanıyorsun? Otellerin, pansiyonların iyileri dopdolu. Mahalle arasında, âdi, gün görmez, rutubetli bir evin tek odasına seni koyamam; doktor bırakmaz; has-tahanelik de değilsin. Burada konfor var; candan bakıcı var; sükûnet, ışık, gıda ve hepsinden mühimi kalman için ısrar eden Sultan Hazretleri var.

— «Hangi Sultan? Büyüğü mü, küçüğü mü?» diye soramadım; sözlerinden keşfe çalışacağım.

— ...Evet, Sultan Hazretleri ısrar ettiler, «Paşa eniştemin ahababı imiş; buraya gelir gidermiş; ayrıca büyük halamın torunu Prens Hayrullah Bey'in de çocukluk arkadaşı imiş. Yabancı sayılmaz. Kendisine dostluk göstermekle mükellefsiniz» dediler. Kabalık etmeyelim. Sultan varlıklıdır; yük olmazsın.

Anlıyorum: Bunları söyleyen Nilgün Sultan! Sırrımı öğrenme-den yakamı bırakmak işine

gelmiyor. İshak benim hakkımda dikiti, merakı çeken bazı lâkırdılar da etmiştir. Dünyayı karış ka-n? gezip dolaşmış bir «centilmen serseri» daima merak vericidir; tele güzel bir erkek olduğu da söyleniyorsa!.. Şu var ki artık be-nim için «güzel erkek idi», «vaktiyle görmeliydiniz» diyorlardır. O hale, o yaşa geldim mi?

Cemalifer kalfanın taravetini muhafaza eden açık menekşe

-'erinden sabahleyin bunu öğrenmek istemiştim. Büyük evlerde

™İş hizmetçilerin, dadıların reylerine ehemmiyet vermelidir;

İ Çok iyi bilirler ve aldıkları tavırlarla da pekâlâ sezdirirler.

İ cazibenizin ilk defa vurulduğu mihenктаşı bunlardır. Cemali-

F.: 36

I

562

fer beni beğenmişti muhakkak ve Nilgün Sultan'la muhakkak J himde konuşmuştu. Zira hastabakıcılığını bir angarya olarak yaû mıyor, odamda kalmaktan, işini uzatmaktan, yanıma sokulmakta zevk aldığını belli ediyordu. Herhalde:

— Nereye gidecekse gitsin... Benim bir hasta ile daha uğra mağa ne vaktim, ne mecalim var!

Dememişti. Doktor Bueri, dostum İshak'ın Türkçe lerine Fransızcasıyla iştirak etti; köşedeki masada pravaz hazırlıyordu; ampulü kırdı, dolu şırınga elinde yatağıma yaklaştı-

— On güne kalmaz, bu ilâç, bu temiz hava ve şu iyi bakım sa yesinde bir dünya turu daha yapacak vaziyete gelirsiniz. Dönünüz

arkanızı!

İshak da yardım etti; iğne yapıldı; sonra doktor aramızda konuşmamız için odadan çıktı.

— Görüyorum ki küçücük bir valizden başka bir şeyin yok

Parasız da olmalısın.

— Kalküta'da bir «bar» sahibiyim; ortağım dürüst insandır: yolunu buldukça adresime gönderecek. Uçakla geldiğim içm fazla eşya almadım. Yanımdaki bütün para yüz otuz lira...

— Sterlin, tabîî?

— Evet. Zaten istanbul'a gideceğim.

— Giderken eksiğini tamamlarız. Söyle bakalım, bir Türk vatandaşı olduğun halde Japon kampında işin neydi?

— Bir kadın arıyordum. Aradığım sırada yakalandım; Hint Okyanusunu kaçakçı vapuruyla geçmiştim; torpillediler.

Arkadaşım gülmeğe başladı; bir taraftan da:

— Ömürsün vallahi, diyordu. Akıllanmazsın sen! İşin içinde kadın oldu mu yapmadığın delilik kalmaz. Kimbilir hangi aşifte-nin biri idi bu, ölümü göze alarak arkasından koştuğun mahlûk'

Köşkünde yattığım hakikîsini unutarak kısaca cevap verdi"1

— Nilgün idi, Nilgün Sultan!

İşhak gözlerini hayretle açtı; bütün zekâsını toplayarak söz|E rime bir mâna vermeğe çalıştı; aklımda bir bozukluk olması i' malini de düşündü, galiba.

SONU

563

tırım-

Uzun, acıklı mesele... Çok yorgunum... Başka sefer anla

Diyebildim; başımı yastığa dayadım; nefes alışlarım değişmişti- güçlük çekiyordum. İşhak teessürümün ve geçirdiğim buhranın derecesini tâyin etmişti ki ciddileşti ve elimi sıkarak:

— Şimdi sana lâzım olan sıhhat, dedi, üst tarafını zaman halleder. Elimden gelen bir şey varsa yapacağımı bilirsin.

Vakit bulur bulmaz yine uğrayacağını söyledi; şehirden neler istediğimi sordu. Birkaç kat çamaşır, pijama, kolonya, viski vesaire ısırtırladım. Senenin kısa günlerinde idik; saat dört buçuğu bulmadığı halde oda kapkaranlıktı; bir sağanak camlan yalıyor, rüzgâ-riyle de çerçeveleri sarsıyordu. Berbat bir hava! Arkadaşım gidince hem akşamın, hem içimin kasveti arttı. Hastalığımı, bîkesliğimi daha ziyade duyuyorum; şehir gürültüsünün benim vaziyetimdeki bir adam için ne kadar lüzumlu, oyalayıcı, kuvvet verici olduğunu daha iyi anlıyorum. Beyrut şu dakikada ışıklı caddeleri, yaygaracı kalabalığı, otomobil ve insan bolluğu ile, yağmur altında, pencereden bakarken ne hoştur! Sokaklar semt semt haşlanmış sıcak pancar, tahinle dövülmüş nohut, şalgam turşusu kokar. Arasından Paris markalı en pahalı parfümlerin dokunup uzaklaştığını da duyarsınız.

Limanda savaşa rağmen vapurlar, şilepler vardır. Mısır, Alman istilâsından kurtuldu. İngiliz kuvvetleri Trablus'a doğru ilerliyor; diğer taraftan Rusya, kaybettiği araziye tekrar eline geçirerek batı üzerine yürüyor. Artık Mihver'in kazanması ihtimali yok; denizler açılacak! Yakında ben de

feraha kavuşacağım; belki de NiPe! Hiç değilse onun ve oğlumun akıbetleri hakkında malûmat edineceğim; bizzat Mapa'ya kolayca gideceğim. Japonların kaçtıkları sırada oralarda bulunmayı ne kadar istiyorum! Asıl istediğim Gaffar'm hayatta kalması, bu mutlu güne erişmesi ve intikamını «ması! Vâdetmişti: Bir korsan çetesi kuracak, adadan adaya ge-erek Mapa'yı Japon artıklarından zalimcesine temizleyecekti. Tekleyeceği bir adam da «Yushen - Kaishen» direktörü idi; tam bibinin üzerine bir Malaya hançeri fırlatarak!

564 J|

— Keski İshak'ı dinlemeseydim, şehre gitseydim; boğulacağa

burada!

Diye neredeyse feryat edeceğim; yatakta dönüp duruyorum-takatsizliğime uymayan bir heyecan ve hareket ihtiyacı içinde kıv ranıyorum, oflayıp pufluyorum. Acaba üstünkörü giyinsem, par desüme sarılıp sokağa fırlasam, bir otomobile atlayıp şehre gitsem köşkten kaçsam mı? Yolda ilk rastladığım bir meyhaneye girerim rakıya tahammül edemem ama viski bulursam içerim, içerim...

Zile bastım; neden sonra bahçıvan geldi. Dedim ki:

— Bu evde viski yok mudur?

— Viski? Nedir viski? Bilemedim.

— Sen bana dadıyı, yahut ağayı yolla.

Misafir ettiler diye kendimi sıkıntıya sokamam, arzularımı içimde saklayamam, terbiyelerine giremem... İlle viski içeceğim. Köşkte bulunmazsa gidip kasabadan alsınlar! Mebruk ağa, akşam namazını kıldığı için geciktiğini söyledi; yüzüme, hayretini gizleyerek bakıyor.

— Bahçıvan bir şey istediğini söyledi, anlamamış...

— Viski istedim; bir kadeh içmeden yapamam; muhakkak iç-meliyim: Olmazsa giderim. Emir kimden çıkacaksa haber veriniz. Sultanların büyüğüne mi, küçüğüne mi? Hangisine ise!

Harem ağası usulcacık odadan süzüldü. Bu defa gelen Cemaliîer kalfa. Onunla evvelâ biraz daha nazik şekilde konuştum. Sert cevap verdi:

— Köşkte böyle şeyler bulunmaz.

— Getirtilemez mi? .

— Vallahi, bilmem ki... Sultana söyliyeyim bir kere ama...

— Lüzum yok. Siz bahçıvana emrediniz de bana yoldan bır otomobil çevirsin.

— Aman, beyefendi... Nasıl olur? Nasıl söz, bu?

Cevap vermedim, karyoladan iner gibi yaptım; kadın dışarı:" koştı. Yeni bir sağnak camları kırbaçlıyor. Bildiğim için görü} '0' gibiyim: Yamaçlardan şimdi denize doğru büküle kıvrıla, dökü-

SONU

565

allcalana, bazan şahlanarak otomobil fenerlerinin bir aydınlatıp, ujr karanlığa boğduğu seller bütün Lübnan'ı uğuldatmaktadır: Kış jflevsimindeyiz ama arasıra gök de gürlüyor, şimşekler çakıyor. Oda 0Suk- Güya ılık iklim sayılarak ateş yakılmayan sahil boyunda termometrenin ondörde, onüçe düştüğü çoktur. Eutubetli olduğundan bu soğuk iliklere ve maneviyata işler; bedbinlik verir. Ancak alkolle unutabilirsiniz: İçerek düşünür ve gülümser hale gelirsiniz. Öfkemi yenemiyorum; bir hıncım var ama kime karşı? Hem giyinmeğe çabalıyorum, hem de hınç duyduğum şahsı bulmağa çalışıyorum. Birden bire durdum: Hiddetimin sebebi, Nilgün Sul-tan'm tenezzül edip beni kapıdan olsun sormaması, konuşmaması! Hıncım ona!

— Bir kere gelemez miydi? Dünyada ne kadar hanedan âzası kadın ve kız varsa şu savaş yıllarında hastahaneden hastahaneye koşuyor; içlerinde hastabakıcılık eden, yara saran, ameliyata yardım edenler de çok. Ben de hastayım. Odama girerse sanki yiyeceğim onu! Irzı, iffeti lekelenecek Sultan kırıntısının! Babası tahtında oturuyormuş gibi azamet satıyor, haspa! Dersini vereyim de görsün!

Yüksek sesle söyleniyorum; kapı arkasında beni dinleyenler • olduğunu hissetmekle beraber sesimin perdesini indir emiyor um. Bunlar bahçıvan, şoför, İshayya, belki de dadıdır; anahtar deliğinden içerisini gözetliyorlar; «herif delirdi» diyorlardır. Sağnak o esnada kesildiğinden sözlerim muhakkak işitilmektedir.

Gabardin pardesümü sırtıma geçirdim; şapkam başımda... Hazırım; kapıya doğru yürüyorum; topuzu çevirdim; kanat açıldı: Nilgün Sultan karşımda! Karşı karşıya duruyoruz; bana bakıyor; Sözlerimi yere indirdim. Nü'in sesiyle diyor ki:

— Otomobil istemişsiniz; gidiyormuşsunuz. Mâni olamam. Fakat gitmeden önce kısaca izah etmeniz lâzım gelen bir mesele yok mu?

lım.

Var, efendim.

O halde şu yandaki odaya geçelim de beş dakika konuşa-

566

Darmadağınık bir erkek yatağı bulunan yere girmegi «shocking telâkki ettiği anlaşılıyor. Benimki aldırmazdı; hattâ gidişime ehemmiyet de vermezdi. Cazibesine güvenir, kendiliğimden dönüp ge- _ memi beklerdi. Dönerdim de... Her kaçışımın sonra döndüğür ayaklarına

kapandığım gibi!

Odada elektriklerin yanmış olması mülakatın önceden hazırlanmış olduğunu gösteriyordu. Bir koltuğa oturdu; bana da epeyce uzağı. dakini işaret etti:

— Buyurunuz, oturunuz, beyefendi.

Oturdum; zaten ayakta duracak halde değildim. Susuyoruz Şoför bir viski şişesiyle içeriye girdi; tepsiyi masaya bırakıp, çıktı Sultan dedi ki:

— Bir kadeh alırsınız, zannederim... «Sek» mi? Soda ile mi? Sodalı vereyim.

II. Nilgün de galiba durgun zekîlerden! Marifetlerini yavaş yavaş ortaya koyacak.

— Kalkmayınız, hastasınız. Ben; vereyim, size... Bu kadarı kâfi mi? Abdülkerim'in ölçüsü üç parmağıdır. O da viskiyi çok sever.

— Belli efendim, elinizdeki şişe en iyi markadan... Siz içmez misiniz?

— Alkolle başım hoş değildir.

Gözlerim, içine odunlar ve çalı çırpı konmuş, fakat yakılmamış olan ocağa gitti. Isınmağa muhtacım... Isınmağa, alev ve ateş görmeğe! Gök gürlüyor, camlara iri, hırçın yağmur damlaları vuruyor. Nilgün arzumu anladı:

— Yaksınlar.

Dedi, zile bastı. Az sonra tutuşan çalılarının neş'eli çıtırdısı sağanak sesini bastırmıştı. Alevler her şeyden ziyade Sultanın yüzünden hazzetmişçesine beyaz teni, kumral saçları üzerinden ayn" mıyorlar: gözlerinin içine kadar sokulup oynuyorlar. Raha ettiklerinden genç kadın koltuğunu öbür tarafa çevirdi. Elekl-mavisi şatafatsız bir elbise giymiş, omuzlarına, belki de kendisi ördüğü bir yün atkı koymuştu. Belli belirsiz bir parfüm neşredip kibar, ağırbaşlı bir koku...

IM ÖUJNU ***** 567

Karşılıklı baktık. Lâcivert gözlerinde ne fazla öfke, ne de zıya merak var. Heyecana kapılmaz yaradılıştan, nefesine olasıya hâkin1- Yanut böyle görünmesini öğretmişler; sağlam bir terbiye ijjjiş. Artık konuşmak lâzımdı; zira tavrıyla ve bakışlarıyla kokmamı emrediyordu.

... Efendim, diye başladım, benim buraya birini aramak için

ildiğimi, sizi uzaktan ona benzettiğimi, onun yerine zatîalinizle karşılaşınca şaşırıp kaldığımı elbette anlamışsınızdır.

— Aradığınız hanımın ismi de benimkiydi, herhalde...

— Evet! Fakat asıl isminin bu olmadığı meydan çıktı.

— Demek ki Neyzar oralarda benim ismimi, benim unvanımı allanıyordu! Size kendisini Nilgün olarak mı tanıttı?

Kızacağını ve Nil hakkında incitecek bazı kelimeler söyleyeceğini sanıyordum. Yapmadı; güzel çehresine merhametin güzelliğini de ilâve etti; sadece:

— Zavallı kız! diye mırıldandı.

Tekrar sustuk; çalı çırpının ışığı da, sesi de kesilmişti; odunlar aheste aheste yanıyor. Neden sonra, yüzüme bakmadan sordu:

— Başına bir şey mi geldi?

— Japon istilâsında kayboldu. Üç seneye yakındır habersizim. Arayıp soruşturmalarım netice vermedi, vermiyor, vermeyeceğe benziyor. Bilemezsiniz, ne kadar dertliyim... Bittim ben!

Bu kadarını söyleyebildim; yüzümü ellerimle örttüm; göz yaşlarımı göstermiyorum.

— Dadı! Dadı!

Diye seslendiğini işittim. Ona diyor ki:

— Beyin karyolasını bu, odaya taşıyınlar. Ocağı söndürmeyiniz, »anında daima biri bulunsun. Halamla ben meşgul olurum, sen Pavyondan pek ayrılma.

Kalfa birşeyler söyledi. Sesini yavaşlatacak konuşuyor:

...Evet, tahminim gibi Neyzar'ı arıyormuş; fazlasını öğrenendim. Anlatacak halde mi? Kolonyayı getir. Yine bayılacak gali-

I

ba... Mebruk soyunmasına yardım etsin. Yatırınız. Ne, yaptığı bilmiyor.

Bana yaklaştığını kokusundan sezdim; ayağa kalkmak ist-yorum.

— Kalkmayınız, rica ederim. Bu gece sokağa çıkamazsınız; (j şanda kıyamet kopuyor. Yarın arzu ettiğinizi yaparsınız. Gidersi niz, kalırsınız... Sizin bileceğiniz iş!

Başımı eğmiş, pişmanlık içinde özür diliyorum:

— Deminki münasebetsizliği, küstahlığımı affediniz. Keder hastalık, esaret... Böyle buhranlar geçiriyor bana!

Ahengi büsbütün tatlılaşan sesiyle diyor ki:

— Anlıyorum, üzülmeyiniz. Size yukarıdan melisa şişesini göndereceğim. Beş, on damla alınız; ferahlarsınız. Yarın hatrınızı sormağa gelirim, tabî... Doktor uğradığı zaman bana da haber verecekler. İnşallah rahat bir gece geçirirsiniz. Müsaadenizle...

Ne iyi kadın!

Çoğunu tanıdığım Sultanlarımızın hepsinden iyi yürekli. E-vet, mağrur bir kadın. Bu, asaletine inanmasından, vatanından u-zak düşmüş bir hanedanın gurbetlerde ismini küçük düşürmemek gayretinden ileri geliyor; sun'îdir; bir zırhtır. Aynı soydan oldukları halde karakter sürçmeleriyle yâdelerde o hanedana lââyık hareket edemeyenlerin yaptıkları fena tesiri gidermek, iyi bir numune vermek için gurur yolunu tutmuş; birçok zevkten kendisini mahrum etmiş, âdeta bir fedai! Yoksa onun da zırh altındaki ruhu neşe. eğlence ihtiyacında. Nitekim küçükken Padişahın Nilgün'ü «Benim delişmen küçük Sultanım!» diye sevip okşadığını Bombay'daki politika döküntülerimizden dinlemiştim, sürgün cezasına uğramak büyük bir darbe olmuş; kızı Asrufiye Şifa Yurduna kadar götürmüş. Haysiyetini kırılmış addettiğinden ve haysiyetsizce yaş3' mağa mahkûm olmak korkusundan zavallı bir ruh karışıklığı Se'

çirmiş.

Ayağa kalktım, minnettarlığımı gözlerimle ifade ediyorum- lini uzatıp uzatmamakta karara varamadığımı anladım. Hasta o»

569

^ bu ele temasından çekindi, zannederim; merhametli

tebessümünü kâfi gördü; odadan çıktı. Çıkarken Nil'e okadar ben-,jyordu ki arkasından az daha koşacaktım; geri dönmesi, beni yalnız bırakıp gitmemesi için yalvaracaktım. Belinden yakalayıp içe-riye de çekerdim; hırçmcasına çırpır, yüzümü ne haşarıca toka t-jardı... Eğer o, hakikî Nü olsaydı!

Bahçıvan kuru dallarla gelince dadı:

— Ocağı Damat Paşa yaptırmıştı, diye anlattı, fakat keyfini çıkaramadı.

Karyolayı, ufacık tekerlekleri üzerinde çekerek getirdiler. Az sonra içinde idim; çarşaf lar değiştirilmişti; bunların soğuk temasından zevk duydum. Hayatı otel, vapur, vagon-li yataklarında geçen seyyah insanların bir zevki de mütemadiyen yeni serilmiş, ütülü, kar gibi beyaz çarşaf lar arasına girmeleridir.

— Dadı hanım, dedim, meseleyi öğrendin, artık... Ben, senin de pek sevdiğin, unutamadığın, hatırladıkça yüreğinin titrediği Neyzar'ı arıyordum.

Gözleri yaşla dolan kalfa yüzünü baş örtüsünün ucu ile örttü:

— Yavrucuğum! Yavrucuğum! diye inledi.

— Birbirimizi seviyorduk; nişanlanmıştık; işte yüzüğü parmağında...

Hıçkırıyor; bakmıyor; aynı zamanda diyor ki:

— Yarın, başka gün anlatırsınız. Rahatsızlığınız artar; konuşamayız. Sultan yorulmamanızı tembih etti. Öyle üzüldü ki...

— Çok iyi kadın, sizin Sultanınız...

—• Emsali yoktur; Sultanlar içinde bir taneciktir.

Eliyle susmamı işaret ediyor. Ne kadar enerjim varsa öfkelenmeler, giyinmeler, anlatmalarla tükettiğimden artık konuşamaz-°im, zaten... Nilgün'ün yolladığı melisa ruhundan bir kaşık dolusu 'Çtim; elektrikleri söndürttüm.

Ocağın kararsız ışığı ile yarı kararan odada sadece kuru dolla-ın a^vi çıtır pıtır, kısa hecelerle çocukcasma konuşuyor.

I

OYU

Kederim başımdan taşkın... Lâkin ne tuhaf adamım! yattığım oda bana yalnız ocaktan ötürü değil, az önce içerisin genç, güzel, kibar bir kadının bulunmuş, kokusu kalmış olması do layisiyle de sevimli, ılık, mânalanmış gibi geliyor; yadırgarnıy0 rum; benimseyiverdim. Ayrıca pencerelerin köşk tarafına bakrnas da iyi. Birkaç gün daha kalacaksam kapıdan girip çıkanları seyre derim, oyalanırım. Belki de Sultanın dairesi karşımdadır; camlar ardından dönüp dolaştığını, balkona çıktığını görürüm. Civarımda öyle bir kadın bulunsun da gözlerim arasına pencerelere çevrilmesin? Buna tahammül edemem... Genç yaşımdan beri edemezdim!

Şimdi dadı yukarıda Sultanla konuşuyordur; parmağımdaki yüzüğü anlatıyor; «Neyzar'ın nişanlısı imiş» diyordur. Geçkin, geçimsiz, içki müptelâsı, tek valizle seyahat eden, sıtmadan bir titreyip bir yanan ne garip nişanlıdır, o! Birbirlerini kaybeden, üç seneye yakındır habersiz kalan nişanlılar! Evli bildikleri bir kadının altı yıllık nişanlısı! Hikâyemi tafsilâtiyle öğrenmeğe nasıl can atıyorlar dır! Kendi kendime diyorum ki:

— Sultan beni kolay kolay bırakmaz. Zaten şu köyde sıkıntıdan bunalmış. Ona hayret ve dehşet vermesini beklediği sahici bir aşk hikâyesi anlatacak adamı kapı dışarı eder mi?

Bir şey daha aklımdan geçti: Bütün vakarına, durgun haline, heyecansızlık tesiri yapmasına rağmen iç yüzünden bambaşka, hisli, hattâ aşırı derecede hassas, tahmin edilemeyecek zevklere düşkün olamaz mı? Maceralı hayatımda bu cinsten kadınlara çok rastlamışım. Kapalı şekilde de olsa anlatacağım hikâyem kendisini u-yandırır, şuurunu alak bullak eder, birdenbire değiştirebilir.

Düşündüklerim bir bakıma çirkindi; ne yapayım ki bunların kafamdan geçmesine mâni olamadım. Dudaklarımda şeytana yafa' şacak bir gülümeseme ile uyuya kaldığımı sanıyorum. Nil'i daim3 başka kadınlara da yer vererek sevmekte devam ettiğimi bilirs" niz. Fakat hiç biri için

Hind Okyanusunu harp zamanında kaçakçı gemisiyle aşmak tehlikesini göze alamadım. Bundan sonra "a neler yapacağımı Allah bilir.

SONU YYYYYYYY\Y\YYYYY\YYYYYYYYYYYYYYYY 571

Gece yarısını geçiyordu, uyandım. Odayı ocaktaki koflaşmış ve irtillennieğe yüz tutmuş pembemsi bir kor yığını kâğıt, boya ve 'sten ibaretmişcesine ısıtmadan hafifçe aydınlatıyor. Güya, Ame-jj3n mecmualarının renkli bir fotoğrafına bakıyorum; bir ilâna... Ocak — beni bu odaya naklettirdiği için — derhal Sultanı ha-»rlattı. Şu var ki Sultanı tek başına hatırlamıyorum; tek şahıs o-1 rak gözümün önüne getiremiyorum. Her defasında Nil'in de ya-Jıda — yanında, önünde, arkasında — daima bir arada bulunuyorlar. Bazan ikisinin çehresini bir çehrede görüyorum; bazan ka-vıyorlar; çekilirken, oynamış resimler gibi, çift hatlı oluyorlar, i-yi seçemiyorum. Lâkin ekseriyetle birbirlerine intibak ederek tek şahıs haline gelmişlerdir. Bir yüzde iki kadın, kâh gökyakut, kâh lâcivert rengi bağlayan gözlerle bana bakıyor. Gülümsemelerinde diğ fark yok; seslerinde de...

Dahası var: Bunlar bana iki şahsiyetli, iki ruhlu aynı kadm-mış tesiri yapmaktadır. Sanki 1936 yılında Conte Verdi vapurunda tanıdığım, tutulduğum, zekâlı kaprislerine hayran kaldığım Nilgün fizik yapısından da azıcık değişmiş; fakat asıl ruhunu değiştirmiş, ikinci şahsiyetine dönmüş, Lübnan'da karşıma çıkmıştır. Uzak-Doğu hayatını unutmuş, hatırlamıyor... Beni de! Ama ben onu tanıyorum, hem öylesine tanıyorum ki koltuğunun altındaki üç tane küçük beni bile görüyorum. Akşam üstü odadan giderken arkasından endamına göz attığım zaman kumaşlar, etini ve bu benlerini gözlerimden gizleyememişti; tam yerini tâyin etmiştim. İğne yapılırken nazarî olarak dört kareye ayrılan kalçanın bele yakın, iğne batırılacak kısmında, solda, tam ortada, haçı hatırlatan bir kırışığı da görüyorum.

Şayet Sultanla ahbablığımız ilerlerse ne çabuk senli benli o-

luverecektim... Belki de çok defa şahsiyetleri birbirine karıştıracak:

— Haniya Kolombo'daki Fransız lokantasından bir gece... Diye eski hâtıraları anmağa kalkışacaktım. Tuhaf olacaktı; a-^ Nil'in yaşadığını öğrendiğim takdirde... Yoksa fecî idi; ikide r yüreğim parçalanacaktı. Şunu da düşündüm: Sultanın lâcivert

572

gözleri de, muhabbet ve şefkat duyduğu esnada teyze

gibi renk değiştirebilirdi; meselâ açık menekşeye çalardı, yaj^1

güvercin göğüslerinin şanjanlığını alırdı; bir şeyler olurdu!

Kor yığına bakarak böyle düşüncelerle epeyce vakit geç: dim. Kapı aralandı; elinde odunlarla bahçıvan usulcacık içerj süzüldü. Beni uyuyor sanıyordu. Seslenince ürktü. Soruyorum-

— Nerelisin?

— DörtYollu... İskenderun'un ötesi.

Ermeni göçmenlerinden olmalıydı. Gerçekten adı Serkis imi5 orada portakallıkları varmış. Elli yaşlarında, posbıyık, babacan bir adam. Kendisinden öğrendiğime göre 1925 yılından beri bu köşkte, büyük Sultanın yanında çalışıyor.

— Otur sandalyeye, öyle ise! Anlat bakalım: Sen Nilgün Sul-tan'ın teyze kızını tanıyor musun?

— Neyzar Hanımı mı? Tanımaz olur muyum? Köşkün şenliği idi. Allah gün baylığı versin! Bir cebine altın, bir cebine gümüş dola! Azıcık «pamuk yansın, keyif olsun» huyunda idi; velâkin...

— O söz ne demektir?

— Yani, keyfine düşküdü; keyfi yerine gelsin de şu, bu zarar görsün, aldırmazdı. Ağaçlara tırmanır, dalları kırardı; gülleri açmadan koparır, ziyan zebil ederdi. Çok da konuşurdu; bülbül başı yutmuştu, sankim! Bizim illerde çok konuşana böyle tâbir ederler... Bir kere bahçeye fırladı mı, kestane fişeği gibi alan talan etmediği yer bırakmazdı, Sultan! Sultan sayılmazmış ama biz onu Sultan yapıp çıkmıştık. Bazı bir Sultanlığı tutardı, karşısında ağız açamazdık. Bir gün bana dedi Ki: «Serkis Ağa! Burada gönül eğleyemiyo-rum... Gidem artık!» Sonra şöyle söyledi: «Ben çok zengin bir er bulacağım; başıma koyacağım, elmaslı tahtırevanlara bineceğim!» Dediğini yapmış diye işittik... Essah mı Bey?

— Yaptı; fakat memleketini Japonlar aldı; çoktandır haber'

gelmiyor.

— Öyle imiş.

Bahçıvan müteessir bir tavırla başını sallıyor. Konuşmak is"" yorum. Serkis'e onun Avrupa dönüşü Mapa'da nasıl karşılandığı1

SONU

573

lattım; bir erkek çocuğu olduğunu da söyledim. Lâkırdıyı senli nliye çevirerek sordu:

—. Neyin olur, senin?

— Evlenmeden önce nişanlısı idim. İyileşeyim hele, kendisini bılmak için yine oralara gideceğim.

— İşin rastgele Beyin! Başka bir emrin var mı?

— Dur! Nilgün Sultan'ı da eskiden tanırsın tabiî?

— Tanırım. Bir ara hastalanmıştı; Allah yüzüne baktı; geçirdi sonra. Mısır'a dönecekmiş diye hayıflanıyoruz; o da giderse köşkün örtüver kapılarını gayrım! Küçük çocuk sesine de hasret edeceğiz-

Soracaklarım çok. Fakat bu, bönce görünmesine rağmen lâflarını hesaplayan adamı, içine vesvese düşmesinden çekinerek tekrar konuşmak vadiyle uyumağa gönderdim. Yağmur kesilmiş; belki de iklim icabı hava açmıştır. Dışarısı durgun. Kendimi iyi hissediyorum: Amerikan ilâcı galiba bir hârîka.

— Ey Tayfur, diye söyleniyorum. Aramızdaki mesafe pek kısaldı; sana trenle üç günlük yoldayım. Artık Hisariçi Hak Kuran Kafesi baba evinden çıkmış, daha iyi bir yere taşınmışındır; belki de zengin olmuşsundur. İşitiyoruz ki memlekette işler parlakmış; vurguncular, hacıağalar türemiş. Ellerini kirletmeden bir miktar para elde ettiysen çok memnun olacağım.

Onu da bulamamak ihtimaliyle birden irkildim. Dilbeste'ye dair Cemalifer acaba bir şey biliyor mu? Gündüzün sormak fırsatını kaçırdığıma üzülüyorum. Bu köşte öğreneceklerim o kadar çok ki... Lâkin köşkün manevî havası insanı tazyik altında tutuyor; merhum Damat Paşa'nın, sağır sultanın ağırlıkları sinmiş. Canlılık yok; «Kahkaha Sultan» ayağını çektikten sonra burası «gülmezler tekkesi», «târik-i dünya» manastırı olmuş. Eğer bir müddet kalırsam benden de hayır gelmez. Nil aramızda bulunsaydı hepimizi harekete getirirdi. Haniya bazı masa saatleri vardır; üstüne bir köy s«nesi yahut ona benzer oyuncaklı bir şey yapılmıştır; saat başı ırden bire bir hırıltı işitilir, arkasından bir çalgı sesi... Ve sağdan, °arı, ufacık bebekler meydana çıkar, başlarlar oynamağa!

574

Nil bizi bu hale sokardı; çalmağa, oynamağa başlarçj, Kandi'deki küçük şâle'de üç kişi çalmıyor, oynamıyor muy^u, Ne idi türkülerimiz, danslarımız, o:

Bu, bir rüyadır, güzel bir rüya!

Lar? «Turnam'lar, «Ümitlerim hep kırıldı»'lar, «kız senin ad Hediye»'ler! «Mata - Hari» şakaları. Kolombo seferleri! Nasıl d eğleniyorduk? Hakikaten bunlar, bir rüyaydı; güzel bir rüya..

Japon kampında bin defa düşündüğüm gibi Nil'in basma ne ler gelmiş olabileceğini tekrar, birer birer gözden geçirmeğe koyuldum. Bir kaza kurşunu ile yahut bombardımanda ölebilirdi. Subayların tecavüzüne uğrar, hançerlenirdi. Dağlara götürülür, hakaret görür, intihar ederdi.

Hayatta kalması ihtimalleri de yok değildi; istilâcılarla uyuşur hizmetlerine girer veya en yüksek rütbeli kumandanın himayesini kazanır, bir tarafa çekilir, harp sonunu beklerdi. Tabîîdir ki, o zaman düşman istilâ çemberi dışına haber sızmaz, hayat ve me-matmdan haber alınamazdı. Bir ihtimal daha vardı; Mapa hanedanını ellerinde tutuyorlar, sulh olunca «Yirmi Ada»'da rahatça yerleşmek için vasıta diye kullanmayı tasarlıyorlardı. Halkın Melik Ahmed'i Melike Nilgün'ü, hele Ömer Gıyasettin'i pek çok sevdiğini elbette biliyorlardı. Oğlum Ömer'i!

Her defaki gibi, derin bir fütur devresini ümit heyecanı takip etti, yatağımdan çıktım, köşede unutulmuş yahut kasten bırakılmış olan viski şişesine sarıldım; bir kadeh yuvarladım; tekrar doldurduğum kadehi karyola yanındaki masaya koydum; yattım.

— Nilgün'le Ömer de yaşıyor! Harp bitmek üzere! 1943 yıl' bizi birbirimize kavuşturacak! Kavuşturmasa da hayatta bulunduklarını öğrenmek bana yeter. Oralardan bir adam gelsin, "Melikeyi gördüm. Seni unutmuş, fakat mes'ut!> desin, artık gam yemem.

Böyle söylenerek, bu teselli ve temennilerle uyukaldım; w» bir ışık içinde uyandım. Pavyonda kimse bulunmadığını anlayınca pencerenin tülü arkasına gizlenerek köşkün sabah güneşine a?1 mış balkonlarını gözetliyorum. Tahminime göre Nilgün Sultan a

SONU

575

erken yattığından ve çocuklu olduğundan kalkmıştır; ayaktadır- Lübnan'da ne kadar yağmur yağsa bir defa kesildi ve güneş görüldü, mü, her taraf çarçabuk kurur; zira su duracak düz arazi yoktur; ayrıca toprak çakıllıdır. Yalnız sahildeki bostanlar ve portakal bahçeleri günlerce rutubetli kalır. Büyük yağmurlar yağdığını ancak denizin kıyı boyu uzanıp giden bulanık renginden sezersiniz. Yasemin ve turunc çiçekleri, sakız kokulu otlar, derhal kolcularını yaymağa başlarlar.

İşte, Nilgün, saks mavisi bir robdöşambra bürünmüş, balkona çıktı; manzaraya şöylece baktıktan sonra başını azıcık eğdi; saçları öne doğru döküldü; yüzü örtüldü. Ne yapacak? Elinde tuttuğu tarağı ağır ve muntazam hareketlerle o, tertemiz hamamdan yeni çıkmışa benzeyen henüz nemli diyebileceğim yıkanmış güneş ışığına tutarak Nü'inkiler gibi kendinden dalgalı olduğunu sandığım uzun saçlarından geçiriyor. Geçirirken kesilen çeliklerin etrafa serptikleri püskürme kıvılcımları göremediğime şaşacağım geliyor. İstiyorum ki, tarağın her temasında başının üstünde yanmalarıyla sönmeleri bir olan binlerce yıldızcık parlam; fevkalâde göz alıcı bir fizikî hâdise vuku bulsun!

Sabah vakti, sabah kıyafetiyle balkonda güneşe karşı taranan güzel ve temiz bir kadın, anlayışlı bir erkek için bütün gün mes'ut olmağa yeter manzaralardandır; bir dünya nimetidir.

Nilgün Sultan'ın yatak odası herhalde teyze kızmkine benzemez; derli topludur.

Benimkinin darmadağınıklığı —her tarafa gelişi güzel atılmış elbiseler, çamaşırlar, çoraplarla ve kapakları açık kalmış pudra kutuları, kolonya şişeleriyle, hele terlikleri ve ayakkabılarıyla— hoş-'u ama bu hoşluk daha ziyade o karışıklığın kendi ruhuna uymasından ileri geliyordu. Şimdi balkonda taranmasını seyrettiğim kadının odasına yakışan orada ne varsa yerli yerinde, muntazam, hat-'a simetrik olmasıdır. Sanki görüyorum: Elbiseler askılarında; çakşırlar devşirilmiş; şişeler ve tuvalet eşyası yanyana dizilmiş, bir

muze vitrini gibi... Eşyanın altlarında etiket ve izah pusulaları eksik!

Acaba Nilgün Sultan kocasıyla sevişme sırasında bile elbis6s-ni ağır ağır çıkarıp bir sandalye üstüne yerleştirmegi ihmal etme yen harareti noksan, heyecanı düşük, intizam merakına müptel.- kadınlardan mı? Ne kadar mekanik bir tempo ile taranıyor! Tara ğm dişleri arasında kalan saçları da itina ile derledi; atmadı, avu cunda tutarak içeriye girdi. Din ve aile terbiyesine riayet ediyor Nil, Kandidate'ki köşte sadece atmaz, arkasından üfler, uçuşlarını seyredirdi!

Bugün içimde bir sevinç var: Evvelâ iyileşmeğe yüz tuttuğum, dan... Sonra dün akşam Sultan'la konuşmuş, nazik muamele görmüş olmamdan. Fakat izahı imkânsız bir sebep daha mevcut. Nedir? Sanki Nil'den haber alacağım. Beyrut'un bir köyünde öyle bir şey beklenemez. Eğer kendisi Lübnan'da bulunsaydı buradakiler bilirlerdi, yahut o, Büyük Sultan'a uğrardı. Dedim ya, izahı mümkün olmamakla beraber kulağıma müjdelemişlercesine heyecanım duyuyorum.

— İshak gelecek, bana Nil'den bahsedecek; uzakta bulunmadığını söyleyecek.

Tecrübelerimle bilirim ki, öyle sevinçli sezintiler çok defa boşa çıkar; aksine bile uğrarsınız. Lâkin bugünkü bambaşka, nabız gibi atıyor; beynimin içinde atan bir nabız imişçesine!

Kapıyı sürmeleyip soyundum, güneşe karşı bütün vücudumu, İshak'ın gönderdiği paketler arasından çıkan kolonyayı havluya dökerek iyice oğdum; yeni çamaşırlar giydim. Sultanın yanıma geleceğini bildiğimden giyindim de... Süzgünüm ama, temizdim; kendimde canlılık duyuyorum. Doktorla dadı, beni o halde buldular. İğne yapıldıktan sonra pavyona Nilgün de uğradı. Işığa çevrilince koyu lâcivert olmaktan çıkarak «iris» denilen mor susam rengin' alan gözlerinde hislerini, fikirlerini okuyamıyorum. Oturmadı; ayakta dedi ki:

•— İyi buldum sizi... Burada birkaç gün daha istirahat ederseniz bir şeyiniz kalmayacak. Maamafih...

— Mâni, mahzur yoksa misafirperverliğinizden yılbaşına ka-dar istifade etmeği düşünüyorum.

._ Çok memnun oluruz. Sonra nereye gideceksiniz?

— Niyetim istanbul'a, lâkin benimki belli olmaz; teyzezademi aradığımı biliyorsunuz. Beyrut'u da bir kolaçan edeceğim. Ballım ne çıkacak?

__Size Mısır'daki adresimi vereyim; şayet bir haber alırsanız

bjZe de iki satırla bildirirsiniz. Çocukluğumuz bir arada geçti: Çok everim kendisini. Dilbeste'yi de kandırmıştır, şeytan kız! Yoksa fena bir kadıncağz değildi o... Kalfaların en güzeliydi! .— Şehre gidip dönebilirim, değil mi? — Şüphe mi var! Arzuza bağlı...

Nilgün Sultan çocuklarını bahane etti, «Yine görüşürüz» vadiyle ayrıldı. Laubali olmak istemediğinden konuşmaları kısa kesi-vor. Sultanın bir erkeğe alışması pek uzun zamana muhtaçtır. Fakat bir defa da alıştı mı? Değme keyfine! Bu tipi de tanırım: Tılsımlı çiçeğini orkideler gibi senelerce beklettikten sonra verir ama tuhaf güzelliğine hayran kalırsınız.

Gün, biraz dadı, biraz Mebruk ağa, araşır a Serkis ile konuşarak, uyuya kalka, rahat ve sakin geçti; artık nöbet yapmıyor. Şu var ki hava kararınca yine içim sıkılmağa başlamıştı. Elektrikleri yanan büyük bir şehirde olamamak, hele Sultanı alarak —uzaktan pırıltılarını gördüğüm— Beyrut'a gidememek, bir lokantasında, barında yiyip eğlenememek azaptı. Nil ile Kolombo'ya inişlerimi hatırlıyorum; pembe renkli sıkıştırılmış toprak yol üzerinde denize doğru, tarçın kokuları içinde, ormanlardan akseden vahşî hayvan naralarına aldırmayarak limana kayıp gidişimizi!

Buranın yolu da başka bir güzelliktedir: Hep deniz kıyısını takip edersiniz; tarihe nam salmış şehirler geçer, portakal ve muz bahçelerine sokulur, şeker kamışı çitlerinin loşluğuna dalar, mimoza ve yasemin kokuları koklar, şirin köylerin sıralandığı hem *ır> hem mamure, hayatından memnun bir ülkecten geçersiniz. O yolda hakikî Nilgün Sultan'a yalancısı için çektiğim eziyetli, aynı zamanda harikulade tatlı, perçinli aşkı anlatmak . beni iletecekti; ona da eksikliği yüzünden kadınlığını çiçeklendirme-: hassayı, heyecanı verecekti.

F.: 37

578

Sultan muhakkak ki güzeldi; lâkin sadece yeşil yapraklar, zarıflığıyla kalan, çiçek açmayan, çiçeklerle donanmayan «fujer nev'inden. bitkiler gibi dinlendirici, fakat renksiz bir güzellik! Serkis'e bir otomobil bulmasını söyledim. Dedi ki: — Sultan tembih etti; İshayya sizi götürecekt. Haber vereyi^, de arabayı çıkarsın.

Bunu da düşünmüş; karanlık bastırınca köyde kalamayacağı^ da tahmin etmiş. Zekâsının işlek, hatasız ve Sultanların, Şehzadelere o bakımdan çok üstün olduğunu bir daha anlıyorum; hanedandan kadınların yaş sırasıyla hükümdarlık edemediklerine kıızı0. rum. Bana, bizde de birer Elizabeth veya Viktoria yetiştirdi gib? geliyor.

Saat beş... Fazla gecikmeden döneceğimi, fakat, yemeğe beklememelerini lalaya söyledim; Beyrut yolunu tuttum. Az sonra şehirde «Fransızlar Caddesi» sonundaki büyük otelin önünde idim Evvelâ İshak'a telefon ettim; Ne dairesinde, ne de evinde bulabildim. Salonlara baktım; tanıdık sima yok. Ne yapacağım? Vaktiyle kaldığım bir pansiyona uğrayacağım; Madam Botrus iyi dostumdur, hayatta ise biraz lâf atarız.

Botrus aile pansiyonu, hemen oracıkta, hurma ve palmye ağaçlarıyla süslü bir bahçe ortasmdadır. Çoluk çocuklarıyla gelen Fransız subayları yerleşinceye kadar birkaç hafta bu pansiyonda kalırlardı; vakit hoş geçerdi; madam da evinin misafirleri arasındaki muvakkat maceracılara göz yumardı. Alis'i orada tanımıştım; çöl ortasındaki Deyrizor'a kadar arkasından koşmuştum. Baş-başa sabahladığımız bir gece kapının acı acı çalmasıyla uyanmıştık: Üç gündür çölde bir aşiretle çarpışan genç kocasının ölüsünü getirmişlerdi. Alis —romanlardaki gibi— rahibeliğe girdi. 19^ senesinde bir Mısır mecmuasında resmini gördüm. Başrahibeliğe âdeta azizeler mertebesine yükselmişti. Demek ki son macerası v hayatının son erkeği ben olmuşum.

Şoför İshayya, soruma cevaben dedi ki:

— Üç sene evvel, Madam Botrus ölünce pansiyonu kapandı-

579

Otel kapısının önünde kararsız duruyorum. Şehre indiğime piş-njrn; köşkte kalsaydım, Nilgün Sultanın ziyaretime gelmesi ihlali vardı; buna büsbütün üzülüyorum. Burç meydanındaki kah-wi bir dolaşırım, Mata'm-ül Arabi'de yerli yemeklerden yer, döneri"1-

Tekrar otomobile giriyorum, biri sırtıma vurdu: Sesleniyor: _- Hello!

Döndüm. Sevinçten çıldıracağım: Bu adam Tonny'dir; ona ek-teriya Coni de derdim. Kalküta'daki gazetenin başyazarı İngiliz Coni veya Tonny... Daha doğrusu kendisini o isimle çağırmağa alıştığımız Mister Playfair! Beni ve benimle Nil'in seviştiğimizi bilen tek yabancı ahababım! Nitekim son defa kaçakçı vapuruyla Mapa'ya gitmemi önlemeğe çalışan, daha evvel Nil'in izini bulan ve Mapa Melikesi olduğunu meydana çıkaran da Coni idi; hatırlarsınız elbette...

Size şimdi birbirimize, bir biri arkasına neler sorduğumuz uzun uzadıya anlatmayacağım. Roman yazmıyorum ki sütun, sayfa doldurmağa bakayım. Derhal otele girdik. Girinceye kadar o benim Japon kampından kurtuluşum hakkında bir fikir edinmişti; ben de onun 8 Ekim'de Anglo-Sakson kuvvetlerine karışarak İngiliz gizli teşkilâtı memuru sıfatıyla Afrika'ya çıktığını, Kazablanka'dan yeni geldiğini öğrenmiştim.

Barda, yanyana oturuyor, içiyoruz. Dedim ki:

— Coni, dostum! Bütün gayretim, fedakârlığım beş para etmedi; Kraliçenin izini bulamadım; hayatta kaldığından bile şüpheyim; bedbahtım!

Coni yüzüme bakıyor; bakışı bir başka...

— Neye öyle bakıyorsun? Söyle! Sende bir haber var, sen bir sv biliyorsun! Çabuk, bildiğini söylesene! Öldü mü, yoksa? Yoksa -" yerde mi gördün? Hindistan'a mı geldi? Sizin teşkilât malûmat ! aldı? Durma! Cevap ver!

Susmanı bekliyorum. Kraliçe hayattadır. On gün evvel ken-ne Tanca'da rastladım. ""- Konuştun mu?

580

— Takdim edilmemiş, yakından tanımamıştım ki konuşay. Hem vakit te, yer de müsait değildi. Ben otomobilde idim, mücbir işin peşinde... O, Andaluzia otelinden çıkıyordu. Malûm ya fa ca harp dışı bir şehirdir; şu sırada barınmağa gelenler çok. ne milletten insan, yolunu bulabilirse oraya koşuyor.

— Nil yalnız mıydı?

— Hayır, yanında bir kadın vardı; kendisi kadar güzel djye

bileceğim bir kadın.

— Emin misin? Gördüğün hakikaten «o» muydu?

Coni kızardı:

— Bizim meslekte, dedi, aranılan ilk şart, çehre hatlarını 2j_ hinde muhafaza etmektir; hattâ muhafaza yetmez, kafana nakş ve hakketmelidir. Kaldı ki Kraliçeni bir kere gören bir daha unutamaz. Hiç değişmemişti de... Bir bakışta azıcık kabarık göz kapak-larıyla kaşlarının bükülmüş uçlarına bile dikkat ettim. Gülümsü-yordu... Kalküta'da «Fırpo's» lokantasmdaki aynı tebessümle! Seni de Tanca'da bulunuyorsun sanmıştım; sevgiline kavuşmuşsun diye memnun olmuşum. Hülâsa-i kelâm: Kraliçe sağ... Ve mesafe itibariyle çok uzakta değil!

Başımı avuçlarımın içine aldım. Hüngür hüngür ağlamadığıma, arkadaşşıma sarılmadığıma, zıplayıp sıçramadığıma, taş kesilip kalmadığıma şaşıyorum.

— Coni! Coni!

Diye inliyorum. Playfair bunun:

— Nilgün! Nilgün!

Mânasına geldiğini anlıyordur. Buhranın geçmesini, yatışma'1 viskisini yudum yudum içerek gayet soğukkanlılıkla bekliyor.

Ben aynı vaziyette epeyce kaldım. Düşündüğüm şu idi: Nil şıyor... Zekâsı ile, güzelliğiyle, neş'esiyle, hiç bir şey olmamışça sapasağlam hayattadır. Dünyadan, o derece müstesna bir kad eksilmediğine seviniyorum. Henüz 27 yaşında bulunmasına !-

SONU

581

, j,a uzun seneler zevk alacak, zevk verecek, geçtiği yerleri en canlı zekî, fettan ve lâtif mevcudiyetiyle süsleyecek, hayran bırakanı Nasıl, altı yıl önce Conte Verdi vapurundakileri, Tac Mahal içindekileri, Seylân'ı ve nihayet Mapa halkını, binlerce insanı tıl-ldı kendine meftn bkt bd

, s 1

, kendine meftun bıraktıysa, bundan sonra da fütuhatına de-.aB1 edecektir. Yanında olayım veya olmayayım, Nil bir varlıktır. Ojç haline gelmesinden korkuyor, ömrümü ikmal edemediğim dünya 'gerinde eksikliği aklıma sığdıramıyordum.

Nü yaşıyor!

Eti ile, kanı ile, sapasağlam, bıraktığım şekilde hayattadır; bildiğim, sevdiğim, öpüp kokladığım

bedenî varlığını bir lâhzada bütün teferruatıyla gözümün önüne getirdim.

^ Oh! Ne rahat nefes alıyorum, ne rahat düşünüyorum! Üç seneye yakındır her düşünüşümde şakağında bir kurşun yarası, göğsüne saplanmış bir hançer, çalılar arasına sürüklenmiş bir ceset, tropik güneşinin altında fildişi beyazı bir iskelet, daima korkunç vaziyetlerde, yürek parçalayan manzaralarda görüyordum. Artık bu hayaletler kafamdan silinip gitti. Nilgün, Akdeniz'in tuhaflıkları ve entrikalar beldesi bir limanında gülümseyerek büyük bir otelden çıkıyor. Kimbilir o haliyle ne kadar nefisti, ne hoş kokuluydu, ne kibar giyinmişti!

Tanca'da bulunmasını fazla izah edemiyorum ama sebebini fazla düşünmeği de lüzumsuz buluyorum. Tanca'da ya! Şu, önümdeki denizin batıya doğru devam eden bir kıyısında, uçağın nihayet ulaştıracağı bir yerde ya! Hint Okyanusunu ve Japon donanmasını hiçe sayan bir âşık için maneviyatı bozulmuş bir Alman ablukası engel teşkil edebilir mi? Mareşal Montgomery'nin muzaffer ve meşhur 3'inci ordusuna yetişir, çöl yoluyla da giderim; gideceğim!

Başımı kaldırıp Coni'nin huzur içindeki yüzüne bakınca sükû-rstle dedi ki:

— Gideceksin, tabî?

~ Gideceğim.

"— Bu sırada Tanca'ya gitmenin evvelce Mapa'ya gidiş kadar

582

zor ve tehlikeli olduğunu da biliyorsun, elbette!

— Biliyorum.

— «Zor!» dedim. Zira «lesepase» vermezler. «Tehlikeli» j dim; zira karada ve denizde savaş devam ediyor.

— Etsin! Gitmeğe çalışacağım, ne mümkünse yapacağım, j, tarafa başvuracağım.

Playfair belli ki bana yardım için çareler araştırıyor, düşünüyor. Mâni olamayacağından emin. Fakat bir defa vicdanının ve akl selimin emrini yerine getirmeden yapamayacak. Diyor ki:

— Kraliçe ele avuca sığmaz bir kadındır; Tanca'dan uzaklara gitmiş olabilir. Göze aldığın ve çekeceğin zahmetin neticesiz kalması mümkündür. Buralarda bir müddet avunman, Almanya ile İtalya'nın silâhlarını bırakmalarını beklemen daha uygundur. Hayatta olduğunu öğrendikten sonra gönlün feraha, rahata kavuştu Bakarsın bir gün Beyrut'ta, Mısır'da, bir başka yerde karşına çıkıverir.

— Gitmeliyim; duramam.

— Öyleyse evvelâ seni Mister Patrik ile tanıştırayım. Kendini anlatırsın. Büyük Britanya devletinin eski ve denenmiş bir dostu olduğunu öğrenince —şayet imkân mevcutsa— seyahatini

kolaylaştırır. Belki yol üzeri faydalı bir iş de görürsün. İyi mi?

— İyi. Teşekkürler...

— Haydi, kalk, Miramar gazinosuna gidip eğlenelim. Demin bindiğin otomobil kimindir?

— Bir Sultanın... Bu Sultan, Kraliçe Nilgün'ün teyze kızıdır.

— Sen hanedan içinde yüzüyorsun.

—• Tuhafı şu ki, asıl Nilgün ve asıl Türk Prensesi, otomobili)* gezdiğim kadındır. Mapa Kraliçesi onun ismini kullanıyordu. Şa''' mıyor musun?

— Hayır! Zira hakikî hüviyetinin bizce malûm olmaması &' kansızdı.

— Neden göz yumdunuz?

— Zira İngiliz menfaatini rahatsız etmiyordu.

SONU

583

plaifair'in bu sözü bana manalı geldi. Hele Nil'e şu esnada, avaşm en kızışmış bölgesine yakın bir şehirde rastlaması da zih-jmi karıştırdı. Soruyorum:

— Yani İngiltere hizmetinde miydi demek istiyorsun?

— Öyle bir şey demiyorum.

— Ama ben sizi bilirim!

Derhal Nilgün'ün itiraflarını hatırladım, şüpheli hallerini de: Conte Verdi vapurunda İngilizce bilmez görünmüş hep Mihver su-kaylarıyla düşüp kalkmıştı; önce Habeşistan'a gönderilen İtalyan küçük subaylarına mahsus kısımda seyahat etmişti. Kandi'deki köşkte bir akşam «Ben bir casusum» deyivermemiş miydi? Şaka ve yalan sanmışım. Selina'nın bir Mihver casusu olduğunu sezdirmiş ve Hong Kong'a varmadan vapurdan usulcacık denize fırlatılacağını söylemişti. Neticeyi öğrenememiştim. Ama inansam da bir şey kaybetmezdim. Coni bir daha tekrarladı:

— Ben öyle bir gey demedim. Çıkalım buradan! Bar kızlarına susadım. İmparator ve halife hanedanından hakikî bir prensesin otomobiline ilk defa binmek şerefiyle de iftihar edeceğim. O da öbürü kadar güzel mi?

Cevap vermiyorum...

— Muhakkak güzeldir. Hem bana bak! Surat istemem. Kaybedilen sevgilinin hayatta sapasağlam bulunduğunu müjdeleyen bir dosta karşı daha nazik hareket edilir, sanırım.

Elini sıktım. Birbirimize muhabbetle bakarak tatlı tatlı gü-lümsüyoruz. Yolda dedim ki:

— Ben pek gecikmem. Sultanın Antura'daki köşkünde misafirim. Uzakta değil, yirmi dakikalık yer.

— Mükemmel! İki teyze kızı birbirlerine benziyorlar mı?

— Epeyce

— O halde gecikmemelisin. On bir buçukta ayrılırız; yarın °gle üzeri otele gelirsin; yemekten sonra Mister Patrik'le konuşuruz. fenienni ederim ki ev sahiben Sultan seni şu sırada tehlikeli bir y°lculuktan vazgeçirtecek nitelikte bulunsun!

— Coni, dedim, bugün Kraliçeden bir haber alacağıma emin-

584

dim. Önüne geçemediğim bir kuvvet beni yatağımdan kaldırdı, giv dirdi, Beyrut'a yolladı. Eğer otelin önünden yarım dakika önce ha reket etseydim seninle buluşamayacaktım. Şoförle konuştuğum iç: birbirimize rastladık. Vaktiyle II. Sultan Abdülhamid âdeti hilafı na Şeyhülislâmı ile ayakta bir dakika konuştuğu için saatli bomba suikastinden kurtulmuştu. İyi tesadüflere ve' gizli duyushlara inanmalıdır.

Coni dinlemiyor; başka şey konuşuyor:

— Dört gün sonra başlayacak olan 1943 senesinde savaş bitmeyecek. Hattâ 44'de bile...

— İki yıl daha mı sürecek?

— Belki de üç yıl daha! Dünyanın Mapa Kraliçesinden başka düşünecekleri var.

Bir daha o bahsi açmadım; açmamakla beraber zihnim hep aynı mesele üzerinde işliyor. Nil'in mazisinden hesap soracak değilim; bu hususta benimki de pek karışıktır. Lâkin istikbalinden endişe duyuyorum. Eğer tahmin veya tasavvur ettiğim gibi sevgilim Fas'ın İspanyol kısmında bir vazife ile bulunuyorsa ve harp sürüp gider de daha tehlikeli bölgelere, meselâ Alman işgali altındaki Fransa'ya gönderilirse bu iş hayatına mal olabilir. Bir gün özendiği Mata - Hari gibi kurşuna diziverirler!

Nil'imi Öyle bir akıbetten korumak için de yanında bulunmalıyım; ne yapıp ne ederek kendisini bitaraf bir memlekete, en iyisi memleketimize götürmeliyim. Kafam yüz türlü sorularla yüklü. Melik Ahmed Endonezya'da mı kaldı? Daha fazla zihnimi kurcalayan, oğlumuz Ömer. O nerede? Nil'in İngilizler tarafmdan himaye edilmiş olması lâzım geldiğine, Japon istilâsından sağsağlim çıkmasına göre çocuk da kurtarılmış, emin bir yerde muhafaza ediliyordur. Hepsinin cevabını bizzat Nil verebilir; Nil'i bulmadan yapamayacağım.

Köşke dönerken düşünce şeklim değişti; Playfair'in sözünde açıklık yoktu; bunu ben büyüttmüş,

dallayıp budaklamış, hayalde" ibaret bir kaide üstüne vehimden yapılmış bir heykel oturtmuştum-
Bir casus kadın heykeli!

SONU

585

Nil'in sırf değişiklik olsun, merakımı çeksin, üzüntü versin di-ye arasına uydurduğu yalanların tekrar tesiri altında kalmıştım. O ja benim gibi mübadeleye tâbi tutularak Japon cehenneminden kurtulmuş, Rife düşmüştü; Mısır yolunun açılmasını bekliyordu; belki de kocası ve oğlu da yanında idi; birkaç hafta sonra Andalusia otelindeki odasının telefonu çalacaktı; sesini işitecektim:

— Kimsiniz?

— Nil, diyecektim, benim! Benim, yavrum!

.— Geldin mi yine sevgilim, diye cevap verecekti, kurtulamayacak mıyım senden? Birbirimizden kurtulamayacak mıyız? Ne du-ruyorsun? Çık yukarıya!.. Yataktayım, ama ziyarı yok! Zaten beni ilk defa yatakta tanımamış mıydın? Hem dayım değil misin? Koş, sevgili yeğenini kucakla! Göreceksin şimdi, o bıraktığın zamandan daha güzeldir... Daha da tecrübeli!»

Evet, böyle bir şey olacaktı... Buna benzer bir şekilde Nil'e ka-vuşçaktım. Şoför İshayya köşkün emektarlarından değildi; senelerce evvelki haşarı kızı tanımazdı; fakat beş dakika sonra bahçe-van Serkis ile Mebruk ağaya müjdeyi verecektim:

— Neyzar Hanımdan haber aldım! Yaşıyor! Alıp getirmeğe gidiyorum!

Diyecek, ocağın alevli ateşi karşısında zıp zıp sıçrayacak, kollarımda tutuyormuşçasına odada dönerek Nil'in türküsünü söyleyecektim:

Ce n'est qu'un reve... Un joli reve...

Şimdiden söylemeğe başlamıştım ki İshayya başını bana dön-lürdü ve Arapça dedi ki:

— Hazretinize neşe çok yaraşıyor.

Uzandım, cebine bir kâğıt soktum. Bu onun en aşağı bir maası-

na eşit olmalıydı. Benim mevcut paramın da en aşağı dörtte biriydi!

Köşkü palmyeler, hurmalar ve salkım söğütleri andıran ka-

iber ağaçlarına örtünmüş, uykuda bulacağımı zannederken, pen-

cerelerden ışıık ve kapıda bir otomobil görünce hayrette Bizi beklediğı anlaşılan Serkis izah etti:

— Sultan sancılandı da hekim geldi, ilâç getirttik.

— Hangi Sultan?

— Büyük Sultan... Ama şimdi rahatladı; uyuyormuş. Payvonda Mebruk ağadan biraz daha malûmat edinmeğe çaja

sırken doktor Bueri'nin köşkten çıktığını, yanıma gelmekte oldu. ğunu yine Serkis haber verdi. Ayakta konuştuk: Yaşlı Sultan akşam yemeğinde hoşaf içmiş, gaz yapmış, başka bir şeyi yokmuş Bana gelince şehre inmekle tedbirsizlik etmişim.

— Fakat doktor, dedim, şehre inmekle çok iyi bir iş yapım. şım. Öyle sevindirici bir haber aldım ki, dünya benim oldu. Hiç bir ilâç bu haber kadar şifa verici değildir. Öldüğüne hükmettiğim Neyzar Hanımın sağ, sıhhatte, Tanca'da bulunduğunu öğrendim. Daha ne isterim?

— Hanım sizin nenizdir?

— Sevgilimdir, nişanlıdır; hayatımdır, her şeyimdir. Doktor heyecanımın derecesinden ürktü, Fransızca:

— Calmez - vous! Calmez - ,vous!

Diye elini omuzuma koydu; sakın olmamı, kendi kendimi teskin etmemi anlatıyordu. Gülüyordum ve türkümü söyleyerek odada dönüyordum:

Ce n'est qu'un reve,.. Un joli reve...

Birden durdum. Zira doktorunkinden başka bir çift gözün üzerime dikildiğini görmeden farketmişim.

— Affedersiniz, dedim, fakat emin olunuz sarhoş değilim. Nü-in hayatta olduğunu müjdelediler. İki hafta önce kendisini gören bir İngiliz dostum haber verdi. Onun çalıp söylediğı bir operet par' çasmı tekrarlıyordum.

İster gülümsesin, ister öfkelensin, lâubaliliğimden iğrensın-İki, üç defa daha döndüm; türkümü tamamladım ve karşısında

zjjnle eğildim. Kararını bekliyorum. Gülümsemiyor, gülüyor ve gülerken yanaklarında iki çukur hasıl oluyor. Gözlerinin içi de g(jiüyor. Doktor da cesaret almış ki gülmeğe başlıyor. Beraberce gülüyoruz. Dedim ki:

daha fena muamelelerine maruz kaldık. Neyzarmkini kolaylıkla affedebilirim. Tabî, yine konuŖu, ruz bunları... Getirdiğiniz habere sevindim.

Ayađa kalktı; biz de kalktık; ikimize de elini uzattı. Öyle bi-hürmet telkin ediyor ki, ayılmış, bir kadeh bile içmiş haldeyirr. Ŗimdi! Demin türkű söyleyip tek başıma dansederek yaptığım soytarılıktan utanıyorum. GüldürmüŖtüm ama, bazı güldürmeler var-dı* ki, sonradan en büyük kabalık yapmış kadar insana üzüntű verir. Bu, onlardandı; ne sevinç, ne de sarhoŖlukla tevil edilebilirdi. Bayağılığı tek sebep mazur gösteremez. Hattâ Nilgűn ve Bueri gidince kendi kendime diyorum ki:

— Sultan keski gülmeseydi... Gülüşű fevkalâde idi ama daha espirili bir Ŗeye güldüğünü isterdim. Güldüren kadar güleni de küçültücü tuhaflıklardan esirgemek lâzımdı. Kabahat bende!

İki Nilgűn arasındaki mukayesem bu tarzda düşünmemden anlaşılıyor. Yenisine bayağılıkla münasebeti olan en küçük hareketi kıyıp yakıştıramıyorum; eskisinin ise bayağılıklarına hayran kalıyordum. Ŗu saatte Tanca'nın bir barında kimbilir nasıl bir sosyeteye karışmış, içip eğleniyordur. Ya prensesliği tutmuŖtur: Vakar ve ciddiyetiyle dikkati çekiyor dur, yahut hoppalık devrindedir; kızları vaziyeti alarak salma salma, kalçalarını oynatarak yű yor, kimini «hiŖ! diye çağırıyor, kimini «böh!» diye korkutuy

dur...

Belki de geçirdiği vak'alar, analık ve benden ayrı düşmek onu —son aylarda zaten deđiŖmişti— büsbütün ağır başlı etmiştir; teyze kızına benzetmiştir. Epeyce durgun, hafif mevzulardan hoşla ' mayan, yalan ve oyunbazlıktan çekinen bir Nilgűn ile karŖű'1; çağım.

589

İhtimallerden biri ve en aleyhimde olanı Ŗudur; Beni sevdiği kadar Ŗiddetli bir aşk ile başka bir erkeğe, bir gence tutulmuş, bađ-janmış bulunması! Bazı kadınlar ana olduktan sonra azarlar; hercai j'^eŖreb hale gelirler; sadakat mefhumunu kaybederek erkek deđiŖtirmekten zevk alırlar. Genç kız iken '—evlenmesine rağmen— sevdiği erkeğe kendini saklamasını bilen inatçı, azimli Nil, belki bugün mukavemetsiz bir kadındır. Emsalini çok gördüğűm gezgin kadınlar gibi her Ŗehirde, her otelde yol boyunca rastlayıp hoşlan-(jığı, hattâ bazan hoşlanmadığı erkeklerin peşindedir; böyle bir rUh bozukluğuna tutulmuş Selina'lara benzemiŖtir; bana hiç ihtiyacı yoktur.

— Lüzumsuz yere kendimi yeni tehlikeler atmasam, zahmetlere katlanmasam mı?

, Diye tereddűte düŖtűm. Tereddűtűmün bir sebebi de asıl Nilgűn Sultan'm gözlerinde bu gece ilk defa bir alâka sezmekliğimdi. Teyze kızına bağlılığım ve tafsilâtını bilmemekle beraber ikimiz arasındaki münasebet herhalde hayalini dört gündür meŖgul ediyordu. Filmlerde seyrettiği yakın ve Uzakdođu manzaralarıyla süslenmiş bir aşk, bir fedakârlık macerası! Kahramanı, Ŗimdi evinde misafir ettiği adamdır; bu adam, yine aşk uğrunda yeni macera-, lara atılacaktır, hayatını tehlikeye sokacaktır. Hangi kadın böyle bir tipe hissiz, alâkasız kalabilir? Ŗüphesiz beni olduğumdan daha enteresan buluyordur. Sadece âdetlerine esir, basitcesine monden veya iş adamı olan kocası belli ki bu güzel mahlűkun hayatına heyecan ve hâdiseler katamamıştır; karısının Ŗuur altına yığılmış heves ve arzularıyla yüklű, kapanık bir ruhla yaŖatmaktadır.

— İsmi ni çalan teyze kızını şu anda kıskanmadığı ne malûm?

Diye kendime soruyorum. Nil'i beni unutup başkalarıyla avunduğuna deminden beri o kadar sağlam bir kanaat taşımağa başladım ki .—kafamdan geçirdiklerimi saklamamak yolunu tuttuğum malûm!— I. Nilgün'ü, II. Nilgün ile aldatmak arzuları duyuyorum.

Pek güç, hattâ imkânsız görünen projeler, meselenin esası kadın - erkek münasebeti üzerine kurulmuşsa, beklenmedik bir mu-Vaffakıyetle neticelenebilir..

I

590

Gülüşi, ocağın yanındaki koltuğa oturuşu, lâcivert gözlerini kırpıştırarak ateşe, sonra dönüp yüzüme bakışı aklımdan çıkmıyOr Yorgun hali öyle yakışmıştı ki... Omuzlarının ağrıdığını söylemiyor, du ama ben duyuyordum; yanma yaklaşıp keski ovabüseydim! Ş;,, nirden katılaşmış omuzbaşı adalelerini baş parmaklarımı arkadan ve öbürlerini önden sıkıştırarak yumuşak bir mengene şeklinde ağır ağır, bastıra bastıra, incitmeden, haz vere vere ovmak! Yorulmuş veya asap buhranı geçirmiş bir kadın her zaman bana bu arzuyu verir.

İhtisasımı çok genç iken yapmıştım; ilk sevgilim Şükûre'yi ev temizlik ve çamaşır günleri ikindiye doğru yorgun düştüğü zaman gizlice ovarım. Bir defasında usulünü üzerimde kendi elleriyle göstererek talim ettirdikten sonra belini de çektiymişti. Bel etini iki parmakla tutarak yukarıya doğru zedelemekten çekmek lâzımdı; her tutuşta «küt» diye tok bir ses çıkardı. Şükûre'nin belini altın sarısı hafif bir tüy süslüyordu... Işıktaki sarı, gölgede kumral görünen buğu kadar hafif bir şeyceğiz! O derece içten bir şeyin okşanıp ovulmağa, yıkanıp keselenmeğe nasıl dayandığı, silinip kaybolmaması tuhafıma giderdi.

Şükûre'yi ve çocuklukla gençlik arası çağımı hatırlamak ruhuma hacca gitmiş, şeytanı taşlamış bir tövbekarın huzurunu getirdi; deminki fena niyetimden iğrendim. Nil'in hasreti yeniden yüreğimi j'akıyor. Onun hayatta olduğunu bilerek uyuduğum ilk gece idi bu... Tâ 1939 Ekiminden beri, iki sene iki aydır ilk gecem!

Pilot bize dönerek dedi ki:

— Tibesti ile Hoggar sıradağları arasından hep çöl üzerinde uçuyoruz. Bir saat sonra Kalanga'ya ineceğiz; belki günlerce kalacaksınız.

Yol arkadaşlarımdan İngiliz Binbaşısı Appel sordu:

— Orada Fransız garnizonu mu var?

— Evet. Rahat edeceğinizi pek sanmam; misafir olacağınız i11"

İN U±N

njar iyi kalplidirler ama dağınık ve laubalidirler. Traş olmayı ^le lüzumlu saymazlar...

Tıraş verdiği ehemmiyete gülümsedim. Gülümsemem uzun M. Tibesti? Hoggar! Buralarda ne arıyorum?

Buralarda ne arıyorum? Tanca'ya gidecek bir adamın o ca-dar güneyde işi ne? Sebebi şu: Savaşın üçüncü yılında Afrika'nın Kuzey - Batı ve Doğu kısımlarını ancak Büyük Sahra ortasından geçen hava yolu birbirine bağlıyor; kıyı boyu ateş sahasıdır. Uçaklar, Alman ve İtalyanların ulaşamayacakları bölgeyi, mümkün mertebe güney tarafını tercih etmektedirler. Bu maksatla kum deryaları üzerinde geçici ve ilkel şekilde askerî garnizonlar, durak ve bekleme muhafızlıkları kurulmuştur. İngiltere'ye, Amerika'ya, müttefiklerin elindeki her yere tek yol, çöl üstü, gök yoludur.

Ben de Rife o yoldan gidiyorum. Kismetse Dakar'a ineceğim ve tekrar kuzeye doğru karadan, belki de denizden, epeyce uzun bir mesafe aşacağım. Haritayı açıp bakarsanız, neleri göze aldığımı anlarsınız. Eğer dostum Playfair ve onun şeflerinden Mister Patrik yardım etmese, izin koparmasaydılar, Beyrut, yahut istanbul'da savaşın sonunu beklemekten başka çare yoktu. Şimdi içinde bulunduğum uçağa ve aynı hatta işleyenlere subay, gizli teşkilât mensubu, diplomat ve yabancı heyetlerden başka kimseyi almazlar.

1943 senesi Temmuz ortasmdayız. Amerika Dakar'a asker çı-karalı altı ay oldu. Benim Tanca'ya gitmek iznini alabilmem de aylarca sürdü. Mısır'da uzun müddet kaldım; kâh çırpındım, kâh dur-gunlaşıp haftalarca tembel tembel dönüp dolaştım. Nihayet yine Playfair ve eski dostum Mac Cellan sayesinde lesepase'yi temin ettim.

1 numaralı Nilgün'e, 2 numaralısının çok lâtif hâtıra ve teremiz muhabbetiyle gitmekteyim. Birincisine kavuşmak sevinci, 'kincisinden ayrılmak hüznüyle gölgelenmiş halde! Şu kadarını ernen söyliyeyim ki Nilgün Sultan, teyze kızıyle aramdaki mace-atun, ihtiras sahneleri hariç, tafsilâtına artık vakıftır. Ona bunu

rTTTTTTTT ^ - J.-LJ^J |J]J

yılbaşı gecesi ocak başında hikâye etmek fırsatını bulmuştum. Be ni ne zarafetle, aynı zamanda ne candan —bazan göğsü heyecandan kabararak, bazen gözleri teessüründen nemlenerek, bazı defa sa. bırsızlıkla çırpınarak— ne merakla dinlemişti.

Bir yeni yıla o gecekinden daha iyi, uğurlu, gönül ve fikir fe_ rahlığı ile, vicdan azabı karışmadan girilemezdi. Önceleri kapıldı ğım münasebetsiz düşünce, Sultanın masum vekarı karşısında kafamdan defolup gitmiş, yerini tadına varmamış olduğum derinliği ve sıcaklığı ölçülemez bir şefkat almıştı.

Evet, Nil'i de sadece şefkatle sevdiğim zamanlar çoktu. Özünde şefkatin içlenmediği aşk, kuru ve boş bir kabuktan ibarettir1 süprüntüye aşk ismini veremeyiz. Fakat Nil'i daha ziyade şefkat kadar güzel ve asil olan bir ihtirasla da, eziyet etmek istercesine severdim; sevmekteyim. Nilgün Sultan'ı yalnız birinci şekilde sevdim; öbür şekli kendiliğinden söndü. Hiçbir kadını ona karşı

duyduğum tamamiyle mübarek bir hisle içimden:

— Kızım!

Diye anmamıştım. Böyle bir duygunun gönlümde yer bulmasına da sevinmekteyim. Yaşlılıkta en korktuğum şey yalnız ihtirasa, açıkçası maddî kuddetten mahrum pörsük bir beyin şehvetine esir düşmektir. Sevindim ki ben ihtiyar teke suratı ve siyreti almış, hem cisim, hem ruh taraflarından çirkin, kadınların iğrenç dedikleri, aynı zamanda zihinlerini acayipcesine yordukları, yaşlılardan olmayacağım.

Nil'i hayatta bilmek, tekrar yanımda görmek, ayrıca Lübnan köşkünde geçirdiğim uslu, efendice istirahat devresi sıhhatimi yoluna koydu; âdeta tekrar delikanlılaştım. Aynalarla aram düzeldi; yolda rastladığım köy kızlarının —düşündükleri gözlerinden okunuyormuş, ifşa ediyorlarmış gibi— utangaç bakışlarından hoşlanıyordum. Cemalifer kalfanın bir türlü önleyemediği kırılıp dökülüşleri ise nefsimi güvenimi artırmıştı.

Hülâsa Nil sevgilisini —eski sevgilisini mi demekliğim acaba?— çok iyi vaziyette görecekti.

— Sen de daha güzel olmuşsun, diyecekti, Selina

SONU

593

se

igaydı, zavallıyı denize atmasaydılar şimdi karşılaşınca ağzı ku-lajjlarına varırdı!

Yalanları, uydurma hikâyeleri, asılsız itirafları, kendine mah-s bütün tuhaf şuhluğuyla Nil'ime kavuşmak üzereyim. Pilot: .— İşte Kalanga garnizonu... Şu dört kulübe!.. /_

Dedi; inmeğe başladık. Afrika'nın bu kısmına tabiatıyla şim-kadar ayak basmışlardan değilim. Genç iken okuduğum bazı jyahat romanlarından elde ettiğim bilgiyle etrafıma bakıyorum. Zihnimde en çok iz bırakan Jules Verne'in «Beş Hafta Balonla Seyahat »'i.' Siyah kıtanın ancak havadan aşılabileceğini bu mucit vazar ne iyi keşfetmişti! İşte ben de gök yolundan iniyorum. Filvaki içinde bulunduğum nakil vasıtası, soğuyup ısınan gazla şişirilmiş Victoria isimli balondan farklı: Rüzgâr istikametini takibe ihtiyacı yok. Lâkin bir savaş uçağı olduğundan hemen hemen Victoria kadar dar, rahatsız, sıkıntılı... Yere inmekten memnunum.

Bir Fransız başçavuşu vesikalarımızı tetkik ediyor; maiyetindekiler zenci. Elli yaşlarında sivil bir adam Yunanlı şivesiyle bize:

— Buyurunuz centilmenler, dedi, otelim şuracıkta... Bir «Ritz» sayılamaz ama daha iyisini bulamazsınız.

Sazla örtülü büyücek bir bina gösterdi. Rumca sordum:

— Nerelisiniz?

— Aslen Sinopluyum, Türkiye'de bir yer...

— O halde Türkçe konuşabiliriz.

Kalanga'da motorun tamiri için üç gün kalacağız; Alkibyadi sayesinde sıkılmayacağımı tahmin ediyorum. Kendi rivayetine göre Birinci Dünya Savaşından önce Sinop'ta otelcilik edermiş, mal mülk sahibi imiş. Sonra harp ortasında Rumları içerilere sürmüş-'er- Mütarekede memleketine dönememiş, almış başını, diyar di-11 dolaşmış; para yapmış, batırmış; yine kazanmış, yine kaybet-

~ Şimdi buralara düştüm, diyor, rüyada görsem hayra yoracağım bir yere...

Donattığı meze sofrası, başında karşılıklı viski içiyoruz. Alkib-- rakı hasreti çekiyor. Bir zamanlar Sinop'ta deniz üstüne ku-

F.: 38

594

rulmuş koca meyhaneler varmış; küpler ve fıçılarla dolu âdeta lâtin meyhanelermiş bunlar... Balıkların canlı olmayanını yeme lermiş; gözleri önünde pişirtirler, üzerlerine kendi bahçeleri™ yetişen limonları sıkırlar, yine kendi elleriyle çektikleri rakı ji atarlarmış midelerine!

O bunları hatırlayıp şivesince anlatırken etrafıma bakıyorUm Kum denizinde ancak bir tutam diyebileceğim "yeşillığe sığına kazazedeler gibiyiz. Yeşilliği bir kuyuya ve otuz, kırk kadar hurma ağacına borçluyuz. Üst tarafı ateş sıcaklığında kar yığınlarının bi riktiği, örttüğü, kapladığı korkunç bir beyazlık.., İnsana bu kar kendiliğinden mütemadiyen kabarıyor, çoğalıp yükseliyor gibi ge. liyor. Sanki kar gökten yağmıyor; yerin dibinden bitiyor, fışkın-yor... Altımızda gizli bir tipi sürüp gidiyor!

İkinci günü batıdan bir uçak sökün etti; benzin alıp tekrar havalandı. Ben yerimden kımıldamadım. Bir dakika peşimi bırakmağa razı olmayan Alkibyadi sahadan döndükten sonra izahat veriyor :

— Amerikalılardı... Aralarında bir de kadın vardı. Ayağa fırladım; bağırarak soruyorum:

— Kadın mı? Söyle, tarif et! Söylesene be adam, bu kadın nasıldı? Genç mi? Güzel mi?

Sinoplu Rum şaşırdı. Galiba sesimden ziyade gözlerimden ürkmüştü; bakışlarımın vahşileşmesinden...

— Gözlükleri yüzünü örtüyordu, dedi, tül de sarmıştı. Ama zannımca gençti. Evli olmalıydı ki parmağında alyans vardı. Başçavuşun elini sıkarken gözüme ilişti.

Mantarlı şapkamı giymeden başı açık, öğle güneşi altında koşuyorum. Hem koşuyorum, hem de

havadaki uçağa bakıyorum, a sallıyorum. Nefes nefese başçavuşun yanma girdim. Fransızca'yı i!1 konuştuğumdan ve Fransa'yı mükemmel tanıdığımından dolayı <>ır günde ahbap oluvermiştik. Hâlimden telâşa düştü; benden evvel

sordu:

— Ne oluyorsunuz? Neniz var?

<\jİLGUJN'UN SONU

595

.— Affedersiniz... Bir şey öğrenmek istiyorum: Demin kalkan uçakta bir kadın bulunuyormuş. Yaşı, ismi, tâbiyeti hakkında ba-na malûmat verebilir misiniz? Pasaportuna elbet bakmışımızdır.? Fransızların bazan aksilikleri tutar. Daha doğrusu vazife basında bizdekiler gibi buyrukluk taslamayı, kendilerine çeşni vermeyi severler. Çavuş Dupin buranın hâkimi, başbuğu, her şeyidir, yıllarca çölde yaşadığından kafasının bir tahtası eksilmiştir de... Eliyle dışarıyı gösteriyor, «çık!» mânasına.

Eğer tahta eksikliği ise benimki onunkinden aşağı kalmaz. Derhal soğukkanlı bir hal aldım; iskemle yerine kenara konmuş olan boş benzin galonunun üstüne oturdum; sükûnetle tekrar sordum:

— Kadının hüviyetini lütfen söyleyiniz.

Pantolonumun arka cebindeki paketi çıkarıp bir de sigara yaktım. Bir an durakladı, dedi ki:

I — Bunu hangi salâhiyetle soruyorsunuz?

— Geldiğim uçakta selâhiyetsiz bir adamın bulunamayacağını idrak etmenizi beklerdim.

Dupin'in eli tekrar dışarıyı işaret ediyor; aldırmiyorum. Arkamdan yetişen Alkibyadi, içeriye girmek cesaretini gösteremiyor; sahneyi uzaktan heyecanla seyretmektedir. Çavuş seslendi; Senegalli iki nefer göründü.

— Alınız şu adamı... Mevkuftur!

İstifimi bozmadım. Hattâ sigaram nasılsa söndüğü için başçavuşun tahta yazı masası üzerinde duran çakmağı aldım, aheste bir edâ ile yaktım. Şuna dikkat ettim ki, Senegalli neferler kendilerine verilen hizmeti yapmağa pek can atmıyorlar; âmirlerinin yanlış hareket ettiğini anlıyorlar. İsteksizce:

— Yürü! .

Dediler; kımıldamadım; çavuşa söylüyorum: '— Cevabınızı bekliyorum; vakit kaybediyoruz, işim aceledir. '— Pek mi acele? Anglo - Saksonların Fransa'ya asker çıkarmalından daha mı acele?

JN1LGÜM

Zavallı delikanlı belli ki Alman işgali altında kıvranan vatanı nın acısını burada da şiddetle duyuyor. Neferlere döndü:

— Emri yerine getiriniz!

Zenciler bu sefer yaklaştılar; omuzlarımdan tutup kaldırmak is tediler. Artık ısrar faydasızdı; önlerine düştüm; kulübeden çıktık Alkibyadi meydanda yok. Galiba yol arkadaşım İngiliz Binbaşı Appel'e vaziyeti anlatmağa koştı. Az ötede Senegallilerin yine saz örtülü kulübesine giriyoruz. Onbaşı olduğunu tahmin ettiğim sevimli zenci eliyle kafasını göstererek bana diyor ki:

— Müsü! Notre sergent est malade!

Anlaşılan, çöllerde uzun müddet kalan Avrupalıların çoğu gibi başçavuş Dubin de bir akıl sarsıntısına uğramıştır; arasıra buhran geçiriyor ve ne yaptığını bilmiyor. Şuursuzluğu esnasında arkadaşını, maiyetindeki askeri, yabancıyı, yerliyi hiç sebepsiz tabancasıyla vurabilir... Hem de poligonda talim yaparcasına nişan alarak, tam alnının, ortasından! Şu da mümkündür: Karanlık veya mehtaplı bir gece yatağından çıkıp başı açık kum deryasının ufkuna doğru yürür... Saatlerce gider; sabah olur, güneş çarpmasından düşüp ölür, Aramağa çıkanlar kupkuru hale gelmiş cesedini bulurlar... Etrafında sineklerin dönüp dolaşmadığı, konup kalkmadığı bir ceset! Zira bu çölün üstünde sinek yoktur ve böcek de yaşamadığından insan naaşları ile hayvan İaşeleri rahat rahat iskeletleşirler.

Uçaktaki kadının Nil olması ihtimaliyle meraktan kıvranıyorum; yerimde duramıyorum. Senegallilerle Fransızca çat pat konuşuyoruz. Onlar mütemadiyen:

— Fou! Fou! (*)

Diye başçavuşu mazur göstermeğe çalışmaktadırlar. Geceleri avaz avaz bağırır, çırpınır, kendisini yerden yere atarmış. Zenciler bağırışını anlatmak için vahşî hayvan sesleri çıkarıyorlar, sonra dehşetini belirtmek maksadıyla de kulaklarını tıkayıp gözlerini kapıyorlar. Ben içimden:

— Nil'di geçen, diyorum, Mısır'a gitmenin yolunu bulmuş, b"

(*) Deli! Deli!

jeSepase koparmış. Sersem gibi kulübede oturdum, uzaktan seyirci paldım.

Nihayet Binbaşı Appel göründü; dedi ki:

— Uçağımızın tamiri bitti; hareket ediyoruz. Fakat deli başçavuş özür dilemediğiniz takdirde sizi

alakoyacağım söylüyor.

— Kalırım!

Binbaşı fazla şaşmadı; omuzlarını hafifçe sarsarak Shakespea-re'nin «Nasıl hoşunuza giderse» mânasına meşhur sözünü mırıldandı:

— As you like it!

Başıma iş açtığımı ve neticeden pişman olacağımı gayet iyi biliyorum. Lâkin —maceramın hikâyesi sırasında birkaç numunesini görmüştünüz —başka türlü yapmak, meseleyi tatlıya bağlamak, deli çavuşun suyuna gitmek elimden, içimden gelmiyor. Bir defa Hint Çengelistan'mda mihrace ile kavga edip ortada dımdızlak kalmıştım; şimdi de çöl ortasında hemen hemen aynı vaziyete düşüyorum. Esas gayem Nilgün'e kavuşmak iken hiçten bir sebeple bunu geciktiriyor, belki de imkânsızlaştırıyorum.

Şüphesiz ben, akıl muvazenesi çöl bekçisi çavuşunkinden daha bozuk bir adamım. Fakat öyle olmasaydım aşk hikâyem bütün okuduğunuz romanlardakine benzerdi; Büyükadada yahut en uzağı İsviçre otellerinden birinde başlar; kapı dibinde biterdi; Port Said'-den tâ Cava'ya uzanamaz, Büyük Sahra'da mola veremezdi. Çatlaklığımdan dolayıdır ki Nil'i sevdim ve onun tarafından sevildim; biz aşk maceralarının en acaiplerinden birini yaşadık; siz dinlediniz... Hâlâ dinlemektesiniz.

Binbaşı veda için elini uzatıyor. Durum kötü... Şu kavruk vahada çavuşla başbaşa kalmak, tabanca tabancaya gelmek derecesine kadar gidebilir. Çöl cinnetinin ne olduğu hakkında fikrim olma-sa cahilliğime verebilirsiniz. Hâlâ inadım devam ediyor. Alkibyadi ^rkusundan soğuk terler döküyor; bana değil, Appel'e yalvarıyor: —• Bırakmayınız! Götürünüz! Birbirlerini öldürürler!

Diyor. Binbaşı, «Yapacak bir şey yok» manâsına omuzlarını Aldırıyor.

598

— Bir şartla özür dilerim: Evvelâ bana sorduğumun cevabın versin, yani kadının hüviyetini bildirsin.

— Niçin bu kadınla o kadar meşgulsünüz?

«Sevdiğim ve izinde koştüğüm bir kadın olmasından şüphelen, dim» diyemezdim. Esrarlı bir tavırla şu cevabı verdim:

— Vazifem icabı!

Appell bir an düşündü ve tekrar sordu:

— Ordunun emniyetiyle mi alâkalı?

Ne «evet», ne «hayır» dedim; sustum. Kulübeden çıktı, çavuşu bulacağı ve başka türlü

konusacağı belli. Onu da belâya sokmak ayıp... Arkasından seslendim; durdu:

— Delinin istediğini yapacağım. Sizi işe karıştırmak dürüst bir hareket olmaz.

Diyorum; dinlemiyor. Şimdi kafası atan odur. Gölgesini çiğ. neyrek kumlar üstünde gidiyor. Sırtında kolsuz gömleği, çıplak bacakları, kısa pantolonuyla başında koloniyal, eski zaman İngiliz subaylarmkine zerre kadar benzemeyen bir kıyafet! Mehdi isyanını bastıran dedeleri Sudan'da üniformaları ile savaşmışlardı; Londra'da bir resmîgeçit yaparcasına...

Az sonra elinde bir kâğıtla döndü:

— İşte hüviyeti! Şayet bizimle yolunuza devam edecekseniz uçağa binmeden önce şu çavuşu selâmlayacaksınız.

Kâğıdı kaptım. Hayır, bu kadın 35 yaşındadır; bir diplomat olan kocasıyla birlikte seyahat ediyor; ayrıca Kanadalı. «Aradığım bu değil» mânasına dudaklarımı büktüm. Uçağın homurtusunu işitiyoruz. Çöllerde aksiseda yoktur; sesler boğulur. Nerede dağ yollarından geçen bir sürünün her yamaçta perde değiştiren melodisi? r Nasıl bir hisledir, bilemem... Birdenbire gözümün önüne Kandilli \\ akıntısı geldi; sular siyahlaşarak, köpürmeden yer yer dümdüz, yö ^ j yer çırpıntıdan ibaret, gizli bir kaynayıyla, hangi tarafa gideceğini ı tayin edemez halde bükülüp kıvrılıyor. Ahşap yalının rıhtımında / bir adam var, elinde bayrak... Ve küçük bir Boğaziçi vapuru, cesare-\ tini toplamış tesirini veren bir halle bayrağın cazibesine kapıl"115' \:engâver imişçesine tehlikeye kendisini atmağa hazırlanıyor.

İUİN UİN ÖUINU

•YYYYYYY*YYYYYYYYYYYYYYYYYYY* 599

— Kandilli? Bi'r-i Kalanga?

__Haydi, gidelim!

Binbaşı ile beraber çavuşun kulübesine girdik; üç kişi birbirimizi askercesine selâmladık. Biz havalanıyoruz, denize kavuşacağız; denize, büyük şehirlere, ıslıklı caddelere, o caddelerde yürüyüp gezen kadınlara! Düpin çölünde kalıyor. Bu gece yatağında kim-bilir nasıl çırpacak ve kum boşluklarına karşı ne müthiş uluya--aktır! Senegalli askerler aralarında söyleşeceklerdir:

— Fou! Fou!

Selâmı kâfi görmedim; elimi uzattım. İkimizin ağzından aynı zamanda aynı kelime çıktı:

— Mersi!

Ben Kandilli akıntısını hatırlarken, o da Fransa'nın bir birinden güzel, sulak ve yemyeşil vadilerinden bir tanesini düşünüyordu, belki...

Tam on iki gün sonra, yâni 1943 senesi Eylülünün 5'inci günü Tanca'ya girdim; taksi «El

Minzah» otelinin önünde durdu. Yürek çarpıntıları içinde olduğunu biliyorum, ama duymuyorum; kendimi, hattâ lüzumsuzca uyuşmuş sanmaktayım. Otel yazıhanesine doğru herkes gibi yürümekteyim; alelade bir yolcu imişçesine...

— Affedersiniz, diyorum, odamı tutmadan evvel bazı malûmat almak isterim. Otelinizde bir Prenses yahut bu gibi unvan taşıyan bir kadın var mı? Ama genç, güzel bir kadın?

— Asalet unvanını taşıyan kadın müşterimiz yoktur.

— Peki, Mis Osman isminde biri? — Hayır.

— Mesele çok mühimdir. Aradığım şahsı takriben altı ay önce burada görmüşler. Eğer bana lüzumlu izahatı verebilirseniz zahme-

ünize karşı...

Elimi cüzdanımın üzerine götürdüm ama cebime sokmadım. Kâtip sordu:

— Hangi millettendi? Nere vatandaşı?

I

600

Cava Prenslерinden birinin zevcesidir. Lâkin malûm şimdi çoğumuzun tâbiyeti kararsız... Belki Hollandalı, belki W' liz, belki de Türk pasaportu taşıyor.

— Biraz tarif ediniz, lütfen...

— Çok güzel bir kadın, yaşı 27, kumral, orta boylu ama poj. mütenasip, fevkalâde endamlı... Pek kibar giyinir. Kâh neş'elidir kâh durgun.. Günü gününe uymaz.

— Bir hemşiresi de var mı? Esmer güzeli bir hemşiresi?

— Yoktur.

— O halde otelimize aylardanberi böyle bir kadın misafir olmamıştır, efendim. Belki hariçten gelip gidenlerdendir; zira bar ve lokanta kısmımız şehirdeki en yüksek sosyetenin rağbetini kazanmış bir yerdir. Sizi metrdotelle tanıştırayım; müdavimleri iyi tanır. Bahsettiğiniz Prensesin herhalde bol bahşişini almıştır.

Lokanta tarafına doğru giderken kapıcının eline lâzım geleni sıkıştırdım. Vakit ikindiye yakın; salon boşalmış; ancak gecikmiş, kadınlı erkekli iki grup oturuyor. Metrdotel de açık bir cevap vermedi; bahşiş alma fırsatını kaçırmamak için kafasını yorar görünüyor. O kadar...

Az sonra otelin bir odasındaım; pencereden dalgın dalgın bakarak acı acı düşünüyorum. Fakat ümidimi kesmiş değilim: Tan-ca'da bana lüzumlu malûmatı verecek bir adama tavsiye ile geldim.

Bu adam Moni'nin dostudur; vazifesi herkesi tanımaktır; görünüşte /rdünyadan habersiz bir Portekizli... Hani bizim Galata'nın yan ve " \ dar sokaklarında gemici feneri, halat, zift vesaire satılan tonoz f •) dükkânlar vardır; öyle bir sokakta ve onlara benzer bir dükkânda az sonrai kendisini bulacağım.

Tanca'nın bazı mahalleleri Galata'yı hatırlatıyor; hattâ kulağınıza çalman İspanyolcasıyla bu benzerlik artıyor. Fazlası, bornoslu Faslılar ve yüzleri kapalı kadınlardır; nakil vasıtası olarak sayış'2 merkep! Lâkin bütün savaşılan devletlerin çeşitli casusları da şu sırada o kadar çok olmalı. Kazablanka'da ihtiyaten ne kadar ote varsa dolaşmış, Nil'i aramıştım; yol uğrağı Rabat ile Kenitra'da

SONU

601

izine rastlamamıştım. Eğer burada da bulamazsam ne yapacağımı jjiç bilmiyorum.

Playfair'in mektubunu okuduktan sonra Portekizli dükkâncı dedi ki:

— Tanca'da bildirdiğiniz eşkâle uyar kadın yoktur, uğrayıp geçmiştir ve Coni onu bir uğrama esnasında görmüştür. Şehirde bir değil, iki tane, güzellikleri söz götürmez kadın var; iki hemşire, Dansözmüşler; para yapmışlar ve şehrimiz savaş sahası dışında hususî bir bölge olduğu için buraya sığınmışlar. Maamafih yakında daha müsait bir tarafa gidecekleri söyleniyor.

Dükkândan çıktım. Bana harbin bitmesini beklemek tavsiyesinde bulunanlar haklı idiler; hesapsız bir işe girmiştım.; Tanca küçük bir kasaba... Barmamam. Kazablanka'da bir müddet tutunabi-leceğimi sanıyorum; oraya gideceğim. Beyrut'u ve Nilgün Sultan'ı bırakmamalıydım. Akdeniz şu burnun öte yanında olmasına rağmen Atlantik Okyanusunu yadırgamıyorum. Avrupa'ya ve bütün tanıdıklarına, hattâ sevdiğim Asya'ya arkamı çevirmiş, hazzetmediğim Amerika'ya bakar haldeyim.

Bereket güneş battı; şehir gözüme daha az çirkin görünüyor; sokak sokak dolaşıyorum; girip çıkmadığım yer kalmadı. Omuzu-ma doğru uzanıp eğlence evleri tellâllığı yapanlara kulak asmıyorum. Yorgun argın otele döndüm: Yıkandım, biraz uyku kestirdim; tekrar dışarıya fırladım. Vahada bir barda içmeğe gidiyorum. Kapıcı «Empire»'i tavsiye etmişti; müzik iyi imiş, bir kaç İspanyol kızı da numaralar yaparmış.

Şoförün Mağribî Arapçasını anlamıyorum; Fransızca konuşuyoruz; soruyorum:

— «Empire» eğlenceli bir yer midir?

— Kendinizi Paris'te sanırsınız. Lâkin pek pahalıdır; şampanyanın şişesi altı dolar.

Bütün mevcudum yüz dolar... Bana göre hakikaten pahalı.

— Kumar oynanan bir yer biliyor musunuz?

— «Büyük Kulüp»'de oynanır, ama âza olmak lâzımdır. Öte--ler «tribo»'dur.

602

Anladım: «Tripot», yâni batakhane demek istiyor. Arapcanın «p» harfinden, «Yunancanın <ı>»'den mahrumiyetlerine, hâlâ mah rum bırakılmalarına akıl erdiremiyorum. Fena vaziyette kaldığa mı idrâk etmekle beraber bir kaç dakika sonra kendimi alıştığa ve göl suları üstünde nilüfer neş'esiyle açılıp geliştiğim bir yerde gazino barında bulacağımdan dolayı memnunum.

İyi bir metrdotel insanın kıyafetine değil, böyle yerlere girerken aldığı tavıra, daha doğrusu alışkanlığına, yatkın yürüyüşüne anlayışlı ve tabîî bakışlarına göre müşteriye not verir; ona göre muamele eder. Empire'inki mesleğinin ehliydi; deihal alâkadar oldu; masamı gösterdikten sonra Fransızca sordu: i— Bekledikleriniz var mı, efendim?

Etrafıma göz gezdirdim; bar tezgâhı önündeki yüksek iskemlelere tünemiş, bellerine kadar çıplak tuvaletli kadınları süzüyorum. — Maalesef yok, dedim, fakat uzun müddet yalnız kalacağımı da sanmıyorum.

Adam, iltifat etmişim gibi hürmetle eğildi. Bir tek viski kadehi başında pinekleyeceklerden olmadığımı ve tahminimde aldanma-dığımı öğrenmenin zevki içinde idi. Çoğumuz İspanyolları esmer, karagözlü, Carmen tipinde zannederiz. Beyaz tenli ve mavi gözlü, âdeta sarışın denilecekleri de vardır; hattâ tamamen sarışın olanları, papatya gibileri, fulyaları...

Nitekim öyle bir tanesi yanımdaki masada iki erkekle oturuyor ve İspanyolcanın elenikasını konuşuyor. Ah, Dupin çöl çavuşu! Bu fulyayı göz ucu ile seyrederken ve fulyayı andıran acı baygın kokusunu uzaktan duyarken seni hatırladım. Ay ışığında, yalınayak, kirli kuru ot gibi kabarmış saçlarıyla, sakalın uzamış, kum denizinin ufkuna doğru tek basma ilerleyen ufacık bir «karaltı» mısın şimdi? Nihayet çöl seni cisimsiz ahtapot kollarıyla çekti, dümdüz bir hattan ibaret ucu bucağı bulunmaz ağzına götürüyor

mu?

Bar tarafına yürüyorum; bir iskemleye de ben çıktım; barmenle konuşuyorum. Asıl maksadım yanma oturduğum sarışın kız

SONU

603

ıa tanışmak... Bekliyorum ki önüne koyduğu Amerikan sigara pakete elini uzatsın, hemen çakmağımı yakayım. Yapmacık bir eda jle kayıtsızca:

— 'Thank you!

Diyecek, ama ben:

— Bu sigaradan mı hoşlanıyorsunuz?

Gibi bir cümle ile söze girişeceğim; dansa kalkacağız, masama çağıracağım; beraber yiyip içeceğiz. Niçin bunları yapacağım? Nil'i düşünmüyor muyum artık? Şu anda ne Türk Prensesi, ne Mapa Melikesi Nilgün var. Fakat yanımda bana onları unutturamayacak, bilâkis hatırlatacak, hayalini az çok bedenî şekle sokacak güzel bir luz oturuyor. İhanet etmeyeceğim, bir başkasında Nil'i yaşamağa çalışacağım. Nil bu vefakârlığımı ne iyi anlardı!

Beklediğim gibi eli pakete gidiyor; sigarasını Faslı kuyumcuların hüneri, tel tel gümüşten işlenmiş kabalığı zarif bir ağızlığa taktı, barmene doğru uzatırken —adam ağır almıştı— çakmağım tam ucunda parladı.

— Thank you!

Bütün bu teferruatın üzerinde ısrar edişim sebepsiz değildir. Zira hayatımın bilhassa dinlediğiniz hikâyemin en mühim bir safhasına geldim, yeni bir perde açılıyor ve yepyeni bir macera başlıyor.

Dans dönüşü Kora'yı masama götürdüm. Ismarlayacağım yemekleri ve içkileri seçiyorum. Kız, Riviera'nın hususî yemeklerinden kabukları içinde İngiliz salçasıyla pişmiş istiridy, garson Atlas Dağı eteklerinde yetişen üzümünden yapılmış Portekiz şarabını ve içeri Fas mahsulü incir ve son turfanda kayısıları tavsiye ediyor. Kora zaten o meyveler gibi bir şey... Rengi, teni, kokusu ve tazeliğiyle: Bilmediğim halde İspanyolca konuşturuyorum; Konuşmu-y°r, âdeta şarkı söylüyor. Tuhaf, şirin bir lisan: Bazan bestelenmiş Wı kavga sanıyorsunuz; aceleci ve kesik kesik kelimeler... Bazan 'J2un, ağır, ciddî bir dua ve ilâhî!.

Barın makbul kızlarından birini seçtiğime memnun, salona 2 gezdiriyorum. Kora:

604

^
i

— Ne oluyor? Neniz var?

Diye soruyor, galiba! Cevap veremiyorum. Kalkmak ish rum, kımıldanamıyorum. Yüzüm bembeyaz mı? Sapsarı mı"? »!, mem. Fakat ne kadar kanım varsa kalbime dolmuş olmalı... qj-yorum, karanlıktayım. Neden sonra tekrar görmeğe başladım; Nilg-kapıda... Yanında bir erkekle salona doğru geliyor. Muhakkak Tamamiyle o! Onun tebessümü, onun yürüyüşü... O, işte!

Ayaktayım; elimi salladım ve münasebet alıp almayacağın düşünmeden seslendim:

— Nil! Nil!

İşitmedi ki aldırıyor; sağ tarafa doğru yürümesine devam ediyor. Hem de beni gördüğü halde! Gözlerimiz birbirini bulduğu halde! Olamaz... Masaları sarsarak, oturanlara çarparak koşuyorum; önündeyim; durdu.

— Nil, dedim, benim! Ben! Seni almağa geldim, seni götürmeğe! Tanımıyor musun beni! Bir şey söylesene! Niçin öyle tanımıyor gibi bakıyorsun?

Yanındaki beyaz smokinli adam İngilizce ona sordu:

— Efendi ahbablarınızdan mıdır?

Nil hayretle beni baştan aşağıya süzüyor. Cevabını bekliyorum. Bildiğim sesiyle:

— ' Hayır, dedi, tanımıyorum! Yol verdim; geçtiler.

İKİNCİ KISIM

Tabiidir ki ilk aklıma gelen Nil'in 1939 Ekiminde kendisini çocuğumla beraber Mehîre yatında bırakıp kaçmamdan dolayı bana jfffş öfkeli olması, birbirimize bir daha rastlarsak tanımaz görünmeği tasarlamış bulunmasıydı. Çok haklıydı da... İçimden:

— Yakaladım, artık elimde ya... Elbette barışırız.

Dedim; nefes aldım; hissediyorum: Rengim yerine geliyor. Dudaklarımda henüz acı olmakla beraber gittikçe tatlılaşacağını bildiğim şaşkın bir tebessüm, masama dönüyorum. Dönerken de şöyle düşünüyorum:

— Beiki sadece bir oyundur; az sonra uzaktan işaret edecek, yanma çağırarak, yahut masama gelecek, «Nasıl? İyi ettim mi? Böyle yapmam lâzım değil miydi? Fakat korktum, rengin kül gibi olmuştu; yaşlısın, eskisi kadar dayanamazsın, böyle darbelere... Demindenberi azap çekiyorum. Öp yanaklarımdan! İstersen dudaklarımdan da öpebilirsin, ama onu sonraya bırakalım, sevgilim!» diyecekti; barışacaktık.

İhtimaller arasında dargınlığını uzatması veya peşinden tekrar koşturmak için Tanca'dan gizlice firar etmesi de var. Tedbirlerimi derhal alacaktım; ne tarafa gitse pençemden kurtulamayacak-'>• Yarım dakika içinde bunların hepsini düşündüm. Kora meslekin inceliğini kavramış kızlardan... Bir şey sormuyor. Ben söylüyorum:

— Birine benzettim o kadını... Çölden geçerken gözlerim yo-rulnauş olacak. Kimdir, biliyor musunuz?

— Nelly odur işte...

— Hangi Nelly?

606

—• Eskiden dansözmüş; bir servete konmuş, İngiltere'ye y lan bombardımanlardan ürkmüş, yolunu bulup buraya gelmiş, j de kız kardeşi var ama uydurma diyorlar.

— Nelly demek bu kız?

— Evet.

— Bu kızın adı Nelly, öyle mi? Sabık dansöz Nelly?

— Söyledim ya...

Kahkahalarla gülmeğe başladım. Hem gülüyorum, hem de başımı çevirip Nil ile smokinli adamın oturdukları masaya bakıy0. rum. Öteberi ısmarlamakla meşguller. Kora dedi ki:

!— Yanındaki erkek Tanca'nın en zenginidir; armatördür, ç^ aksi, kavgacıdır da... Boks bilir.

—! Vay, o fena! Bak, ona gelemem. Ne millettenmiş, Nelly?

— İrlandalı diyorlar. Delişmendir ama pek mazbut ahlâklı bir kadındır; peşinde koşanların hiç birine yüz vermedi. Hemşiresi de çok ciddîdir. Erkekleri olmadığı halde kendilerine söz getirmediler.

Nelly'i göz altında bulunduracak şekilde sandalyemi değiştirdim. Arasına bakıyorum. Başını bizim tarafa çevirmedikten başka demin kendisini yolda durduran adamı da merak saikâsiyle olsun aramıyor; tamamiyle kayıtsız.

İçime bir şüphe düştü. Nelly'nin Nil olmasından mı? Hayır: daha ziyade —Playfair'in tesiri altında kalarak— hiç benzemeyen bir kadında onu görmemden! Yâni kendimden şüphelendim; hasta bir adamdım ben... Hastalığım sür'atle artıyordu; günün birinde daima korktuğum olacaktı: Gurbet ellerde bir tımarhaneye girecektim... Hem de yakında... Belki de şurada; Tanca'da! Singapur'da bir sabah Hollandalı milyoner Kip'in kızını da Nil sanmış, otomobilinin arkasından koşmamış mıydım?

Nelly'yi bu sefer daha dikkatle, ayrı ayrı yerlerinden, som-umumî heyetinden teşhise çalışıyorum. Saçları o saçlar: Kendinde bukleli, «blon sandre» denilen renkte, yine de uzun... Gözlerini yakından görmüyorum, ama evvelce uzaktan nasıl, ne renkte g°ru

SONU

607

nüyorlarsa aynı... Canlı, parlak, zekî ve çekikçe! Gülümsemede hiç isXk yok... Burnunun ucu azıcık kalkık; dudaklar etli, çene manalı, omuzlar geniş, toparlak ve inci matlığında beyaz... Hepsi de Nil'-jn]uler! Nelly yüzde yüz Nü... Benim sahte Türk Prensesim ve ha-jçjlû Mapa Melikem Nilgün, dansöz; Nelly olmuş!

Aldanan ben değilim. O kadar değilim ki, eğer fırsat düşer de koltuk altını görebilirim, yanyana, nokta büyüklüğünde, yâni ufacık üç tane «ben»'i yerlerinde bulacağıma eminim, ortadakinin rengi öbürlerinden biraz daha koyudur; birazcık da yana kaçmıştır. Nil'iri yahut Nelly'nin bu geceki tuvaleti kolsuz... «Ben»'leri gör-mek imkânı var. Meselâ dansta elbette bize yaklaşacak, bakacağım.

Kora ile güya konuşuyorum; düşündüklerim başka:

Bir de benleri görsem...

Gördüm: Cazı alkışlamak ve tekrarlamak için hepimiz gibi kollarını kaldırıncı —mahsus sol tarafında durmuştum— üç tane mini mini, bir tanesi daha koyu renkte, yana kaçmış «ben» meydana çıktı. Mapa Sarayının aynalı odasında onlara «Ülker» ismini koymuştum; Süreyya Yıldızı... En irisinin etrafına dizilmiş üçüzlü bir Süreyya! Nil de bunları beğenirdi ve derdi ki:

«— Hakkın var, Süreyya, Yıldızı gökte kandil kandil nasıl yürür, yükselir, tekrar iner, sönerse, bana da bunlar vücuduma öylece dolaşacaklar, yer değiştirecekler hissini veriyor. Damgalı kadın, senin sevgilin! Unutamayacaksın muhakkak.»

Mapa'da öyle söyleyen Nilgün, şimdi koltuğunun altına doğru merakla baktığını gördüğü halde ehemmiyet vermedi; dansına vakarla devam ediyor; «City of Haddington» vapurunda Noel gecesi beraberce oynarken aldığı şahane tavırla da diyebilirim. Zaten yine vapurdaki gibi. gözler hep onun üzerinde... Kora'ya döndüm:

— Nerede oturuyor?

— Kim?

— Ha, evet... Şu dansöz Nelly'i soruyorum.

— «Place de la France» meydanında, Donna İzabella'mın pan-

siyonunda. Çok kibar, pahalı bir yerdir; ailesiz erkek kabul etmez ler. Şimdi armatör onu kapısına kadar götürecektir... İçeriye girer mi Nelly'yi pek mi güzel buluyorsunuz?

— Demiştin ya: Tanıdığım bir kadına benziyor... Tanıdığım^, nerede olduğunu çoktandır bilmediğim bir kadına. Sizin oturduğu nuz pansiyona da yabancı erkek almazlar mı?

Kora duraladı; yüzümü bir daha gözden geçiriyor:

— Yolu bulunur...

Dedi; tekrar dansa kalktık. Nelly, masasında armatöre galiba benden bahsediyor. Önlerindeyiz; İngilizce konuşuyorlar; Nil'in sesini işitiyorum; «you» deyişindeki hususî ahenk kulağımda... Bu kelimeyi «yi - u» gibi telâffuz ederdi; Nelly de öyle söylüyor. Nü ve Nelly aynı kadındır. Beynimin demindenberi ne kadar yorulduğunu birdenbire anladım; durdum. Fena bir şey yapacağım. Masanın önüne dikileceğim; elimi uzatacağım, kolunu kaldıracağım ve benlerini göstererek:

— Üçüzlü Ülker yıldızını unutmadım, Nil!

Diyeceğim. Tabîdir ki suratımın ortasına ineceği muhakkak olan boksör yumruğunu önleyecek, daha ustacasmı hasmıma yerleştirecek hazırlıklı vaziyette bunları söyleyeceğim. Çoktandır idman yapamadığımdan hamlaşmışım, ama armatör de benim yaşımda...

Dansı ve yanımdaki kadını bıraktım; masaya yaklaşıyorum. Nil —hangi ismiyle anacağımı şaşırdım— başını kaldırdı; gözleri gözlerimin içinde. Tekrar durdum; zira bu gözler, bana muhabbetle baktığı zaman aldığı gök yakut renginde, ıslıl ıslıl, olasıya tatlı idi-Yürüyemiyordum. Hayır, meseleyi kavramadan rezalet çıkarmanın, sevgilimi üzmenin sırası değil. Soğukkanlılıkla muhakeme etmeliyim ve tedbirli davranmalıyım.

Bar kızıyla dansa katıldık. İçimden Nilgün'e hitap ediyorum:

— Nil, ne oldu sana? Nen var, yavrum? Büyülediler mi seni' Esrarengiz Uzakdoğunun bir desisesine mi uğradın? İlâçlı gibisin. Zehirlenmişsin, sen!

öUJNÜ

609

Ben böyle düşünürken Nil değişmiş, armatörün bir sözüne • ajjj{ ahalarla gülüyordu; hareketleri bayağılaşarak, şen, şuh, şımarık, bir sokak kızı oluvermişti. Etrafındakiler dans yerini seyirden vaZgeçmişler, Nil'e bakıyorlar ve sirayet eden kahkahasıyla onlar ja anlamadan gülüyorlar. Kora:

— Sarhoş olmuş dedi, biraz sonra Pavlo'yu bırakır, basını anP giderse hiç şaşmam. Kaç defa böyle yaptı... Arkasından zorla gelmek isteyen bir erkeğe kapı önünde çelme atmış, düşürmüştü bir keresinde! Huyunu öğrendikleri için şimdi havasına bırakıyorlar. Ne olacak? Şımarık, paralı bir İngiliz kızı! Doğrusunu ^üyeyim mi? Siz Nelly'yi birine benzetmediniz; onu tanıyorsunuz, seviyorsunuz da... Fakat yüz vermedi, bu gece... Galiba aranız açık, barışmak istemiyor.

— Evet, kızım, iyi keşfettin; tanıyorum, seviyorum; dargın ayrılmıştık. Üç sene kadar evvel, uzak bir memlekette, bir adada...

— Dansöz mü idi o sırada?

— Hayır, Kraliçe idi.

Kora gülmeğe başladı; dedi ki:

— Yâni sizin nazarınızda Kraliçe! Her âşıkın sevgilisine bu gözle baktığını büürün.JBana da Antonio: «Kraliçem!» derdi; kavga ederken de bağırırdı; «Çingene kızı! Kaldırım yosması! Defol başımdan!»

Kendimi toparladım; fikrini tasdik edercesine başımı sallıyorum. Saat gece yarısını geçtiği için bar kızı, masamıza dönünce kendisini alakoyup koymayacağını sordu; şayet yalnız dönmeği 'ercih ediyorsam bekleyen bir ahbabının yanına gideceğini haber v'ardi. Dışarda dokuzdan itibaren karartma başlamıştı.

— Başka bir akşam buluşsak, daha iyi olur, dedim, bu gece !'ol yorgunuyum.

— Kraliçenizle karşılaşmak da sizi sarstı...

Hesabı gördüm; ayağa kalktım;, el sıkarak teşekkürlerle Koddan ayrıldım; bardan çıkıyorum. Çıkmadan önce salona bir ke-e daha baktım: Nil beni gözleriyle takip ediyor. Arkamdan gelir

F.: 39

610

mi, acaba? Antrede bir müddet oyalandım. Kapının her yüreğim ümitle çarpıyor. Nihayet cadedeyim ama yürümüyorum~ trotuvarı bekliyorum; kararsızım. Yarın sabah erkenden bizi Portekizli dükkâncı ile konuşup onun yardımı ile Kraliçemi göz aı tında bulunduracağım. Geniş malûmat edineceğimi de umuyorum Şimdi bir şey yapabilir miyim? Yaparım! Taksiye bindim ve şoför Kora'dan öğrendiğim adresi verdim:

•— Fransa Meydanı caddesi, pansiyon İzabella. Hayretle gördüm ki burası otelin az ötesinde büyük meydan Niyetim şu: Nil'in dönüşünü beklemek; şayet yalnız gelirse yahut armatörden sokak kapısı açılmadan ayrılırsa konuşmak. Belki beni tanımaz görünmesinin sebebi bu adamdı; başbaşa kalınca vaziyet değişecek, aydınlanacaktı.

Karanlık şehrin azalmış gürültüsü içinde Atlantik Okyanusunun ölü dalga sesleri daha iyi işitiliyor. Bu, lodos fırtınası dindikten sonra istanbul'un Marmara kıyılarında duyduğumuz sestir; dalgalar gayet muntazam fasılalarla toprağın bağrında aksi seda yaparak vuruyor, gömülüyor; arkasından hışıldıyor; sıcak rüzgârını yiyoruz. Mavi ampullerin yetersiz ışığı altında, lâmbalarını söndürerek gelen otomobilleri kollamaktan gözlerim yoruldu. Dört köşe, kaba bir taş sütununun arkasına gizlenmişim. Nihayet bir araba pansiyonun hizasında durdu. Uzun eteklerini toplayarak inen Nil'dir; 'otomobilde kalan birine — armatör olacak — elini salladı:

— Good night!

Araba gidiyor; Nil üç basamak mermer merdiveni çıktı. Demin selâm veren eli çingırağa uzanıyor. Ben trotuvardayım; ürkütmekten çekindiğim için aşağıdan seslendim:

— Seni bekliyorum, Nil!

Zile bastı; bir taraftan da İngilizce diyor ki:

— Siz kimsiniz? Tanımadığımı «Dancing»de de söylemişti"1 Beni polise şikâyet mecburiyetinde bırakmayınız! Hem konuştuğu' nuz lisanı da anlamıyorum.

611

Açılan kapıdan girdi. Fakat kapı Örtülmedi; basamakta iri ya-jjir adam karaltısı göründü; İspanyolca birşeyler soruyor; ne isliğimi sorsa gerek. Merdiveni fütursuzca çıktım; İngilizce dedim

Vakti değil ama bu işte bir tuhaflık var. Lütfen şu kartı Miss 2 veriniz. «El Minzah» da oturduğumu söylerseniz çok mem-nun olurum. Mersi!

Uşak kartı aldı; döndüm; iki basamak indim bile... Arkamdan Konuşmalar duyuyorum; Nil antreden ayrılmamış olacak. Belki çağıracak... Uşak:

— Durunuz... Miss sizi görecektir; gelir misiniz, lütfen.

Üç basamağı bir hamlede aştığımı sanıyorum. Aralanan kapıdan girdim; mükellef fakat loş antrede Mapa Kraliçesi ayakta duruyor. Eğilerek selâmladım; sözü ona bırakıyorum. Beni dikkatle süzdü; yine İngilizce diyor ki:

— Emin olunuz tanıyamadım- Daha evvel hiç bir yerde görüşmediğimize şüphe yok. Niçin tanıır görünmekte ısrar ettiğinizi de anlamıyorum. Barda bir vak'aya sebebiyet verecektiniz; Tekrarlanmasını istemem. Selâmetle, efendim.

— Bir tek sual sormama müsaade buyurunuz: Kartımdaki isim size hiç birşey hatırlatmadı mı?

— Hayır.

— Mapa Melikesi Nilgün adında bir kadını da hatırlamıyor musunuz?

Hayretler içinde yüzüme bakıyor; gülümsedi:

— Fakat, dedi, siz dünyanın en tuhaf isimlerini sayıyorsunuz. Ne lisandan bunlar?

— Türkçe.

— Türkçe mi? O lisanı henüz öğrenemedim; zira Türkiye'ye Sittnek fırsatını bulmadım. Good night! Şayet beni isimlerle meş-Sul etmeyeceğinizi bilsem «au revoir!» derdim.

O. salona doğru ilerlerken uşak bana nezaketle kapıyı işaret tı Çıktım. Lâkin mermer basamağa çöktüm. Ağlıyorum. Gözyaş-1 olmayan bir ağlamadır, bu! Nasıl ağlamayayım ki muamma

612

en feci şekilde çözülmüştü: Nil artık hafızasını kaybetmiş bir V dindi; sevgilisini bile unutmuş, hatırlamayan bir kadın!

Omuzuma bir el dokundu; başımı kaldırınca da yüzüme ke kin bir ışık vurdu: Polis. Kalktım, binayı işaret ederek otelde turduğumu anlattım; beraber yürüdük; ben içeriye girip anahtar mı alınca kadar kapıda bekledi. Asansöre binmiyorum, yumuşat hahlı loş merdivenleri ağır ağır, belki de sendeleye sendeleye cı. kıyorum.

Polis gibi kapıcı da sarhoş sanmıştır.

Asıl ıstırabım yanımda bir Tayfur veya Coni olmaması... Der. dimi dökecek kimsem yok; o

sabah ilk defa ayak bastığım küçük bir şehirdeyim. Daha fenası Nü azıcık ötede şimdi soyunuyor; belki de yatmıştır, uyumuştur. Fakat bu öyle bir Nü ki, bana tama-miyle yabancı... Hasta ruhunu yeniden fethetmek, yepyeni bir macera geçirerek kendimi bir daha sevdirmek mecburiyetindeyim. Demin ayrılırken son sözünü tekrarlıyorum: «Şayet beni isimlerle meşgul etmeyeceğinizi bilsem, au revoir derdim!» Yabancı olmama rağmen hazzetti ki öyle söyledi; şimdi ümidim o sözden ibaret. Sempatik gelmeseydim daha sert konuşurdu. Hafızasını kaybetmiş ama eskiden hoşuna giden tiplere yine de yakınlık duyuyor. Beni tekrar sevebilir. Nil'i tekrar kendime âşık edeceğim.

— Ah, diyorum, ne yazık! Ne yazık; onun hafıza ve hatırasında artık Seylan yaylasındaki kırmızı bungalov yok... Mapa adasındaki Suiçi bahçesi yok! Şandernagor gezintimiz ve «monuba» içişimiz yok! Aynanın arkasından odama girdiğini, Singapur'da tabanca çekişini, bütün o güzel ve heyecanlı sahneleri, manzara ve hislerini, âşıkını ve sevgilisini unutmuş! Ya oğlunu unutması? Aynı zamanda düşündüm ki çok fena, üzücü, belki de feci ve müthiş sahneleri de unutmak suretiyle hatırlama azabından da kurtulmuş, sükûna, huzura kavuşmuştur. Japon istilâsı esnasında başından geçenler hakkında fikir sahibi değilim. Bunların hatırda kalması zevk yerine elem verebilir. Zaten hafızasını kaybettiren vak'a, darbe her halde korkunçtu: korkunç ve iğrenç kelimelerim¹¹ anlatamayacağı derecede tüyler ürpertici, insanı benliğinden *'

SONU

613

jpdirici, hayata düşman edici olabilirdi. Muhakkak öyle idi. Bunu iğrenebilecek miydim?

Tahmin edersiniz ki gözüme uyku girmedi. Şafak sökerken azı-çfe dalıp kalmışım. Fırlayıp kalktum, pencereye koştum. İzabella aI)Siyonu, yeşil pancurları örtük, dam hizasına yükselmiş gürbüz hurma dallarının gölgesinde, istirahat ve huzuru temsil eden j,jr yuva tesiri yapıyor; «Hafızasını Kaybedenler Yurdu»... Tama-jfljyle hâtırasız bir bina! İçindekilerin hepsi sanki kafalarında sadece dört, beş aylık hâdiseyi saklayabilmiş insanlar! Geri tarafını bilmiyorlar, düşünemiyorlar, mışıl mışıl uyuyorlar! Pıüyaları, mazinin yüklü muhasebesinden azat olduğu için, çocukları gibi basit, eğlenceli!

Acaba zannettiğim gibi mi? Yoksa hâfızasızlığa uğrayanlar hafızalılarından bambaşka, daha azaplı rüyalar mı görüyorlar? Uyanırken de ruhlarındaki bir türlü çözilemeyen kördüğümün açılmamış bir ur imişçesine ağırlığını, toplayan çıban gibi için için zonkladığını mı duyuyorlar? Nü bedbaht mı?

Bilmiyorum; düşündüklerim tahminlerden ibaret. Filvaki hafızasını kaybetmişler hakkında bazı şeyler işitmişim; bir roman okumuş, bir de film seyretmişim. Fazla alâkadar olmamış, yazar muhayyilesinin mevzu darlığında, orijinal görünmek için habbeyi kubbe yapması şeklinde alayla karşılaşmışım. Bir gün beni bu derece alâkadar edecek vak'alar arasmda yer alacağını aklımdan geçirebilir miydim?

Saatin dokuzu bulmasını sabırsızlıkla beklemekteyim. Portekizli dükkâncı Mendes Monterio'ya telefon edeceğim; otele gelsin; mühim konuşacaklarım var. Fazla uzun, âdeta olukta tutunmuş bir buz gibi gittikçe uzayan ve uzadıkça çenesi sivrilesen bu adam, bir mektep arkadaşımı

hatırlatıyor, Süleyman'ı... O gündüzcü idi; kendisine para verir, öteberi getirtirdim. Bir zamanlar, yumurta biçimi incecik tahta kutulara konulmuş beyaz veya pembe nohut müptelâsı olmuşum; sonra da yine aynı kutularda kızcılık murabba-sına- Aksaray'da bir şekerden kutusunu 30 paraya doldurturdu Ve hizmetimde bulunmaktan çok memnun görünürdü. Hele karşı-

614

smda —kutunun kapağını kırıp kaşık yerine kullanarak— ^

ODUrcu

sına, yalaya yalaya yerken pek hoşlanırdı. Zengin çocuğu ol ğımı bildiğim halde bir gün bile ona ikram etmediğim gibi b' *'' tu da kendisine alması için 30 paralık fedakârlığı göze aim tim. Tuhafı, bu iş haricinde dostluğumuz da yoktu; getirdiğin' ş~ zifesi imişçesine alır, bir daha ısmarlaymcaya kadar konuşma H da... Ama yine getirirdi. Günün birinde tahta kapağın üzerinde V yazı gözüme ilişti, bir «Ah!». İşi çıktım ve kızcılık murabbâsınd. kendimi mahrum ettim.

Hafızasını asıl kaybetmesi lâzım gelen, benim... Nil değil!

Telefon ettiğim Mendes, otelde görünmesinin doğru olmayacağını söylüyor; dükkânına da gitmemeli imişim. Meydandaki havuz kenarında buluşacağız ve gezinerek konuşacağız. Dediği yerde karşılaştık; umumî sıralardan birine oturduk; dedim ki:

— Miss Nelly hakkında malûmat edinmek istiyorum.

— Bizce enteresan değildir; ne zararlı, ne faydalı olabilir; sadece eksantrik bir tip. «Tanca»'yi harp tehlikesinden uzak bir yer sanmış; memnun, oturuyor.

— Hüviyeti biliniyor mu?

— Bilinmese şu zamanda bu şehre giremezdi; girse de hudut dışı edilirdi. Sizi ne hususta alâkadar ettiğini sorabilir miyim?

— Elbette: Aldanmıyorsam Nelly'ye başka bir isimle Uzakdoğu'da rastlamıştım.

— Artistler çok isim değiştirirler.

Portekizli bir ahmak... Yahut ahmak rolü oynuyor; öfkeleniyorum; diyorum ki:

— Fikrimce mesele sandığınız kadar basit olmasa gerek. •—' Mümkün.

Adam ayağa kalktı; ayrılıyor. Fakat ayrılmadan önce şöyle dedi:

— Playfair mektubunda şayet paraya ihtiyacınız varsa vermemi yazıyordu.

— Mektup açtı; böyle bir şey yazmamıştı.

—Yazılıydı ve yanınızda dün geceki masraftan sonra ancak

bir şey kaldığına göre de...

Artık soru sormuyorum; meselâ «cüzdanımdaki parayı nasıl bilyorsunu?» demiyorum; susuyorum. Mendes çok zekî bir adam, mükemmel bir ajan! Dinliyorum:

— ... Size müşterek dostumuz Playfair adına iki yüz sterlin takdim edebilirim; zaten hazırlamıştım. Vaziyetiniz düzelince borcunuzu benim adresime yollarsınız.

Konuşmamız sırasında İzabella pansiyonunu gözden kaçırma-rnıştıp- Parayı alıp o tuhaf adamdan ayrıldım; lâkin aklıma bir şey geldi; arkasından koşarak yetiştim:

— Siz, bir zamanlar «Don Kişot» isminde bir şilebin süvarisi Fernando'yu tanıyor musunuz? Gemici alât ve edavatı sattığınıza göre belki de ticarî münasebetiniz olmuştur. Japon kampında beraberdik de...

— Fernando Pares mi, acaba? Bir kaçakçı?

— Evet.

— Onu burada en iyi tanıyan, Pavlo Crespo'dur. Dün gece barda Miss Nelly ile oturan armatör... Allahaismarladık, efendim!

Tanca'da herkesten ziyade Fernando'ya ihtiyacım var. Zira beni aşkımin en had devrinde gören, sevgilime yetiştirmek için denizle ve düşmanla kahramanca mücadele ettiğimi bilen, ümitler vererek oyalayan o idi; o içli korsandı; şimdi yanımda bulunsaydı ne kadar işime yarardı! Kendimi himaye altında, daha kuvvetli, maneviyatı daha yüksek, sapasağlam hissederdim.

Isabella pansiyonu uyanıyor. İkinci katta bir pancur açıldı; hizmetçi kız eğilmiş, pancurun kanatlarını çengellerine takıyor, aşağıda bir uşak merdivenleri siliyor. Kapıya iyi marka bir otomobil yanaştı. Saat .on bir... Araba birini bekliyor ki inen yok. Fakat biliyorum: Binecek olan Nil! Muhakkak bir gezinti yapacak; belki deniz kenarına gidecek, belki Tanca harabelerine... Zira Tanca tarih boyunca malûm bir Fenike şehridir; Romalıların, Arapların, Portekizlilerin istilâlarına uğramıştır; bugün yedi devlet komiserinin faresi altında, muvakkaten kimsenin değildir.

010 'Y"Y-Y-Y-Y-YYYYY»Y*YYYYYYYYYYYYYY YYYYYYYYYY-Y* Nijr,-.

Bir ağacı siper aldım; gazete okur gibi yaparak pansiyonu zetliyordum. °~

Merdiven başında, derhal dikkati çeken boylu poslu, genç mer, güzel bir kadın belirdi; basamakları iniyor; şoför atlayıp banın kapısını açtı. Bu büyük bir ihtimalle Dolly olacak. Uydur hemşiresi. Nelly demek ki pansiyondadır; beraber çıkmayacakl Otomobil gitti; ben beklemekte devam ediyorum. Huyunu bilri-ğim için Nil şu günlük güneşlik, öğleye yakın hoş sonbahar saba hmda sokağa çıkmadan yapamaz.

Fakat yarım saat geçti; inmiyor, görünmüyor. Ümidi kesmi halde otelime dönmek üzere yürümeğe başladım. Tam yaklaşmışım, karşıdan Nil'in yalnız başına benim tarafıma doğru; yayan gel-diğini gördüm. Anlaşılan evden çıktığını farkedememiştim. Dün gece vişne çürüğü bir tuvalet giyiyordu; omuzlarından tutturulmadan duran, nasıl durduğuna insanı şaşırtan ve her an düşmesini bekleten tuvaletlerden... Şimdi açık renk robolu idi; başına elbisesinin kumaşı renginde ufacık, çok sevimli bir şapka iliştiirmişti; keyifli, hattâ alaycı bir yüzle gidiyordu... Hafızasını kaybetmekten memnundu sanki!

Karşılaşınca panama şapkamı çıkararak derin bir hürmetle selâmladım. Bana bir lâhza şaşaladı gibi geldi; sarardı, soluverdi diyeceğim ama, emin değilim. İkimiz de ayrı istikametlerde azıcık yürüdükten sonra aynı gamanda başlarımızı geriye çevirdik; birbirimize bakıyoruz. O, durdu... Bir şey söylemek istiyor. Hemen yanma koştum. Dedi ki:

— Dün gece antrede sizinle konuşmuştum, değil mi? •— Evet. Kusurumun affını rica ederim.

— Kartınıza sabahleyin bir daha baktım. Sizinle evvelce bir vapurda tanışmıştık, galiba?

Sevinçle tasdik ettim:

— Conte "Verdi vapurunda... Bombay'a gidiyorduk.

— Bombay'a mı?

Düşünüyor, kaşlarının uçları büküldü; eski Nil'e o kadar benzedi ki, İngilizce konuşmayı kesip Türkçe konuşmaktan ve:

SONU

617

— Topla kendini! Hafızana tekrar kavuş! Beni tanı, artık! Tanı eVgilim, yavrum, Nilgün'üm!

Demekten, hemen kucaklamaktan, kucağımda otele sokmak-,,,,, kendii ii güç menedebildim; tesiri zararlı olacak bir «şok» yap-aSından korkmuştum.

—^ı Neyse, dedi, herhalde bir ara, bir yerde sizi gördüğümü onediyorum. Tanca'ya yeni mi geldiniz? Çok kalacak mısınız?

— Dün sabah gelmişim. Ne kadar kalacağımı bilemiyorum... gu, size bağlı! Zira sırf sizi görmek için Tanca'da bulunuyorum.

— O kadar iyi bir hâtıra bırakmışım demek?

— Ömrümce unutamayacağım bir hatıra.

Nilgün'le bir gün, rüyada bile bu şekilde konuşacağımı um-mazdım. Vaziyetim hem acıklı idi,

hem de tuhaf. Ayrılmak istediğini sezdim:

— Acaba dedim, bir akşam benim de yemek davetimi kabul lûtfunda bulunabilir misiniz?

— Niçin olmasın? Dikkat ettim: Mükemmel dansediyorsunuz. Kora iyi kızdır, çok güzeldir de... Onu gücendirmeyelim, sakın?

— Kendisini ancak orada tanımıştım. Bu akşam mümkün mü?

— Sekiz buçukta gelirim. Görülüyor ki bu şehirde en eski ahabım sizsiniz, şimdilik...

Elini tazimle öptüm. Bu elde Nilgün'ün kendine mahsus kokusu vardı; «Duo d'Orsay» mı? Hayır! Parfüm kokusundan bahsetmiyorum. Teninin kokusu! Ayrıca bu elle uzun bir ayrılık ve endişe devresinden sonra ilk defa temas imkânını bulmuştum. Maziye hatırlamamakla beraber vücutça sapasağlam, neş'esi yerinde, ferih fahur dolaşan ve eskisinden daha mes'ut olduğu hissini veren bu Nilgün —bakışlarını bilmez miyim?— rastladığı şu yabancıya, bana karşı gönlünde şimdiden ufacık bir meyil duymuştu. Belki de otelin önünde bu maksatla geziniyordu. Davetimi derhal kabul et-"tesi ise düşünceme kuvvet vermektedir.

Arkasından baktım: Endamı zerre kadar değişmemiş. Yürüdü biraz kıvrımtılı ama 1943 yılında aile kadınları ve kızları da tym tarzı ayıp saymıyorlar; ekseriyet bar artisti veya dansöz yü-

618

rüyüşünü benimsedi. Sebebi de filmler... Endonezya dönüşü b" Beyrut, beline iri çiçekli yarım peştemal sarıp Pasifik adala ^ kayadan kayaya atlayan uzun suratlı Dorothy Lamour gibi ki a tılı yürüyordu. Nil yuvarlacık kalçalarına onlardan çok dah vimli, şaka yapıyormuşçasma, seyredenlerle alay eden zekî bir vermeyi bilmişti.

Otele muvaffakiyetli bir ticaret mukavelesi imzalamış neş'esiyle girdim; bir porto ısmarladım; yemekte de kırmızı M dera içtim, Porto şehri ve Mader Adası Portekiz'e aittir; cebimdek' para da bir Portekizlinin kasasından çıkmıştır; o şehir ve ada i buraya yakındır. Artuk akşamın sekiz buçuğunu beklemekten, saat leri saymaktan başka işim yok.

Var: Otel müdürü ile görüştüm; Tanca'da ruh hastalıklarım iyi bilen bir mütehassıs bulunup bulunmadığını sordum. Profesör Nunezda Cruz isminde Brezilya mültecisi bir doktor tavsiye etti-saat beş için bir de randevu aldım. Tam vaktinde muayenehanesin-deydim. Ellisini bulmamış, benim yaşımda, fakat kırçıl yuvarlak sakallı bir adam. Olduğundan fazla yaşlı görünmeğe çalıştığını sezdim; belki Faslı ve Berberi müşterilerine emniyet telkini maksa-dıyle böyle yapıyor. Fransızca konuşuyoruz:

— Doktor, dedim, şahsım için gelmedim. Hasta arkadaşım hakkında malûmat edinmek istiyorum. Ona göre kendisini memleketine götürüp götürmemek kararını alacağım. Arkadaşım bir müddet kayboldu; şimdi buluştuk, buluştuk ama beni tanımadı. hatırlayamıyor. Hafızasını kaybetmiş.

— Kaç yaşındadır?

— Genç.., Henüz yirmi yedisinde.

— Fazla alkol, tütün müptelâsı mıydı?

— Hayır.

— Bir takım mahrumiyetler çekti, kendisini fazla yordu, Psı* kastenik, nörasteni haletler geçirdi mi?

— Birbirimizden Japon istilâsında ayrılmıştık; bunların WP' si de başından geçmiş olabilir.

SONU

619

O halde arkadaşınızın vaziyeti ümitsiz sayılmaz, tedricen,

i de birden bire hafızasına kavuşabilir. Tıbbın «amnezi» dediği bu hastalık, adî üstünde, «hafıza kaybı»'dır. Ya tam, ya kısmî olur.

.— Benimkininki tam... Ana dilini bile unutmuş; fakat evvelce bildiği iki yabancı lisanını mükemmel konuşuyor.

.— Emsali görülmüştür.

Profesör, hafıza kaybı hakkında yarım saat izahat vermekten çekinmedi. Retograd, aniterograd, anteroretograd, retro - anter-ograd... Daha neler? Saadece yazı yazmasını unutanlara veya bildikleri bir lisanı hatırlamayanlara, hattâ konuşmak için ağızlarını nasıl hareket ettireceklerini bilmeyenlere de rastlamış. Hepsini dikkatle, sabırla dinledim; nihayet arkadaşımın durumu hakkında fikrini bildirmesini rica ettim. Hülâsa şu: Savaş zamanı korkunç hâdiselere karışanlarda görülen bir amnezi... Hastam pek büyük bir ihtimalle hafızasını tekrar kazanacaktır.

En iyisi zorlamamak, işi tabî cereyanına bırakmak. Müddet tayini imkânsızdır; uzun veya çok kısa sürebilir.

— ' Peki, doktor, ona geçmişi hakkında bir şeyler sorsam ne cevap verir?

— Ekseriya uydurur. Fevkalâde iyi uyduranlar gördüm. Doğ-duyu yerden başlayarak size en ince tafsilatıyla bir roman icade-der; hele muhayyilesi kuvvetli olanların buluş kudretlerine hayran kalırsınız. Yeni hüviyetlerine de kolayca alışırverirler. Sizin dostunuz kendisini ne sanıyor?

Şaşırdığımı belli etmedim, dedim ki:

— Eskiden müstemleke memuruydu; şimdi meyhanecilik yapıyor.

— Hem de kusursuz bir meyhaneci, değil mi? Tasdik ettim. Profesörün son tavsiyesini dinliyorum:

— Zorlamayınız... Bırakınız kendi haline! Hele mazisini deş-meşe hiç çalışmayınız. Tabiat galip gelecektir. Zaten bazı defa hafızasını tekrar bulmasından memnun kalmayanlar vardır. Ailesinin dağıldığını, çoluk, çocuğunun öldüğünü, servetinin mahvolduğu-nu. vatanının istilâya uğradığını öğrenmek öyleleri için istenilecek

şey değildir. Meyhaneci arkadaşınız şayet bu gibi felâketlere ramış bir adamsa, bırakınız yeni hayatında oyalansın! Hafıza kaybetmiş veya etmemiş, hepimiz için sonumuz ebedî bir hâf ızlıktır. Ömrümüzün bir kısmını unutmak, büyük unutuşa nispeti yine hafızasının da, hayatın da devamı sayılır!

Çıktım-

Nilgün'ün bir gün hafızasına tekrar kavuşması takdirinde ken dışından öğreneceğim korkunç olması lâzım gelen vak'alan düşü nüyorum ve bu vak'aların pek çirkin hakikatleri meydana koyma sı ihtimalinden dolayı üzüntü duyuyorum. İstilâ ettiği yerlerde, he le istilâ sırası düşmanın ilk hızla işlediği zulümlere, cinayetlere dair epeyce malûmat sahibiyim. Zaten beni Hindistan'ın Endonezya adalarına ölümü göze alarak koşturan bu kan dökücülükler, ırza tecavüzler, açlığa mahkûmiyetler, işkencelerin çeşitlisi değil miydi? Bilhassa Bang Kong işgalinde yerli prensesleri ortadan kaybetmeleri havadisini bu şehirden nasılsa canını kurtararak Kalkü-ta'ya ulaşan bir şahitten dinlediğim anda çılgına dönmemiş, Hint Okyanusu yolunu tutmamış mıydım?

Doktora hak veriyorum: Nil pek kötü muamelelere uğradı ise, çocuğunun ve melek huylu kocasının öldüklerini gördü, daha benim aklıma gelmeyecek facialarla karşılaştı ise hafızasını kaybetmiş halde yaşamalıdır. Maziye hatırlaması şimdiki kaygusuz hayatını zehirler, güzelliği devam ettikçe darlığa düşmez.

Tanca'nın iç mahallelerinde düşünme düşünme, dalgın dalgın, gittiğim yeri bilmeyerek kararsız dolaşıyorum. Bizim Tahtakale semtine benzeyen, dükkâncıkların dizildiği bir sokaktan geçtim. Sonra Müslüman mahallesine dalmışım. Dışarıya penceresi olmayan, yüksek duvarlarla çevrilmiş ve kireçle badanalanmış, bazısından tokmak, bazısından kuyu çıkırığı, çoğundan çocuk sesleri gelen, eğn büğrü yollarında siyah çarşafli heyulalar gezinen bu mahalle su-kûniyle sinirlerimi yatıştırdı; çarşıda gürültüden kafam şişnuş1-Suyu akmayan bir çeşme yalağına oturdum; saatlerdir dolaştığım için yorgunum. Ruhum da yorgun... Nil'i bulmak, kaybetmek dar yorucu, sersemletici oldu.

UİN

DZ1

göre

..Dolly'i bulup konuşmalıyım.

girden aklıma o kız gelmişti; Nelly'nin arkadaşı ve bir rivayete tutkunu olan dansöz! Coni, Nil'i

yanında güzel bir kadınla o-\ İcapı?1 önünde gördüğünü söylemişti. Bu, Dolly idi, her halde... }iattâ kadının Nil kadar güzel olduğunu da ilâve etmişti. Sevgilimi şüphesiz en iyi tanıyan insan şimdi Dolly'dir; belki de hafıza Myıby hâdisesinden sonra, Nil'i dansözlüğe sevkeden de odur. filmlerdeki gibi bir gün veya bir gece yarısı Nilgün'e tek başına bir şehrin kenar mahallesinde şuuru bozuk, halsiz, aç ve perişan, sendeleyerek giderken rastlamıştır; koluna girmiştir; alıp evine crötürnüüş, karnını doyurmuş, yatağına yatırmıştır... Ve böylece ahbab olmuşlardır.

Yağmurlu bir sokakta, vücutça ve maneviyatça bitkin, sırsıklam, ayakları dolanarak yürümeğe çalışan Mapa Kraliçesini görür gibiyim. Romanlar ve filmler hayalimizi lüzumsuzca işletmeğe, yormağa sebep oluyorlar. Çeşme yalağına ilişmiş — şu gölge ve güneş arabeskleleriyle harelenmiş Mağribîler mahallesinde — sisli, puslu bir kuzey şehri seyrediyorum. Nil, hasta ruhları ölüme çeken bulanık bir ırmağın taş korkuluğına dayanmış, aşağıya bakıyor... Gözleri çoktan intihar etmiştir; az sonra vücudunu da arkasından sürükleyecekler.

Koşarcasına uzaklaşıyorum; sevinç içindeyim: Nilgün'üm bu felâketi atlatmıştır; Dolly'ye minnettarım. Görüyorsunuz ki filmin senaryosu hazır! Çeşme başında bir dakikada bitiriverdim! İlk bulduğum taksiye atlıyorum; meydana geldik: Saat altı buçuk. Traş, duş, dinlenme ve giyinme... Çoktandır o şeyleri zevkle, Ümit'e, türkü söylemek iştahıyla yapmamıştım. Sekizde çıkmağa hazırlıyordum, odamın telefonu çaldı. Nil bir mazeret mi ileri süre-cek, kendine mahsus oyunlarından biri mi?

Hayır; şaşırtıcı bir haber: Mis Dolly aşağıda imiş, benimle bir akika konuşmak istiyormuş. Ne münasebetle? Demek ki uydur-a hemşiresi ile randevumuz olduğunu biliyor; belki de onun eski ını tanıdığımı tahmin etmiş; bazı tavsiyelerde bulunacak. Mu-*k ki söyleyeceği şeyler mühimdir; hafıza kaybı hâdisesinin

yüzünü öğrenmekliğim mümkün. Telâştayım ama —ekser' pöyle olur — merdivenleri ağır ağır iniyorum.

Merdiven çıkarken kafa tam randımanla çalışır; inerken d" üşünme küvetinin ibresi de düşer. Buna dikkat eden azdır.

Otelin holünde kenara çekilmiş, tek başına duran uzun boy] uzun etekli, omuzlarına hermin taklidi beyaz bir kap almış, gece ^ yafetindeki genç kadın, Dolly olacak. Daha başkaları da var am birini bekler vaziyette olanı bir o... Sabahleyin pansiyondan çıkar ken gördüğüm kadın.

Dosdoğru yürüdüm ve eğilerek:

— Miss Dolly ile mi şerefyab oluyorum?

Diye sordum; başıyla tasdik etti. Coni haklı: Bu kadmm ilk tesiri şaşırtacak derecede güzelliği... Esmerler ülkesinde yıllarca yaşamaklığıma rağmen Dolly'nin esmer cazibesinden âdetâ sendeledim.

— Emriniz? Arzu ederseniz şu bölmeye girelim; تنها ve rahat...

Cevap vermeden o tarafa yürüdü. Hasır koltuklardan birini işaret ettim; ben de oturdum.

Gözlerimin içine bakarak konuşuyor:

— Nelly'i eskiden tanıdığınızı, birbirinizle dün geceki ve bu sabahki konuşmalarınızdan anladım. Bana hepsini söyledi. Tabî, bir hasta olduğunu farketmişsinizdir.

— Evet; hafızasını kaybettiğini derhal anladım.

'—' Görülüyor ki siz onun mazisini biliyorsunuz, ben de bir tarihten sonraki hayatının arkadaşayım. Fakat belki bildiklerinizi söylemek istemezsiniz... Yahut bir kısmını söylemekle iktifa edersiniz. Bana gelince eğer pek ciddî, yakından alâkalı bir ahababı iseniz hepsini anlatırım. Zira kendisiyle tanıştıktan sonra onu ilk tanıyan siz oldunuz. Bir de Nelly'nin söylediğine göre Tanca'ya kendisini görmek için bilhassa gelmişsiniz. O halde ya akrabası olacaksınız yahut...

«Âşıkı...» diyecekti galiba. Meydan vermedim; dedim ki;

— Dayısı sayılırım; pek sevdiği dayısı...

OZâ

gustuk. Sonra Dolly hüçün içinde mırıldandı:

^_ Dayısını bile tanıyamamış... Zavallı!

^_ Birbirimize söyleceklerimiz pek çok, dedim, aksi gibi onun-randevumuz sekiz buçukta... Beş dakikam var.

__Bekletmeyiniz. Zira fazla mağrurdur; derhal alınır, çıkar

oCler. Sizinle yarın müsait bir zamanda buluşalım. Çok rica ede-"•jjj mazisini karıştırmadan konuşunuz. Profesör Numez bundan İkınmamı tenbih etti; başka doktorlar da...

— Profesörle ben de görüştüm. Lâkin ismini vermeyerek, er-jçgk bir ahababım hakkında malûmat edinmek istediğimi söyleyerek... Doktor, öyle bir hastası bulunduğunu zerre kadar sezdirmedî.

— Gitmelisiniz, artık... Arkadaşım çabuk öfkelenir.

— Gidiyorum. Fakat bir sorum var: Nelly'ye nerede rastladınız?

— Dublin'de.

'— İrlanda'da öyle mi? Orada ne arıyordu? •

— Kendisi de izah edemedi. Ben aslen Leinsterliyim... Yâni İrlanda'nın merkez vilâyetinden... Daha doğrusu şimdiki ismiyle Eireli.

— Peki ama, hüviyet varakası ve pasaport nasıl temin edebildiniz?

— Hepsini yarın anlatacağım. Nerede buluşacağız?

— Mahzur yoksa öğle yemeğini burada, otelde yeriz. Dolly gülümsedi:

— Size Tanca'nın hovardaları düşman olacaklar, dedi. «Sister» 'lerin kumralı ile gece, esmeriyle gündüz!

Kapıya kadar uğurladım. Vaziyetimiz ciddî olmasa böyle tak-^'Ş takıştırmış nereye gittiğini soracaktım; küçük bir kıskanç-

duyduğumu gizlemeyeceğim. Dolly, zannediyorum ki Nil gibi ni fazla esirgeyerek yaşayanlardan değil. Esmerler —tecrübemle söylüyorum— hakikî sarışınlardan ve kumrallardan faz-^rkekcildir... Yahut inadına katı hisli, kapanık ruhlu, kadınlığa faktırlar. Fakat erkekçili üç sarışına ve iki kumrala bedeldir.

"

TTTTTTTTTTTTTTTT-nttffy^

«Empire»'nin antresinde bekliyorum. Vestiyerden Miss nin henüz gelmediğini, metrdotelden de masamızın ayrıldığını •• rendim. Bir gecede kendisini lokanta; gazino, bar, otel nevind yerlere tanıttırırken ve bu yerleri derhal benimseyerek devamı müşterisi şekline giren adamlardan olduğum için kapı aralığın bekleyişim ne müstahdemlerin, ne de gelenlerin dikkatini çekiyen normal bir halim var. Başkası iğreti, acemi durur ve etrafmdakile' rin gözlerini de, zihinlerini de meşgul eder.

Nelly, yahut Nilgün, daha doğrusu Neyzar, kısacası Nil .__bu-

çuğu azıcık geçmişti— içeriye girdi. Üzerinde yine vişne çürüğü tuvalet... Fakat gözüme bir şey ilişti ki görür görmez, hele gördüğüme emin olunca sarsıldım; kanım yüreğime toplandı. O şeyi sabahleyin ve dün gece, iki rastlayışta aramıştım, bulamamış, eksikliğine üzülmüştüm.

«— Kim bilir ne öldü? Zavallı yavrum, felâketler arasında onu muhafaza edememiştir; benim gibi saklamak imkânını da bulamamıştır.»

Diye de düşünmüştüm. Belki anladınız: Nişan halkalarımızdan bahsediyorum; Nil'in bu gece parmaklarındaki yüzükler arasında bir o halka yer almıştı. Halka diyemem; zira '— biliyorsunuz— Mapa Melikesi Ahmed ile evlenince nişan halkasının üstüne incecik platin teller geçirtmiş, halkayı yüzük biçimine sokturarak gizlemişti. Heyecanımı belli etmemeğe çalışarak karşılamağa koştum. Lâkin belli etmişim ki salonda yanyana yürürken sordu:

— Neş'enizi kaçırarak bir şey mi oldu bugün?

— Hayır. Şehri yayan dolaştım, yorulmuşum. Bir kadeh viski keyfimi iade eder. Bilhassa sizinle oluşum beni öyle sevindiriyor ki! Belki sevinçten sarardım.

— Teşekkür ederim... Ama sizi sakın bir ziyaret üzmüş olmasın?

— Ne ziyareti?

— Bizim Dolly budalasının ziyareti! Bu kızcağızda bir «sabit fikir» hasıl oldu; beni hasta sanıyor, akıl hastası... İşi gücü etra-

ÜN SONU

625

Şakilere tavsiyelerde bulunmak, «Şöyle yapın, böyle idare edin»

tfjbi direktifler!

ü

Cevap veremedim; sandalyelerimize oturduk. Garsona biraz onra uğramasını elimle işaret ettim.

— ... Evet, güya hasta imişim;, bazı şeyleri hatırlamıyormuşum. turladığımı size şimdi ispat edeceğim.

Diyecek söz bulamıyorum; şaşkın, telâşlıyım. Nil bu! İnsanın vüreğmi oynatmadan yapamaz. Aynı huy devam ediyor, soruyor:

— Beni ilk defa nerede görmüştünüz, bakayım? Söyleyin rica ederim! Söylesenize!

— Benim hafızam da pek sağlam değildir; yer, numara, isim unuturum.

Gülümsedi; tatlı ılık, yarı gökyakutlaşmış gözleriyle şaşkınlığıma gülümsüyor ve:

— Dolly iyi talimat vermiş... Siz de çok iyi idare ediyorsunuz. Allah için! Hiç de yapamadınız. Bırakınız ben söyliyeyim: Bombay'a giderken Conte Verdi vapurunda değil mi?

Sevinçten az daha sarılıp yüzünden, gözünden öpecek, «Nil» diye inleyecek, güzel başını göğsüme bastıracaktım. Vaz geçtim. Zira derhal anladım ki o sözleri ögle üzeri1 benim ağzımdan işitmiş-ti, tekrarlıyordu. Nitekim ilâve etti:

— Bu mesele bitti, artık. Zaten beni nerede görmenizden ziyade unutmayışınız, hoşlanmış olmanız mühim. En fazla beğendiğiniz tarafım hangisi? Biliyorum, «hepsi! Bütün varlığınıza siz!» gibi bir cevap vereceksiniz. İstedğim o değil. Neremi çok, pek çok Süzel buluyorsunuz?

— Evvelâ gözlerinizi... Gözlerinizin renk değiştirdiğini! Sonra kaşlarınızı... Kaş uçlarınızın arasına bükülüşünü! Daha sonra...

— Tamamlayınız!

— ... Koltuk altınız... Koltuk altınızdaki üç beni! Üçüzlü «Plei-ades»'ları!

Nil elini çenesine götürdü, yarı tuhafılık, yarı ciddî düşünme Eziyeti aldı.

•F.: 40

626

— O kadar görünüyor mu, bunlar? Eğer hakikaten seniz, fikrinizde yer ettiyse bana hangisinin öbürlerinden daha yükçe olduğunu söyleyebilmelisiniz.

.— Ortadaki, yan tarafa doğru kaçmış olanı hem büyükced' hem de daha koyu renkli. '

— Şayanı hayret! Dadım Marta bile sizin kadar bunları ak lmda tutamamıştır. Halbuki elinde büyümüşüm; on sekiz yaşım girinceye kadar bana analık etmişti.

Marta isminde bir dadı uydurduğuna şaşmam. Daha neler uy durur. Doktor Numez muhayyilesi kuvvetli olanların buluş kudretlerine hayran kalacağımı anlatmamış, mıydı? Nil hafızasını kaybetmeden önce bile daima hikâye, vak'a uydururdu; boyuna yalan söylerdi; buluş, uyduruş canbazlıklarıyla beni şaşkına çevirirdi Artık neler yapmaz!

— Başka? Gözlerim, kaşlarım ve benlerim... O kadar mı? Saçlarım nasıl?

— Saymakla, tarifle bitmez. Lâkin hepsinin üstünde beğendiğim şu: Zekânız... Bütün uzuvlarınızın ayrı ayrı zekî oluşları, zekâlî görünüşleri! Meselâ ayaklarınız... Meselâ elleriniz ve parmaklarınız! Ne güzel yüzükler takmışsınız bu gece! Dün gece parmaklarınız boştu. Hele şu tel örgülü, içinden gökyakutları ışıldayanı pek zarif!

— Acı bir hatırası vardır, onun...

— Ne gibi?

Cevabını merakla bekliyorum. Müteessir bir tavır aldı; yüzüğü okşuyor:

— Nişanlım vermişti. 1936 senesinde... Henüz yirmi bir yaşında idim. İnanılmaz bir şey söyleyeceğim: Siz beni bu derece beğeniyorsunuz... O, çarçabuk bezdi, başını alıp »gitti; kaybettim nişanlımı... Ama sevdam devam ediyor.

Üçüncü viskimi içiyorum; kendimden korkuyorum; diyorum

— Muhakkak ki çok yakışıklı bir delikanlıydı, nişanlınız-

— Pek genç değildi; çok güzel de sayılmazdı; seksapeli vardı.

— Ne millettendi?'

nilgün'un sonu

627

ki

Kaşlarının uçları büküldü; gözleri dalgın, mırıldanıyor:

— O da benim gibi Macar idi; dans hocamdı; besteler de yapardı. Herkes beni İngiliz yahut İrlandalı sanıyor ama Macarım.

.— Macarca hoş bir lisandır; ben Peşte'de oturdum, bu lisanı azıcık bilirim.

Nil'in Macarca bilmediğine eminim; öğrenmeğe de vakti ol-r. Şaşırmasını bekliyorum. Hiç aldırmadı; şöyle dedi:

— Bülbül gibi konuşsanız da faydası yok. Zira büyük yemin ettim. Nezirim ve ahdim var: Memleketime kavuşuncaya kadar jytacarca konuşmayacağım. Ana dilimi, harp bitince\ Ofen'deki büyük kilisede Meryem'in resmi önünde dua ettikten sonra konuşmağa başlayacağım. Ailem Peşte kısmında oturmazdı, yukarı şehirdeniz; Tuna'nın sağ tarafında, Ofen'den!

Ne kolaylıkla, ne inandırıcı bir sadelikle tablolar çizerek, ha-kikatmış gibi uyduruyorsun, güzel Nil!) Ne derece ustalıkla da lisan bahsini örtbas ediverdin! Yemin ve nezir yalanını ne çabuk buldun? Seni canımın içine sokmak istiyorum... İki kalbin bir arada, bir yerde attığını dinleyeceğim. Güzel kedilere yaptığımız gibi vücudunu göğsümün üzerinde, ceketimin altına sokulmuş, saklanmış, hareketsiz ve upuslu durduğunu hissedememekten azap çekiyorum. Gittikçe eski Nil oluyor. Ne olsa onu azıcık yadırgamıştım; hafızasını kaybettiğini öğrendikten sonra daha da tuhaflaştım. Şimdi hafızasız Nilgün bana eskisinden farksız görünmeğe başladı. İçimden diyorum ki:

— Evet, farksız! Zira eskiden de yalancı idi; kendisinin olmayan sahte bir hüviyet edinmiş, teyze kızının adını, unvanını çalarak prenseslik taslamıştı. Bugün de dansözmüş, Macarmış; dans hocasını sevmiş, terkedilmiştir. Yüzüğünü parmağında taşıyor ve ana lisanını bir nezir için konuşmuyor. Kısacası yalanlar devam etmektedir. Tatlı tatlı söylüyor, bayıla bayıla dinliyorum. Değişen bir şey yok. Eğer başka bir kadm aynı hastalığa tutulsaydı bu derece tabîî şekilde, tabîî vaziyetler alarak kendisine bir mazi uyduramaz-d'; şaşırır kalır, çektiği güçlük ve ıstırabı belli etmek suretiyle de

628

karşısındakini üzerdi. Nilgün, pervasızca uyduruyor... Daha lir neler uyduracak!

— Karides sever misiniz? Diye sordum; başıyla «evet» dedi

— Nesini tercih edersiniz? ,

Omuzlarını kaldırdı; «Nesi olursa hepsi bir» mânasına. Hal buki benim soruşum bir sebebe

dayanıyordu: Seylân Adasında birlikte yediğimiz ve mutfakta birlikte hazırladığımız karides kotletlerini hatırlayacak mı diye... Unutmuş. Dolly'e ne kadar vâdet-miş olsam yine de maziyi karıştırmamak imkânsız. Hatta demin güzel yerlerini sayarken vücudunun pâjda bile örtülen bir tarafında mevcut haç şeklinde küçük bir izden, hoş bir cilt işaretinden de az daha bahsedecektim. Bu, hakikaten sevimli bir şeydi; yanak çukuru gibi arasına, hareketinin şekline göre derinleşir, veya satıhta dümdüz kalırdı.

Yemeğini iştahla yiyor; keyifle de içiyor. Aynı zamanda müşterilerin bir kısmı ve kadınların elbiseleri hakkında çapkmcasına tenkitler yapıyor. Lokantanın spesialitesi olan «kuskus» ısmarlamış; bana da tavsiye etmişti. Bura kuskusu gayet ufak, kişniş şekeri boyunda ve dişlerin kolaylıkla ezemediği elastikiyette bembeyaz nefîs bir yemek. Nil'in dediğine göre, kuskusun o cinsini Atlas Dağları eteklerinde oturan Berberi kadınları yaparlarmış; Berberi kızları Çerkezleri andırırmış, çoğu uzun ve ince boylu, sarışın, Avrupai bir güzellikte imişler. Sırası gelmişken sordum:

— Yakında Tanca'dan ayrılıyor muşsunuz? Nereye gideceksiniz?

— Henüz karar vermedim. Belki Portekiz'e, belki Güneye, Ka-zablanka'ya.

— Güzel bir şehir... Gelirken geçtim; sizi orada da aramıştım.

— Çok mu hoşlanıyorsunuz benden?

Cevap yerine derin derin soluyarak başımı «Pek çok! Hudutsuz» demesine iki tarafa vecd içinde sallıyorum.

— Aldanmanızı istemem: Ümide düşmeyiniz. Zaten kimse ile münasebetim olmamasını bile burada fena karşılıyorlar.

jtTjCjt U IN U IN OVJ1N U

629

— Biliyorum ve zaten aklımdan öyle şeyler geçirmiyorum. ji anlatamam; bunlar bambaşka nevidendir. Korkmayınız, nallat olacak değilim... Ama biliniz ki muhitinizden uzak yasayamam. Arasına görsem, konuşsam, seyretsem yetişir.

— Böyle söyleyerek başlayanlar sonradan fikirlerini değiştirirler. Lâkin sizi onlara benzetmiyorum; siz beni hakikaten seviyorsunuz. Ben de...

Bir an sustu; çarçabuk ilâve etti:

— Niçin saklayayım? Ben de sizi çok sevimli buluyorum. Ot-kon'u hatırlatan bir haliniz var; yani sabık nişanlımı, Othon Ko-daly'yi- Bir vals bestelemiştî: «Tuna eteklerinin hıştırtısı...» Pek beğenilmişti. Biliyor musunuz onu? Yemekten sonra söyleyelim de çalsınlar; beraber dansederiz.

Garsona işaret etti; uyduruş cüretkârlığına hayranım. Öyle bir vals yoktur. İşin içinden nasıl

çıkacak? Oyununu merakla takip ediyorum. Garsona dedi ki:

— Yemeğini bitirince şef dorekstr beni görsün. Hayır, siz söylersiniz; Miss Nelly'nin valsini çalsın.

Mahzun bir edâ takındı; güya bir hatıraya dalmıştı. Usulca-cak, en tatlı sesimle:

— Nil, dedim, acı hâtıraları bırakalım.

Gözlerini muhabbetle gözlerimin içine bıraktı; gökyakut bir âleme yeniden kavuştum. Tekrarlıyorum:

— Nil! Nil!

İsminin ağzımda bu şekle girişini tabîî bulmuş gibi şaşmıyor. Israr ettim:

— Size «Nil» dediğime dikkat etmediniz mi?

— Hayır... Zira alıştığım isim. Dolly beni çok defa Nil, bazan da Nel diye çağırır.

Bu sırada birinin selâmına mukabele ediyordu; baktım: Armatör karşı masada, iki arkadaşıyla oturuyor. Beni de hafifçe se-'amladı; kibar olmasına çalıştığım tarzda cevap verdim. Bir vals Çalmağa başladılar; Nilgün sevinçle:

— Benimki, dedi, «Tuna eteklerinin hışırtısı...» tanıdınız xn •>

— Ben bunu «Neş'eli Tuna» adıyla bilirdim.

— Asıl adı, söylediğimdir; Peşte onu bu isimle tanır. Çalm lar, zavallı Kodaly'nin eserini... Zaten azıcık değiştirmişler de! N tasından adını da silmişler, bir başkasınınkini koymuşlar. Bu v hırsızlık, dolandırıcılıktır. Ne ise, kalkalım!

Bir elim Nilgün'ün elinde, öbürü belide... Dönüyoruz.

Santa Maria kampında yanıp tutuşurken, kilise harabesinde namaz kılıp dualar okurken, Hint Okyanusu'nun enginlerine dalın gamlı gamlı düşünürken, bir gün gelip te Nilgün'ü bulacağıma inanmazdım; «ya o, ya ben, yahut ikimiz ölüp gideceğiz, bir daha birbirimize kavuşamayacağız» der, inlerdim. Yukarıda okuduğunuz pek basit görünen cümle, «bir elim Nilgün'ün elinde, öbürü belinde... Dönüyorum» sözü neler ifade ediyor, ne kadar sevindirici! Onun elini tutuyorum, beli elimin altında! Benim için, daha heyecan verici, mes'ut bir hâdise düşünülebilir mi? Tekrar City of Haddington vapurundayız; Mapa Sarayındayız; Kandi köşkünde-yiz, sanki! Başbaşa hayatımız sekteye uğramamış, sürüp gidiyor.

Gözlerime, ellerime, şuuruma inanamıyorum. Nil'in eli! Nil'in beli! Kollarımın arasında, gökyakut gözlerini azıcık yumarak dan-seden dipdirj etli, tenasüp ve canlılıktan, zekâ ve nükteden ibaret fevkalâde kadın, benim Nilgün'üm!

Dans değil, derin bir derviş cezbesi içinde sema eder gibiyim; ayaklarımın topraktan kesildiğini, yükseldiğimizi anlıyorum. Ha- , yır, büsbütün uçmuyoruz; göğe doğru melekler gibi kanat açmış, ölü ve sessiz bir uçuş denilemez buna! Öbür çiftlerden farkımız sadece şu; Biz keramet nev'inden bir hünerbazlıkla oynuyoruz. Hiç bir dans numarası bizimki kadar mükemmel olmamıştır, olamaz. Bir vals ki, Tanca barını dolduran karmakarışık, çoğu görgüsüz ve zevksiz, san'at kültüründen mahrum halk yerine üstad vals bestekârlarının seyretmelerini isterdim. Meselâ Straus'lar şu masada yanyana, bastonlarına dayanmış, başlarında yumuşak fötr şapkaları, sırtları pelerinli paltoları, ağızlarında sigara, Nil ile beni©

vaklarımıza, tavırlarımıza, yükselip alçalmalarımıza, kayıp süzül-

elîlize, çehrelerimizdeki mânaya baksalardı... Şâdolurlardı.

-^9 Bununla beraber bar müşterilerinin de hayran kaldıklarını his-

e(}ıyorum; salonda bütün dikkatin üzerimize çevrilmesinden ileri

e]eii bir sessizlik duyuyorum. Sessizliği duyulmaz farzeden bir

jam benim yerimde olsaydı etek hıştırtılarına ve çalgıya rağmen

uU sessizlikten ürkerdi. Sessizliğin derecesi müzik susup da bir al-

jjış sağnağı başlayınca büsbütün anlaşıldı. Etrafıma göz attım, dans

yerinde meğerse ikimizden başkası kalmamış; oynayanlar, oyun

sırasında çekilmişler ve seyrimize dalmışlar.

Yanımıza yaklaşanlar ve ellerimizi sıkarak teşekkür edenler

var

Nilgün biraz sararmış gibi... Omuzluksuz dekoltesinin kapaya-madığı göğsü inip kalkıyor, koluma yaslanıyor. Maharet çalanlarda imişçesine şef dörkestre doğru yürüdük; biz de onun elini sıkıyoruz; arkadaşlarına de tebessümler dağıtıyoruz. Nil burada meşhurdu; fakat ben de vals sayesinde tanınmış bir adam olup çıkmıştım.

Masamıza dönüyoruz. Armatör Crespo ile karşılaştık. Nelly'-nin elini öptü; sonra bizi birbirimize tanıştırmamızı rica etti. Konuşmamız İngilizceden Fransızcaya çevrilmişti. Nil, ismimi bulamadığı için:

— Mösyö... Mösyö...

Diye sonuna getiremiyor. Kendim söyledim. Yarabbi! Bu ne zararsız, fakat ne isyan ettirici bir hastalıkmiş! Yıllarca tekrarlayıp durduğu, kavga ve sevişme sırasında kâh yüksek perdeden, kâh iç çekmeye benzer bir sesle çağırdığı, çağırmaktan haz duyduğu bir ismi, ismimi unutmuş!

— Affedersiniz, diyor, daha pek yeni tanıştık da... Sonra sizin 'sminiz harcıâlem, daha doğrusu milletlerarası isimlerden değil.

Sinyor Crespo âzami nazik bir tavırla dedi ki: •— Ben buranın yerlisiyim, siz yabancı ve belki de geçicisiniz. Eğer zatiâlinize Tanca hemşehrisi olarak bir hizmette buluna-

bilirsenı kendimi bahtiyar sayarım. Muhterem misafirimizi lıyorum.

Karşılıklı eğilerek ellerimizi sıktık. Sözüne devam etti:

— Şayet kabul buyurursanız ve Miss de kabul nezaketini terirse geceyi beraberce tamamlarız.

Nil'in yüzüne baktım; ama Crespo da bakıyor; bekliyoruz. şımızda düşünceli, fazla ciddileşmiş, gözlerinde kararsızlık bir var. Boğuklaşmış bir sesle:

— Mösyö Crespo, dedi, davetinize iştirak edeceğim,

bir aıhabımsınız. Fakat saat on birde... Yâni kırk dakika sonra Ben, acele ederek sordum:

— Rahatsızlık mı duyuyorsunuz?

— Hayır, elbise değıştireceğim. Etekleri valse daha müsait bir elbise giyeceğim ve sizinle gece yarısı ikinci valsimize bu elbise ile kalkacağım.

Gülümsedik. Nil durgun...

— Sizi pansiyona kadar götürebilir miyim? Armatörün sorusuna şu cevabı verdi:

— Mösyö ile gideceğim. Zannedersem kapıda beni beklemek tahammülünü sızlanmadan gösterebilir.

Beraber çıktık; taksideyiz; konuşmuyoruz. Evin önüne geldiğimiz zaman kapıyı açıp atlamak, inmesine yardım etmek istedim. Kolumu tuttu. Ne olacak? Maksadı ne?

— Durunuz! Elbise değıştirmek için on dakika yeter. Yâni vaktimiz çok.

— Peki?

— Hemen şurada söyleyiniz bana: Ben kimim?

— Miss Nelly... Ofen şehrinden... Aslen Macar...

— Hayır! Benim kim olduğumu bilen ancak sizsiniz; rastladığım ilk tanıdık; belki de akrabamsmız... Kocamdınız... Aşıkım ve sevgilimdiniz; beni aramağa, almağa geldiniz; hafızamı kaybetmiş bir halde buldunuz! Asıl ismim Nil... Üst tarafı? Nereliyim? Hangi milletten, hangi sosyeteden, nasıl bir kadınıım? Hepsini anlatacak-

bââ

njZ, Sever miydim sizi? Siz miydiniz sevgilim? Zira Tanca'ya ka-,ar gelmek için alâkanızın çok kuvvetli olması icabeder. Söylesene! Şoför İngilizce bilmez; serbestçe konuşunuz.

Kafamın gayet iyi dürüst, idareli, mükemmel çalışması lâzım. gn ufak bir sürçme her şeyi altüst edebilir. Korkunç bir imtihan geçiriyordum; maceralı yıllarımdan aldığım tecrübe ve alışkanlık kendini göstermelidir. Elini okşadım; diyorum ki:

— Hepsini söyleyeceğim, hepsini... Söylememek için bir sebep yok; söylemek kendi lehimedir. Şu var ki bildiğim kadarını söyleyebilirim. Bu, pek fazla olmamakla beraber yine de hüviyetinizi meydana koyacaktır.

— Teşekkür ederim.

Mapa Melikesi Nilgün kadar benim de hayal kuvvetimi gös-termekliğim şart. Yapabilecek miyim? İşin içinden zararsızca çıkmak imkânı bulacak mıyım, Buldum bile: bir ilham geldi; cidden mükemmel bir ilham. Sevinçten haykıracağım... Gülüp oynayacağım... O derece mükemmel bir ilham! Dedim ki:

— Sizin asıl isminiz Selina... Soyadınız Prenkiviç.

— Polonyalı mıyım? Çek miyim?

— Polonyalı. Hem de iyi bir aileden, baron unvanını taşıyan bir aile.

— Nerede tanıştık sizinle?

— Evvelâ Bombay'a giderken Conte Verdi vapurunda. Sonra Uzakdoğu yolunda, City of Haddington vapurunda tekrar buluştuk.

— Ne arıyordum oralarda?

— Dayınızdan miras kalan bir otelin idaresini elinize almak 'Çin Hong - Kong'a gidiyordunuz. Parası kıt, kimsesiz, yurdundan ayrılmış genç bir kadındınız.

— Ne sebeple bana Nil diyordunuz? Selina ile münasebeti yok

ki...

Bir an şaşırdım. Otomobilin ve caddenin karanlığı içinde Nil-Sun'ün yüzünü görmüyorum ama vücudunda hıçkırık mı, yoksa

r-T-TT-T-T-

zorla tutulmuş bir öfke mi, iyice tâyin edemediğim bir irkilme oldü Galiba derhal cevap

veremeyişim onu şüpheye düşürmüştü. Toparlandım:

— Sebebi, gözlerinizin rengi! — Anlamadım efendim?

— Türkçede, daha doğrusu Fars lisanında nil, çivit manasınadır. Sizin gözleriniz arasına renk değiştirir, koyu maviye, gök. yakut rengine çalar. Onun için Selina'yı, Nil'e çevirdim. Hoş, zaten Selina isminin ortasında da ters okuyunca-bir «Nil» vardır.

— Ben de kendime uydurma isim seçerken Nelly'i muvafık bulmuştum; bunda da benzerlik var. Konuşacaklarımız çok... Günlerce, gecelerce tükenmez. Gyinmeğe gitmeden önce birkaç soru daha soracağım. Evli miydin?

Tekrar durgunlaşıyorum; fakat yine toparlanıyorum:

— Bana ıstırap veriyorsunuz, diyorum, zira bunlar şurada anlatılacak kadar basit şeyler değil. Zira hem evli idiniz, hem genç kız! Görüyorsunuz ki mesele sırasıyla anlatılmağa muhtaçtır; epeyce karışıktır.

Nil ağlıyor ve kesik kesik bir şeyler söylüyor; sesinin tatlı musikisini rahatlık duyarak dinliyorum. Nihayet sözlerini işitmeğe, anlamağa başladım:

— Beni seviyormuşsunuz... Ben de sizi seviyormuşum... Hiç hatırlamıyorum, hiç... Hiç... Ne yazık! Ne yazık!

Diyor Bir kolumu beline doladım, öbürüyle başını kendime çektim. İrkildi:

— Olmaz! Olmaz bu!...

Seylan köşkündeki sözlerinin İngilizcesi... İlk aşk devrimizdeki gibi öptürmüyor, kaçmıyor; bıraktım. «Mersi» dedi; otomobilden indi; merdivenleri çıkıyor. Şimdi ağlayan benim. Mehîre yatından alçakçasına kaçtığımdan beri bu derece mes'ut ağla-mamıştım. Bir çeyrek sonra Nilgün'ü tekrar yanımda, tazelenmiş kokusuyle bulunca dizlerine kapandım. Elini saçlarıma götürdü, okşadı; diyor ki:

635

— Ağladın değil mi sevgilim? Emin ol Nil'in sana sadık kalıştır. Hafızasını kaybetmeden önce de kalmıştır, sonra da... Başka türlü mü imkânsızdı.

Eğer bu sözleri Türkçe söyleyebilseydi dünya büsbütün benim

olacaktı.

City of Haddington vapurunda rastladığım siyah gözlü, azıcık ukalâ, lâkin güzel ve kibar Selina'nın şahsiyetine sokmakla Mapa Melikesi Nilgün'e büyük bir iyilikte bulunmuştum: Parasız, kimsesiz, yurdunu bırakmış, köksüz bir kadın, hele Hong - Kong'da otel işletmek için gidiyorsa, hiç te gıpta edilecek vaziyette değildir. Mazisini özlemle anmak, aramak ve oraya

dönme arzusu duymaz. Halbuki «Yirmi Ada» tahtında, başında hükümdarlık tacı, nurluğu gibi bir veliaht dünyaya getirmiş bulunan, yat, saray ve sandıklar dolusu mücevherat sahibi olan kadın, bir aralık dansöz mevkiine indiğini anlayınca kedere kapılır. Bilhassa saltanat sürdüğü memleketin işgal altında kaldığını, istikbalinin belirsiz olduğunu, çocuğunu ve kocasını kaybettiğini öğrenirse ciğerinden yaralanır; teselli kabul etmez bir yeise düşer.

Dansöz Nelly, içtimâî mevkii bakımından maceraprest Selina'yı aratmaz. Diğer taraftan Nil, baron unvanına sahip bir aileye mensup olmasıyla de kâfi derecede övünmek, daha vekarlı hareket etmek mecburiyetine girmiştir. İzzeti nefsinin de korumak vesilesini buldum. Hulâsa, kendisini başka bir şahsiyetin hüviyetine sokmak suretiyle yaptığım marifetten, hayal kuvvetimden, zekâ, hazır ce-vaphğımdan memnunum. Asıl mühimi bütün bu hikâyeye içinde birbirimizi seven iki şahıs olarak canlanmamızdır. Vak'a yerlerini ve sahneleri değiştirerek Nilgün'e aşkımızın tafsîlâtını da verebilirim. Hattâ Mapa sarayının aynalı odasında geçen sevimlilerimizi faraza misafir kaldığımız bir mihrace sarayına naklederim. Buluş öylesine müsait ki, istediğim gibi at oynatmak kabildir. İkimiz dd usta tuncularız; gerçekten birbirimize lâıyk, aynı arabaya koşulacak ir çiftiz. İsim meselesini de pek iyi hallettim.

Nitekim arabada kolum beline dolanmış halde karartılm delerden geçerek gazinoya dönerken serbestçesine:

— Nil! Nil'im!

Demekten çekinmiyorum. Gözlerinin renginden ilham ona verdiğim bu kıvrak isimden pek memnun olduğunu da ani maktayım. Derhal alıştı, benimsedi ki, bar kapısına yaklaşınca ba şımı hafifçe iterek:

— Sizin Nil'iniz olmaktan memnunum. Fakat bu isim aramız da kalsın, ikimizin arasında!

Dedi. «Nil»'in asıl şeklini söyleyemezdin, yani Nilgün'ü! Acaba, bir kulp takarak bu ismi de beğendiremez miydin?

Acelesi yok; önümüzde istikbal var: Hudutsuz zevki, sarhoşluğu, öldürüp diriltten sihri ile bir aşk faslı... Yeni bir masal âlemi daha! Tekrar diyar diyar uzayıp gidecek bir serseri âşıklar hikâyesi daha!

Şunu da düşündüm ki Nil hafızasını kaybetmemiş olsaydı, kendisini bırakıp gittiğimden dolayı uğradığı ihanetin hıncı ile pek kolay affetmeyecekti; arkasından aylarca koşturacaktı; inim inim inletecekti. Çok eziyet çekecektim. Evvelce böyle yapmamış mıydı? İnadı ne kadar uzun sürmüştü! Şimdi, aksine, kendisini arayan, bulmak için her fedakârlığı göze alan vefalı, sadık, mecnuncasma tutkun âşık benim. Öylesini uzun müddet üzmeğe, mükâfatsız bırakmağa gönlü razı olmayacaktır. Nilgün'ü tekrar bulmakla kalmıyorum; minnetini, şükranını da kazandım. Sempatisini ise ilk tesadüfümüzde belli etmişti.

Gazinoya bir fâtiha olarak giriyorum.

Bu defa armatörün hazırladığı masadayız; benim de bilhassa ayağına giderek çağırdığım Kora ve Dolly ile Fransız artisti bir «dizöz», üç erkek misafir daha, dokuz kişiyiz. Ziyafet bana geçmiş yıllarda, harpten önce bulunduğum her milletten zenginler, mirasyediler ve bir kısmı sonradan ötede beride dilenir vaziyette rastladığım müsrifler sofrasını, o bolluğu ve çılgınlığı hatırlatıyor. Hepimiz sarhoş olduk. Yolda, kendisine verdiğim ismi gizli tutmak arzusu gösteren Nilgün bir ara meclisi susturdu ve:

SONU

637

— İsmim bundan sonra beni sevenler için Nil olacak!

Diye haykırdı. Bir ağızdan bağırıştık:

— Nil! Nil!

İkimizi zorla dansa daldırdılar; valsı tekrarladık. Bereket ga-ir)0) belli saati geçtiği için kapandığından yalnız bizler kalmıştık, jereket dedim; zira Nilgün ile tek vücut şeklini alarak oynuyorduk. Bir ara başını göğsüme dayayarak, kendinden geçmiş halde, ayakları yerden hakikaten kesilmiş, uzun etekleri yelpaze gibi açıla kapana boşlukta dönüyordu... Sadece belinden tutan koluma ilişmiş olarak!

Meclisin karışıklığından istifade ederek beni bir defasında tenhaya çekti. Gözleri gökyakut olmaktan çıkmış, ancak güney Anadolu'nun Akdeniz sahillerinde rastlanan parlak çivit rengini almıştı. Başka denizlerin mor susamdan yeşil eriğe ve buğulu kara üzümünden süt mavisine çalan o çeşit derinliklerinden daha derin, renk ismi verilemeyecek güzellikte bir çivit maviliği ki içine daldığınız zaman bütün bildiğiniz renklerin kötü taklitlerinden, kaba boyalardan başka bir şey olmadıklarını anlıyorsunuz. Dünyadaki öbür renkleri aratmayan bir renk. Mapa Melikesi şu anda gerçekten «Nilgün» olmuştu: Zaten giydiği katmer katmer etekli tuvaleti de aynı renkte idi. Tenhada sordu:

— Öpmüştünüz, vaktiyle beni değil mi?

— Pek çok.

— Ben de mukabele ederdim, tabî?

— Öperdin, Nil...

Yüzü al al oldu; sandım ki bu sorular bir davettir; uzanmak istedim, çekildi, geri dönüyor. Ben de arkasından yürüyorum. Davetlilere karışırken Nil İngilizceyi Fransızcaya çevirerek:

— Demek ben Barones Prenkiviç'im; asıl ismim Selina, herhalde iyi tahsil görmüşümdür. Bir şeye merakım var mıydı? Meselâ resim, edebiyat, musiki gibi şeylerden birine?

— Şairdin; vapurda bir Cava Sultanı için çok zarif bir şiir Azmıştın.

638 YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY

— Güzel bir kadın mıydı o Kraliçe?

— Hemen hemen senin kadar güzeldi; sana da çok benziyor| aynı yaşta idiniz.

Artık konuşmayı büsbütün senli benliye dökmüştüm. Devam ediyor:

— Şimdi öyle bir merakım yok. Fakat çok mükemmel hikâ yeler uyduruyorum. Meselâ, beni tanımamış olsaydın, sana doğ duğumdan bugüne kadar geçirdiğim hayat hakkında bir masal okurdum ki, yutardın... Çoğunun yuttuğu gibi!

Bu «yutmak» kelimesinin Fransızcasını «gober» ile ifade ediyor-öyle telâffuz ediyor ki kendimi Paris'in bir sokak kızıyle konuşuyorum sanmaktayım; zira «o» harfini boğuk boğuk, gunneli bir eda ile uzatıyor: «Goobe» diyor. Büsbütün mestoldum. Her lisanda bazı tâbirler ve kelimeler vardım ki ancak sokak kızı ve kenar mahalle dilberi ağzıyla, tavriyle söylenirse mânalaşırlar... Ve çok defa cinsî duygu üzerinde tesirli olurlar.

Sabık Türk Prensesi Nilgün Sultan, namı diğer Lehistan asilzadelerinden Madam la Barones Prenkiviç bu tarz konuşması ile üçüncü şahsiyeti olan aşağı tabakadan Macar dansözüne daha çok benzemektedir. Hoş, bunların hiç biri değildi; Kafkasyalı Elfi Beyle Nakşidil kadının kızı Neyzar Hanımdır; Neyzar Hanımcık. Bir tesadüfle Mapa Melikesi olması uzun sürmedi.

Yarın bir vasıta bulup Mısır'a, hakikî Nilgün Sultan'a —vadim veçhile— teyze kızını bulduğumu, sıhhatte ve hayatından memnun olduğumu yazacağım. Her bakımdan, vücutça ve ahlâkça güzel, Kraliçeliğe tam lâıyk, vekarı ve ciddiyetiyle beni çirkin tasavvurlarımdan uzaklaştırarak kendisine kızım imişçesine bir muhabbetle bağlayan bu kadını düşünürken tertemiz sabun kokusu duyuyorum; gözümün önüne derli toplu bir oda ve keten çarşaflarının ütü çizgileri bozulmamış, serin, lekesiz, namuslu bir yatak geliyor!

Kimseye benzemeyen huylarımdan biri de içkiyi fazla kaçırınca bütün gönlümle bağlandığım kadını görünüşte ikinci plâ«a bırakarak bir başkasıyla, hattâ meclisin içinde ehemmiyet veril-

jİİLGÜN'ÜN SONU

YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY*

639

pek değmeziyle meşgul oluşumdur. Belki bu, merhametten yeri gelen, ihmal edileni azıcık yalayıp sevindirmek için düşünmeyerek yaptığım iyi bir harekettir. Fakat daima aleyhimde netice vermiştir. Fransız türkücüsü Süzet hem çehre, hem elbise, hem ,je espri zügüirdü bir kadıncağız... En çok ona iltifat etmeğe başladın. Kora ile Dolly hayret içindeler... Nelly'den gördüğüm muhabbete aldırmayarak yüzü sivilceli, düşük kalçalı, mamaafih acaip-çesine sevimli Süzet'e mübalâğalı yardakçılığımı akıllarına sığdırmadıklarını belli ediyorlar; aralarında fısıldaşıyorlar bile.

Nil oralarda değil. Tıpkı, unuttuğu yıllardaki gibi kayıtsız... Kıymet vermiyor; Fransız kızının aldanişıyla eğleniyor. Bir ara fırsat buldu, bana usulcacık dedi ki:

— Pek mi hoşlandın, sivilcelerinden? Kadıncağız çiçek bozuğu olsaydı belki aklın başından gidecekti. Cilt bozukluklarına düşkünsün, galiba...

— Evet, dedim, hele mat, pürüzsüz bir cildin üzerinde ve pek güzel bir yerde haç işaretini andıran küçücük bir kusur bulursam çıldırırım!

Nil birdenbire, herkesin gözü önünde boynuma atıldı ve:

— Onu da mı biliyorsun? O kadarını da mı? Ah, niçin unutmuşum, niçin!

Diye bir inleme tutturdu. Dolly yanımıza koşarak soruyor:

— Ne oldu? Nesi var? Cevap veren Nil:

— Sana söylüyeyim artık! Yalnız sana değil, herkese ilân edeceğim. Dinleyiniz! Bu adam yok mu? (Beni gösteriyor) Bu adam, işte...

Etrafımızda toplananlar Nelly'nin bir vak'a çıkaracağından, meclisin tadını kaçıracağından korkarak bekliyorlar. O devam ediyor:

— Bu adam benim eski nişanlımdır; üç sene birbirimize hasret yaşadık; kavuştuk artık!

Crespo'ya döndü:

640

— Aziz dostum, dedi, siz şu mükemmel davetinizle bilme-rek iki nişanlının kavuşmasını kutlamış oldunuz; minnettarız!

Şampanya şişeleri açılıyor; içiyoruz. Bir düğün gecesi!

Gün ağarırken dışarıya çıktığımız zaman Nilgün yürümek is tedi; Dolly de dahil herkesi başından savdı. Alaca karanlıkta kol kola gidiyoruz. Bir eliyle eteklerini tutuyor; arasıra durup toplu, yor, tekrar yürüyoruz. Sabah serinliği adetâ üşütücü. İnce elbiselerimiz içinde hafifçe titriyoruz. Galiba rüzgâr Atlas silsilesinin karlı şahikaları üzerinden esiyor. Adımlarımızı sıklaştırdık ve bir. birimize biraz daha sokulduk. Sesli konuşmuyoruz, lâkin neler söyleşiyoruz! Pansiyonun merdivenleri önünde Nil'in yüzüne baktım; Dudaklarımdaki tebessüm memnunluktan ziyade alayı andırıyor. Kolumdan sıyrıldı.

!— Eh, dedi, artık oyun bitti; perde kapandı. Hoştu ama uzatmağa, hele tekrarlamağa değmez. Ben Selina Prenkiviç değilim!

— Fakat...

— Değilim!.. Susuyorum.

— Hakikati gizlediniz, bana tanıdıklarınızdan bir kadının hüviyetini taktınız. Kim olduğumu söylemeğe cesaret edemiyorsunuz. Demek ki söylenemeyecek kadar kötü bir mazim var... Yahut da bu mazi bir dansöze yakışmayacak derecede yüksek, parlaktır. Hangisi? Beni aramaktaki maksudınız nedir?

Çabuk öfkelenmelerim malûm. Kaşlarım çatıldı, gözlerim büyüdü, tavırlarım küstahlaştı. Buraya ne zorluklarla geldiğimi, aradığımı, bulduğumu, Japon kampını, torpillenen Don Kişot vapurunu, hepsini Nil gibi unuttum; hafızamı da, idrakimi de! Gülümseyerek süzüyordum. Tekrarlıyor:

— Şantaj mı? Hem siz kimsiniz? Necisiniz? Ne iş yapar, ne ile geçinirsiniz? Bu bahislere hiç yanaşmadınız. Şüpheli demeyeyim ama muhakkak ki esrareniz bir adamsınız!

Arkamı döndüm, gidiyorum. Bir hasta olduğumu nasılsa düşünebildiğim için ona: «Sen başkasının ismini çalarak kendine mevki

jjjLGÜN'UN SONU

641

bir sahtekârscm!» diye bağırmaktan korkup kaçıyorum. Fa-j^at nedense ve biri dürtmüşçesine dönmeğe mecbur oldum.

Nil trotuvar üstünde, etekleri etrafına açılmış, hareketsiz yatıyor. O halde onu nasıl bırakabilirdim? Geri döndüm; eğildim; joıcağıma aldım; merdivenlerden çıkarıyorum. Vücudu vücuduma temas edince kokusuna tekrar kavuşunca, öfkem zevkli bir heyecana çevrildi, baygın halinde ne kadar güzeldi! Bir defa Singapur otelinde de tabanca çektiği akşam böyle bayılmıştı; yine kucaklamış, götürmüştüm. Fakat o, bir oyundu; şimdi hakikaten bayılmış olmalıydı ve hafızasını kaybedeli bu baygınlıklar belki de sık sık tekerrür ediyordu.

Ellerim serbest değil. Kapı ziline dirseğimle basmağa çalışıyorum; bir türlü olmuyor. Ayaklarımla kapıya vurmaktan başka çare yok. Evvelâ hafiften başladım. Ev halkı sabah uykusunda olduklarından cevap çıkmadı. Gümbürdetiyorum. Nihayet bir ayak sesi duydum; kapı aralandı. Karşımdaki, gecelik kıyafetiyle Dolly... Anlaşılan azıcık önce gelmiş, elbisesini çıkarmış, yatağa girmeğe hazırlanırken gürültüyü işitip koşmuş.

— Bayıldı, dedim, ne yapacağız?

— Telâş etmeyiniz, araya böyle oluyor, kendiliğinden açılıyor. Odasına götürelim. Şu tarafa!

Dedi ve sağa doğru yürüdü; salonu geçtik; bir koridora girdik. Kapıları açık, yan yana iki yatak odası... Sol târaftakine giren Dolly'yi takip ettim ve Nil'i karyolasına yatırdım; kendim de bir sandalyeye çöktüm. Gözüm yüzünde... Henüz ayılma alâmeti yok ama hatları fazla gergin değil... Sanki uyuyor. Dolly'e dedim ki:

— Kolonya, soğuk su, bir şey lâzım...

— İstemez! Üstünü örtelim; kendi haline bırakalım. Baygınlık ile uyku karışır, rahat eder; uyanınca da bayıldığını hatırla-maz; elbisesi üzerinde, dalıp kaldığını sanır. Size arasıra oluyor demiştim ya...

— Bu halde nasıl bırakıp gidebilirim? Meraktan çıldırırım. Dolly gülümsedi ve:

F.: 41

642

— Burada kalamazsınız, dedi, ben de uykusuzluktan yorgun düşmek üzereyim; yatacağım. Üşüyorum da...

Kadınlar erkeklerin yanında üşüdüklerini söylerken ne tesiy uyandırdıklarını bilirler mi?

O kelimeyi dikkatli ve yerinde kullanmalıydılar. «Üşüyorum,, diyen genç ve güzel Dolly böyle söylerken bir misli daha arzu verici olmuştu. Hele o kıyafeti ve içki mahmurluğu ile, şu sabah uykusunun sessizliğine gömülmüş kuytu evde, ayrıca serbest meslek ve meshepte bir kız olarak üşümekten bahsedince artık tesirinin derecesini tâyine imkân yoktu. Bakışlarım pek tuhaftı ki göğsünü örttü ve tekrar etti:

— Burada kalamazsınız; gidiniz. Nil öğle üzeri size telefon eder.

Ayağa kalktım. Fakat odadan çıkmadan önce, yatağa yaklaşarak Nil'i seyrediyorum. Hakikaten sakın bir uyku bu... Dolly de yanımda, benim gibi onu seyretmekten kendini alamıyor. En fazla gür kirpiklerinin, uç kısımlara doğru yaldızlanan kumral güzelliğine hayranım. Esir kampında kirpikleri ve yanağına düşen gölgesi aklımdan çıkmadı; kendiliğinden tersine bükülen bu kirpiklerin gölgesini bile hayalimde canlandırıyor, okşuyormuşum gibi elimi karanlıkların boşluğunda gezdirirdim.

— Ne güzel kadın, değil mi?

Diye usulca Dolly'den soruyorum; başıyla tasdik ediyor. Yine usulcacık şöyle diyorum:

— Birbirimizi ne kadar sevdiğimizi bilemezsiniz... Bildiklerinize benzemez. Hepsini unutmuş! Unutulur hayat mıydı o?

— Gidiniz artık! Tam birde otelinizde bulununuz... Muhakkak teelfon ederiz. Artık bizim öğle randevusu lüzumsuz. Siz b'aşbaşa konuşursunuz.

— Mazisi hakkında doğruyu söylemediğime kızmıştı. Kendisini gücendirmiş olmaktan korkuyorum... Tekrar kaçırmaktan korkuyorum...

Dolly omuzlarımdan itiyor; odadan çıktık; sokak kapısını açtı-Nil'i yine uzun müddet göremeyecekmişim gibi mahzunum; hatta

öyle bir his var! Dönmek, eve tekrar girmek, yatağının başı nda uyanmasını beklemek istiyorum. Dolly'i dinleyip çıktığıma . Fakat şeftali boyalı demir kapı arkamdan kapanmıştır, yumruklamak, tekmelemek ihtiyacı duyuyorum, ama kadere bo-tın eğmiş, gevşek adımlarla otelime gidiyorum.

Çöl bekçisi Başçavuş Dupin'i ikide bir hatırlamamın sebebi nedir? Hüzün de, neş'e de gözlerimin önüne onun hayalini getiri-or. Işımağa başlayan caddede otele doğru yürürken Dupin düşüncelerimin istikametini ve hüviyetini değiştirdi.

Hayatımı şimdiye kadar —bilhassa Nilgün'ü tanıdığım 1936'-dan beri— ancak bir incir çekirdeği dolduracak, bir birine benzer, zahmeti zevklerine değmez hiçten sebeplerle heder ettiğimi anlamaktayım; hattâ Nil'i tekrar bulduğuma neredeyse üzüleceğim! Di-vorum ki:

Madem ki yaşıyor, yaşayışından da memnun... Aradan sıyrılıyım. Zira benim yanında bulunmaklığım daima maziye eşip üzülmesine sebep olacak. Galiba anlaşılamayacağız da... Hırçınlık-larıyla uğraşıp didişeceğiz; birbirimize zarar vereceğiz. Evvelce hoşlandığım karakter değişiklikleri yorucu, yıpratıcı olacak. Ne olsa yaşlandım... Ona daha genç, dahi dinç, daha macerasever bir dost lâzım!

İnzivaya çekilmek, Dupin gibi medenî dünyaya sırtımı çevirip renksiz ve susuz bir âlemde yaşamak arzusunu bu sabahki ka-fer kuvvetli hissetmemiştim. Çölü Nilgün'ün yerine koyup sevebilir, bambaşka bir keyfe varabilirim. İçimden öyle geliyor ki, ilk »asita ile Dakar'a, oradan Bi'r-i Kalanga'ya gideyim; başçavuşun odasına girip askerce selâm vereyim ve:

— Burada kalmak için geldim.

Diyeyim; Nil'in, ayağını basmayacağı bu ufacık, tam mânasıyla aban vahada aylarca başımı dinleyeyim. İçki ve iki gündür sü-röi heyecan tesiriyle kafam olmadık, olmayacak fikirlerle yüklü,

ğıma uzandım. Uyandığım zaman oda, batan güneşin kızılıllığı 'öndeydi; kimse aramamış, telefon da çalınmamıştı ki, on iki saat,

arasız, ölü gibi yatıp kalmışım. Hemen zili çaldım; garsona soru

rum:

—¹ Beni arayan olmadı mı?

— Hayır efendim. Sabaha karşı geldiğinizi bildiğimiz için ^-de rahatsız etmedik.

Nilgün'ün kapı önünde yaptığı hırçınlığın fena tesiri bir bed binlik mahiyetinde hâlâ devam ediyor. Kendimden de, ondan d memnun değilim; giyinmiyorum. Gömlekle oturup çay içtim. pa_ramı tüketmeden Mısır'a dönmeliyim. Hafızasını kaybetmiş teyze kızıyle Nilgün Sultan meşgul olsun. Benim öteden beri bir işe sarılışım nispetinde, hedefe yarı varmışken, hızımın geçtiği malûm Ebedî derdim olan «kaçmak» yine dişlerini yüreğime soktu. Tahta mobilyaları kemiren bir kurt gibi şu durgun havalı odada âdeta sesini ve içimi yediğini duyuyorum. Geçmiş yıllarımızdan bahse-demediğim Nil ile aramızda sisli, bulanık bir boşluk meydana geldiğini anlamaktayım. Ne Dilbeste'nin, ne Tayfur'un lâfını edemediğimiz, başbaşa bir konuşmada tat kalır mı? Hele Mapa'yı unutmuş bir Nil, Nil'likten çıkar. Ayrıca maziye hatırlamak yasağına da uymak mecburiyetindeyim.

Köşedeki tek valize bakıyorum. Bütün yolculuk yüküm ondan ibaret... Elime alınca hazırdım. Keski bu valizle çocukluğuma dönebilsem!

Böyle düşünmekle beraber kulağım telefon sesinde. Gerçi öğle üzeri ya Nil, yahut Dolly telefon edecekti, ama hasta bıraktığım bir kadını aramak bana düşerdi. Sorayım mı, acaba? Müsbet hiçbir iş yapamadığım bir günümdeyim; bezginlik devrim birkaç saat yahut haftalarca sürebilir. Yemek saatinde otelin lokanta kısmına inmeği bile güç, lüzumsuz buluyorum. Tekrar yatağa girdim; uykuya kanmamış olduğuma şaşıyorum. Dalmak üzereyim... Dalmışım. Saat 21'e geliyordu ki gözlerimi açtım. Evvelâ kederlenerek: — Nil aramadı beni!

Diye düşünüyorum; az sonra kan başıma çıktı; yataktan atladım; öfkeliyim; acele traş oluyorum, giyiniyorum; ne yapacağın¹¹ biliyor muyum? Hayır, ama ille bir şey yapmak mecburiyetinde"

645

•jji. Yapacağım şey büyük ihtimalle bir münasebetsizlik olacak-Su var ki düşük tazyikli, miskin halden kurtulduğuma memnu-

um; kararsızım ama bir karar alacağıma ve bunu tatbik edeceğe güveniyorum. Otelin holüne gelip giden müşterileri tetkik

cjn oturmuş meraklı bir adam bulunmuş olsaydı benim iki gündür giriş çıkışlarım esnasında yüzümün ve tavırlarımın aldığı birbirine zıt ifadelere şaşar kalırdı. Saati saatine uymayan insanların en tipik numunesi idim.

Empire gazinosuna giderek Kora yahut bir başka bar artistiyle oturmak, Nil'i kıskandırmak bayağı tabiyelerden biri olurdu; iyisi mi orada görünmemekti; şayet beni bulmak arzusuna kapılırsa gittiğim yeri araması, meraka düşmesi lâzımdı. Fakat büsbütün de akla gelmez bir yere gitmemeliydim. Hattâ Nil'e bir ipucu vermek icabediordu. Bu sebepledir ki kapıcıya Empire ve otel gazinosundan başka eğlenceli nereye gidebileceğimi sordum.

— «Konşita» ikinci sınıf bir yerdir ama turistler çok beğenirler; İspanyol dansları seyreder, İspanyol havaları dinlersiniz. Lâkin yemeklerini tavsiye edemem. Etleri merinos yünü ve kuzu kokar. Balıklardan ayrılmayınız.

— Peki, balık ve meyve yerim.

«Konşita»'ya etrafı duvarlarla çevrilmiş bir avludan giriliyor. İçerde üstü kiremitle örtülü ikinci katı sundurmalı ve dışardan merdivenle çıkılan bir bina var. Emsalini Meksika ve havalisinde geçtiği söylenen filmlerde görmüşsünüzdür. Zil sesleri ve «oley!» naraları avluya aksediyor. Boğa dövüşçüsü kıyafetinde bir garson salonda beni üç basamak merdivenle çıkılan bir mahfele soktu ve güç halle bir masa bulup oturttu. Fransızca ve İngilizce bilmiyor; Almanca konuşuyoruz. Acıkmışım, derhal balık ve şarap ısmarladım. O kadar gürültü içindeyiz ki bağırmadan meram anlatılamıyorum.

Yan masadakiler hep erkek... Aşağıdakiler arasında da kadın Müşteri yok gibi. Lâkin ortada dansedenler, birbirinden hoş altı ^enÇ kız. Kendilerini o kadar oyuna vermişler, kendi oyunlarının "•tinerine dalmışlar ki, etrafa baktıkları, göz attıkları bile yok. Dans

646

filvaki hareketli, ihtiraslı ama kızlar bunu içten duymuyorlar; tat lidini yapıyorlar. Daha pek körpe, görgüsüz, köylü mahlûklar! S kılıyorum. Kalkmayı düşünüyorum. Arkamda bir ses:

— Size kendimi tanıtayım: Ben Sinyor Crespo'nun şoförüym

— Crespo?

— Evet, armatör Crespo'nun. Evvelâ Empire'e gittim; buia madım; otel kapıcısı burada olduğunuzu söyledi; geldim. Sizi dışa. rıda bekliyorlar.

— İçeri giremez miydi, Mösyö Crespo?

— Bekleyen Miss Nelly'dir.

— Yalnız basma mı?

— Evet efendim.

— Söyleyiniz: Arzu ederse içeriye gelsin. Ben yerimden memnunum. Başka bir yere gitmeyeceğim.

Niçin böyle dedim? Bilmiyorum. Dedikten sonra şoförü geri çağırarak yahut kendim kapıya koşmak istemedim değil. Lâkin bu arzulara da dayandım. Dansözleri tekrar seyre dalmışım gibi bir vaziyet alarak iskemlede oturuyorum; heyecanımı gizliyorum. Göz ucuyla olsun kapı tarafına bakmıyorum.

Dakikalar geçti, gelen yok. Bir müddet daha sabrettim; hesabımı gördüm. Dışardayım... Crespo'nun otomobili gitmiş. Bir taksiye bindim; otele döndüm; gazino taraf ma doğru yürüyorum; kapıcı önledi; esrarlı bir tavırla usulca dedi ki:

!— Emir buyurduklarınızı yaptık. Otelin usulüne uygun değilse de Fransızların söyledikleri gibi «une fois, n'est pas coutume...»

Yüzüne anlamayarak bakıyorum. Beni asansörün önüne sürüklüyor; kapısını manalı bir tebessümle —mücevher kutusunun kapağını açarak metresine sürpriz yapacak yaşlı zendost edâsıyla yana itti. Birinci kat... İkincisi... Durduk. Odamın bulunduğu koridorda, nihayet odamdayım. Elektriği yaktım. Ortaya bir masa hazırlanmış. Buz kabına konmuş şampanya şişesiyle, buzlu meyveleriyim çiçek demetleriyle iki kişilik bir masa. Vantilatörün rüzgârı üzerlerinden geçtikçe çiçekler fırtınaya tutulmuşçasma çırpınıp sarsı

jjyorlar. «Konçita» meyhanesinin, tenceresinde dibi tutmuş kapuska kokulu, sigara dumanlarıyla yüklü, ayrıca Katolik köy kilisesi favasını hatırlatan muhitinden uzaklaşıp kendimi böyle temiz, gü-jer yüzlü, iç açıcı bir yerde bulduğuma memnunum ve bu lâtif sahnenin Nil tarafından tertip edildiğine eminim; İspanyol meyhanesinde kafa tutuşumu da beğeniyorum.

Şimdi nerede bulunuyorsa —aşağı gazinoda mı, yoksa Empire (je yahut pansiyonda mı?— Kapıcı Nil'e haber yollayacak; koşarak gelecek; beş dakika baş başa oturacağız, konuşacağız; belki de bahşiş sayesinde personeli elde ettiğinden geceyi birlikte geçireceğiz. Ona mahsus buluşlardan! Hafızasını kaybetmesinin bazan acı, ba-zan tatlı oyunbazlıklarına mâni olmadığına iki gündür şahidim.

Aynanın önünde durdum; çehrem azıcık yorgun... Vakit varken bir havluyu lavabonun sıcak su akan musluğuna tuttum; ılık yüzüme kapattım. Sonra vaporizatörle kolonya buharından geçirdim, kuruladım. Saçlarımı tarıyorum, tırnaklarımı fırça ile yıkıyorum.

Vazodaki katmerli «ful» çiçeklerini, ebrulu sümbülleri birkaç-defa kokladım; hem de Nil'in saçları imişçesine içime çekerek, ha-vasıyla ciğerlerimi şişirerek! O gelice artık bunlar beni tatmin etmez.

Düşündüm ki sevgilimle henüz ciddî şekilde konuşmak fırsatını bulamamıştım. Hattâ kendimin de istikbale dair bir fikrim yok. Zaten dinleteceğim de çok şüpheli. Şuurunu buluncaya kadar, savaş sona erinceye kadar vaziyeti zorlamadan idare en iyiydi... Bir gün beni, birdenbire, ismimle çağırarak ve ben o güne varmadan önce kocasıyla çocuğu hakkında malûmat edinmiş olacağım için boş bulunmayacağım; münasip cevaplar verebileceğim.

Kapıyı usulcacık açıp koridora baktım; kat garsonu koştu ve:

— Gelmedi daha, dedi, haberliyim; bekliyorum; servis merdiveninden çıkacak.

Koltuklardan birine oturdum ama üzüntülüüyüm. Sabaha kadar bekletebilir ve gelmez de! Bir şüpheyeye daha kapıldım: Maksadı beni °tel odasına hapsedip geceyi heyecanla geçirtmektir; deminki red

ağlıyor muyum? Evet... Bazı aktörlerin rol icabı, heyecana kapılarak sahnede gerçek gözyaşı döktükleri gibi gözlerim sırsıklam! Belki de esastan ağlama arzusu duyduğumdan ağlamak hilesini bu arzunun tesiriyle seçtim. Ne olsa, önü sonu göz yaşıydı. Neticeyi beklemeği de unutmuyorum) ama...

Epeyce süren bekleyişten sonra —oda sessizliğini ve hareketsizliğini muhafaza ediyordu— Nil tarafına parmaklarımın arasından bir göz attım. Vaziyetini değıştirmemiş! Âdeta Grevin müzesindeki balmumu heykellerden biri... Giyotin'e gitmeden önce zindanda ölüm saatini bekleyen vekarlı hüznüyle bir Marie - Antoinette! Siyah elbisenin içinde ne kadar ince! Yüzü nasıl da beyaz! Yıllardır manastır veya hapishanede kalmış bir din yahut siyaset kurbanı! Fransız ihtilâlîne dair tarihçi Lenotre'un yazdığı kitaplarda resmini gördüğüm Prens de Lamballe sanki Nü! Bîçâre kadını parçalamışlar ve her parçasını mızrakların ucuna takıp sokak sokak gezdirmişlerdi.

Benim Prensessim de öyle bir istikbali sezmiş, şimdiden mazlum çehresiyle bir kenarda donmuş kalmış gibiydi.

Yapacak bir şey bulamıyorum. Kapıyı açıp dışarıyı. göstere-rek gitmesini mi işaret edeyim? Son deneme olarak yumuşak davranmağa karar verdim; mendilimle gözlerimi, yüzümü sildim; masa üzerinde duran şampanya şişesinin mantarını oynatarak ve ses ^karmasın diye yavaş yavaş, hava aldırarak açtım. İki kadehe de "irer miktar koydum. Kendiminkini içiyordum, Nil:

bOU

— Durunuz, dedi, bir dakika... Durdum.

— ...Bugün EylüPün kaçınıcı günü?

— Zannedersen 9'u.

'— 9 Eylül olduğuna emin misiniz?

— Evet.

— 1936 senesi eylülünün 9'u ile alâkalı bir hâtıranız yok mu^

— Beni bırak, Nil! Sen söyle! 1936 senesinin bir gününü mü hatırlıyorusun? Hatırlıyorsan hastalığın geçiyor. Hepsini, her şeyi hatırlamağa başlayacaksın, öyle ise!

— Ben hatırlamıyorum. Okuduğum bir tarihten bahsedilmesini, sizin bildiğiniz ve unutamadığınızı sandığım bir tarihten... Mademki bu 9 Eylül 1936 size bir şey hatırlatmıyor, demek ki benim nişanlım bir başkasıdır. Hafızamı kaybetmiş olmamdan istifade için kendinizi onun yerine koymak istiyorsunuz. Zira hakikî nişanlımın 9 Eylül gününü unutması imkânsızdır.

1936 Eylülünde ben nerede idim? Derhal buldum: Seylan'da idim; Cava'ya hareket ediyordum. Birdenbire aklım başıma geldi; Nil'in yanına koştum, yere diz çöktüm; dizlerine ellerimi koyarak diyorum ki:

— Bu, bizim nişanlandığımız gündür; seninle 1936 Eylülünün 9'unda nişanlanmıştık. Parmağındaki yüzüğün içinde o tarih yazılıdır; benim parmağımdakinde de aynı tarih var; senin isminin ilk harfleri de orada: A. N. O... Benimkileri de senin halkanda bulacaksın: Ö. S. G...

Elini yakaladım, parmağından yüzüğü çıkardım:

— Bak, dedim, oku: Ö. S. G. ... Değil mi? Bunu bir başkasının bilmesine imkân var mı? Kartımdaki isimlerin! baş harfleri de bunlar! İşte benim parmağımdaki: A. N. O. ... Görüyor musun?

Belinden kavradım, kaldırdım; ışığın altındayız. Diyorum ki.

— Nil! Ben bu halkayı esirler kampında zindancıların elimden almamaları için, uzattığım sakalımın arasında sakladım. Bütün o mes'ut yıllardan, hiç kimseninkine benzemeyen aşkımdan

fc>UIMU

651

kalan tek maddî hâtıra budur. Fakat yüzüğünü senin muhafaza etmiş olabilmen daha mühim... Hafızanı, her şeyini kaybettiğin halde şU kıymetli halka parmağında nasıl kalmış?

Nilgün'ün vücudunda, beline dolanan kolumu daha fazla sıkı-bileceğimi anlatan bir sokulganlık hissettim: Kendime doğru çektim-

— Evet, diyorum, nasıl oldu da nişan halkamızı muhafaza edebildin? Sana Dublin'de rastlayan Dolly, üzerinde ne mücevher, ne vesika, hiçbir şey bulunmadığını söylemişti.

— Sonradan saçlarımın arasında, saçlarıma bağlanmış, gizlenmiş olarak buldum. Demek ki ben de onu çalacakların elinden kurtarmak için saklamışım. Ama nerede? Nasıl bir vak'a esnasında? Hatırlayamıyorum.

Gözlerinin içine bakarak sordum:

— Şimdi o nişanlının benden başka kimse olamayacağına inandın mı?

— Evet!

— «Evet!» demen yetmez. Unuttuğun yıllarda «evet sevgilim» derdin...

— Evet, sevgilim!

Ağzına uzandım; başını çekti ve:

— Daha alışamadım... Tekrar alışacağım, elbette... Acele etmeyelim, değil mi? Odana gelişimi o mânaya almamalısn.

Dedi. Mes'ut görünmeğe çalışan gözlerle yüzüme bakıyor; büsbütün yadırgamıyor ama kâfi yakınlık da duymuyor. Duyacağına eminim. Şal başından kaydı; çekip öbür bölmedeki yatağın üstüne fırlattım. Sonra, dolu kadehlerden birini kendisine uzattım, birini ben aldım; dedim ki:

— 9 Eylül 1936 şerefine... Gelecek sene yine beraber, rahatsızlığın geçmiş olarak bugünü tes'it edeceğiz!

Kadehlerimiz birbirine dokunmuştu ki dışardan tok ahenkli, ciddiyeti içinde neş'eli bir ses — sözümün bitmesini bekliyormuş ve beni teyit ediyormuşçasma— odaya akislerini yolladı: Meydan-

652

daki kilisenin saati 12'yi vuruyordu. Nil'i birdenbire göğsümde buldum; kollarını boynumda... Lâkin ağzını mütemediyen esirgi. yor, bir taraftan da şöyle söylüyordu:

'— Affet beni! Affet sevgilim!

Omuzlarından tuttum; soruyorum:

— Niçin af diliyorsun? Neyi affedeyim?

— Güzel maziyi unuttuğumu, seni unutmuş olmamı... Bir de

— Ey, bir de?

Cevap vermiyor; hafifçe sarsıyorum; nihayet diyor ki:

— Hayatımın unuttuğum yıllarında sana karşı sadık kalıp kalmadığımı iyice bilmediğim için eğer bir günahım olduysa onun affını...

— Şüpheni mi var? Bir şeyler mi hatırlıyorsun, yoksa?

— Rüyalarımın şüpheleniyorum. Rüyamda kendimi çok defa, yarı çıplak halde, sarı benizli, çekik gözlü, Çinliye veya Japo-na benzeyen gemici kıyafetli haydutlar arasında çeşitlendirilken görüyorum.

— Kâbus denilir, öyle rüyalara!

Dedim ama şaşladım. Başından geçen felâketin bu şekilde bir şey olması mümkündü; belki de daha korkunç, sefil günler yaşamıştı. Hafızasını kaybetmesi onların neticesiydi ve bir bakıma mükâfatı idi! Zira Nil kadar titiz, aşkında iradeli, fettan tavırlarına rağmen sevgilisine sadık kalan bir kadın için gördüğü rüyalara benzeyen murdar bir hayat safhasını hatırlamak öldürücü olurdu. Şefkat dolu bir heyecanla Nilgün'ü, oturduğu sandalyeden hafifçe kaldırarak munis bir hareketle dizlerimin üzerine oturttum; bir çocuğa yapıldığı gibi. Saçlarını okşuyorum; çenesini de...

— Acıyorsun, bana! Sen de rüyalarımın korktun, galiba...

— Kafiye böyle bir şey düşünmedim. Siyah elbisenin içinde o kadar ince, hafif, küçük, körpe görünüyorsun ki seni kucağımda sevmek arzusu duydum. Hem biraz da istikbalimizden bahsetmeliyiz...

— Daha önce ben sana, kendimi tekrar bulduğum tarihten itibaren geçen hayatımı anlatmalıyım. Sen de, biliyorum hepsini söy-

jSFİLGUN'UN SONU

653

lerneyeceksin, bana dair, ikimize dair ne kadarını anlatacaksan, onları söylemelisin. Düşün: Ancak senin söyleyeceklerinle ben az çok bir maziye sahip olacağım; sana da ısınacağım.

— Haklısın Nil. Söyle öyle ise!

— Bu vaziyette mi? Dizlerinde mi?

— Evet. Hem de araya içkiyi ve meyveleri de sen bana vereceksin. Zira kollarımı belinden çözmeğe hiç niyetim yok! Zira senden ayrılalı bugün tanı üç buçuk sene oldu! Zira ayrılış tarihimiz tuhaf bir tesadüfle 1939 senesinin yine bir 9'uncu gününe rastlamıştı! O tarihten beri, kollarımı beline dolanmış bulmak için çekmediğim çile, katlanmadığım eziyet kalmadı! Zira bu benim muradıma erdiğim gündür!

Elinin birini bırakıp ötekini öpüyorum. Parmaklarını, tırnaklarının ucunu, avucunun içini, bileklerinin iç taraflarını öpüyorum. Mavi damarlarının çizgilerini takip ederek ellerinde öpmediğim yer bırakmıyorum. Bitmek tükenmek bilmeyen bu temaslardan kurtulmak için Nil, Atlas yaylasında henüz kemâle ermiş son turfanda kayısılardan yemek ve bana da yedirmek istedi. Buz gibi meyveleri ortalarından maharetle ayıran ellerine hayran hayran bakıyorum; gözümün önünden kaybolabilirler, uçları beşer yerinden kırmızı başlı birer beyaz alevlermişçesine sönmüyorlar, yahut açık pencereden geceye karışıp alçala yüksele göğün boşluğunda gözdeii nihan olurlar diye korkuyorum. Tekrar perçelerimde tutmak, kayısı karışmış kokularını tekrar içime çekmek istiyorum.

Nil bu gece hem bildiğim, hem bilmediğim bir kadındı. Çehresinde tanımadığım, hafızama nakşolup kalmamış tek hat yoktu. Fakat kendisine öyle sıkıntıya dalmış, mahzun, kimsesiz, yetim diyeceğim bir hal vermişti ki, baktıkça yüreğim parçalanıyordu. Ay-na onu hiç bir zaman böyle, yabancı ve ürkek» bir kedi gibi dizlerimden kaçmağa hazır vaziyette endişeli görmemiştim. Yaralı keklik gözleriyle gizlenecek bir fundalık ararcasına etrafa bakmıyordu. Ha kaçtı, kaçacak... Geldiğine pişman sanki! Neden? Belki de

654

NİLGÜKT

kapris ve fethanlık; belki de ciddî bir ruh haleti! Hüküm veril mez ki...

— Hani, dedim, bir şey anlatacaktın, anlatmak lâzım olduğunu söylemiştin?

— Utanıyorum. Hem oda pek aydınlık... Şunları söndürelim-içeri taraftaki abajurlu yatak lâmbası yeter.

Dediklerini yaptım; bir müddet sustu. İç çekişler ve etrafa gayri memnun, mahzun bakışlar...

— Onu da söndürsek olmaz mı? Karanlıkta duramaz mısın?

— Dururum.

Zifiri karanlıktayız; dışarıda karartma olduğundan içeriye hiç ışık sızılmıyor. Güçlölkle yerime döndüm; ellerimle Nil'i arıyorum; soruyorum:

— Neredesin?

Sesi azıcık uzaktan geliyor!

— Buradayım.

— Saklambaç mı oynuyoruz, Nil?

— Buradayım dedim ya...

Gözlerim karanlığa alıştı ama siyah elbisesiyle onu seçemiyorum; sesin geldiği tarafa, yatak odasına yürüdüm. Durdum: Orada karanlığın ortasında hafif, silik bir beyazlık belirmiş... Bir bir değirmi ışıltı az sonra bir şekil aldı; yüzünün nuru parlıyor. Ona doğru koştum. Nil beni karanlıkta bekliyor!

Demin ürkek, mahzun, iradesiz, bezgin haliyle kendisine açındıran Nelly, şarap ve kayısı kokan ağzını dudaklarıma yaklaştıarak; buluştuğumuzdan beri ilk defa ismimi söylüyor ve ilk defa eski günlerimizdeki âhengiyle tekrarlıyor:

— Sevgilim! Sevgilim!

Neden sonra farkına vardım, sevinçle hay kırıyorum;

— Türkçe konuştun Nil! Nil! Türkçe söylüyorsun! Türkçe bana «(sevgilim)» dedin!

İngilizce cevap verdi; sert, haşin sesiyle:

— Bir şeyler söyledim ama anlayarak değil... Hafızamda bir

çaktığını ben de fark ettim. Sus! Konuşma! Lâkırdı gürül-

tüne tahammül yok, şimdi! Yak şu lâmbayı!

.— ... Bir de gözlerimi açtım ki sisler içindeyim; ağaçsız, yap-raksız bir parkın tahta sırası üstünde oturuyorum. Ben mi etrafı sjs kaplamış görüyorum, yoksa hakikaten sis basmış bir şehirde fliyim? Önce anlayamadım. Fakat sis kokusunu duyunca şüphem kalmadı. Hele caddede dumanlar arasından hayaletler gibi gelip

geçen

insanlara bakınca kendi kendime sordum: «Londra'da ne arı-

yorum? İşim ne?» Dublin'de bulunduğumu sonradan Dolly söyledi.

Nilgün hikâyesine böyle başladı. Deminki yerde, bir tek lâmbanın aydınlattığı otel odasındayız. Şalını bulamadığından sırtına benim gabardin pardesümü atmış, başı koltuğa dayalı, sigara içerek anlatıyor. Saat bir buçuk... Bir şey sormadan dinlemeğe karar vermiştim.

!— Kafamın içindeki boşluktan ürktüm. Orası da tıpkı park gibi yapraklarını dökmüş ağaçlarıyla boş ve sisli. Korkunç bir eksiklik duyuyorum, kendimde! Nedir, anlamıyorum. Bir ameliyattan sonra iki elini ve ayaklarını yerinde bulamayan bir adamın duyduğu eksiklik de böyle olmalı. Benimki daha müthişti, belki. Görünüşte vücudum tamam... Lâkin bir şey eksik ki vücudumun tamam olmasından dolayı hissetmekliğim lâzım gelen memnunlukla telâfisi imkânsız. Epeyce sonra farkına vardım: Hafızam yok; hiç bir şey hatırlamıyorum; ismimi bile! Kimim ben? Nasıl bir mahlûkum? Çehrem hakkında da malûmatsızım. Yaşlı mıyım? Genç mi? Çirkin veya güzel mi? Gözlerimin rengi nedir? Ellerime bakıyorum: Narin, sevimli, taze! Elbiseme göz gezdirdim: Lâcivert Wr tayyör. Başımı yokladım. Bir bere var. Peki ama güzellik, genç-'ik, el, elbise, lâcivert tayyör... Hepsini gayet iyi biliyorum, iyi iliyorum. Bilmediğim: Kendim...

Bunları dinlerken kapıldığım heyecan ve ıstırap yüzümde bezmişti ki Nil:

— Görüyorum, dedi, çok müteessir oluyorsun. Tafsilâta giriş-

656

meden vak'alara

geçeyim. Artık üzülmeyi istemiyorum. Tekra seviyorum seni! Öyle seviyorum ki muhakkak bu muhabbetin kökü bence meçhul olan mazimdedir. Kollarının arasında hafızama yeni den kavuşacağımı ümit etmiştim; buraya o ümitle gelmiştim; şu masayı ve sahneyi de aynı ümitle hazırlamıştım. Beklediğim oj madı. Fakat ziyanı yok; sevdiğim adam sensin... Zerre kadar şüp_ hem kalmadı. Kalbim zevk içinde. Hafızamı bulamadım ama artık sevdiğimi, sevildiğimi yeniden duyuyorum; aşkımı buldum. Zira onunda eksikliğini çekiyordum; bu da öteki kadar ıstıraplıydı. Ağlamamağa çalışıyorum; dağılmış saçlarını parmaklarımla tararcasma okşayarak dedim ki:

— Yorma kendini! Hikâyesi Dolly de anlatabilir; anlatırken ne kızcağız senin kadar zahmet

çeker, ne de ben bu derece üzülürüm.

— ...Ve işte tam o sırada idi, yüzümü merak etmişim, kalkıp yanı basımdaki göle eğilerek aklımca sisli suda yüzümü görecektim. Kalktım, sarsak sarsak yürüyordum. Yarı yolda takatsizlik duydum, yere oturdum. Oturmağa da kuvvetim yetmedi; nemli toprağa boylu boyunca uzandım. Kendime geldiğim zaman tekrar kanapenin üzerinde, Dolly'nin kolları arasında idim. «Neniz var? Hasta mısınız?» diye soruyordu. O zaman anladım ki yalnız hasta değildim; açtım da... Aç imişim meğerse!

Nil sustu; gülümsüyor. Kanapeden doğruldu; ayakta bütün hareketleri ve zevkiyle ağır ağır gerindi. Pardesü omuzlarından kaydığı için bu gerinme tabîliği içinde fevkalâde hoştu. Sonra, eliyle doldurduğu kadehi bir hamlede içti; şöyle dedi:

— Ne mükemmel uyduruyorum, değil mi? Sen de ne güzel yutuyorsun, sevgilim! Bunların hepsi masal. Masal uydurmaktan Nil'in bıktı, usandı, artık!

— Hepsi doğru, hepsi de hakikat! Rica ederim, araya bir takım oyunlar katma. Eski huyundur: Doğru ile yalan arasında insanı bocalatmaktan zevk duyarsın.

— Yalan diyorum sana!

uiN öuiNU

657

— Yalan veya gerçek... Dinlemek istiyorum.

— Devam edeyim ama peşin haber vereyim: Bir gün yalan olduğunu öğrenince bana kızma.

— Kızısam da geçer. Vaktiyle de aynı şeyleri yapardın, nefes aldirtmazdm bana.

— Peki, özetliyeyim: Dolly ismimi sordu; bilmediğimi söyle-(jjm. Hüviyet kâğıdımı istedi; bulamadık. Üzerimde ne para çıktı, ne vesika... El çantam bile yoktu. Yalnız evine gidip de yıkanırken saçlarımin arasında sert bir şey elime değdi; yerinden kopmuyor-du- Dolly'i çağırdım; güçlükle çözüp çıkardı: Zarif bir yüzüktü. O «platin» dedi, «taşları da sahici gökyakut!» Ben evirdim, çevirdim; içine bir tarih ve üç harf yazılmıştı. Dolly dedi ki: «Bu, iki yüzük! Birincisi, bir nişan halkasını örtüyor, gizliyor. Hikâyesi heyecanlı olmalı. Hiç hatırlamıyor musun?» «Hiç!» diye cevap verdim. Eğlendiriyor mu masalım seni?

— Pek çok. Devam et. Meselâ, nasıl Nelly oldun? Hüviyet varakasını nasıl elde ettin? Bunları söyle.

— Güç onları uydurmak... Ama deneyeceğim.

— Ciddî ol Nil!

— Hikâye burada, biraz polis romanlarına, âdi filmlere benzeyecek. Beğenmeyeceğim için güzel

yerinde keseyim diyorum. Hem o kısma yapmak istemediğim, utandığım bir şey karışıyor: Sahte isim takınmak...

İçimden söylendim: «Bu da senin eski huylarındandır, yavrum!»

— ... Ne çare ki başka kurtuluş yolu bulamadık. Dolly'nin Avusturya'dan sığınmış savaş kaçağı bir dostu vardı; onun vasıta-sıyla mülteci düşman tab'asma sahte vesikalar satan bir şebeke ile temasa geçtik. Zaten Kari da —yani Dolly'nin dostu— bu sepkenin uydurduğu bir Kanada pasaportu ile yaşıyordu. Ben de Amerikalılaştırmış aslen Macar bir kızcağız olup çıktım. Dansöz ismi °olarak da Nelly'i seçtim. Ha, unuttum söylemeyi: Dolly artistti; «ansı ilerlettim; kabare acentaları bizi angaje ettiler. İrlanda'yı flaştık; İngiltere'ye geçtik; bombardımanlar asabıma dokunuyor-

F.: 42

658

du, sakın bir yere kaçmak istiyordum O sırada yaşlı bir lord be • pek sevdi; artık dansözlük etmemek şar tiyle... Sözünü kesti.

— Ey! Neden sustun?

— İnanmayacaksın diye korktum da... Zira hiçbir şeyin kar şılığı olmayarak bu adam bankada bana bir hesap açtı. Sen ne il geçinirsin? Pek paralıya benzemiyorsun. Lâkin çok cömert ve kibarsın.

— Kumarbazım.

— Başka?

— Allahın ıslâh kabul etmez bir kuluyum; her şeyim. Birbirimize lâyıkHz.

Nil seviçle boynuma atıldı, usulca dedi ki:

— Lâmbayı söndürmeğe lüzum yok. Artık alıştım sana! Etraf ışıldıyordu ki, ben de hikâyemi bitirmiştım. Zira Nil'e

mazisini bu gece anlattım. Tabîî hep Selina rolünde göstererek! Fakat beraberce geçen hayatımızın her faslını bütün talâkatimle ve sırasıyle canlandırımdı. Kolombo ve Kandi sahnelerini pek az değıştirmiş, Mapa Sarayını ahababım bir Cava prensinin misafiri olduğumuz malikânesi olarak tasvir etmiştim. Aynalı oda efsanesine Nil hayran kaldı.

— Daha körpe, daha güzeldim o zaman, değil mi? Diye ikide bir soruyordu.

— Hayır, diyorum, azıcık hamdın; acemiliklerin hoştu. Fakat zannederim hâlâ aynı acemiliklerin devam ediyor. Ebedî taze ve ebedî genç kız kalmağa mahkûmsun sen!

Nihayet onu yatağıma yatırdım; kendim de kanapeye uzandım.

— Uyu, dedim, rahatça uyuduğunu bilmekten duyacağını zevki tarif edemem.

Karyoladan sesi geldi:

— Bir şey sorabilir miyim?

— Sor.

659

Mademki Polonyalıyım ben, sana niçin Türkçe ((sevgilim»

Bereket yüzümü ve şaşkınlığımı göremedi; bir esnemen sonra cevap verdim:

— Zira o kelimeleri ve daha bir çoğunu sana öğretmiştim. Hoşuma bitmek için Türkçe söyledin!

İtiraz etmedi. Az sonra mutazam nefes alışlarını işittim; uyumuştı. Şunu kaydedeyim ki Nil, ilk günlerimizdeki gibi kendisini benden muhafaza etmesini bilmişti. Biraz ileri varmak istediğim zaman:

— Olmaz, bu olmaz!

Diyor, darılmadan kurtulmanın, oyalamanın yolunu buluyordu. Hattâ eskisinden daha utangaç olmuştu; aydınlıkta öpülmesine bile güç katlanmıştı. Hakikaten ebedî bir genç kız, bu Nilgün!

Tahminim hilâfına uyumamış ki yine sordu:

— Birbirimizden niçin ayrılmıştık?

— Sersemliğim, münasebetsizliğim, deliliğim yüzünden! Kabahatli benim.

— Yüzüstü mü bırakıp gitmiştin? '

— Evet... Lâkin zengindin, mevkî sahibi idin, seni himaye edecekler vardı.

— Zenginliğim nereden geliyordu?

— Otel satmıştın. Uyu artık!

— Uyuyacağım ama şunu söylemeden gözüme uyku girmeyecek: Sen benim kadar iyi uy duramıyorsun; şaşalıyorsun, arada boşluklar bırakıyorsun. Fazla zahmet çekiyorsun. Dinle: Kazablan-ka'da birisiyle buluşacağım. Bugün bir mektup aldım. Geçen hafta burada yapılan bir

kermeste çıkarılan fotoğrafımı orada bir gazete basmış. Bana mektubunda diyor ki: «Sizi evvelce başka bir isimle 'anıdığım bir kadına o kadar benzettim ki, gözlerime inanamadım. Vaziyetim Tanca'ya gelmeme mâni. Sizi Kazablanka'da görmek

şki mümkün olabilse...» Koltuktan fırladım, yatağa koştum:

660

— Kimmiş bu adam? Adını yazıyor mu?

— Yazıyor, tabî...

— Hangi milletten?

!— İsmine bakılırsa İtalyan.

— İtalyan mı? Söyle, nedir bü isim?

— Ne kadar telâş ediyorsun, sevgilim! Dur hatırlayayım hele Güzel bir isim... Ahenkli, sevimli... Çok hoş...

— Çabuk ol! Hemen söyle!

— Hah, buldum: Salvatore. Ne o? Galiba tanıyorsun bu adamı?

Nilgün'ü bir elimle saçlarından yakaladım; öbür elim inmeğe hazır bir şamar vaziyetinde yüzüne uzandı. Ürmüş, gözlerini kapıyor ve yatağın içine kaçmağa çalışıyor. Bırakmadım.

— Yalan bu! Hafızanı kaybettiğin de yalan! Sen Kont Salvato-re'nin de, benim de, kendinin de kim olduklarımızı biliyorsun! Üç gündür alay ediyorsun! İntikam alıyorsun! Aklımın ermediği bir tek nokta varsa niçin tahtını, tacını, kocanı, oğlunu bırakarak buralarda uydurma bir isimle yaşamandır. Ne arıyorsun Tanca'da Dolly ne oluyor? Belki de cibilliyetinin iktizasını yapıyorsun. Zaten neydin? Teyze kızının unvanını çalarak maceraya atılmış bir sahtekâr, bir serseri değil miydin? Herşey beklenir senden! Casusluk da, fahişelik de, sevicilik de!

Bunları Türkçe söylüyorum. Zira hafızasını kaybetmediğine o kadar eminim ki yalanına kanmış görünerek İngilizce konuşmayı gülünç buluyorum. Nilgün keten çarşafın altına sokulmak için çırpıyor. Nihayet saçları pençemden kurtuldu; karyolanın ortasında bembeyaz çarşafı örtülü, kımıldamayan bir vücut var. En tümsek yerine elim olanca sertliğiyle iki defa indi. Temasından anladım ki zararsız tarafını seçmişim; iki kere daha vurdum.

Ne çığlık kopardı, ne de hareket etti; aynı vaziyette duruyor-Geri döndüm; koltuğa nefes nefese oturdum; bir taraftan da söyleniyorum;

— Arlanmaz mahlûk! Şıfıntı! Şirret!

SONU

kelimeleri hiç esirgemiyorum; galiba daha kabalarını da kullan-^jnn; kalmadı artık... Susmağa mecbur oldum. Çok geçmedi, yüre-sjm sızlamağa başladı; uzan zaman hasret kalmışım gibi yüzünü görmek, sesini işitmek, kucağımda bulmak, öpüp okşamak ihtiyacı oyuyorum. Duyuyor değil, bu ihtiyaçla yanıyorum. Aramızda iki metrelik mesafe sanki aşılmaz bir çöl, deniz, sıra dağlar! Uzaklığından ürkmekteyim. Yataktaki örtülü cisim dertop olmuş şeklini, hareketsizliğini muhafaza ediyor. Ağzımda yufka yürekliliğimin titrettiği şüphe götürmeyen bir:

— Nil!

Çıktı; tekrarlıyorum. Cevap yok. Yatağın önündeyim, dürtüyorum:

— Nil! Nil!

Çarşafı usulca araladım. Başını şilteye dayadığı ve saçları aşağıya doğru döküldüğü için yüzünü göremiyorum. Örtüyü biraz daha çektim. Kombinezoniyle yattığından omuzları ve sırtı meydana çıktı. Sabahın serin, taze ışığı bu mat, pürüzsüz, diri çıplaklığı yalayarak üzerinde pınar suyu gibi akıp gidiyor; akar su pırlıltısı yapıyor. Demin şamarlar indiren ellerim bu sefer gerginlikle yumuşaklığın birleştiği teni üstünde incitmekten korkarak dolaşıyor.

— Affet Nil! Çok fena sözler çıktı ağzımdan...

Vaziyeti bozmadan —şiltenin boğuklaştırdığı bir sesle— İngilizce sordu:

— Eskiden de döver miydin beni?

— Bii defa oldu idi; Seylan'daki köşkte hani, «Ben bir casusum!..» demiştin... Hatırladın mı... Sadakor pijama vardı arkanda...

— Sözlerinden hiç bir gey anlamıyorum. Niçin bildiğim lisanla konuşmuyorsun? Bu lisanı anlamadığımı, biliyorsam da unuttuğumu söylemişim saha

Vücudunu tutup çevirdim; şimdi yüzünü görüyorum; gözlerinin içine bakıyorum. Yalan yok bu gözlerde; Nilgün ne Seylan'ı, ne ötesini hatırlıyor; Kont Salvatore'yi de bilmiyor; Türkçesini de Muhakkak unutmuş.

— Uyuyayım mı artık? Tek lâkırdı etmeden uyuyacağım. Ko-

nuştukça öfkeleniyorsun. Uyumak istiyorum. Titriyorum da... q üstümü!

Dediğini yaptım ve bu defa perdeleri de indirdim. Fakat sö zünde durmadı; yine sesi duyuldu:

— Kimdi o Salvatore?

— Başlamayalım, Nil!

Kanapemde arkamı yatağa çevirdim. Nihayet uyuya kalmışlz Ben uyandığım zaman o gitmişti. Fakat yazı masasının üzerinde duran mektupluk kâğıtların birine kocaman harflerle şunları yazmıştı:

In praesenti! Vive et me ama! Not: Küçük Larousse'a müracaat.

Kendi ana lisanını unutan hafızasız bir kadının lâtince iki tâbiri aklında tutmasına şaşıyorum. Nereden de buluyor bunları! Neler icadediyor!

Hemen garsonu çağırdım:

— Miss gideli çok oldu mu?

— Tam öğleyin gitti... Bir saat önce.

— Bana Fransızca «Küçük Larousse» lügati lâzım. Birini gönderiniz, kitapçıdan satın alıp getirsin. Haydi durmayınız, acelidir!

Gözünü açar açmaz —kahvaltı, gazete, tren tarifi vesaire yerine— lügat isteyen müşterisine garson hayretler içinde kaldı. Bir müşteri ki geceyi dansöz Nelly ile geçirmişti. Şehirde hiç bir erkeğe yüz vermeyen, tek vak'ası işitilmemiş güzel dansöz Nelly odadan çıkar çıkmaz, öyle bir gecenin sonunda Larousse'a sarılacak bir adamın aklından şüpheye düşmekte adamcağz haklıydı.

Banyoda iken kitabı getirdiler. Pembe renkli sayfalara göz gezdiriyorum. Birincisinin kuru mânası: «Hali hazırda, yaşadığımız zamanda...» Yan tarafta izahatı var: «Hali hazırda çekilen elemlere karşı bazılarına geçmiş yılların hâtırası, bazılarına da istikbalin ümitleri teselli hizmetini görür.» Öbürüne baktım: «Yaşayınız ve beni çok seviniz...»

Seni çok, mümkünse daha çok sevmek için yaşayacağını, Nı-

ÜÇÜNCÜ KISIM

Las - Palmas'a güneş batarken girdik. Şehir, sırtını batıya çevirmiş vaziyette olduğundan loşluğa gömülmüştü; fakat üzerinde yol aldığımız deniz ile karşıımızdaki gök parçası için, için yanıyor-muşçasma renkli, ışıklı idi. Bildiğim ve sevdiğim bir koku duyuyorum: Hık meyve ve baharat kokusu, gördüklerim de hoş: Bir Pasifik adası manzarası! Tekrar bir tropik bölgede miyim?

Hayır, eski zaman adamlarının güzelliğine, feyiz ve bereketine hayran kalarak «Talihli Adalar» ismini verdikleri Kanarya adalarına ayak basacağım. Avrupa'ya en yakın cennet burasıdır ve Las-Palmas bu cennetin bir kapısıdır.

Sizlerden Tanca'da ayrılmıştım. Tarihini de unutmadım, unutamazdım: Eylül'ün 9'u idi; bugün kasımın 5'i Kanarya adalarında ne arıyorum? İki aydır nerelerde idim? Nil'den niçin ayrıldım? Hepsini sırasıyla, bıraktığım noktadan anlatacağım:

Oteldeki odamda uyandığım vakit Nil'in, kâğıda lâtince iki cümle yazdıktan sonra gittiğini, bıraktığı boşluğu her defa olduğu gibi derinine duydum. Gözlerim yine her seferki gibi evvelâ yatağa çevrildi; başının dayandığı yastığı muhabbetle seyrediyorum; ok-Şamak, kucaklamak istiyorum. O tarafa doğru yürürken ayağıma Wr şey dolanıyor: Dün gece büründüğü İspanyol başörtüsü... Fransızların «mantiy» dedikleri, asıl ismi «mantilla» olan bu ipek dantel for nev'i zarif yemenidir; uçları çene altından bağlanır. Eğilip al-dııö; yüzüme sürüyorum; kokluyorum. Yazık ki Nil'den pek hafif bjr koku kalabilmiş.

Garson görüp de geri vermeğe kalkışmasın diye çantamı açıp

664

ütülü mendillerimin arasına devşirerek koydum. Onsekiz yaşına da yapacağım başka bir şey olamazdı; otuz sene sonra da aynı şe ' yapmaktaayım. Sınıf ve seviye farkı gözetmeden tam bir fikir muhakeme eşitliği temin ettiği için aşk müşterek duygularım^ en fazla eşit olanıdır; insanlar yaşın, akim, mevkiin tesiri altmd kalmadan birbirlerine benzedikleri zaman hakikî âşıktırlar.

Nilgün ile Salvatore'nin karşılaşmalarına mâni olamayacağını, düşünerek İtalyan Kontu ile önce benim görüşmekliğim icabedi-yor. Bu genci hatırlamış olmalısınız: Conte Verdi vapurunda idi-assubaylar arasında Habeşistan'a sevkediliyordu. Onu ilk defa «ekonornika» denilen ucuz mevkiin loş koridorlarında Nil jie öpüşürlerken görmüştüm. Genç kızı ayıpladığım zaman bana: «Ne yapayım, demişti, bir Prenses tarafından öpülmek savaşta uğur getirirmiş. Çocukcağızı kıramazdım!» Sonraları Salvatore'yi ikide bir konuşurduk. Nil, delikanlı için kâh zengin bir kontun oğlu olduğunu söyler, kâh lâkırdısını değiştirir, assubayı bir fotoğrafçı çırağından yukarıya çıkarmazdı. Hakikat şu ki esasta kim ve neci idi? Bilmiyordum. Yakında esir düşmüş bir subay sıfatıyla karşımda bulacağım.

Salvatore, hangi meslekten bir adam olursa olsun evvelâ gençtir ye Nil'e âşıktır; saniyen Nil'i Türk Prensesi Nilgün ünvanıyla tanımaktadır. 1936 yılında ancak yirmi bir yaşında idi; şimdi en fazla yirmi sekizinde... Benden yirmi iki yaş küçük. Sırtında üniforması da var.

Ayrıca gerçekten Kont idiyse zaten vaktiyle birbirlerinden hoşlandıkları için karşılıklı sempatinin yeniden, belki de daha kuvvetli başlaması mümkündür. Açıkçası kıskançlık duymaktaayım; bir de Nil'i, mazisini öğrenmek tehlikesinden korumaklığım lâzım gelmektedir.

Bir kaygum da şu: Yanımdaki para uzun masraflı seyahate müsait değil. Kazablanka bir Bombay, Kolombo, Kalküta olsaydı perva etmezdim. Hattâ Güney Afrika'da da eski dostlarımdan çoğunu bulabilirdim. Siyah kıtanın kuzey kısmına şimdiye kadar y°"

665

jünü düşmediği için tanıdığım yok. Öğle yemeğini otel odasında yerden bütün bunlar zihnimi meşgul ediyor.

Diğer taraftan Mapa Melikesi Nilgün'ü âvâre hayatında bırakmanın da azabını çekiyorum. Endonezya ile muhabereye girişip Melik Ahmed ile veliahtı oğlum Ömer'in vaziyetleri hakkında

bilgi edinmek savaş sona erinceye kadar imkânsız... Savaş ise sürüp gidiyor. Fakat müttefik kuvvetleri İtalya'yı istilâya başladılar. Kat garsonu demin bana Amerikalıların Napoli civarında Salerno'ya asker çıkardıklarını haber verdi. Taranto da işgal edilmek üzere

imiş-

Fakat gözlerimin dikilip kaldığı Endonezya, hâlâ Japon boyunduruğunda. Amerikan kuvvetleri Salomon adaları civarında harekâta girmiş bulunuyorlarsa da Cava'ya henüz çok uzaktadırlar. Bu gidişle Hollanda Hindistan'ın kurtulması için yıllar lâzım.

— Ah, diyorum, 1936 senesinde Conte Verdi yerine az evvel veya sonra Süveyş'ten bir başka vapura binmiş olsaydım, Nil'e rastlamayacaktım ve yedi senedir süren hüner ve en ince sadist zevkiyle tertiplenmiş bu Çin işkencesinde, Nilgün'ün aşkına göğüs germek mecburiyetinde kalmayacaktım. Zet'ler, Zülma'lar, Nora ve Selina'larla basit maceralar peşinde oyalanıp duracaktım!

Gördüğüm ve ürktüğüm başka bir mesele şu: Nil'de hafıza kaybından ileri gelen yeni hastalığının bir karakter değişikliği yapmaması, onu hiç değilse azıcık daha ele avuca sığar hale getirmemesi. Ne sözüne güvenebiliyordum, ne de hislerine... Tıpkı eskisi gibi daimî bir heyecan içindeyim. Meselâ geceyi odamda geçirmesine ve sahneyi kendisi hazırlamasına rağmen geldiği gibi gitmişti- Bir daha gelecek miydi? Hakikaten Kazablanka'ya gidecek miydi? Bilinemez. Tac Mahal otelinden nasıl kaçtıysa İzabella pansiyonunu da bana haber vermeden bırakabilirdi. Koydunsa bul! Nice zaman geçer, Pretoria'da bir elmas madencisiyle evlendiğini öğrenirdim. İşin yoksa Boerler ülkesine koş!

Yaşıma olduğu kadar keseme de uymayan böyle maceralardan yakamı sıyırmak, daha az yorucu bir hayat tarzına kavuşmak ihtiyacıydım. Fakat Nilgün'ü hafıza hastası halinde, hele Nelly ola-

666

rak bir savaş ve işgal sahasında tek başına nasıl bırakabilirini? o hiç bir zaman bana, bugünkünden daha muhtaç bir vaziyette kal mamıştı.

— Alıp İstanbul'a götürmeliyim... Tayfur ile Dilbeste'nin yanma! Belki Mapa'da olduğu gibi tekrar sakinleşir; yeniden huzura erişir. Halbuki şimdi sürdüğü ömür yıpratıcı ve Salvatore nev'in-den karşılaşmalarla tehlikelidir.

Tabakları kaldırmak için odaya giren garsona sordum:

— Miss Nelly kaç ay önce Tanca'ya gelmişti?

— Altı aydan fazla oldu galiba. Evvelâ bizim otele inmişti. Daha doğrusu hemşiresiyle beraber inmişlerdi; Miss Dolly'nin bir de küçük oğlu vardı. Daha sonra Miss Nelly seyahate çıktı.

— Nereye gitti?

— Bilemedik. Döndüğü zaman pansiyona taşındılar.

— Bir şeyler duymuşsunuzdur, elbette...

— Bazı lâflar kulağımıza geldi. Güya Rif Emirlerinden Hasan Sarrac'la bir İspanya seyahatine çıkmış. Hasan tahsilini Fransa'da yapmış yeni fikirli bir gençtir; yerli kıyafetinde gezer ama hep yabancılarla düşer kalkar; çok zengindir. Mevlâ-i Hasan Fas sul-tanlarıyla de akrabadır. Rivayete göre Sultan, yeğeninin Miss Nelly ile evlenmesine mâni olmuş.

— Demek evleneceklermiş?

—• Evet efendim, öyle imiş... Bu otelde tanışmışlardı. Genç Prens, haftalarca Tanca'dan ayrılmadı.

— Şimdi?

Cüzdanımdan çıkardığım banknotu uzattım.

— ... Şimdi armatör Crespo ile Portekiz'e gideceğini söylüyorlar. Şunu da efendimize arzedeyim ki Misis, bizim otelde kaldığı müddetçe kimseye karşı size gösterdiği...

Garson kelimeyi bulamıyor; cümlesini tamamlayamıyor, kekeliyor. Dedim ki:

— Yâni birinin odasında geceyi geçirmedi... Değil mi?

!— Gündüz bile girmede efendim. Pek dürüst ahlâklıdır...

667

ja cömerttir. Gran - düşes gibi bahşış dağıtır; eline geçeni sarfe-der-

— Çok zengin mi ki bu kadar sarf etsin?

— İngiltere'den yaşlı bir Lord yolluyormuş, yahut Amerikalı kir milyoner...

— Nesi imiş bu lord veya mirasyedi?

— Orasını bilmiyoruz.

— Adam Tanca'ya neden gelmiyor? Neden Miss Nelly'nin buralarda yalnız, havasınca yaşamasına razı oluyor?

— Zatuâliniz o hususları kendisinden öğrenirsiniz.

Ne karışık işler bunlar? Garson çıkınca beni bir düşünce daha aldı; Nil'in hafızasını kaybettikten sonraki hayatı da evvelki kadar yüklü, hareketli, karışık ve bir bakıma da muvaffakiyetli! Zengin bir ihtiyara çatmış; bir Arap Prensiyle az daha evleniyormuş; şimdi de milyoner bir armatörle seyahate çıkıyormuş. Odada birine hitabediyorum, sanki... Yüksek sesle diyorum ki:

— Ey, hani Kazablanka'ya gidiyordu? Salvatore resmini görmüş te ona mektup yazmıştı? İnsanın başında akıl bırakır mı bu kadın?

İzabella pansiyonuna bakıyorum: Nil'in yatak odasındaki açık iki pencereyi örten tülleri ikindi üzeri çıkan sıcak rüzgârla hafif hafif kımıldanıyorlar. Yumuşak, ılık bir meltemle dolup kabaran, sallanan yaz perdeleri! Köşk ve yalı pencerelerinin perdeleri! Gur-Y betteki adama hassas zamanlarda perdelerle pencereler bile memleketini düşündürür. Boğaziçi bir pencereler ve perdeler sergisi-1M dir. Çocukluğumda bir yalı penceresi önünde duran adamı kendi V". -1 yağlıboya tablosunu kocaman bir çerçeveye geçirerek duvar yerine \ ' | sokak yüzüne asmış bir adama benzetirdim. Hele pencere önündeki) eğer akça pakça bir kadın, ve yan perdeler süslü püslü, yahut pencerenin etrafı çiçekli ise bana o manzara eski latarnaların üstüne / konmuş hoşur kadın resimlerini hatırlatır; zilli tef sesini arattırırdı.

668

Perdelerin dilinden kim anlamaz? Yazın «Gölgame giriniz, uza_ mmz, dinleniniz!» diye bizi çağırırlar; kışın «Sıcağa geliniz, oturu-. nuz, ısınınız!» diyen süslü birer davetname olurlar. Perdeler ko-î"V nuşur; pencereler görür. Fakat her pencerenin görüşü bir değil. v Mir. Bazı pencereler zekâsızdır; gelip geçenlere fersiz koyun gö2. leriyle bakarlar; bazıları ise güzel gözler gibi bizi kendilerine çekerler. Öylelerinden ayrıldıktan sonra —tıpkı insan gözleri imişçesi-ne— bir müddet tesiri altında kalır, kendi kendimize hikâyeler kurar, hayâle dalarız.

Hattâ fikrimce göz bir çehrede ne ise, nasıl bir rol oynarsa, pencere de bir evin cephesinde o kadar değerlidir. Mimarlar yapının gözlerine en güzel şekli vermeli, biz de perdelerimizi mânalaştır-mayı bilmeliyiz. Perdelerin de bir terbiyesi vardır. Onlar ne arsız, ne yılmışkan ve yırtık gülmelidirler; ne de somurtmalıdır. Sadece dış âleme iç âlemin tatlı ve rahat şiirini söylemelidirler.

İzabella pansiyonunun pencereleri ile perdeleri ikisi arası. Pencereleri sır vermiyorlar; perdeleri ise gevezelik ve dedikoduculuk etmiyorlar; ciddî bir pansiyona yakışan ölçüde vakarlı, biraz da esrarlı. Nil orada mı acaba? Sevdalı yıllarımızdan bir şey hatırlamamakla beraber bana gösterdiği alâka ve gözlerinde okuduğum muhabbet, hafıza kaybıyla eski sempatilerin silinmediğini, yine eskiden beğenilen tiplere sokulganlık duyulduğunu anlatıyor. Kısacası bu ruh hastalığı mizaçta bir değişiklik yapmıyor. Meselâ dansözlük hayatının icabı yüzlerce kişi ile tanıştığı ve hareketlerinde tam bir serbestliğe sahip olduğu halde kendisini yabancından muhafaza etmesini biliyor. Aynı irade ile bütün gece tıpkı Seylan'daki gibi arzularına set çekti; benim ihtirasımı da söndürmeden oyalamağa muvaffak oldu. Ancak kendisinin istediği zamanı beklemeğe mecburum.

Perdeler ağır ağır kabarak bir içeriye, bir dışarıya doğru şişip, sonra hareketsiz duruyorlar. İyi günlerimizde onun anlatmağa sevkeden anlayışlı gözlerinden şevk gelir, bilgili konuşur, duyduklarımı tasvir kabiliyeti gösterirdim. Şimdi yanımda bulunsaydı.

ziçi pencerelerinden bahsederdim. Nil olmayınca hevesim aza-r. Beyrut'daki Nilgün Sultan'la aynı heyecanı duyamamıştım. Pencerelerle perdeleri, her yerdekenden fazla, doya doya seyretmek imkân verdiği için Boğaziçi'ni severdim, severim. Vapur veya sandalla geçerken gözlerim yalnız

tabiatın güzelliğine dalmazdı; yalıların pencerelerinde görülecek şeylerle de meşgul olurdu. Yarı göçmüş bir yalının patiskadan çatal perdeli pencereleri arkasında görünen erkek ve kadın başları bana bildiğim üç devrin birbirine benzemeyen tarihini okurdu. Bu pencereler, perdeler ve çehreler, bir kütüphane rafına dizilmiş kitaplar, vesikalardır; sayfalarını çevirdikçe zihnimin boş bir kap gibi dolduğunu hissedirim; hattâ par-maklarım da tozlandı sanırım. Pencereler «feeri»'si, İstanbul'un en güzel numaralarından, oyun ve hünerlerinden biridir. Güneş hiçbir diyarda buradakinden daha parlak törenle karşılanmaz ve uğur- , lanmaz.

Her devrin perdelerini gözden geçirirseniz görürsünüz ki, onlar insan kıyafeti ile atbaşı bir giderler; insanların elbise modasına uyarlar. Meselâ evimizde kalan büyükbaba yadigârı perdeler kat kat ağır kadifelerden, kaim tüller ve yünlü saçaklarla süslü idi. Kadınlar da öyle giyinirlermiş: Diba feracelere girerler, iç çamaşırı olarak ta katmer katmer dantellere, etekliklere bürünürlerdi. Kadın elbiseleri inceleştikçe perdeler de zarlarını kabuklarını, elyafını hafifletti, attı, yalın kat oldu.

Fakat bence pencerelerin asıl keyfi ışıklar yanınca başlar; perdeler ancak o zaman büsbütün dile gelirler. Geceleyn büyük bir şehrin pencerelerini seyretmek ve oda içeriden aydınlandı mı bunların ışıktan gevezeliklerini dinlemek ne hoştur! Şehirlinin ömrü pencere ve perde seyretmekle geçer. Hele eski zaman âşığı için Pencere, perde ve kafes ümitlerinin kıblesi ve hayal sukutlarının ağ-lamataşı gibi bir şeydi. Gençliğin ilk! haylazlığı komşu pencerelerini gözetlemekle başlamaz mı?

Anlaşılan o alışkanlıklardır ki, gözlerimi İzabella pansiyonunun camlarından ayıramıyorum. Traş olurken, giyinirken, Mısır'daki gü-

-T-T-T-T-T-T-T-T-T-T-T-T-1

zel sultana mektubumu yazarken ikide bir kalkıp Nil'in pencerelerine bakıyorum; çocuklaştığıma şaşmıyorum.

Nilgün Sultan'a teyze kızını Tanca'da bulduğumu, savaş ortasında tehlikeden uzak bu beynelmilel şehirde Neyzar Hanımın istirahat ettiğini ve başından geçen korkunç vak'aları unutmaya çalıştığını, sinirlerinin henüz yatışmadığını, ilk fırsatta kendisini Kahire yolu ile İstanbul'a götüreceğimi bildirdim. Mektubumu bitirdikten sonra düşündüm ki bu sefer Nil'i benim aramaklığım lâzım. Telefona üç kere elim uzandığı halde tekrar niçin geri çektiğimi izah edemiyorum. Nihayet numarayı istedim. Kalın sesli bir kadın Miss Nlly'nin biraz önce sokağa çıktığını söylüyor. Dolly'yi sordum; orada imiş, geldi. Kendimi tanıttım.

— Sizi bulmağa gitti, dedi, otele uğrayacaktı. Göreceksiniz, şimdi... Neş'esi pek üzerinde. Giyinirken türküler söylüyordu; hem de benim bugüne kadar kendisinden işitmediğim türküler...

— Meselâ hangisi? Hatıranızda kaldı mı?

— Bir tanesini ben de bilirim; film şarkısı...

— Lütfen bir kaç mısraını tekrarlar mısınız? Dolly İngiliz Fransızcasıyla şu parçayı okudu :

Ce n'est qu'un reve;

Un joli reve...

Un jour je me reveillerais.

— Çok teşekkür ederim. Mes'udum!

O şarkıyı söylemesine bir hafıza uyanışı mânasını veriyordum. Acele aşağıya iniyorum. Girince beni kapıda kendisini bekler vaziyette bulunursa hoşlanır. Son derece neş'eli, sevimli, uysal olmağa çalışacağım; münakaşa çıkarmayacağım; yalan ve oyunları da yüzüne vurmayacağım. Onunla Mapa'daki sakin günlerimizden birini geçirmek, sade güzelliğinin keyfini sürmek istiyorum. Sanıyorum ki Nil de —maziyi bilsin bilmesin— aynı ihtiyacı duymaktadır. Fırtınaları birbir atlattık; ikimizin de aradığı bir dinlenme-

SOJNU

671

jjr. Zaten eskiden ve hırçınlıklarımızı huzur devreleri takip ederdi-

Ben hole inmiştım; Nilgün zarif bir ikindi elbisesiyle kapıdan

içeri girdi; gülümsedi; koşup elini öptüm ve sormadan dışarıyı işa-,,et ederek:

— Çıkalım, dedim, seninle yanyana sokakta yürümenin be-nim için bir saadet olduğunu tahmin edemezsin, belki. Fakat bütün ayrılık yıllarımızda bir muradım da buydu; yanyana yürümenin kıymetini iyi bilirim. Birbirini sevenlerin yanyana yürümeleri basit bir yürüyüş olmaktan çıkar; musikisi içinden işitilen bir baleye benzer; kendimden geçerim.

Susuyor ama yüz hatları gayet rahat... Ne iyi dinlenmiş de! Sanki dün gece erkenden yatağına girerek, hiç arızasız, mışıl mışıl sabaha kadar uyumuş. Tatlı rüyaların buluttan yastıkları üzerinde serin, hafif, limon çiçeği kokulu, iç açıcı renklerde bir uyku olmalıydı bu! Güzellik enstitülerinden hiç birinin temin edemeyeceği tazeliği, ruh istirahatinden gelen taraveti veren bir uyku! Halbuki Nil didişmekle sabahlamıştı. Öyle olmasına rağmen Conte Verdi'-deki kadar gençti; çehresinde ne geçen yedi senenin, ne de hafızasını kaybettiren son vak'aların izi vardı. Gözlerine baktım; kenarlarında belli belirsiz de olsa bir buruşma başlangıcı, ufak bir alâmet arıyorum... Yok! Şuuru üzerinde; hafıza kaybı derecesinde tesir yapan hâdiseler nasıl oluyor da vücutta arıza bırakmıyor? Bakışlarında zerre kadar dalgınlık, fersizlik, ıstıraplardan arta kalan dumanlı hal göremiyorum. Şöyle düşünüyorum:

— Fena günler yaşadığına inanmak için bin şahit lâzım. Meydanı dolaştık.

— Nil, dedim, şehri sen daha iyi tanıyorsun. Beni bir yere götür.

— Götürüyorum zaten... Araba durağına gidiyoruz şimdi... At-h> tenteli arabaya bineceğiz. Sonra deniz kenarına ineceğiz; denizi seyredeceğiz. Sen ada sever misin?

— Kıtalardan ziyade adaları severim. Meselâ Seylan, meselâ Cava...

D i Z

— Ben daha küçük adalardan bahsediyorum.

— Onları yüz kat fazla severim. Meselâ Mapa...

— Mapa? Nerede bu ada?

— Efsane bir adadır o! Çoktandır yok oldu; batmıştı; lâkin yine çıkacak. Hayalimin icat ettiği bir ada deyip geçelim. Bir de Melikesi vardı; ismi Nilgün'dü.

Sözümü kesti:

— Kumsalda seninle bir başka adayı konuşacağız ama bu bir hayâl ada değil. Hakikat olmakla beraber hayâl kadar güzel bir ada. Palmiyelerle, muz bahçeleriyle, şeker kamışı tarlalarıyla kaktüs çitleriyle, yapraksız ve acaip öforbia ağaçlarıyla, sümbül kokulu, bembeyaz kar çiçekleri yetişen yüksek dağlarıyla, volkan-larıyla, baharat kokularıyla bir Pasifik adası diyebiliriz ona!

— Neler söylüyorsun, Nil? Nereleri hatırlıyorsun?

— Hatırlamıyorum; işittiklerimi naklediyorum. Bu adada küçük bir Kotaj da vardır, bir saray yavrusu...

— Sen benim Mapa'mı tesvir ediyorsun!

— Benimkinin adı başka. Hele azıcık sabret. Asıl deniz kenarında konuşacağız.

Arabada gözlerim Nil'in dizlerine iliştiriyor; «Bunlar Nil'in dizleri mi?» diye inanamıyormuşçasma kendi kendime soruyorum. Ellerine bakıyorum; aynı şüphe. Göğsünü, yüzünü, saçlarını, kir-pikleriyle kaşlarını, vücudunun bütün azasını ayrı ayrı seyrediyorum; sevinç delisiyim; içimden söyleniyorum:

— Kavuştum mu hepsine? Hepsini şimdi elimle tutabilir, elimle temasını, hararetini, elektriğini duyabilir miyim? Dokununca boşluğa rastlamayacak mıyım? Silinip gitmeyecekler mi? Santa Maria kampındaki gibi bir hülya ve hasret âleminde değil miyim?

Anlıyorum ki sevgilime karşı dört gündür, çileli bir ayrılığın ve o hafıza kaybı hâdisesinin tesiriyle yakınlık hissedememiştım; bir yadırgama olmuş. Ancak şimdi, şu dakikada aşkımın yeniden, eski kuvvetiyle coşkun heyecanına kapılmış haldeyim; tırnağının ucuna bile hayranım; bu ucu dişlerimin arasında yarı ısırarak tut-

cismanîliğinden ileri gelmiyor, muvazi olarak gönlüm tadına doyulmaz bir rikkatle, fe- hisleriyle, kahramanlıklar göstermek ihtiyacıyla de dolu. imişçesine de seviyorum. Ayrıca zekâsını da beğeniyo-um; faziletli buluyorum; kimseye benzetemiyorum. Hülâsa muhabbet her tarafımdan yakalamış, benliğimi tekrar sarmış. Öyle-ine meftunum ki böyle zamanlarımda daima olduğu gibi kafam -ja beraberce ölmek fikrinin gittikçe belirdiğini sezmekteyim.

Bir daha kaybetmek korkusundan ziyade yanımda mevcut olduğu vakit lüzumu kadar, verimliliği kadar istifade edememekten muzdaribim. Ne yapabilirim, bu kadını? Bildiğimiz bütün şeyler kifayetsiz görünüyor. İnsan benimki gibi sevince, sevgisini tatmin edecek çarelerden mahrum bir âciz mahlûk olduğuna acıyor. Cis-mânî güzelliğini yiyemiyorum; manevî güzelliğini yüreğimin içine sokamıyorum. Öpmek kadar dövmek de yetmiyor. Öldürmekten ve ölmekten başka ne yapılabilir? İnsanlara bu kadar heyecanla, devcesine sevmek kudretini veren .tabiat, onları kâfi vasıtalarla teçhiz edememiş. Bize aşkın verdiği enerji elimizdeki maddî ve manevî imkânların yüz misline yetebilir. Kabımıza sığamamamız bundan Heri geliyor. Cinayetlerin ve intiharların sebebi de bu kudret ve imkân arasındaki dengesizliktir.

— Yüzüme bir başka türlü bakıyorsun! Diyen Nil'e şu kısa cevabı verdim:

— Seni öldürmek istiyorum.

— Belki bu da olur, bir gün... Acele etme sevgilim. Fazla te-'âşçısım! Hele şu ada meselesini konuşalım, onu halledelim... Kahrını sonra verirsin.

— Ada meselesi nedir? İşte, karşımızda deniz! İşte kumsalız! Söyle artık!

— Hangi deniz, bu?

— Atlantik Okyanusu olduğunu biliyorsun.

— Sol tarafa doğru bak. Epeyce aşağıya, güneye doğru. Bir

F.: 43

674

şey göremeyeceksin tabî... Aklınla göreceksin. Oralarda bir var mıdır?

— Bir değil, birçok adalar vardır, daha doğrusu bir taking

— Tamam: Kanarya Adaları. Gittin mi sen hiç oralara?

— Hayır; methini işittim. Sevmediğim Kanarya kuşları h adalarda serçe gibi serbestçe yaşarlarmış.

— Öyledir ama bu adalara bu isim o kuşlardan dolayı veril memiştir. Kuşlar adanın ismini almışlardır. Kanarya, aslında bi kuş adı değildir; büyük boyda bir cins köpeğe kanarya denilirdi Adaların da, kuşların da isim babası köpeklerdir.

— Neler biliyorsun? Lâtinceyi de ilerletmişsin?

— Polonyalı Selina'nın edebiyatçı, şair olduğunu söyleyen sendin! Daha birçok şeyler bilirim. Milâttan 40 sene evvel Moritanya Kralı Juba, bu adaları Romalılara...

— Rica ederim, Nil... Tarih dersini bırak, maksada gel!

— Peki, geldim: Bu adalarda benimle başbaşa bir müddet yaşamak ister misin? İstersin, elbette. Tam iki ay sonra, günü gününe yâni kasımın 9'uncu günü Santa - Krüz'de bulunursan Nil'inin seni beklediğini görürsün.

— Beraber gitmeyecek miyiz?

Kaşları büküldü; belli ki sualımdan hoşlanmadı, yahut beraber gidemeyeceğimizden kendisi de memnun değil.

— Hayır, dedi, yarın birbirimizden ayrılacağız ve söylediğim tarihte Santa - Krüz'de tekrar beraber olacağız.

— Niçin ayrılıyoruz?

— Buluşabilmemiz için!

— Ağlıyorsun, Nil!

— Başka ne yapabilirim?

Kumsala sokulmuş iki iri kayanın arasındayız; güneş batmak üzere. Balıkçı kayıkları, çırpıntılı, çıplak denize açılıyor. Kıyıda bizden başka kimse yok. Ufuktaki beyaz bulutlar yavaş yavaş sararıyor. Nöbet şekerini andıran hem donuk, hem ışıltılı bir saı-lı'k... Dilinizi sürseniz sanki yakıcı bir tatlılık duyacaksınız. Nil'n

SONU

675

gözyaşları da bu lezzette olacak. Belinden kavradım. Kuma oturdum, onu da dizlerimin üzerine aldım.

Ne öpüyorum, ne de okşuyorum; bir şey sormuyorum da... faşımızın üstünde martılar, sessizce uçuyorlar; bir yem imişiz gibi ayrılmayarak alçala yüksele havada daireler çiziyorlar. Neden sonra dedim ki:

— Benden pek çok şey saklıyorsun. Hastalıktan sonraki hayatın da görüldüğü kadar basit değil. Seni söyletmeğe çalışmayacağım; ne emredersen onu yapacağım. İki ay sonra günü gününe Santa - Krüz'de buluşuruz. Hangi adrese müracaat edeyim?

— Büyük otelden Miss Dolly'yi sorarsın. Seni «Somers Köşkü1'ne getirirler.

— Bu köşk kimindir?

— Sahibini bilmen lâzım mı?

— Öğrenirsem daha iyi olur.

— Peki, onu da söyliyeyim; köşk kocammdır.

Dizlerimin üstünde oturan Nil'i kumluğa doğru kaydırarak ayağa kalktım. Bir şey yapmak, bir şey söylemek lâzım; bilemiyorum, bulamıyorum; uzaklara bakıyorum. O heyecansız sesiyle diyor ki:

— Böyle olacağı malûmdu, ısrar etmemeliydin, güzelim. Hem benim kocalı olmağa hakkım yok mu? Çıkan fırsatlardan, mazimi unutmuşum diye kendimi niçin mahrum edeyim? Bilâkis yeni bir hayat yapmağa mecburdum.

Döndüm. Bıraktığım yerde rahat rahat oturuyor ve bir eliyle kumları karıştırarak gayet sakin vaziyette, ehemmiyetsiz bir işten bahsedercesine konuşuyor.

— Evvelce evli, çoluk çocuk sahibi olabilirdin; hastalığının geçmesini beklemeliydin.

— Düşünmedim değil. Fakat savaşta böyle hâdiseler fevkalâdelik sayılmıyor.

— Ya kocan varsa, çıka gelirse?

(I — O zaman bir hal çaresi bulunur. Zaten ben esasta seni se-

676

viyormuşum. Yeniden sevmeğe de başladım. Koca ikinci plânda kalmıyor mu? Eğer evli idiysem sadık kalmamışım ki bir başkasını seçmişim. Eski kocamı tanıyor muydun? Var mıydı öyle biri">

— Nil, işi pek hafiften alıyorsun. Çocuk konuşmaz bu şekilde'

— Doğru... Ben de farkındayım.

— Kim o, evlendiğin adam?

— Sen benim kim olduğumu söylersen, ben de sana bütün vak'ayı eksiksiz anlatırım. Hem gidelim, artık... Karanlık basıyor etraf pek تنها. Elimden çek!..

Yaklaştım, elimi uzattım.

— Kucağına al. Kumlar iskarpinlerimin içine doluyor. Toprak yola kadar taşıyamaz mısın?

Bir angarya yapıyormuşçasına mânâsız bir vaziyet takınarak Nil'i kucakladım; başımı yan tarafa çevirmiş, somurtkan halde götürüyorum.

— Düşeceğim, sıkı tutsana sevgilim!

İşitmemezlikten geliyorum; yürüyorum. O kollarını boynumu doluyor:

— Kocalıyım diye küstün mü bana? Seni bilmiyordum ki... Bilseydim evlenmezdim. Haydi, sarıl da barışalım. Otelin önünde ayrılacağız. Sarılmadığma pişman olursun sonra! Yalnız başına kalınca kaçırdığın fırsattan dolayı çok üzülürsün. Kumsalın yarısını geçtik; şoseye çıkınca müsaade etmem... Bilesin.

Aldırmıyorum; cevap vermeden yükümü güya isteksizce taşımakta devam ediyorum. Halbuki kucağımdaki kadın, dünyada kucaklanmağa değer, kucaklanması için en sulhçu insana cihangir olmak ihtirası veren bir fatihler payıdır. Fakat inat veya izzeti nefis de cihangirlik kadar budalaca, aynı zamanda o derece tatlı! İnadımı feda edemiyorum; yürüyorum; Nil'in dediğini, hattâ içinden duyarak istediğini yapmıyorum. O Nil ki sadece elini avucumda görmek, bulmak için daha dört gün evvel bir damdan ötekine pervasızca atlayabilirdim; kahramanlık romanlarından ve filmlerinden öğrendiğimiz her çeşit fedakârlığa seve seve katlanırdım. Katlanır değil, koşar, uçardım.

İLGUN'UN SONU

677

Çehresi akşam loşluğunda bir istiridye kabuğunun iç tarafı gi-t,j hem mat, hem cilâlı, hiç bir fağfurda görmediğim bir sırı par-jjyor. Sır kelimesinin ifade edemediği bir renk ve bir ılık bu... Zira oiiunkinde ne fağfurlar soğukluğu, ne çiçeklerin soğukkanlılığı var. ılıklığını dokunmadan duyuyorum. ılık? ılık? Bu sözler Nil'in tenindeki sıcaklığı anlatabilir mi? O, gülsuyu çıkardıkları imbiğin damlalığından havaya karışan buğununki gibi serinlik içinde kokulu, kavrayıcı bir hararettir; tesirini uzaktan hissedersiniz; temasa lüzum yoktur. Zaten sıcak kanlı dediğimiz nedir? Soğukta ılık, sıcakta serin buğusunun muhitine girince haz duyduğumuz esrareniz bir hararet neşreden insan değil midir?

— Dinle, diyor, üçe kadar sayıyorum. Ötesini sen düşün. Bir! Durmuyorum, sarılmıyorum.

— İki!

Bir tereddüt geçirdim ama, yürümekteyim.

— Üç!

Nil kurtulmak için çırpındı. Hem çırpınıyor, hem de demin boynuma tutunan elleriyle başımı itiyor. Bırakmıyorum; iyice sıkıyorum; acıtacak, belki de çürütecek şiddetle vücudunu zaptetmeğe çalışıyorum. Tırnakları evvelâ gırtlığıma battı; sonra bunların yüzüme doğru uzandıklarını gördüm. Başımı geride tuttuğum ve kollarını var kuvvetimle sıkıştırdığım için

yetişemiyor.

İkimiz de ses çıkarmadan boğuşmağa devam etmekteyiz. Sonunda beraberce kuma yuvarlandık. Lâkin çevik hareket ettim; Nil yan yatmış, kollarım ve bacaklarımla kısıkvrak bağlanmış halde altımda. Artık çırpamıyor, mağlûbiyetini kabul etmiş vaziyet-r te duruyor. Birden bire fırlaması ihtimalini düşünerek büsbütün bırakmıyorum; hafif bir tazyikle baskıda tutuyorum. Nefes nefesiz. Soluyarak diyorum ki:

— Ne güzel boğabilirim şimdi seni! Don Joze'nin sevgilisi Kar-men'i zevkle öldürmesi gibi...

Nil güçlkle, soluk soluğa cevap verdi:

— O boğmamıştı, hançerlemişti... Hem kumlukta değil, arenanın önünde...

678

— Hayır. Ben operasından bahsetmiyorum. Asıl hikâyede öl dürme vak'ası kırdı geçer. Sen bunu okumamışsın.

— Okudum. Fakat kırdı da bıçak kullanılır. Eserdeki incelik Karmen'in ölümü tevekkülle kabul etmesindedir. Operasında o mühim nokta yok.

— Doğru söylüyorsun. Zaten hangi büyük eser tiyatro veya filme sığabilir?

Kollarımı gevşettim. Dedim ki:

— Artık kalkabilirsin... Gidebilirsin de... Ben yayan dönerini.

— Pek rahatım böyle, sevgilim! Biraz daha konuşalım... Aynı vaziyette!

— Nil, sen eskisinden de çılgın olmuşsun!

— Buna çılgınlık mı denir? Çok sevildiğimi anladığım için şımarıyorum; hiç bir kadının benim kadar, böyle istediği şekilde sevilmediğini bildiğimden şımarıklıklar ediyorum. Ya «üç» dediğim zaman emrimi dinleyerek kucaklasaydın beni! Aşkımızın bütün hususiyeti, sihri, bizi heyecana getirecek kısmı mahvolurdu. Ben, pirinç unu ile sütü tencereye koyup aheste ateşte yavaş yavaş karıştırarak yaptıkları yumuşak aşka, aşk mahallebisini sevmiyorum. İstedğim aşk, örs ile çekiç arasında dövülen sert, birbirine zıd iki madenin kıvılcımlar saçarak kenetlenmesi gibi mücadeleli, yorucu, eziyetli olmalıdır. Sen bunun şiirini, zevkini anlayan erkeksin! Sen benim erkeğimsin! Benim erkeğim sensin!

Bir lâhza susup yüzüme bakan Nil sordu:

— Ne o, yoruldun mu, sevgilim? Yordum mu seni? Uzaktan biri sesleniyor. Baktık: Hava iyice kararmış; seslenen

arabacıdır. Tepede ayağa kalkmış, boşluğun beyazlığı önünde beliren şekli Çin'de seyrettiğim

gölge oyunlarını hatırlatıyor. Bornuzu, yassı kavuğu ile, kabarık etekleriyle çırpınıp işaretler verişine gü-lümsedik; «Geliyoruz» diye haykırdık ve birbirimizden çözülerek ayağa kalktık. Öylesine lâtif hırpalanmıştık ki, ne dudaklarımızın, ne kollarımızın artık birleşmesine lüzum hissetmiyorduk. Deminki hırçnlığımız bir visale benzemişti; şoseye çıktık, ama hâlâ sendeleyerek yürüyoruz.

sonu

679

Arabayı şehrin ilk meyhanesi önünde durdurdum. Bir kadeh . jçiye muhtaçtım, ayaklarım titriyordu; yorulduğumu, yaşlandığı-^j Nil'e anlatmaktan çekmiyorum... Fakat gözünden kaçmadığına gjninirn. Dükkândan yanına döndüğüm zaman dedi ki:

— Az sonra ayrılacağız. Dinle beni: 8 Kasım'da Las - Palmas'-^ bulunacaksın; geceyi orada geçirirsin; ertesi günü motor seni ganta - Krüz'e getirir. Armatör Crespo'ya bu gece talimat vereceğim. O, yolculuğunu, pasaport vizeni, lüzumlu ne varsa hepsini temin edecek. «Kadından para almam» diyeceğini biliyorum. Ben bjr kadın değilim; kadınınım; zenginim de... Yarın otele yollayacağım çeki geri çevirmeyeceğini vâdet. Bir söz daha vermeni istiyorum: Kumar oynamayacaksın. Fakat Kora gibi güzel bir İspanyol kızma masraf etmekte serbestsin.

— Para kabul edemem.

— Fakat, yavrum nen var, nen yok hepsini beni bulmak için harcamadın mı? Anlattıklarına göre benim yüzümden Hindistan'daki işini gücünü bırakmadın mı? Vaktiyle ben senden hiç yardım görmedim miydi?

— Bu bahsi kapatalım. Yolculuk hakkında Crespo ile görüşürüm; fakat kumar oynamağa mecburum. Madem ki izin veriyorsun, Kora ile, yahut Kazablanka'da başka Kora'larla arasına yemek yerim.

— Eskiden de yapardın bunları, değil mi?

— Evet. Senden uzak kaldığım zaman, daima...

— Ben bilir miydim?

— Bilirdin. Zira arkama adamlar koymuştun; adım adım takip ettirirdin.

— Yine koyarım öyleyse... Yine adım adım takip ettiririm. Bullarda o işleri yapacaklar çok. Ha, Kazablanka'ya gidince Salva-tore'yi ara. Beraberce beni konuşursunuz. Zaten oradan geçecek-|ın; adaların en emniyetli yolu savaşa en kısasıdır. Güneyde bir sPanyol müstemlekesi olan İfni'den motöre bineceksin. Sahilden

en

adasındaki Teyde dağını göreceksin; 3711 metre yüksek-

liktedir. Seninle onun tepelerinde bembeyaz, baygın kokulu ai dağları çiçekleri toplayacağız. Aşağıya inice muz yiyeceğiz, ş^ kamışı suyu içeceğiz; kışın denize gireceğiz. İyi mi?

— Peki, öyle bir yeri bırakıp da buralarda niçin oturuyorsun'

— Kanarya adalarına ben daha gitmedim ki... Gitmek, yerleşmek iznini General Franco hükümetinden güçbelâ yeni kopa. rabildik. Crespo'nun sayesinde...

— Bu adam sana âşık...

— Evet. Dolly'yi ileri sürüyorum ama kabul ettiremiyorum Fazlası elimden gelmez. Sen yokken mevcudiyetini bilmezken de sana sadık kaldığımı zannediyorum demiştim ya...

— Ama evlenmişsin!

— O sayılmaz. Vaktiyle de belki evli olduğumu söylemiştin. Sayıldı mıydı?

— Nil! Benimle bu gece Riviera'da yemek yiyemez misin?

— Düşünürüz; saat daha yediye gelmedi; otelde telefonumu bekle.

— Yine odamda buluşsak?..

— Hayır, bu olmaz. Dövüyorsun insanı! Deminki hırpalaman kâfi! Dayaktan beterdi, çok hoştu ama kollarım hâlâ sızlıyor. La Rochefoucauld'nun dediği gibi insanlar yaşlandıkça ya daha deli, ya daha akıllı olurlar. Sen birinci kısımdansın.

— İkimiz de aynı kategoriye dahiliz.

Ondan tatlı şekilde ayrılmak istediğimden —zira yemekte buluşmak vadi belirsizdi, güvenemezdin— birkaç güzel söz arıyordum. İçimi çekerek:

— Nil! Yavrum!

Diye başlamak istedim. Eliyle ağzımı kapattı; dedi ki:

— Lüzumsuz bunlar! Ayrıldıktan sonra hatırdaki kalan, maksatla hazırlanmış süslü sözler değildir; farkında olmayarak yaptığımız bazı hareketler, bir bakış, yahut yüzdeki mânadır. Onun tesiri uzun sürer. Dört sene evvel beni bırakıp gittiğin vakit benden sende kalan ne idi? Sözlerim mi?

— Hayır. Yüzünde Meryem'in sakini güzelliği vardı... Zihni"1'

de bu yer etmişti; daima bunu düşündüm; üç sene bu güzelliğine ibadet ettim.

— Bak, gördün mü? Hazırlanmamış sözler daha tesirli oluyor; içim sızladı. Tam veda dakikasına yakışan bir söz! Ayrılalım artık... paha iyisini söyleyemezsin!

Pansiyonun önüne gelmiştik. Arabadan atladım, inmesine yar-jım ettim. Soruyorum:

— Telefonunu bekleyeyim mi?

— Bekleme, sevgilim: «Yaşayınız ve beni çok seviniz.» Merdivenleri çıkıyor. İki ay sürecektir hasrete yetsin diye arkasından dikkat kesilip bakıyorum; vücudunun şeklini hafızama resmetmek için görme hassamın bütün kudretiyle, gözlerimin nurunu son zerresine kadar tüketircesine bakmaktayım. Meydanın bu saatte henüz kıvamını bulamamış, kızılımtırak elektrik ışıkları iyice görmeme yetmiyor. Sadece bir silüet... Lâkin hatları bundan daha mükemmel, tek kusur işlenmemiş bir silüete rastlamak çok güçtür. Keşke merdiven basamakları her adımda tekrar eski yerine inse ve Nil mütemadiyen çıkar vaziyette uzun müddet karşımda kalsa! Geniş merdivenlerden çıkan güzel giyinmiş endamlı bir kadını seyrediş medenî dünyanın erkeklere bir ihsanıdır.

Öylesi çıkarken kendisine daha lâayık, dünya dışında bir başka âleme yükseliyor gibi olur. İnerken lütfen aramızda birkaç dakika kalmak için tenezzül gösteren bir imparatoriçe tesiri yapar. Merdivenleri kadınlar için icat ettiğimize inanırım. Asansörle inip çıkan kadınlar, haşmetinden kaybederler; kutulara tıkmış tuhaf bebeklere dönerler. Kapı açılınca fırlayacaklarını ve saatlerdeki guguk kuşları gibi komik bir ses çıkaracaklarını sanırım.

Eskilerin merdivene verdikleri ehemmiyet ne kadar yerinde imiş. Sarayların ve konakların kıymeti merdivenlerin azametiyle ölçülürdü; binalarda en çok yer tutan ve fazla itina ile yapılan merdivendi. Şahane merdiven hasretini o kadar derinine duyarım ki, geniş merdivenleri eski zaman saraylarını gösteren filmlere bilhassa giderim. Şüphesiz bir devrin uzun, kabarık etekli mağrur kadınları bu merdivenlere daha çok yakışır. Lâkin Nil güzelli-

ğinde ve kıyafetinde modern kadın, saltanatlı bir merdiveni tezat teşkil etmek suretiyle süsler. Onun inceliği, zarıflığı, canlılığı, şUjj_ luğu merdivende birkaç misli artar; hırçın ayaklarıyla basıp ezerek merdivenin gururunu kırar; koca devin küçücük mahlûku basamaklı göğsüne basar hissetmekten çapkıncasma bir zevk duyduğunu sanırım. Her basamak modern kadına «Biraz daha yavaş yürü acele ediyorsun! Ayaklarının altında kalmak keyfini kâfi derecede süremiyorum. Ninelerin daha lütüfkâr idiler!» der, sanki...

Nil içeriye girmeden önce cadde tarafına döndü; o da benim yaya kaldırımındaki silüetime birkaç saniye dikkatle, belki de aynı duygu ile bakıyor. Elini salladı; mukabele ettim. Sesleniyor:

— Kasım'ın dokuzuncu gününe!

Başıyla «evet! evet!» diyor; açılan kapı, üzerine örtülüyor.

— Affedersiniz, yüzbaşım. Tanca'da Miss Nelly'e geçen hafta bir mektup yazan zat siz misiniz? Mösyö Salvatore ile mi müşerref oluyorum?

— Evet efendim. Yüzbaşı Salvatore da Cavalli benim. İsmimi verdim ve hemen ilâve ettim:

— Siz beni tanımazsınız; fakat bir tarihte aynı vapurda seyahat etmiştik, 1936'da, Conte Verdi vapurunda. Bir Türk Prensesi de aynı vapurda idi.

Genç adam heyecanla bağırdı: ^

— Prenses Nilgün!

— Ondan bahsediyorum. Filvaki aldanmakta haklısınız; zira Miss Nelly ile ikisi birbirlerine şayanı hayret derecede benziyorlar. Ben de aldandım; Prenses Nilgün'ü orada, Tanca'da bulacağımı hiç beklemediğim halde görünce kendisine doğru koştum. Lâkin...

— Başkası mı imiş?

— Maalesef başkası imiş.

Salvatore kederle başını eğdi. Konuşmamız Kazablanka'nın büyük caddesi, Gar Bulvarında, Fransız usulü masaları trotuvar-

'UN SONU

683

ıara yerleştirilmiş bir kahvede, Cafe de la Paix'de geçiriyor. İki gündür buradayım; İtalyan asilzadesini nihayet ele geçirdim. Sahra pırında bir Fransız müfrezesine esir düşmüş; fakat Mussolini ve faşizm aleyhtarı diplomat Kont Sforza ile akrabılığı olduğundan ^rnei'ikalılar Afrika'ya çıkar çıkmaz delikanlıyı sivil giyinmek sariyle bölge dahilinde bırakmışlar. Kazablanka'da müttefik kuvvetlin İtalya'da yeni bir hükümet kurmaları bekleniyor. Bu malûmatı kendisinden değil, Fransızlardan öğrenmiştim; devam ettiği kahveyi de yine onlar söylemişler, kibarlığını methetmişler; ilâve etmişlerdi:

— Fakat biraz melânkoliktir. Cemiyet hayatını sevmiyor; kabuğuna çekilmiş bir genç...

İşte, kabuğuna çekilmiş bu genç, bir müddet dalgın durduktan sonra ürkek halde sordu:

— Acaba şimdi nerededir? Biliyor musunuz?.

Saat akşamın altısı; aperitif zamanı, Salvatore'nin önünde İ-talyanların müstemleke içkisi olan Fernet Branca şişesi ve sifonlu soda duruyor. Ben de ondan istedim. Şifalı otlardan yapılmış, babamın «acı mahbub» ismiyle Mısırçarşısından alıp kaynatarak içtiği ilâcı andıran fernet'i zaten severim. Fransızların Amer Picon'u bunun yanında tatlıdır; fakat ikisi de sıcak ve sıtmal

memleketlerin içkisidir. Evvelâ, acılığı âdetâ ağzınızı acıtır; sonra mideye girince —buzlusunu bile içseniz— ateş gibi yaktığını duyarsınız; arkasından serinliği başlar. Kanınızın soğuduğunu, damarlarınızda bir kurander dolaştığını, kalbinize poyraz rüzgârı getiren bir pencere açıldığını sanırsınız.

Salvatore'nin sualine gamlı bir tavır alarak cevap verdim:

— Bilmiyorum. 1939'dan, yani savaş başlayalı beri habersizim. Hiç beklemediğim, hatır ve hayalimden geçmeyecek bir şey

söylüyor:

— Ben de, diyor, o tarihten beri mektuplarından mahrum kal-"hm. Sonuncusunu 20 Ağustos 1939 tarihli, Mapa damgalıydı. Biliyorsunuz, tabî... Prenses bir hükümdarla evlenmişti; kraliçe olmuştu.

684

İçtiğim Fernet'in serinliği birdenbire kesildi, kuranderini du madıktan başka az evvel poyraz rüzgârı alan kalbim şimdi bir r akıntısı altında! Nasıl ateş basması ki Nil, üç sene, bana sezdirme den İtalyan Kontu ile muhabere etmiş. Hem beraberce Mapa'da bu lunduğumuz sırada bile... Sihirli aynadan odama girdiği gecelerde bile... Hâmile iken bile! Her yerden mektup yazmış; Bombay'dan Seylan'dan, Avrupa'dan, Kalküta'dan, nereye gittiyse hepsinden! İ-çimden söyleniyorum:

— Aşifte! Aç gözlü! Birini yerken birine nişan koyuyormuş arlanmaz!

Salvatore sordu:

— Ne dediniz, efendim?

— Ben mi? Hiç... şey... ha... diyordum ki: Muhabere ettiğinizden haberdardım; zira ekseriya beraberdik, Mapa'ya da birlikte gitmiştik. Nilgün uzaktan akrabam olur.

— Bahsim geçer miydi?

— Arasıra. Görüyorum ki bir prenses tarafından öpülmek size beklediğiniz uğuru getirmiş; iki savaşı da salimen atlatmışsınız.

Kont kızardı; gülümsedi; kekeledi:

— Size söylemişti, demek...

!— Sırdaşı idim; hâdiseyi vapur koridorunda gözlerimle de görmüştüm. Şu var ki Nilgün hakikî prenses değildi.

— Biliyorum, bir mektubunda macerasını yazmıştı. Lâkin o i-sim ve o unvanı taşıyan bir teyze

kızı mevcutmuş. Prensese olsun olmasın, Habeşistan'da da, Libya ve Sahra'da da onu hâturasını bir azizeninki gibi muhafaza ettim. Benim koruyucu meleğim o idi; ö-lümden koruyacağına emindim. Savaşlara pervasızca, kerametine i-nanarak atıldım.

Eski muharip bunları söylerken tamamiyle dinlemiyor değildim amai Nilgün'ün üç sene kadar süren mektuplaşmasını, mektupla sevişmesini bizimkine bir ihanet saydığımından kabıma sığam1" yordum. Asıl öfkeyi beni kâh «prensese» kâh «hanedanla münasebetim yok» diye şaşırtmağa çalışırken bir yabancıya, hem de e

ÖUJNİU

685

aZısiyle sahtekârlığını itiraftan çekinmemesi, İtalyan delikanlısına karşı daha samimî davranması tahrik ediyor. Onu ciddiye alkıştı; beni oyunlar ve alaylarla kendisine eğlence yapmıştır.

Bir an böyle düşündüm; lâkin az sonra muhakememin şekli değişti- Salvatore ile ruhunun bir cephesine ait ihtiyacı tatmin et-jfljş, plâtonik kalmağa mahkûm bir aşk macerasına hayalinde sürüklenmenin zevkiyle oyalanmıştı.

Halbuki bana kendisini kocalı olmasına rağmen saklamış ve nihayet teslim etmişti. Nefes almağa, etrafımı görmeğe başladım. Bir şey daha düşündüm, sevincimden yüzbaşıya sarılacağım, neredeyse; Nil, İtalyan âşığının bir günlük mesafede bulunduğunu öğrendiği halde ona koşmadı, yüz vermedi. Beni Somers köşküne çağırıyor. Yüksek dağ tepelerinde beyaz kar çiçekleri toplayacağız; eteklerinde kışın denize gireceğiz; üçüncü defa bir adada, yeni bir Cennette başbaşa yaşayacağız.

— Bu gece serbest misiniz?

Diye soran Konta müspet cevap verdim. Birlikte yememizi teklif etti; gelip beni saat sekizde otelden alacak. Eğer bazı binaları moresk tarzda yapılmamış olsa Paris'in büyük bulvarlarından birinde bulunduğum zehabı veren caddede dalgın dalgın yürüyorum. Deminki sevincim birdenbire hüzne çevrildi. Zira Nil, hafızasını kaybettiğinden Salvatore'yi hatırlayamazdı; onunla mektuplaşmalarını da unutmuştu. Şayet unutmasaydı çok hazzettiğini benim de bildiğim yüzbaşayı muhakkak arayacak, yanma çağırarak yahut kendisi Kazablanka'ya gelecekti. Belki de Kanarya adalarına İtal-yanı davet edecekti.

Bir müddet geçince yine fikrimi değiştiriyorum:

— Nil beni ihtirasla sevdi; asıl âşığı benim ve benim ne mal ılduğumu, basit bir aşktan çabuk bıkaçağımı anladığından oyun-bazlıklariyle, bir kaçıp bir yaklaşımlariyle heyecanımın azalması-m önledi. Nitekim Mapa'da gebeliğini müteakip hayatımız durgun-laşınca başımı alıp gittim. Bu defa da maziye hatırladığından de-ıI> fakat zekicesine sezişinden nasıl idare edilmem lâzım geldiği-

686

ni anlayiverdi; eski fettanlıklarına başladı. Buluşmamızı iki ay so raya bırakması da bir taktik olabilir. Olabilir ki, hâlâ Magrib'd dir; Tatuva veya Fas şehrinde. Kazablanka civarında gizlenmediği ve beni takip etmediği ne malûm? Hattâ şimdi karşıma çık mayacağını kim temin edebilir?

Nil'e rastlamam ihtimali varmışçasına etrafıma dikkatle bakmaktayım. Şu lâtif sonbahar akşamında büyük şehrin caddeleri hıncahınç dolu. Kalabalığın fazlası asker ama Fransız memuru ve subaylarının kadınları, kızları manzaranın ağırlığını gideriyor. Her milletin kadını sokakta onlar kadar konuşkan, neşeli, süsleyici Ve hayatından memnun görünmez; en fena şartlar içinde bile Fransız kadını hem kendisini, hem de başkalarını oyalamağı bilir. Dönüp dolaştıkları gamlı yerleri, güvercinlerin gezindikleri yarı metruk bina avluları, havuz ve şadırvan başları gibi munis, hareketli, zarif hayatiyetleriyle canlandırır. Güzeli azdır; sevimsizine tesadüf ise epeyce güçtür.

Gözlerimi ara sıra incecik, kemikli bacaklar ve büyükçe, lâkin hoşsohbet diyeceğim çorapsız ayaklar çekiyor. Beyaz iskarpinlerin çoğu, ökçelerinden yeniktir. Şekillerini kaybetmiştir; fena boyanmıştır. Belki de lostracı parasını tasarruf için evde, eski bir diş fırçasıyla, üstünkörü badana edilmiş fukara evlerinin duvarlarına benzetilmiştir; yer yer kireç artıkları ve fırça çizgileri duruyor. Ciltleri de temiz hissini vermiyor; lekeler de görüyorum. Ama bir şeyler söylüyor bu ayaklar. Aptal yürümüyorlar. Piyano nev'inden bir musiki âletinin dişlerine basıp da nağme çıkaracaklar, şen bir hava çalacaklarmışçasına artistçe hareket ediyorlar. Arkalarından gidiyorum. Erkek ayaklarını takip etmeğe hevesli değilim.

Bir taraftan da Nil'in okadar havaî, kararsız, hercaî meşrep görünmesine rağmen Salvatore'ye yıllarca mektup yazmağı ihmal etmemesine şaşıyorum. Hoş, daha önce de Sadi ile bir muhabere devresi geçirdiğini Seylan'da odamın kapısından içeriye attığı kocaman mektup paketiyle ispat etmişti. Ne acayip kadın! Bana bu tek satır mektup yazmamıştı. Niçin? Öyle sanıyorum ki ruhundaki romanesk aşk ihtiyacını Salvatore ve Sadi gibi hassas, oldukça kul-

SONU

687

türlü, edebiyat meraklısı, az çok hayalperest gençlerle mektupla-şarak giderme yolunu bulmuştu. Haşarılığı, cür'etkârlığı içinde he-men her maceracı insanda rastlanan içlilik onda da mevcuttu. Bana içli tesirini yapmak istememişti; bundan hazzetmeyeceğimi düşünerek başkalarıyla avunmuştu.

— Onun tek sevdiği ve seveceği adam ben'im!

Hükmüne vardığım için adım atışlarım bile değişti. Bir kadın tarafından sevildiğini anlamak insana güven verir; paranın yerini tutar diyeceğim geliyor. Cüzdanım yarı boş... Lâkin ağırlığınca altınla tartılmağa giden bir Ağa Han tavrıyla yürüyorum; karnım olmadığından şişiremediğimin eksikliğini duyuyorum. Para ile kaim, kaba, karınlı vücut birleşince servetin komik tarafı tecessüm eder. Ufak tefek yapılı zenginleri ise servetin dramını oynayacak sanırsınız.

Salvatore'nin bir hak âşıkı olduğunu, Nil'i mecnun gibi sevdiğini, yıllardır en çetin iklimli savaş

meydanlarında savaşırken hayalini gözlerinden silemediğini anlamış bulunuyorum. Malihul-yalı bir adam diye tanınması, cemiyetten uzak yaşaması hep o sebepten... Benden daha âşık, belki. Mapalı eski veliaht genç Gaffar kadar âşık. Nil'in bu suretle üçüncü âşıkını da öğrendim.

Gaffar ne oldu? Santa Maria kampında mı, hâlâ? Yoksa kurtuldu mu? Öldürülmediyse yarın Japonlar Endonezya'yı bırakıp giderlerken elinden çekecekleri var! Hele Nil'e fenalık yaptığına inandığı, mahut Japon subayını yakaladığı takdirde dişleriyle parçalayacağına eminim. En hafifi Malaya hançeri sırtına saplanacaktır; hançeri Gaffar atacaktır.

Yemekte Salvatore'yi yavaşça deşeceğim, aşkını itiraf ettireceğim. İstirabının hikâyesini dinlemek zevkini tatacağım. Beni herhalde, iyi, lâkin تنها bir lokantaya götürecektir.

Nitekim otel holünde buluşunca dedi ki:

— Eğer gürültülü, cazlı bir yerde yemeği tercih etmezseniz sizi «Laetizia» lokantasına götürmek isterim. Sahibi Korsikalıdır; güya Napoleon'un anası tarafından akrabası imiş.

688

— Lokantasına koyduğu isim de bunu gösteriyor. Laetizia imparatorun anası değil miydi?

— Evet. Mesele isimden ziyade yemeklerinin hususiyetinde ve yerin rahatlığında.

— Burasını öğrenmekten memnun olurum. Şehirde kalacağım müddet zarfında belki yemeklerimi «Laetizia»'da yerim.

— Epeyce kalacak mısınız?

— Kasıma kadar... Sonra niyetim Santa - Krüz'e gitmektir Dostlarımdan biri davet etti.

— Santa - Krüz mü dediniz? Kanarya adalarının merkezi?

— Evet.

— Şaşılacak şey!

— Niçin? Dünyanın öbür ucu değil... Pek yakınımızda bir yer!

— Hayır, ona şaşmadım; elden aldığım bir mektuptan dolayı... Sözünü kestim, derhal kan başıma çıkmış, yüreğime bir sızı

yapışmıştı. Acele soruyorum:

— Kanarya adalarıyla mi alâkalı bu mektup?

— Öyle. İsmi gizleyen biri —beni çok seven, iyiliğimi görmüş, candan bir ahabım imiş— Kazablanka'dan kaçıp Las - Pal-mas'a sığınmamı tavsiye ediyor. Şayet razı olursam, her türlü

tedbiri alacak, firarımı kolaylaştıracak, harp sonuna kadar adada rahat yaşamamı temin edecek imiş. Size bunu söyleyemezdim; Türk ve Prensesin akrabası olduğunuza göre bir mahzur tasavvur etmiyorum.

Salvatore'yi adaya Nil'den başka kim çağıracak? Lokantadayız, sinirden titrediğimi belli etmemeğe çalışıyorum. Bereket yüzbaşı dalgın.

— Çok oldu mu bu mektubu alalı?

— Geçen cuma günü pansiyona bırakmışlar. Mektubu yazan dostum cevabını gelecek cumaya Laetizia lokantasından öğle yemeği saatinde telefonla sorduracağını ilâve ediyor. Esrarengiz bir iş değil mi?

— Gitmeyi düşünüyor musunuz?

— Şayet yeni kurulacak İtalya hükümeti Almanya'ya savaş

JMJ.J-"

Oö»

ılâo ederse buradan ayrılışım artık firar sayılamayacağından gittiğim takdirde verdiğim sözden dönmüş olmayacağım. Red için bir sebep kalmıyor.

— Mektubu ciddî mi telâkki ediyorsunuz?

— Benimle kim şaka yahut alay etmeyi düşünür? Düşmanım da -oktur.

Konuşmamız otelin holünde başlamıştı; arabada devam etti; lokanta kapısından içeriye giriyorduk. Yazdan daha sıcak, rutubetli, dumanlı bir sonbahar gecesi. «Laetizia»'nm küçük bahçesinde hava yine boğucu ise de etraf yeşil... Kaskatlı bir havuz kenarına yerleştik. Yukarıdan fujerleri yalayarak damla damla yalağa dökülen su damlaları cam kırıntıları imişçesine gözleri oyalıyor ama serinliği duyulmuyor. Hani eskiden çeşme biçimi bir takım masa saatleri vardı; işledikleri vakit musluğundan büküle kıvrıla parlak bir su aktığı hissini verirlerdi. İşte kaskatın suyu da onlarınki gibi sanki billurdan... Damlalarını boncuk gibi toplayabilirsiniz; cam sesi çıkarırlarsa şaşmayacaksınız. Hattâ yeşillikleri bile taklit sanabilirsiniz, uydurma bir muşamba dekor ortasında gibiyiz.

— Bugün çarşamba, dedim, ayın 13'ü...

— Evet, daha vaktim var. Akşam üzeri görüştüğümüz sırada teşekkürlerimi telâşla arz edememiştim.

— Ne teşekkürü?

— Anlaşılan Miss Nelly mektubumu size göstermiş. Kayıtsız • kalmamışsınız. Buraya gelince beni aramak lûtfunda bulunmuşsunuz. Teşekkür borçlu değil miyim? Ne yapıyor o kadın

Tanca'da?

— Delişmen bir İngiliz kızı... Ne yaptığını, ne yapacağını kendisi de bilmiyor. Kapristen, fantaziden, münasebetsizlikten ibaret Çok güzel bir deli! Londra bombardımanlarından korkup Rife sığınmış. Kestane fişeği gibi oradan oraya koşuo duruyor; etrafı birbirine katıyor.

— Görmek isterdim.

— Nilgün'e benzediği için mi?

Kont Salvatore saklamadı; hüznle başını eğdi. Yavaşça, papaz edasıyla sordum:

F.: 44

rTTTTTt

— Hâlâ unutamadınız, demek?

— Unutmadıktan başka, unutamadığıma memnunum. Unuttu gum gün bedbaht olurum. Af buyurunuz, akrabanızdan böyle bah setmek doğru değilse de...

— Temiz, yüksek hisli, neticesiz kalmış bir gönül macerasının itirafı, hele vak'aların fecî, bir şekil aldığı şu sırada pek tabîî sayı lir. Zaten bu itirafa sizi ben tahrik etmiş oldum, istemeyerek...

Korsikalının şarap mahzeni gerçekten zengin. Masamızın önünde dikilerek yüzbaşıyla savaş ve politika hakkında İtalyanca konuşuyor; az buçuk anlıyorum. Demin «B.B.C.»nin bildirdiğine göre İtalya Krallığı Almanya'ya savaş ilân etmiş. Ayın başında Ba-doglio kabinesinin kurulduğunu zaten biliyordum ve bu neticeyi bekliyordum. O halde Salvatore serbesttir; adalara gidebilir.

İkisi konuşadursun, ben Nil'in oyununu düşünüyorum. Yüzbaşıyla görüşmemi tavsiye ettiği zaman plânını hazırlamıştı ve benim daveti onun ağzından öğrenmemi istemişti. Filvaki Santa - Krüz ile Las - Palmas ayrı ayrı adalarda birer şehir ise de birbirlerine uzak değil. Aynı takımada ya! Neden böyle yapıyordu? Sırf eziyet etmek için! Bir de canımı sıkın şu: Salvatore'yi daha evvel yanma çağırması ihtimali. Haniya adada başbaşa bir âlem yaşayacaktık? Geçmişteki münasebetini hatırlamadığı yarı meçhul bir şahısla bu derece candan alâkadar olmasını izah edemiyorum. Ka-zablanka'da emirlerini yerine getirenler kimler? Çıldıracağım.

— Nil yüz türlü çareye başvurup benden, bırakıp kaçmamın ' intikamını alıyor. Engizisyon rahibi Torkemada bile daha ince ve azaplı bir işkence şekli icadedemezdi. Hafıza kaybı da belki icatlarından biri! Adaya gittiğim takdirde cezalar birbirini kovalayacak. Geriye dönmek en iyisi..

Korsikalıyı başından savan yüzbaşıya dedim ki:

— Las - Palmas davetine icabet etmenize mâni kalmadı.

— Beraber gidemez miyiz?

— Ben kararsız bir adamımdır; söz veremem, belki doğruca memleketime döneceğim.

— İtalya şimdi ayak basılacak halde değil. Sivil harbin şahidi olmak, Amerikalıların hizmetine girmek istemiyorum. Sıkıldınızsa biraz da «Chanteclair» barına uğrayalım; güzel numaralar seyredersiniz. Bir sürü Anglo Sakson kırmızı kız getirmişler; ciyak ciyak bağırıyorlar ve durmamacasına tepiniyorlar.

— Siz galiba öyle eğlencelerden hazzetmiyorsunuz? Şaraplar tesirini göstermişti ki Salvatore birden coştı:

— Etmiyorum. Biliyorsunuz, tabii. Biz Prenses Nilgün'le İtalya'da San Remo'da tanışmıştık. İlk defa bir pastacı salonunda gördüm, onu... Kestane şekerlemesi alıyordu. Kasaya hesabı vermek için yaklaştı; uzattığı 50 franklık Fransız parasını almak istemediler. Öyle mahzun oldu ki, kasadara kabul etmesini uzaktan gizlice işaret ettim. Ben işaretimi sezdirmediğimi sanıyordum. Çıkmak üzere yanımdan geçerken gülümsedi ve Fransızca «Teşekkür ederim» dedi, «kestanelerimi yerken sizi hatırlayacağım.»

— Sonra?

Kontun hikâyesini sinirlendirici bir lezzetle dinlemekteyim.

— Sonra, gençlik benimki ya, henüz yirmi yaşında idim, kendisini ustalıkla takibe başladım; farkında olmadığına emindim. Korniş üzerinde bir kanapeye oturdu; şekerlemelerini yaldızlı kâğıtlarından acele acele soyup çocuksu bir iştahla birbiri ardına yiyordu. Bir palmiyenin arkasına gizlenmişim. Birdenbire döndü ve «Gel buraya!» mânasına bana elini salladı. Koştum. Dedi ki: «Yetiş-meseydiniz size kalmayacaktı!» Meğer takip ettiğimi de, saklandığım yeri de biliyormuş.

— Öyledir o... Bakmadan görür. Sonra?

— Ertesi günü arabamla Nis'e götürdüm. Fakat bir birimize tamamiyle arkadaşçasma muamele ediyorduk. Giderken hiç bilmediğini söylediği halde dönüşte otomobili kendisi kullandı.

— İtalyanca konuşmağa da başladı mı?

— Evet. Halbuki pasta salonunda bir kelime söylememişti; bilmiyor sanmıştım.

— Dedim ya! Öyledir o... Bildiklerini saklamaktan hoşlanır. Sonra?

ÖZ

— Bir gece dansingine gittik. Hep sokakta randevu verdiğin_ den nerede oturduğunu bilmiyordum; kimin nesi, hangi milletten olduğunu da...

— Tuhaf bir şey uydurmuştur.

— «İzmirli bir Rum mültecinin kızımı, babam büyük tüccardı, şimdi kurtarabildiği para ile geçiniyor» dedi. Güya annesi de Gürcü Prensesi imiş.

— Daima bir asalet katar, kanına!

— Derken Habeşistan'a sevkıyat başladı. Ben de gönderiri-yordum; o, ailesiyle Mısır'a gidiyordu. Artık bir daha birbirimizi göremiyeceğimizi sanıyordum, mahzundum, fakat Amorfiya...

— Amorfiya da kim?

— Prenses Nilgün kendisini bu isimle tanıtmıştı.

— Asıl ismi Neyzar'dır.

— ... Bana dedi ki: «Ummadığın yerde karşına çıkacağım. Hareket edeceğin tarihi, vapurun adını, nerelere uğrayacağını önceden bildirirsen buluşuruz!» Kahire'ye post restant muntazaman mektup yolluyordum. Nihayet sevk gününü, vapurun ismini, uğrayacağı limanları yazdım; ümitsizdim. Port - Sa^d'e gelmiştik; bir de baktım ki Amorfiya, yanında bir kadınla Conte Verdi'nin eko-nomika salonunda! Sevincimden ölecektim.

— O zaman mı Türk Prensesi olduğunu söyledi?

— Kendisi söylemedi; Madam Dübeşte ifşa etti.

— Ömrü böyle sürprizler yapmakla geçer. Hayatta ise muhakkak sizi bir gün yine bulacaktır.

— Hayatta ise mi? Endişeniz neye dayanıyor?

— Şuna!

Diye başladım ve Kalküta'da aldığım istilâ ve mezalim haberinden tutturarak «Don Kişot» vapuru ile kaçak seyahatimizi, torpillendiğimizi, Santa Maria kampındaki esaretimi, kurtulup Beyrut'a gelişimi, hakikî Prensesle karşılaştığımı, Tanca'ya gidişimi, Nilgün yerine dansöz Nelly'e rastladığımı, hepsini tafsilâtıyla anlattım. Bir noktayı açığa vurmamıştım: Aşkımızı! Lâkin hikâye111 bitince Kont Salvatore elimi tuttu, sıktı, hazin bir sesle mırıldandı:

jjİLGÜN'ÜN SONU

693

— Demek onu bu derece seviyorsunuz?

— Evet, dedim, çılgıncasına... Sizin gibi! Sizin kadar! Erkeklik gururuna söz getirmemek için ikimiz de dişlerimizi

sıkıyoruz. Eğer ağlamak behemehal gözyaşı dökmekse Salvatore ağlamıyordu.

Cuma günü Öğle yemeği saatinde Laetizia'nın iç salonuna beraberce girdik. Zaten çarşambadan beri birbirimizden hiç ayrılmıyoruz.

Şu var ki Prenses Nilgün bahsini kapamış gibiyiz. Ama yân-yana gelince günlerimiz hep Nil ile dolu; İçimizden konuşuyoruz; konuşmanın en_ rahatı, en duygulusu bu! Kafaları aynı ihtirasla, aynı fikir üzerine işleyenler bir arada bulunmaktan zevk alırlar; ^sü£_konuurlari dertleşirler ve sözlüsünden daha iyi anlaşırlar; yardımcı kuvvet gibi yekdiğerini desteklerler.

Sâlvatore'yi seviyorum. Bana Conte Verdi vapurunda kaba görünen yüzü, II. Napoleon'un, yani Due de Reichstad'ın bir portresi kadar zarif, mahzun, dertli görünmektedir.

Tam bir aristokrat çehresi... Nil eğer şimdi onu bu haliyle kendisi uğrunda süzölmüş, malihölyalanmış, romantik âşık edası almış uçuk güzelliğıyle görse muhakkak sevecektir. Hele çektiklerini dinler, öğrenirse...

Zira Kont de Cavalli iki savaşıta da marazı denilecek bir aşkla Prenses Nilgün'ün hayalinden bir an ayrılmamıştır. Bunu uzun uzadıya anlatmadı; bazı sözlerinden ben sezdim. Habeş yaylalarında olduğı kadar Libya çöllerinde hep Nil'i düşündü. Susuzluk çekerken, kum fırtınalarına uğrarken, esarete düşerken, hülâsa ölümün en fena şekilleriyle pençeleşirken kendisinde yaşama kudreti buldu ise, kultuldu ise, sebebi Amorfiya'sına kavuşmak azmi, iradesi idi. Aşkın insanları yedi canlı yaptığı da olur; aşkınızdan ala -yağınız sihirli kuvvet çok defa ölümleri yenmeğe yeter!

Kanarya Adası seyahatinden vazgeçmiş görünüyorum ve ustalıkli telmihlerle ona da meçhule atılmamasını, memleketine dön-

'i

694

mesi nasihatleri veriyorum. Büyük bir servetin mirasçısı idi; anas ve hemşirelerini rejim değışiklikleri hengâmında yüzüstü bırakamazdı. Şunu da söylemiştim:

— Nilgün beni ararsa da bulamaz; zira sarıh bir adresim yok Halbuki sizin yeriniz, yurdunuz malûm. Anglo Sakson bloku^a gir. miş olduğı için artık İtalya'ya her taraftan mektup ve yolcu gelecektir. Gidince Prensesten bir haber almanız pek mümkündür.

Salvatore'yi bu son mütalâam iknaa yetti; Las - Palmas yolculuğunu kabul etmemeyi kararlaştırdı. Onun içindir ki, şimdi telefonla kendisini arayacak adama red cevabı verecek. Çevirdiğim küçük manevradan memnunum; Nil'in oyununu önleyeceğim.

Saat tam bire gelmişti, garson Yüzbaşayı telefona çağırdıklarını bildirdi. Ben masada kaldım; yürek çarpıntıları içindeyim; neticeyi merak ediyorum. Yalnız neticeyi mi, Kazablanka'da kimlerin Nil'in emrinde çalıştığını anlayamamak da ayrı bir merak ve üzüntü sebebi... Güya Kremfreşli ananas kompostosu yiyorum; ne tadını, ne kokusunu duyuyorum. Gözlerimi tabağıma eğmiş bir vaziyetteyim ama, telefon bölmesini âdetâ bakmadan görüyorum.

Salvatore kaşlarını çatmış, düşünceli halde dönüyor. Sandalyesine oturdu, sormuyorum. Kısa bir müddet sonra dedi ki:

— İspanyol Fransızcalı bir adamla konuştum. Beni yarım saat sonra buraya gelip alacak, umumî yerlerde görünmek istemeyen bir şahısla tanıştıracakmış.

— Ne yapmak için?

— O şahısla görüştüktan sonra kararımı değiştirmişim. Mesele daha esrarlı bir mahiyete girdi, değil mi?

Başım la tasdik ettim; ağzımı açamadım. Zira o, görünmekten çekinen «şahıs»'m Nilgün olması imkân dahilinde! Salvatore'nin peşine takılıp gidemem; takip etmek de çirkin düşer. Öfkeden gözlerim yanıyor; ellerime, avuçlarıma, parmaklarıma dikkatle bakı-yorum: Nil elime geçse bunlar muhakkak saçlarına dolanacak, ya" pışacak, kolay bırakmayacak... Vücudunu yerlerde sürümek için ne güzel bir ilmik, bir ipek halka o saçlar! Bir defa Zet'e koca bır

jfiLGÜN'ÜN SONU

695

sal°n ile üç odalık apartmanda aynı halkadan yakalayıp dört tur vaptırmıştı bu eller! Cilâlı parkeler üzerinde, Zet'in ipek dantel tuvaletli vücudu şayanı hayret bir hızla, kolaylıkla ne hoş kayıyordu... Sür'atten sersemlemişti âdeta! Bıkıp da bıraktığım zaman sür'-atin keyfinden bayılmıştı galiba! Kalkmasına yardım .etmedikten başka, ayaklarından sarılmış; bir defa da böyle sürümüşüm. Kızıl saçları, sürüklendiği istikamet in aksi tarafına, arkaya bir meşale alevi gibi uzuyor, ucu alevinki gibi inceliyor, yerde başını takip eden alevden bir lâle koşuyordu. Vak'a Kalküta'da bir suare dönüşü kemancıya, bana göstermeden attığını zannettiğim göğsündeki siyah gül yüzünden çıkmıştı ve dâvayı başlangıçta kemancı kazanmıştı.

Zet beni bıraktı ve iki ay o Polonyalı ile yaşadı. Bir öğle üzeri kapı çalındı. Baktım; elinde yiyecek paketleriyle, iki ay evvel olduğu gibi Zet evin nevaiesini düzmüş, geri dönüyor. Gayet tabîîye aldım; sadece dedim ki: «Biraz geciktin!» Mutfağa beraberce girdik; ben İtalyan usulü fırında bir «ravioli» yaptım; o Alman tarzı ıstiridye çorbası pişirdi. İki gün apartmandan çıkmadık.

Bugün de ravioli yemişt im.

Nil'i saçlarından sürüklemek arzusunda belki de raviolinin hatırlattığı vaka'nın tesiri var. Görünüşe nazaran Salvatore'yi benden evvel adaya götürecekt... Çok isterse kaçırır bile! Yapmadığı iş mi?

Yaptırmayacağım.

Saat bir buçukta lokantanın bir garsonu yüzbaşıya dışarda kendisini beklediklerini haber verdi. Akşama tekrar burada buluşmak üzere ayrıldık. Lâkin arkadaşım daha birinci kapıdan ancak çıkmıştı, hemen fırladım, pencerelerden birine koşup jaluziyi aralayarak arasından baktım. Ordu

hizmetinde bir jeep idi, araba... Numarası aklımda tutulamayacak kadar uzun!

Salvatore'yi kiminle konuşturacaklar? Demin ilk düşündüğüm gibi Nil ile mi? Azıcık yatıştığım için şimdi bu ihtimali pek de ka-

696

bul edemiyorum. Hattâ beklemediğim bir nikbinlik duyuyorum-Kanarya adalarına tanımadığım bir kimse tarafından çağırılmıştır. benimki ile alâkası bir tesadüften ibarettir. Bizler kendi başıTOıız_ dan geçen tesadüfleri unuturuz da başkalarına ait vak'alarda, hikâye ve romanlarda olanları mübalâğalı buluruz. Halbuki hayatımızda çok defa talih veya talihsizlikler tesadüflerin eseridir. «Kader takdir, mukadderat, tecelliyat» nev'inden güç sözlere kısaca «tesadüf» desek de olur.

Boşuboşuna üzülmem mukadder imiş ki Salvatore'ye de o güzel adalardan bir davet gelmiş; ben bunu Nil'in bir marifeti, işkence plânı suretinde tefsir ederek kendi kendimi azaba sokuyorum. Bir tesadüfün azizliğine uğramış olabilirim. Hele akşamı beklevelim, vaziyeti aydınlatır; ona göre tedbir alırım.

Sigaramı sahte bir rind adam tavriyle tüttürerek öğle uykusuna varmak üzere bulunan ağaç gölgesi altından otelime doğru aheste bir yürüyüşle gidiyorum; gölgelerinden istifade ettiğim ağaçları içimden çekiştiriyorum; diyorum ki:

— Şehirde geometrik şekillere uygun sıra sıra, yerli yermde, budayarak, biçimlere sokarak şahsiyetlerini kaybettirdiğiniz ağaçlar, âdeta katı gömlek, katı yaka ve frak giymiş monden insanlara benzemiştir. Cinsdaşlarıyla alâkalarını kesmişler, kendi aralarında kurdukları yapmacık bir aristokrasi hayatının icabı taş yürekli, dik kafalı, uşaksız ve hizmetçisiz, berbersiz ve manikür-süz yaşayamaz birer şımarık tahta adam olmuşlardır. «Su isteriz!» derdemez hortumlar boşanır; «Gıdamız eksik!» demelerine kalmaz, gübreler yetiştirilir, «Saçlarımız uzadı!» şikâyetine karşı makaslar hemen şıkırdamağa başlar. Fazla bakımlı, biçime sokulmuş, nizama tabî ağaçlar bana kralların saltanatını süsleyen hassa bölüğü askerlerini hatırlatır: Hem mağrurdurlar, hem can sıkıntısından patlarlar. Bıraksanız her biri havalanıp arz üzerinde ne kadar hoş - yerler bulurlar ve oralara tutunup keyiflerince ne serbest gelişir, ne derece rahat nefes alırlar!

Zaten düz yol, düz cadde sevmem. Hendese ve intizam, dağınıklıktan fazla göz yorar; ruhları sathîleştirir; bıktırıcıdır. Nitekim

SONU

697

m bikanlar olmuştur. Şimdi bize alay mevzuu teşkil eden Pierre ^oti ve emsali, yani doğudaki darmadağımklığa gönül kaptıranlar 0 bıkkınlığı edebiyata sokan sanatkârlardır; yarını görmüşler, in-sanlılın geometriden yüz çevireceğini vaktinden önce sezmişlerdir. ZüpPe değillerdi; züppe oJanlar kübik mimarî ve şehircilikten haz-ze(jenlerdir.

Kavisli sokaklar, dönemeçli caddeler, kimi önde, kimi arkada kurulmuş bahçeli evler şüphesiz ki

dosdoğru açılmış, alabildiğine uzanan bulvarlardan ziyade oyalayıcı, konuşkan, mahremiyetli, sevimlidir. Düz, gözü çabuk yorar, biteviyeliği bir baştan bakınca öteki başa kadar görüş, ne varsa önünüze serildiği, çıkıntı ve köşe gibi güzel bir süsten mahrum kaldığı için evvelâ ferahlık sanılırsa da çok geçmeden kasvet bastırır. Dosdoğruluk, düzlük ve basitlik muhakkak ki bir güzellik ve iç açıcılık değildir.

Çapraşık, çarpık çurpuk yollar ve sanki ayağı sürçen noel babanın oyuncak sepetinden dökülmüş, etrafa gelişi güzel serpilmiş evler? Hikâyemin başlangıcında bahsi geçen mahallede, ilk sevgilim Şükûre'nin mahallesinde cumbaya tüneyerek bakmasına doya-madığım yer, yolun bir dönemecinde, kıvrıldığı için ötekini göremediğim bir sokak başıydı; esrarlı bir köşeydi, o. Bu köşe, hele geceleyin harap bir evin kaplamasına tutturulmuş petrol lâmbası altında tipi savururken, sağnaklar inerken, ay gökte yürüdükçe gölgesi ve ışığı büyüyüp küçülürken birdenbire görünüveren in--' sanları ve arabalarıyla en hoşlandığım eğlencemdi.

Kırk yıl sonra bir istanbul çocuğu, Atlantik sahilinin mükellef bulvarında işte o dönemeci muhabbetle düşünüyor. Ama devrin salon kadını olan Şükûre Ankara'sının sinema dekorunu andıran düz bulvarlarından memnundur, muhakkak! Sonradan görmeler yenilik namına yapılan basitliklerin çarçabuk hayranı olurlar, müdafii kesilirler; aksini iddia edenlere geri kafalı, menfi ruhlu damgasını vururlar.

Eğri büğrü sokak muhabbetimi ve intizamlı ağaçlara nefretimi Nü'e anlatsaydım hoşlanırdı; Şükûre ise inatçılığımın söylediğime hükmederdi. Nil ile sohbet —sonu kavga ve hicran da olsa— ha--

698

yatımın sayılı zevkidir. Bir_kadınj__erkeğe konuşma arzusu, hey canı, coşkunluğu yerdği nisgett kadındır.

Şunu söylemeyi unuttum: Armatör Crespo güya yolculuk ev rakımı henüz tamamlamamıştır. Öyle seziyorum ki müsaadeyi an cak kasımın başında verecek... Daha önce adada bulunmamı galiba Nil istemiyor. Armatörün son aldığı mektubundan çıkardığa mâna bu. İkisi de bir cihetten yanılıyorlar: Ben kaçak da giderim Hint Okyanusunu geçen bir adama Afrika sahilinden 100 kilometrelik bir deniz mesafesini aşmak işten bile değildir. Yakalanıncaya kadar Nil'in vaziyetini tahkik, hattâ kendisiyle karşılaşmak imkânında meydana çıkar.

— Salvatore gitmeğe karar verirse bir dakika durmam! Diye söylendim ve otele bu kararlar girdim. Niyetim biraz uyku

kestirdikten sonra ihtiyaten gizli seyahat hazırlığına başlamak. Ka-zablanka mevkî kumandanı General Andre'yi Suriye çölünden tanırım; Hasiçe'de evvelâ bir hafta misafiri olmuşum; beraber toy avlamış, Kevkeb yanardağının sönmüş kraterine çıkmıştık. Bana yardım da etmişti; bir bar açmışım; Halep'ten iki servöz do getirtmiş, bir miktar para kazanmışım. Sonunda kızlardan Bercuhi ismindeki körpesine milis kıtasından Nastûrî bir teğmen âşık oldu. Yüz bulamayınca bir gece başına şarap şişesi attı. Duramadım, —zira kız başkasına tutkundu— herifi bir temiz patakladım. O zaman henüz yarbay rütbesinde bulunan şimdiki General Andre beni hudut dışına kaçırdı; hem Nastûrîlerin, hem de askerî mahkemenin elinden kurtardı. İstemeyen kadına

musallat olan erkeği hayvandan aşağı sayardı; «İki cins arasındaki münasebetin gönü! rızasına dayanması lâzım geldiğini hayvanlardan öğrenmeliyiz derdi; ayrılırken kucaklaşmıştı. Bu defa buluşunca yine kucaklaştık. Hemen sordu:

— Bar açmak ister misin?

— Sizi müşkül vaziyete sokmaktan korktuğum için cesaret edemiyorum.

Dedim; gülüştük. Fakat eminim, hangi hususta olursa olsun yardımını esirgemeyecektir. Generali bir daha ziyaret edeceğim:

OGÜN'ÜN SONU

699

filil'in şu son oyunbazlığını boşa çıkartacağım. Hafıza kaybı felâketinden zerre kadar ders almamış. Hattâ bunu nezle, öksürük gibi pek tabîî telâkki eden hali bile insanın sinirlerini bozmağa

kâfü

Bir aleyhinde, bir lehinde, daima bocalayarak verdiğim hükümlerden bezdim ama benim yerimde kim olsa başka türlü yapamayacağına emin olduğumdan bu kararsızlığımı mazur görüyorum- Âşık yılan gibidir; hedefine cismen ve fikren ancak kavisler, helezonlar çizerek yerde sürüne sürüne ulaşabilir. Atmaca gibi çullanan âşık değil, şehvetperesttir; onu da iyi bilirim.

Salvatore ile ilk günkü konuşmalarımın neticesinde öğrendim ki Nil, genç yaşta İtalyana âdeta mektup şeklinde hatıra defterini yollamış; ayda en aşağı iki defa yazdığı mektuplarında hayatının hülâsalarını vermiş. İçinde benden «ebedî» nişanım diye bahsediyor. Cava maceramızı üstü kapalı, kâh tuhaf, kâh hüznünlü şekillerde anlatıyormuş. Cava'ya gittiğimi, habersiz kaldığını, o zaman Melik Ahmed ile evlenmeğe mecbur olduğunu da gizlememiş. Yüzbaşıya sormuştum:

— Mektupları ne yaptınız?

— Hepsini sakladım. Tam 37 tanedir. Son savaşa giderken de yanımda götürdüm. Fırsat buldukça okuyordum. Esir olduğum zaman boynuma asılı su geçirmez muhafazada idi; Fransızca yazıldığı için kolayca tetkik ettiler ve Fransız inceliği... Geri verdiler.

Nil, bunları okusa mazisinin en meraklı ve mühim bir kısmını tekrar hafızasını bulmuşçasma öğrenir. Hem okur, hem de Salvatore'yi dinlerse bilinmeyen nokta pek az kalır. Zira yüzbaşı, benim anlattıklarımı da ilâve ederseniz, sevgilisini artık iyice tanımaktadır. Hakikî Nilgün Sultan hakkında da malûmat sahibi olmuştur.

Çöl rüzgârı estiğinden terden bunaldım; ayrıca çarpıntı yüzünden hiç uyuyamadım. Yüreğim eroini çokça kaçırmışım gibi sert sert, hızlı hızlı, çatlarcasına atıyor. Düşün altına üç kere girdim; fayda etmedi. Ancak bavulumda taşıdığım komprimeleri aldıktan sonra azıcık rahatlık duydum.

— Yarı sakat bir adam haline geldiğimin, Nil ile artık uğraşa mayacağım farkında değilim!

Diyorum; mücadele azmimin kesildiğini sezerek büsbütün yeise kapılıyorum. Akşamı böyle, vücut ve gönül azabıyla güç ettim. Ye mek saatine kadar nasıl vakit geçireceğimi bilemiyorum. Para bakımından da vaziyetimin iyi olmadığını söylemiştim. Delki de asıl endişe buradan geliyor. Mamaafih tamamiyle ümidimi kesmiyorum. Maceracı tesadüften çok şey bekler; zaten beklemeyen, bu nikbinliği duymayan maceraya atılamaz.

Sezarlardan başlayarak kâşif seyyahlardan tutunuz, külhan-beylerine kadar macera seven herkes talihine, yani tesadüfe güvenen, hülyalarının tesadüfler sayesinde hakikat olacağına inanan insanlardır. Nil de bunlardan bir tür lüsü idi; fevkalâde bir izdivaç yapacağına inanmıştı. Vapurda Prens Ahmed'e rastlaması bir rüyayı gerçekleştirdi. Şu var ki, maceracı olan, tesadüf kendisini gös-terinceye kadar eziyete katlanmasını bilir. Nil vapurda ekonomika kısmında seyahati göze almıştı. Şimdi öğreniyorum: Lüks kamaraya geçmesi için ısrar eden ve bilet ücretini ödeyen Kont Salva-tore imiş. Vadimi tutmayıp Cava'dan para yollamaymca, galiba yine Salvatore imdadına yetişmiş.

Aperetifimi Fransız subaylarının uğradığı Serkl'de tek başıma içiyorum; caddeyi seyrediyorum... General Andre'nin yaveri yanımdan geçiyor, selâm verdi; kâfi görmedi; masamın önünde durdu. Anlaşılan amiriyle senli benliye yakın ahbablığımız bu nezaketli muamelenin sebebidir. Oturmasını rica ettim. Fransız müstemlekecilüğünün şaheseri olan şehri övüyorum; Mareşal Lyautey'yi anıyoruz. Bir aralık dedim ki:

— Burada iyi bir ahbabıma rastgeldim, asîl bir İtalyan Yüzbaşısı...

— Di Cavalli mi?

— Tâ kendisi... Yedi sene evvel tanımıştım. Artık memleketine kavuşacak.

— Demin Generali ziyaret etti. Yarın gidiyor... Ama Amerikalıların da müsaadesiyle başka bir tarafa. Ruhen hasta olduğun-

jan istirahat için iki ay Kanarya Adalarında kalacak. Orada ruh lataları için pek mükemmel bir sanatoryum bulunduğunu söylüyordu.

— İspanya izin verdi mi?

— Evet. Zira di Cavalli ailesinin İspanyol kolu Franco rejimine çok hizmette bulunmuştu; vizesi konsoloshaneye Madrid'ten tel-gizle verilmiş. Malûm ya, Sforza'nın da akrabasıdır; Salvatore'yi Amerika himaye ediyor.

Yavere burulduğumu sezdirmedim; başka bir lâf açtım. Fakat ayrılırken bana yarın için

Generalden behemehal bir randevu almaşını ve saatini otele bildirmesini rica ettim. Eğer pek ufak bir ihtimalle Salvatore'yi İspanya'daki aile çağırıyorsa, davet Nil'-den gelmiştir ve tahminime göre mazarini bildiğini benden öğrendiği delikanlıya hafızasını kaybetmemiş görünerek bildiklerini bülbul gibi söyletecektir. Salvatore ismi geçince fazla alâka göstermememin neticesi bu...

Hayal kuvveti işlemeyenlerden ne artist, ne de maceraperest olmaları beklenebilir. Maceracı da ilham alır; fikrini bunun altın suyuna batırarak ve hayaliyle yuğurarak eser verir. Yazık ki vücuda getirdiği sanat eseri kalem, fırça, çekiç, nota ile tespit edilmediğinden ve mücessem şekillere giremediğinden, insanlar âlemi için çok defa meçhul kalır. Şayet her maceracı, ressam veya yazar- da olabilseydi dünya ne harikulade eserler kazanırdı! Bir Jack Lon-don'un kitaplarını okuyunca bu hakikati kabul edersiniz. Zaten günün edebiyatı oda, salon ve şehir içi hayatı olmaktan çıkarak maceracıların ve en aşağı dünya üzerinde mekik dokuyan gezginlerin eline geçiyor; yani bir nevi psikopatların, yahut ehven tâbirle nörasteni illetine tutulmuşların eline! \

Demin otelde London'un bir hikâyesini okumuştum: Ben Afrika toprağı üstünde buram buram terlerken yazar, Kuzey Kutbuna yakın bir bölgeyi ve eksi 60 derecede yavaş yavaş donmağa taşıyan bir maceracının elleri buz kesildiği cihetle ateş yakama-azabını tasvir ediyordu. Adam kırmızı sakallıydı; ayağı kayıp düşerse bu sakal cam gibi kırılıp parçalanacaktı!

Keşke benim de çok soğuk memleketlerde birkaç maceram ol. saydı... Şimdi Kanarya adalarından ziyade Kanada ve Greenland'-m cazibesi altındayım. Ocağı alev alev yanan mahfuz bir odada beyaz ayı postlarıyla örtülü bir divana uzanmış, dışardaki kar fı. tınasını dinleyerek düşünmek istiyorum. Yerde kızılderili ile bilin. meyen bir Avrupalıdan doğmuş çekik gözlü, fakat sarışın bir kadın oturuyor; muhabbetle kucakladığı deri ceketimin söküklüklerini dikiyor. Yarın ava çıkacağım. Sanıyorum ki öyle bir yerde fikrim işleyecek; Nil problemini kolayca çözeceğim. Dünyayı lüzumu kadar gezemediğime müteessirim.

Lokantaya geç gittiğim halde masamızı boş buldum. Salvatore gelmemişti. Gelmedi; telefonla konuştuk. Özür diledi ve derhal hareket etmek mecburiyetinde kaldığını söyleyerek tafsilatını mektupla ilk fırsatta yazacağını vâdetti. Nereye gideceğini aceleden unutmuş rolü yaptı, ben de sormayı izzeti nefsim'e yediremedim. İşin içine kadın karıştığı, bu dürüst adamın hile yoluna sapmasından, kaçamaklı konuşmasından belli. Bizim gibi derbeder, gezginci hayatın zorla insan sarrafı yaptığı maceracılar, karşımdakilerin para yahut kadın tesiri altında kaldıklarını, kokusunu duyarcasma uzaktan seziverirler. Salvatore'yi büyülenmiş, manyatizma edilmiş gibi çeken kuvvet kadındır ve bu kadın şüphesiz ki Nil'dir!

Yemekten kalkar kalkmaz —lokanta sahibinin tavsiyesiyle evvelki gece gittiğim, fakat sadece oynayanları seyrettiğim— kumarhaneye koştum. Çoktandır elime kâğıt almamıştım; bakara masasına geçtim. Herkesin aperitif olarak içtiği jantian'a cin, votka karıştırıp kadeh kadeh atıştırarak oynuyorum. Şansım da benim kadar kararsız. İki saattir ne kâr, ne zarar, bocalamaktayım. Nihayet talih yüz gösterdi; daima duble ederek bir bir arkasına yedi pas yaptım. Banko, bana geçti. Kalktığım zaman Kanarya adalarına değil, yol olsa Mapa'ya gidecek ve dünya turuna çıkacak kadar param vardı.

Şimdi asıl hüner, buraya ve benzeri yerlere ayağımı basmadan bir an evvel Santa - Krüz'e ulaşmak! Nil beni randevu tarihinden önce, kendi vasıtama ve kendi azmime güvenerek adaya

gelmiş, malûmatımı tamamlamış bir halde görmelidir. Onu Salva-tore ile kol kola akşam gezintisinde yakalamak azabının şimdiden zevkini tadıyorum, âşıklar bazan ihanete uğramaktan bile keyfe j^nzer acayip bir şeyler duyarlar. Aşkın, acılığı içinde tatlı olmayan tek tarafı yok ki!

Çok kişi bilmez: İspanyolların Atlantik sahilindeki 190 bin ki-joinetrekare genişliğinde sahra müstemlekeleri Rio de Ora'dan, yani «Altın Kıyı»'dan evvel Fas arazisi dahilinde bir müstemlekeleri, daha doğrusu bölgesi 19 bin kilometrekareden ibaret bir iskelesi vardır; ismi İfni'dir ve buradan Las Palmas'a 350 mil kadar uzaktadır; halbuki «Altın Kıyı»'daki Tafraut limanından hareket etseniz mesafe üçte bire iner.

Fakat beni kaçak olarak götürcek şebeke —yarı korsan, yarı balıkçı, eski esir tacirlerinin torunlarından teşekkül eden bir çete i idi bu!— İfni'yi muvafık buldu.

Vize edilmemiş bir pasaportla savaşın en civcivli zamanında bir diktatörlük arazisine girmek göze kolay alınacak işlerden değildir. Bereket, vatandaşı olduğum Türkiye tarafsızdır; İspanya ile karşılıklı iyi münasebetleri hiç bozulmamıştır. Yakalandığım takdirde —yakalanmaklığıma imkân yok gibidir— pek fena muameleye maruz kalmayacağımı tahmin ediyorum. General Franco'nun, hemen hemen kendi idare tarzını andıran bir devlet rejimine muhakkak sempatisi olacak. Bu yakınlık duygusu o devlet tebaası hakkında da müsamahalı davranmağa yol açar.

Şunu söyleyeyim ki bakarada kazandığım parayı, yahut serveti ertesi gece tamamiyle kaybetmiştim. Bir hafta içinde kayıplar ve kazanmalarla şansım biteviye değişti. Hareket edeceğim gecenin sabahına doğru seyahatten vazgeçmek mecburiyetinde kaldığımı anladım; zira cüzdanımdaki elli dolar beni ancak İfni'ye götürebilir, otomobille kara yolculuğuna ancak yetişirdi. Kazablan'-'a'dan şoseyi takiben Mazagan ve oradan Magador üzeri Agadir'e gideceğim, sonra da Tiznit'e... Ötesi kısadır, lâkin kervan yoludur.

Epeyce düşünmüş, nihayet elli doları da, fecre yakın sürmüştüm. Dört defa 8 ve 9 ile bahtım açılmış, hava ağırırke yan cebim dolarlarla kabarmıştı.

Tiznit'e —burası Fas arazisi dahilinde, yani Fransız idaresinde son kasabadır— ekimin 11'inci pazartesi günü mehtaplı bir gecede vardık. Hikâyemi dinleyenler eğer 1943 yılı takvimine göz gezdirmek zahmetine katlanırlarsa o gecenin mehtaplı olduğunu görürler. Bir romanda yazar canı istediği ve lüzum gördüğü zaman göğe parlak bir ay kondurabilir. Fakat benimki gibi gerçekten yaşanmış bir maceraya bu fantaziler sığamaz. Hâtıramda iz bırakmış ki mehtaptan bahsediyorum.

Evet, Tiznit denizden epeyce içeride, Anti Atlas silsilesinin en yüksek dağı, Cebel-i Tarudant eteklerinde bir kasabadır. Çöle dayanmış ulu dağların mehtabında o dağları —şimdi geçtiğim yerlerde de modası Amerikalılarla beraber almış yürümüş olan— naylon gibi mat bir şeffaflıkla hafifleşip ağırlığını gideren bir tesir vardır; sanırsınız ki koca kütleyi parmağınızla kolayca kaldırmak, bir tekme atarak öteye fırlatmak mümkündür. Tekmenin darbesi ile kalka kona bir müddet, balon gibi sürüklenecek, belki de sönecek!

İşte otomobilde mehtap vurmuş dağların yumurta akından yapılmış ve kâğıtlara yapıştırılmış «beze» dedikleri parmak basınca çöken dişe dokununca taş atılmış cam gibi dağılan kurabiyeler kofluğunu duyduğum, böyle düşündüğüm için o gece ay ışığında yol aldığımızı unutmamıştım.

Hattâ epeyce hatırlıyorum. Ay yusuvarlak da değildi; ancak on iki günlük kadar, azıcık yontuk idi; üzerindeki kraterler etrafında lâv akıntılarının muntazam çizgileri eski Mısırlıların baş tuvaletlerini andırıyordu. Sanki teleskopla bakıyordum, o derece belirgin, mücessem ve ışığı göz alan bir aydı, bu! Öyle olmakla beraber yine de gökte birçok yıldızın iğreti, ariyet ışığını hiçe sayarak alay edercesine parıldadığını, bana:

— Başkasının kesesinden beylik taşıyor!

Der gibi göz kırptığını görüyorum. Dümdüz şose önümüzde tır

jjHAIUJN'U.N SONU

705

cetveli gibi uzanıyordu. Biz mi gidiyoruz, yoksa yol mu aşağıya aktığından arabamızı taşıyı götürüyor... Belli olmuyordu. Süveyş Kanalı'ndan geçen bir vapurda gibiyim. Bu vapur Conte yerdî! Alt kamaraların birinden «Püfpüf Sultan» eşarpıyla yelpa-zelenir. Ensesini yakmasın diye güür saçlarını bir kordelâ ile başımın üstüne toplamıştır; yelpazenin rüzgârıyla bu sarı kordelâ, çiçeğe konmadan önce muvazenesini bulmağa çalışan bir kelebeğin kanatları gibi telâşlı telâşlı çırpınıyor.

Randevu tarihinden evvel -beni karşısında bulacak olan Nil'in şaşkınlığını ve takınacağı tavrı düşündükçe içim içime sığmıyor, giliyorum ki kendisi için, kıskandığımdan dolayı göze aldığım bu yeni maceramdan gurur duyacak. Salvatore'den mazesini öğrendi ise eksik taraflarını tamamlamakta da mahzur kalmayacağından Hint Okynusu seferini, esir kampında çektiklerimi de anlatacağım.

Tiznit'e girerken yanımdaki haydut diyor ki:

— İmkân bulursak sizi doğruca buradan adalara götürmeğe çalışacağız. Zira İfni'de zorluk çekmemizden, yakayı ele vermemizden korkuyoruz. Şimdi inceleğim han pek rahat bir yer değilse de yine birkaç gün beklememize elverişlidir.

— Unutma ki çok kısa zamanda Santa - Krüz'e varmak mecburiyetindeyim.

— En geç pazartesiye orada olacaksınız. Taahhüdümüz sizi adanın bir tarafına çıkarmak... Ötesine karışmayız.

Tahta kepenkleri sımsıkı kapalı, beyaz badanalı, damı oluk biçimi yerli kiremitlerle örtülü ve sundurmak bir bina önünde durduk; duvarla çevrilmiş avlunun tahta kapısına kocaman bir tok-flak asılıydı. Hem bunu çaldık, hem de şoför kornasını uzun uzun Öttürdü. Neden sonra ayak sesleri duyuldu; şebekeden olduğunu 'ahmin ettiğim iri yarı, entarili, başı mendille sarılı bir melez kanadı araladı. Beraber geldiğim adamla iptidâî bir lisandan konuş-'ular. İçeriye girdik; üst kata dış taraftan, açıkta bir merdivenle akılıyordu. Hancı:

— Rozalba! Rozalba!

Diye içeriye sesleniyor. Bir odanın kapısı açıldı, elinde şamdan göğüs bağır meydanda genç bir kadın görüldü. Az daha bağıracaktım:

— Şükûre!

Bu kadın onun yirmi, yirmi bir yaşlarındaki modeli idi. Kıyafetine aldırmayarak giyimli imişçesine tabî vaziyette hancı ile lâkırdıya daldı; göz ucu ile de beni süzüyordu. Arap ve İspanyol kırmaları s:cak bir güzellik... Fransızca da biliyor:

— Lütfen geliniz; bu tarafa, şu odaya...

Dedi. Oldukça geniş bir odadayız; kenarda dört tahta sütununa cibinlik geçirilmiş yine tahtadan bir karyola var. Köşer e bir masa; üstünde porselen küvet ve su kabı; perdeler renkli basmadan... Kepenkleri açtı. Pencerelerde cam bulunmadığını anladım. İçeriye ufka yaklaşan ayın köpüklenmiş benzeyen ışığı doldu, serin, kırağılı bir ışık... Enjeksiyon yapmadan evvel, deriye sıkılan Klordetil nasıl azıcık köpüklenip sonra kırağı yemiş gibi olursa, öyle, hoş bir nur kadının saçlarına, yüzüne, göğsüne vurdu. Vurmadı, birikip kaldı. Tiznit'de aydan ve ışığından niçin fazla bahsettiğimi sonra anlayacaksınız. Tasvir hünerimi göstermek, hikâyeme süs katmak için çabaladığımı sanmayınız. Rozalba'ya dedim ki:

•— Odanız çok sevimli...

— Çok da temizdir. Oturunuz, şimdi çarşaf, havlu getireceğim. Bir şey içmek ister misiniz? Gül şurubu, meselâ?.. Yahut meyve yerseniz üzüm var, dağ üzümü...

— Üzümü tercih ederim. Şarabınız yok mu?

— Olmaz olur mu? Size yerli bir şarap tattıracağım, muhakkak beğeneceksiniz.

— Şüphesiz nefistir. Fakat tek başıma içerken zevkini duya-mam ki...

— Öyleyse sundurmaya çıkınız da mehtaba karşı üç kişi birlikte içeriz. Kocam Tobi! Onun kafası dumanlı zaten... Çabucak sızar. Jandarma çavuşunun uydurma düğünü vardı, bugün... Durma-macasına zıkkımlandı. Yorgun değil misiniz? Uykunuz yok mu?

SONU

— Yorgundum, uyuyacaktım, ama sizi görünce... Rozalba sözümü tamamladı:

— ... Ne yorgunluk kaldı, ne de uyku! Değil mi?

Cevap yerine çenesini okşadım. Bu kadar oynak bir kadına şu jgsız köy nasıl kâfi geliyor, anlamıyorum ve iri yarı haydut kocamdan çekinmemesine şaşıyorum. Galiba danışıklı dövüşüklü bir jj; bir geçim yolu bu aşiftelik! Zıyanı yok... Bende Tiznit hâtırası kalacak. Tiznit?

Nil başıma neler getiriyor?

Hayır. O hayatıma karışmamış da olsa bunlar olacaktı; hem (je tadı, heyecanı eksilmiş halde! Nil'in hayali ve muhabbeti küçücük vak'alarima ayrı bir çeşni katıyor. Ne yapıyorsam, düşünmediğimi sandığım zamanlarda bile onun aydımlığındayım; âdeta beraberce yapıyoruz. Parmaklarım Rozalba'nın çenesini kıştırırken, bunu Nil emretmiş gibi geliyor, banaî-Nil'siz kaldığım yok. Lokantalarda yemek ve şarap seçerken de —tuhaf görünür size— onun fikrini aldığıma kaniim. Yanımda bulunsun, bulunmasın... Manzaraları beraber seyrediyoruz, aynı zevki veya hüznü duyuyoruz. Âşık hiçbir an yalnız yaşayamaz; iki ruhlu olmuş, iki kişi hesabına düşünen ve heyecana gelen çift hisli bir insandır.

Daha garibi —büsbütün şaşıracaksınız!— başka bir kadından hoşlandığım vakit hislerime Nil'inki de karışıyor; onu düşünmek ve her kadında kendisinden azıcık da olsa bir şey bulmak zevkimi bir misli artırıyor. Rozalba'nın kâfi derecede Şükûreliğı, fizik tarafından ilk, öteki oynaklık itibariyle son sevgilimi andırması -hanın acaip dekoru, haydut kılıklı iki adam, mehtap vesaireyi de katınız— beni âdeta büyiledi. Birdenbire Casanova oluverdim. °nun hâtıratmdaki bir han sahnesindeyim; XVII. asrın bozuk ah-^klı muhitlerinde dolaşıyorum, sanki! Ancak Nil'in aşkı o büyük serseriye tam benzemekten beni kurtarıyor. Bereket, benzemedi-frn asıl meziyetli cihetim bana kendiliğinden yaklaşmayan kadıncı, hele kızları baştan çıkartmağa tenezzül etmeyişimdir.

İtalyan serserisini, yaşadığı asrın örf ve âdetlerini belirtmek

708

bakımından kıymetli bulmuyor değilim. Benimki de Casanova'da daha geniş bir coğrafya mefhumu üzerinde asrımın ahlâk ve telâk kilerini, hafif meşreb taraflarını aydınlatmağa yara> acaktı. O, niha yet Avrupa'nın dar arazisi üzerinde dönüp dolaşabilmişti; bes kıta da fütihat yapamamıştı. Tiznit'e gidememişti; ne de Mapa'ya! Malezyalı kanından Hediye'Ieri, Endonezya dilberi Atiye'leri, Kore ve Cermen ırklarının şaheser mahlûku olan afyonkeş Nora'yı, benzerlerini tanıyamaz, kıtalararası bir serseri, bir çapkın olamazdı.

Zindan ise ben de girdim; gizli işlerse, ben de yaptım. Düşündükçe Casanova ile benzerliğime inanıyorum; inandıkça Rozalba'yı düşünüyorum. Hanın sundurmasına çıktığım zaman şarap testileri ve yemiş dolu tabaklar dizilmiş masa hazırdı; Tobi de bekliyordu Az sonra karısı da geldi; kalaylı bakır kadehleri kızarmağa yüz tutmuş ay karşısında toka ettik.

Önce üçümüz, haydut yatmağa çekildikten sonra ikimiz neler konuştuk? Biz baş başa kalınca sohbet canlanmıştı; zira Rozalba şarap içip üzüm yemeğe devam ede ede «Notre dame de Laurette» kız mektebinden başlayarak Tiznit'e gelinceye kadar_ geçirdiğı maceralı hayatını anlatmağa koyulmuştu. Dinler gibi değil, mühim bir yazarın romanından alınmış bir film seyredencesine bu derbeder, sefil ve sefih ömrün en şayanı dikkat sahneleri gözümün önünde canlandı, kafamda mihlanıp kaldı. Sekiz seneye ne kadar vak'a sıkıştırmağa muvaffak olmuş!

Batı - Kuzey Afrika'nın bütün meyhane, batakhane ve umumhanelerinden geçmiş, hapishaneye de katil suçundan girmiş! Fakat cürüm ispat edilemediğinden mahkemeden beraat kararı almış.

— Herifi durup dururken, birdenbire aklıma estiği için öldürdüm; bir öldürme deliliğine kapılıvermişim.

— Neyle vurdun?

— Vurmadım. Rabat'ta bir evde beraber yaşıyorduk. O gün j fena kalkmışım, çöl rüzgârı da şiddetli idi; sarnıçtan su çekerken I içine itiverdim, arkasından da demir kapağı kapadım. Sesi hiç işitilmedi. Konyak içerek yarım saat bekledim; sonra kapağı teK-

jjİLGÜN'ÜN SONU

709

rar açtım, baktım; görünürlerde bir şey yoktu. Çıkıp öteberi alma-*a çarşıya gittim.

— Nasıl bir adamdı?

— Pek de fena sayılmazdı. Yalnız İspanya'da kızılılarla beraber savaşmıştı. Üç tane rahibenin kanına girdiğini iftiharla anlatırdı. Ben de rahibeleri sevmem; yani bu cinayetlerin cezasını vermek için boğmadım. Fakat belki de Allanın gazabı elimi harekete getirdi.

Horozlar ötüyor.

— Artık yatalım. Ben seninle beraber gelen Mugahed'in yanına gideceğim.

— Tobi kızmaz mı?

— Keyfime kimse karışamaz.

Rozalba, masayı olduğu halde, darmadağınık bıraktı; sırtında beyaz geceliği, esneye esneye merdivenden aşağı kata indiğini sundurmadan seyrettim. Sonra odama çekildim; kapıyı sürmeledim; bu derece müthiş mahlûklar arasında bulunmanın fikir ürpertici tesiri altında garip bir hazla uykuya daldım.

Rozalba şimdiye kadar tanıdığım aşağılaşmış kadınların belli başlılarından biri olarak kendisini bana daima hatırlatacak. El sürülmeyecek kadar korkunç ve iğrenç güzelliğini unutamayacağım. Muhitindeki haydut tiplerinden olmadığımı azıcık hayıflan-mıştım. Etrafa meydan okuyarak uğrunda ne mükemmel dövüşülür, vuruşulurdu!

Ertesi günü ufak, bakımsız köyü gezmeğe bile lüzum görmeden handa kaldım; eğlendim de! Mugahed ile Tobi avluda işaretli bir direğe bıçak atıyorlardı. İdman yapıyorlar sandım; kumar oynuyorlarmış. Yürek farzettikleri daire içine bıçağını saplayan, saplayamayandan 50 sent kazanıyordu.

— Ben de oyuna katılabilir miyim?

Diye sordum; gülüştüler. Halbuki Mapa'da, ikinci veliaht Gaffar'dan boş zamanlarımda bıçak atma dersleri almıştım, de İspanyollardan usta, Malezya usulü bıçak atıştı bu! He-

nadiren şaşırtacak kadar ilerletmiştim de...

710

Haydutlar Katalan tâbir edilen bıçaklardan birini uzattılar-önceleri, o nevi bıçakların kabzasına ve ağırlığına alışmamış oj duğumdan beş dolar kaybettim; beceriksizliğime de gülümsetiyor_ dum, herifleri! Rozalba uzaktan bakıyordu; fakat anlıyordum jy kazanmamı istiyordu. On birinci atışta bıçak tam hedefin ortasına saplandı. Artık hiç şaşmıyordu. Elime geçen yedi doları şarap ge_ tirip beraber içmemiz için kadına verdim.

— Ben, dedim, Malezya şampiyonuyum; devam etmiyelim, kazanma ihtimaliniz yoktur.

— İyi silâh kullanır mısınız?

— Kaplan avına çok gittim. Dağ keçisi de vurdum. Kuşlara i-lişmem.

Çete reisi olacak adamdım! Haydutların tavrı değişti. Rozalba testisini bitirmeden dansa kalkmıştı. Gitarı Tobi, kemençeyi Mu-gahed çalıyordu. Derken avluya jandarma çavuşu ile dün evlendiği karısı ve fesli nahiye müdürü de girdiler. Yemekler hazırlandı. Bıçak atmadaki hünerimi onlara da gösterdim. Dedim ki:

— Jiu - jitsu da bilirim ama kendimi yormak istemiyorum.

— Nasıl şey o?

Diye çavuşun aygın baygın bakışlı körpe eşine iki haydudu işaret ederek cevap verdim:

— Şu efendiler üzerime bıçaklarıyla hücum etsinler. Ne olduğunu görürsünüz.

Deneme yapıldı: İki de bir tarafa yuvarlandılar, bıçaklar ellerinden fırladı. Baha — zahir muhitimdekilerin ve muhitin tesiri — bir kabadayılık arız olmuştu; İstanbul çocuğunun etrafı hayrete düşürmekten zevk alan çevik ruhunu coşkun haliyle kendimde buluyorum. Birbirlerine fısıldayarak soruyorlar:

— Hangi milletten? Evrakımı tetkik eden müdür:

— Türk, diyor. Müslüman Türk!

Rozalba hayran... Madam Leduc ise imkân bulsa bu gece ikin" ci zifafa benimle girecek. Nil'in bütün bunları seyredemediğine ü-

pJİLGÜN'ÜN SONU

2İlüy°rum. Ne yaparsam sevgilimi düşündüğümü demin söylemiştim, ya! Eski çevikliğimi bulduğuma, yaşıma rağmen atletik kaldığıma da memnunum; millî gururum da tatmin edilmiş haldeyim, jlülâsa neş'e içinde yüzüyorum.

İkinci üstü dağıldık ama akşama tekrar toplanacağız. Yatmağa gidiyorum, Mugahed yanıma yaklaştı. Müslüman olduğumu öğrendiği için arada din kaynaşması var. Anlaşılır Mısır Arapçasıyla dedi ki:

— Ey kardeşim! Bana güven... Seni en kısa zamanda Adalara yetiştireceğim.

— Uzatacak mıydınız?

— Hancı biraz kazansın diye Tiznit'de beş, on gün alakoyma-ğı düşünmüştük.

— Fena ederdiniz; zira General Andre bir an evvel orada bulunmamı istiyor. Geciktiğimi öğrenirse sizleri mes'ul tutar.

Bunu her ihtimale karşı söylemiştim.

Gece daha eğlenceli geçti. Baş köşede oturuyordum; sağımda gelin hanım, solumda Rozalba! Bir gramafon son moda caz havalarını hımhımcasına çalıyor. Danstaki maharetime de parmak ısır-dılar. Her lisandan konuştum; şaşıyorlar, seher vakti yatağıma girerken ben de kendime şaşıyorum: Nasıl olur da böyle bir meclisten, bu ruh ve bu hüviyetteki insanlara karışıp öz muhitim imiş-çesine zevk almaktan, pespaye iki kadının ortasında gurur duymaktan nefsimi menedemiyorum, ayak takımından oluyorum diye! Kaç çeşit benliğim var? Benliğime ecdadımdan ne karmakarışık kusurlar, bayağılıklar karışmış! Zaman zaman bunlardan biri içimde canlanıyor; öbürlerini iterek, bastırarak üstüne çıkıyor; büsbütün başka bir adama dönüyorum.

Empire gazinosundaki şahıs mıydım, şimdi ben?

Düşündüm ki o gazinolardakilerin de kıyafet, tavır ve zahirî kibarlıkları altında içerilerine sinmiş, müsait fırsat bekleyen muhtelif adilikler vardır. Bir Crespo, şu haydutlardan birinin kamuf-'e edilmişidir. Güzel bir ağaç sanacağınız itinalı yeşilliği, arkadan

sırta hançer atacak eşkiya ruhlu bir serseri örtüyor. Nil'de bile arası-ra Rozalba soysuzluğunun ahlâk tepmeleri olmuyor mu? Ne yapalım?

Kan mirası bir dereceye kadar tasfiye kabul ediyor; bunu ta-mamiyle mikropsuz hale getirecek bir sterilizasyon usulü henüz bulunamadı. Yaşayanları ölmüşlerin sevk ve idare ettiklerini ileri süren fikir adamları muharrirler hepimizin anladığı bir hakikati ortaya koymuşlardır.

İşte şimdi ben bu hakikati, birdenbire uyanan benliklerimin biriyle pek iyi görüyorum: Kimbilir hangi nesildeki n ırkı, ne milleti malûm olmayan haydut yahut derebeyi dedemin şahsiyetine girdim. Bölgesini tâyin edemediğim ininde veya hisarında bir vurgun dönüşü en iptidaî şekilde eğlenmekteyim. Eşkiya ile bıçak atıyorum, idman oyunları yapıyorum, kadın oynatıyorum, testi testi şarap içiyor, keyif ediyorum. Ortaçağ hisarlarından birini hatırlatan taş han, dünyanın dört bucağından devşirme katil seciyeli insanlar, hele şu iki melez fahişe, bu iğrençlik ve bayağılık zevki belki de ecdadımdan bir korsanın hediyesidir. Belki de uzak batrn-lardaki korsan dedem aynı yerlerde yaşamış, denizine ve karasına dehşet salmıştı. Muhitine girdiğim için, damarlarımda taşıdığım, kurtulamadığım yarı ölü kan tekrar ısındı, yılan gibi uyanıyor, başını beynime dayıyor, zehirini akıtıyor.

Tahlil benim işim değil! Muhakkak olan bir nokta varsa o da Tiznit'i ve muhitini yadırgamadıktan başka şiddetle benimsemem-dir. Murdarlık içinde bir domuz kadar memnun, aradığına kavuşmuş haldeyim. Eğer böyle olmasaydı odama giren Rozalba'yı ma^ bulmuş Mağribî gibi bağırma basmazdım.

Pazar sabahı yanıma gelip:

— Yarın akşam hareket edebiliriz.

Diyen Mugahed'e verdiğim cevabı işitince nasıl menfur bir değişikliğe uğradığımı iyice anlayacaksınız. Çarşafı başıma çektim, bir müddet homurdandıktan sonra dedim ki:

— Yola çıkacak halde değilim; yorgunum. Hele bir kaç dursun! Zamanını ben tâyin ederim.

SONU

713

Adam itiraza kalkıştı; basma bir yastık attım. Ancak ikindi üstü uyanmıştım. Zira Rabat'da oyuncakçı dükkânından satın alınmış çocuk işi teneke bir makine ile dün gece cumhur cemaat rulet oynamıştık. Mızıkçılık eden şoförü bir direktle yere sermiş, kafadarlarına bokstaki hünerimi de ispat etmiştim!

Ayn-el aruda, «Gelin Pınarı» dağ eteğinde, «organiye» denilen ve dünyada yalnız Atlas dağlarının batısında yetişen bir koru içindedir. Bu fidanlar dikenlidir; küçücük meyvalar verirler; mey-valarından çıkardıkları yağ magribîlerce çok makbuldür.

Bir kır eğlencesi esnasında nahiye müdürünün izahatını dinler görünerek durgun, ayna kadar cilâlı pınara bakıyorum; gülümsüyorum. Suda -beni seyreden babamdır. Kırçıl, frengâne kesilmiş sakalı ile tıpkı babam! Zira on yedi gündür traş etmekten vazgeçtiğim sakalım epeyce uzamış, babamın fazla büyümesine meydan vermediği zarif sakalına dönmüş. Babam ki bütün ömrünü istanbul'da geçirmiş, İzmit'e bile gitmemişti. Evden kapıya —yâni memur olduğu devlet dairesine— kapıdan eve, tek kadınla, anamla upuslu, ihtirassız bir hayat sürmüştü. Kumar oynamazdı; içkiye de düşkün değildi. Yalnız bir defacık beslemeye sataşmak istemiş, i-dare edememiş, çingar kopmuştu. Vak'adan sonra büsbütün kabuğuna çekildiğini ve arka arkaya bir

senede altı hatim indirdiğini unutmadım.

Onun öz oğlu işte Atlas eteklerinde, Atlantik Okyanusuna bakan bir organiye korusunda, yanına aldığı kendisi gibi «haşarat-ı lââyüflehun» ile — bu babamın kullandığı tâbirlerdendi — keyif çatıyor. Sadece Rozalba'yı sırtımda taşıdığımı ve küçük adı Stella o-lan yosma gelinle bir kadehten şarap içtiğimi görse hatimle de iktifa etmez, en korktuğu seyahati bile göze alır, hacca giderdi.

Peki, Nil'i düşünmüyor muyum? Sisli bir hâtıra! Cava'da ve ikinci ayrılışımda Hindistan'da da aynı şey olmuştu. Halbuki ona ne kadar yakın bir yerde idim... Şu denizin az ilerisinde, güneye dğ Kanarya takımadaları, 7 tanesi —bunlar İspanyol müstem-

714

NİLGÜJf

lekesi değildir, ana İspanya'nın iki vilâyetidir — serilmiş yatıyor Yubi Burnundan hesaplarsanız, istanbul'dan sadece Bandırma ka dar! Gitmek kararını bir türlü veremiyorum. Mugahed evvelsi gün ikaz etti:

— Mevsim fırtınaları başlarsa deniz çok sert olur. Hem bana «Gecikirsem General Andre meraka düşer» demiştin, kardeşim!

— Rozalba'yı mı kıskanıyorsun, yoksa?

— Senin uğrunda kahbeyi haklayıveririm. Zaten günün birinde delik deşik edecekler, onu!

Hatırını aldım, sırtını okşadım, birbirimizi kucakladık:

— Her hareketimde bir sebep vardır, benim... Aklın ermez.

Dedim; bir şeyler kuruntu etti, inandı. Parayı su gibi harcamaktaydım; fakat ihtiyatlı davrandım: Şebeke ile sözleştiğimiz miktarını saklıyorum. Gece eğlenceleri fasılasız devam etmektedir. Çavuş bir cinayet tahkikatı için uzak bir köye gitmişti; iki gün ortadan kayboldu ve bu müddet zarfında Stella handan ayrılmadı. Rozalba herkesi kendine benzer görmek istediğinden kadınla düşüp kalkmama göz yummakla kalmayarak daha da neş'elendi. Bir gece Stella'ya sordum:

— Nerelisin, sen?

— ' Babam memleketinden kaçıp Angola'ya sığınmış bir Boer İdi; anam Antillidir. Loau'da doğdum. Geçen sene üç herif beni çalıştığım bardan kaçırdılar, bir gemiye soktular; 20 gün denizlerde dolaştık. Nihayet sızdıkları bir gün küçük kayığı usulca çözdüm; çala kürek gemiden uzaklaştım. Sezdiler ama rüzgâr tutmadı; arkamdan silâh attılar, isabet ettiremeyecekleri mesafede idim; kıyıya çıkabilmişim. Tiznit'e vardım. Paul beni himaye etti; sevdi, güya evlendik ama resmî bir muamele yok...

— Sen kimseyi öldürmedin mi?

— Hacet kalmadı.

Rozalba'ya göre vak'a başka türlüdür: Stella için üç serseri birbirleriyle silâh silâha girmişler. Kız sağ kalan üçüncüsünün kafasını, uyuduğu sırada geminin baltasıyla bir indirişte bedeninden ayırmış, sonra dediği gibi kayığa binerek karaya çıkmış.

715

Ne mahlûklar!

Lâkin vaktim gayet hoş geçiyor. İki kadınla mutfağa giriyorum, memleketimin yemeklerini yapıyorum. Keşkege hepsi bayıldı; dağda sırığa geçirerek kuzu da çevirdim; bir nevi elifli, hareli, şeffaf, azman, sarımtırak beyazlıkta dut yapraklarını andıran iç yağlarına sararak ciğerleri ve böbrekleriyle hazırladığım nefis kokoreç de şarap mezesi oldu; parmaklarını da beraber yiyeceklerdi. Babacığım rafadan yumurta yapamazdı. Testi kebabını da pek beğendiler. Ama bu, sizlerin lokantalarda o isimle tanıdığınız uydurması değildir. Sinirleri alınmış kuşbaşı etler baharatlanıp bir sırlı testiye doldurulur; ağız tarafı kaba kâğıtla örtülüp sicimle bağlanır ve tam orta yerine iğne ile üç delik açılır; bir çukura indirilir. Çukurdaki odun kömürü yavaş yavaş testiden uzaklaştırılarak kebab beş saatte hazır olur. Sonra bir leğen getirir, testiye baş aşağı çevirir, içindekini boca edersiniz. Bunu merhum dayımdan daha çocuk denilecek yaşta öğrenmiştim; Beykoz'da Karakulak suyunun başında!

Korkulu rüyalar ve kâbuslarla geçirdiğim bir gecenin sabahı idi; ancak iki saat daldıktan sonra uyandığım zaman, odaya ve sonra kepenkleri-açınca hanın avlusuna, kasabaya yabancı gözlerle baktığımı anladım. Bahçede, ucuna iri bir taş bağlı uzun sııklı kuyudan su çekmekte olan Rozalba'yı sanki ilk defa görüyordum, bütün bayağılığı ve iğrençliğiyle! İltifatlı gülümsemesine aldırmadım, başımı çevirdim.

Duvara asılmış sedef çerçeveli aynada sakallı yüzümle karşılaşınca şaşırdım^ kızdım, kendime küfür ettim. Bunu derhal atmak, tertemiz yıkanmak, yeni çamaşırlar giymek, adam kılığına girmek ihtiyacı içindeyim. Hem de durmadan, en kısa zamanda! Kirli tınaklı ellerimi nereye saklayacağımı bilemiyorum. City of Haddington vapurundaki kamaramı özledim. Banyodan çıkıp la-vanta çiçeği kolonyasına batmış halde koltuğa oturunca tiril tiril

716

titreyen keten örtüsüyle ve gümüş takımlarıyla önüme getirilen kahvaltı tepsisini arıyorum. Tobi'ye seslendim.

— Bana sıcak su lâzım... İki kova dolusu... Yıkanacağım!

Kazablanka ve Rabat'da Amerikan malı iyi cins iki bavul ve birçok çamaşır takımı, gömlekler, naylon kravatlar, iki beyaz smokin, üç kat keten elbise, flanel pantolonlar satın almıştım; henüz kullanmamıştım. Bunları yatağıma serip uzun uzadıya seyretmek, temaslarını duymak istiyorum ama çarşafların kirliliğine bakarak vazgeçiyorum.

Bir saat sonra hanın sundurmasmda, oraya hiç yakışmayan çok kibar, ciddî bir yabancı oturuyordu. Bu, ben'im! Tobi, Rozal-ba, Mugahed ve birer birer s    n eden,   vu   Leduc, karısı Stella, nahiye müdürü Gaddur ile sizli bizli, bambaşka tavırlarla, y  ksekte   konu  yorum. C  mlerim kısa, keskin ve ekseriya «evet», «hayır» dan ibaret. Haftalardan beri açılmadan bekleyen Fransızca yerli gazetelere dalmışım!

Gün böyle geçti; han eski s    netini tekrar bulmuştu. Sundurmadan ayrılmadım ve bir vapurda imişçesine aşağı yukarı, sigara içerek yürüyüp durdum. De  i  meme   a  an etrafımdakiler artık laubali, konuşkan olmak cesaretini bulamıyorlardı. Tuhafı şu ki mühim bir şey d    nm  yorum; d    nemiyorum... Kafam durmuş. Beynim kavanoza konmuş, bumburu  uk bir d    k cenin kadar hayatiyetsiz! Başımı sallasam eczalı su içinde bulunuyormuş gibi lok lok ses çıkaracak.

Bilmiyorum: Ruh hekimlerinin bizleri, hastalarını bu derece iyi anlamalarına, duyduklarımızı tespite imk  nları var mıdır? Geçirdiğim değişiklikleri nasıl izah ederler? D    n  n  z ki hareketleri çok defa zırdelilere yakışan ben, ellisine yaklaştığım halde henüz bir akıl hastalıkları mütehassısının önüne oturmamı  ım. Ne diz kapaklarıma   eki  le vurdular, ne de kollarımı yaklaştırarak parmaklarını boşlukta birleştirip birle  tiremedi  imi tetkik ettiler. Reflekslerimde bozukluk yok, fakat akıl muvazenesine sahip bir adam denir mi, bana? Denilmemekle beraber muhakkak ki tam deli sayılmam; sadece deliyi andıran   'raz ile bir n  rasteni  im; sözde deli-

  LGUN'UJS   SOJNU

7 17

Zira aslı olsaydım yaşadığım hayat icabı meskenim çoktan bir tımarhane idi.

Demek ki bir şansım da beni korumuş. Savaşa ilk girdikleri gün kalbinin üzerine bir kurşun yiyip   ehit düşenler olduğu gibi, ilk   apkınlıkta   ifa bulmaz bir hastalığa kapılıp yıllarca çektikten sonra inmeli veya mecnun halde vefat edenler de vardır. Ben,   kinci Cihan Savaşını ve sayısız eşkiya takiplerini tek yara almadan atlatan bir d  v    genim!

Neyse, hikâyeme geliyorum:

Nihayet akşam oldu; karanlık     kt  . Yine sundurmadayım; viskimi içiyorum; bu içki, masamı kiba  la  tırdı. Mugahed karşımda, bornozuna bürünmüş, ses çıkarmadan, kımıldamadan tam bir itaat ve tevekkülle oturuyor. Başımı kaldırdım; g      seyrediyorum. Birdenbire ayağa kalktım, boğuk boğuk haykırdım:

— Bak! Bak Mugahed! Orada ay var! Ay!

— Evet, sey  d  ! 1362 senesi Zilka'desine   oktanı girdik. Ay günlerdir gökte!

— Kaçıncı gecesindeyim?

— 13'  nc   cuma ak  şamı...

— Ekim'in ka  ı?

— 31'indeyiz, sanıyorum.

— Buraya geleli ne kadar olmuş?

— Tam 1 ay 2 gün. O gün Eylül'ün 29'u idi, salıya rastlamıştı.

— Durma! Kalk! Kımıldansana! Adaya gideceğiz! Mümkünse hemen şimdi... Olmazsa yarın! En geçi yarın... Anlıyor musun? Eğer yarın hareket edebilirsek size ayrıca elli dolar vereceğim. Sana da bir tane saat... Bileğimdeki şu kronometreyi!

— Fakat, Seydî...

— Fakatı makatı yok! Bir motor, bir sandal, vâsıta bulunuz, ben kendi başıma giderim... Yapayalnız! Fırıl! Hâlâ uyuyorsun!

— İki gün olsun sabır lâzım...

718

Masaya bir yumruk, indirdim; Mugahed'e doğru, gözlerim dönmüş, korkunç bir tavırla yürüyordum, diyorum ki:

— Hepinizi astırırım! Sizi gidi Alman casusları! Silâh kaçakçıları! Haydutlar! Evvelâ şu Tobî'nin kafasını kendi elimle kıracağım! O habis mâni oldu gitmeme!

— Ben efendime kaç defa söylemiştim... General Andre kızacak demiştim.

— Söylemedin! İşitmedim! Yalan!

İskemleyi yakaladım; kaldırdım, indireceğim. Mugahed tehlikeyi sezdi, çevik bir hareketle evvelâ yana kaçtı; darbe boşa gidince kollarımdan sımsıkı tutmağa kalkıştı. Lâkin böğrüne yediği bir jiu - jitsu darbesiyle iki büklüm yere kıvrıldı. Eğildim, koltuklarının altından tutarak kendi iskemleme oturttum:

— Affet Mugahed, dostum! Ben bir mecnunum! Bilsen başıma gelenleri... Bir kadının pençesine düştüm ki ne akıl bıraktı, ne iman!

Azıcık doğrulmaya başlayan Arap mırıldandı:

— Anlamıştık, zaten biz...

!— Anlamış mıydınız? Nasıl, neyimden?

— Rozalba ile Stella uykunda acaip bir kadın ismi sayıkladığını işitmişler. Sonra...

— Ey, sonra?

— Bir de erkek adı... İspanyol veya İtalyan ismi.

— Salvatore mi?

— Evet. Bu adamı temizlemeğe mi gidiyorsun? Adada mı?

Cevap vermedim. Salvatore gözümün önünde belirir gibi oldu. Bir aydır onu düşünmediğimi sanıyordum; meğerse uykularım kendisiyle dolu, yüklü, kâbuslu imiş. Niçin arkasından Las - Palmas'a koşmadığımın sebebini arıyorum. Nil'e kavuştuğu yerin tâ karşısında ayak takımı ile bir ay neden haşır neşir olup kaldım? Aynı ruh hâdisesinin iki defa daha başıma geldiğini hatırlayarak fasıllı nöbetler geçirdiğimi, ihtirasımın arasına şekil değiştirip aynı şey üzerinde hararetini kaybettiğini, sevgilime bile uzak dur-

719

j^ak ihtiyacına düştüğümü anlıyorum. Her defasında; yine ona dönmek şartıyla ve artmış bir hızla!

Kısacası benimki, ikinci aksesi birincisinden kuvvetli gelen gjıterminat - mutakatti bir aşk sıtması... Şayet tıp edebiyatına öylesi geçmediyse nâdir bir keyfiyet olarak ilâve etsinler. Zira hayal mahsulü eserlerdeki gibi zekâ oyunu yer bulmuş değildir; vakıadır...

Mugahed'e bir parmak viski, bir sigara verdim; diyorum ki:

— Ayın dokuzuncu günü Santa - Krüz'de mutlaka bulunmalıyım. Bu, son mühlettir.

— Yetişiriz, seydî... Daha on bir gün var.

— Ama bir gece Las - Palmas'da kalacağımı hesapla.

— İcabederse doğruca Santa'ya götürürüz. Sığınacağınız yer hazır mı?

— Evet: «Somers Köşkü» denilen bir bina... Karşımdaki gözlerini hayretle açtı; soruyor, tekrarlatmak istiyor:

— Ne? «Somers Köşkü» mü? «Somers Köşkü» mü dedin?

— Niçin şaştın? Evvelâ sen onu söyle!

— Orası, benim bildiğim bir tımarhanedir! Bağıldım:

— Hay gidi şirret hay! Allh belâsını versin, mel'unun! Sonra Mugahed'e döndüm, dereboyu beraberce yürümemizi

teklif ettim. Fas'ın, daha doğrusu Atlas'ların en sulak kısmı güney batısidir. Ulu dağlar, bu tarafa küçük ırmaklarla bütün suyunu döker; doğuya doğru cimrilik etmiştir. Bahçeler, bostanlar

arasından rutubetli bir sıcak içinde ağır ağır, konuşmadan yanyana yürüyoruz. Bir defa daha sordum:

— Demek «Somers Köşkü» bir tımarhane?

— Dört ay evvel önünden geçtiğimi zaman kapısında tabelâsı bile vardı. Ama hususî yeidir; meşhur bir İspanyol hekimi zengin hastalar için açmıştı. İlk sahibini de tanırdım: Yaşlı bir İngiliz,

Lord Somers... Asıl deli kendisiydi; hizmetçileri karşısında çıplajj hizmet ettirdiğini işitmeyen kalmamıştı. Dedesi mi, büyük dedesi mi, ecdadından biri İngiltere'nin Madrid elçisi iken o araziye satm almış, oğulları imar etmişler, denize bakan fevkalâde güzel bir bahçe içinde kocaman bir binadır. Somers ailesi Birinci Dünya Savaşından sonra adaya uğramaz oldu. Delişmen Lord da görünmedi; köşkü hekime kiraladılar.

Beni bir düşüncedir aldı. Salvatore'nin yavere bahsettiği sanatoryum orası olacak.

On gün evvel nasılsa Tanca'ya iki mektup yollamıştım. Birini armatöre; evrakım hazırsa Tiznit'e göndermesini yazmıştım; öbürü Portekizli dükkâncıya: Dostum Playfair'den bir haber çıkarsa adresimi bildirmesini tenbih ediyordum. Ses seda yok. Görünüşe nazaran Nil'in bir oyununa geldim. Yanımda kalan para ile Mısır'a dönmeliyim. Santa - Krüz'deki şifa yurduna gitmekliğim pek lüzumsuz değilse de bunu daha iyi tanıdığım, tanıdıklarımın bulunduğu bir memlekette de yapmağı tercih ederim.

— Kanarya adalarına gitmekten vazgeçtim, Mugahed! Yarın Rabat'a dönüyorum; Kahire yolunu tutacağım.

Dere kenarında baharı andıran bir yeşillik coşkunluğu var. Ben kırdan bahardan hazzetmem; şehir ve kasaba içindeki ilkbaharlardan hoşlanırım. Buradakiler ekseriyetle yemiş ağaçlarıdır. Fikrimce yemiş ağaçlarının çiçekleri verimsiz süs ağaçlarıyla fidanla-rmkinden çok daha zarif, sevimli ve kibardır. Evler arasında şehrin içine sokulabilen bahar dümdüz, yemyeşil, tamamiyle açıktaki kır baharından daha «insana mahsus bir bahar»'dır. Ötekini hayvanlar âleminin baharı sayarım.

Bahar mevsimini başıboş hayvanların dolaştığı تنها, uzak, bomboş, evsiz ve insansız kırlarda seyrederken az çok hepimizin kendimize lüzumlu bir şeyi yapamamak, önümüze serilen feyizden tam mânasıyla kâm alamamak eksikliğini duymamız, belki ot yiyememekten, ot, çiçek, yaprak, filiz kadar körpe, güzel, bol, taşkın nimetlere sadece artistik hislerle seyirci kalmamızdandır.

,ltuj.n uin ovjin u

721

Keçi taze filiz ve yaprak vermiş, tomurcuklarla donanmış bo-,jur, bizim gibi yalnız göz ve gönül zevkiyle «ne lâtif!» demez; «şu gevrek, usareli, terutaze yeşilliğe yetişip koparsam, yesem, sonra tatlı tatlı geviş getirsem!» hülyasıyla ipini koparmak çarelerini veya bağısız ise dizlerini dayayıp filizle dala yetişmek imkânlarını düşünür. Gözden fazla damak ve mide zevki teşkil etmesi bakımından bahar, bizden çok ot yiyici hayvanların şenliğidir.

Yolumuzun üzerinde kırmızımtırak güz yapraklarına uzanan bir keçiye bakarak bunları da düşünüyorum. Arada Nil'i, insafsızca oyunbazlığını, Somers Köşkü'nü hayallerime veda etmek zamanının geldiğini, yerimi, genç, hülyalı rakibim İtalyan'a bırakmaktan başka yapacak bir şey olmadığını da düşünmekteyim. Hem kâfiydi bu macera! Nilgün'ün hikâyesi tabiatıyla benim kendisinden ayrılmamla sona erecekti; öbürleri gibi! Zülma'lar, Zet'ler vesairelerle, üç karımla ve iki çocuğumla da böyle olmamış mıydı? Hayatta ismi kadar hüviyeti de Almanlaşmış gelinlik bir kızım, yarın «Yirmi Ada» tahtına oturacak nurtopu gibi bir oğlum var ama ikisinden de habersizim. Hele Ömer'e resmî kayıtlarda tamamen yabancıyım!

Bir ömür işte böyle heder oldu.

Hana döndük. Rozalba, bendeki değişikliğe aldırılmaz görünmek için türkü söylüyor. Bir ara Tobi'ye seslendi:

— Centilmenin mektuplarını versene!

Yüreğim hopladı. Bunlar iki tane idi; arkalarında gönderenlerin isimleri ve adresleri yazılı idi. Biri Crespo'dan, öteki Mendes'-ten. Evvelâ armatörünkini açtım; içinden bir zarf daha çıktı. Mendes adresine, fakat bena hitaben, Santa - Krüz damgalı! İmzaya bakıyorum: Dolly. İri harflerle dört satırlık yazıyı bir anda okudum:

«Nelly Kasım'm 9'uncu günü burada bulunacağını size tekrar hatırlatmamı yazmaktadır. Henüz seyahatten dönmemiştir. İkimiz de bekliyoruz. Selâmlar.»

Öteki kâğıtlar Kanarya adalarına girmekte serbest olduğuma dair fotoğraflı bir lesepase. Mendes, dostum Tonny'nin Hindistan'a gittiğini, yakında oradaki adresini bildireceğini yazmaktadır.

F.: 46

722

Allak bullak oldum; kımıldanamıyorum. Mugahed sordu:

— İyi haber aldınız, inşaallah?

Cevap veremiyorum. İyi mi fena mı? Tayin edemedim ijj Müphem tavırlarla başımı sallıyorum. İstersem Nelly'yi on gün sonr yine karşımda bulacağım! Hem de adaya kaçak gitmeyeceğim; şi^ diden gidebilirim. Las - Palmas'da, yâni Kanaryaların en modern monden şehrinde konforlu bir otele yerleşerek Santa - Krüz randevusunu rahatça beklemek, şu Tiznit'inkinden ve pisliğinden kendimi bir an evvel kurtarmak mümkün. Bornoslu dostuma dedin, ki-

— Çağırıyor! Bekliyor!

— Somers Köşkü'nde mi?

— Evet. Tımarhane, hapishane, neresi olursa olsun çağırıldığı yere gitmeliyim. O kimdir, biliyor musun? Bir Prenses, hakikî bir Kraliçe, Arap Emîresi Zennuba, Saba Melikesi Belkıs gibi tarihe

geçecek, hikâyeleri nesilden nesile söylenecek bir tabiat nâdiresi, bir ilahe. . *

— Kaç yaşındadır?

— Daha otuzuna girmedi. Bilmediği lisan yoktur, elinden gelmeyen marifet de! Danseder, kumar oynar, yüzer, otomobil kullanır, içer, silâh çeker, ata biner, adam kaçıır. Öyle yalanlar uydurur, öyle oyunlar yapar, öyle kararsız, aynı zamanda öyle inatçı iradeli bir kadındır ki! Ya güzelliği? Gözleri renk değiştirir, elâ iken gökyakut olur... Yâni şu parmağında gördüğün halkadaki taşların rengini alır. Ama, zavallı! Son yıllarda hafızasını kaybetti. Beni, nişanlısını bile tanımıyor; kocasını, oğlumuzu da unutmuş!

Mugahed'in bu acaip, birbirini tutmaz sözlerini aklımdan şüphelenen bir bakışla dinlediğini farkedince durdum ve:

— İnanmıyor musun? Uydurduğumu mu sanıyorsun? İşin1 yok da sana martaval mı atacağım?

Diye çıktım. Mugahed ince uzun, sıırım gibi, kavruk yüzlü. fakat mavi gözlü bir adamdı; galiba Berberi idi. Sabrını tüketmiş olduğumu sezdim; susması manalıydı. Dedim ki:

— Senin kafanda bir şey var, söylemek istemiyorsun!

SONU

723

— Söyleyeceğim; hem bu sefer kızar, yine üstüme yürürsen ellerimi bağlayıp durmayacağım.

— Dinliyorum.

— Bu kadının yanma gitme! Memleketine dön! Sen büyülenmişsin! Büsbütün çıldıracaksın!

Mugahed fazla bir şey söylemedi, yürüdü. Mehtap vurmuş avluda bornoslu şeklinin gölgesini çiğneyerek kapıya doğru uzaklaştığını görüyorum. Az sonra kayboldu.

Sundurmada, bez şezlonga uzandım; yeniden çiçek açmış kırmızı elifli iri hanımelleri buraya kadar uzandığından büsbütün kesilmiş rüzgârın ağırlaştırdığı havayı bir ıtriyatçı mağazasmdaki kadar kokuya boğuyor. Etrafımı camla örtülü, sanıyorum: Limonlukta gibiyim. Beni şu dakikada alâkadar etmesi lâzım gelen meseleleri bir yana bırakmış, tamamiyle ayrı,, uzak hariçten şeyler düşünüyorum. İnsan kararsızlığa düştü mü, böyle olur, farkına varmadan kafasının içindeki çekmeceleri açıp çoktandır el sürülmemiş hâtıralarını karıştırmağa başlar.

O hatıralar, aslında tamamiyle değersizdir; lâkin yıllarca evvele ait bazı sözlerin ve tiplerin dimağımızda nakşolup kalması, ikide bir zihnimizden geçmesi tuhafıma gider. Tutulacak daha kıymetli sözler ve şahıslar mı yoktur? Meselâ şimdi çocukluğumdan tanıdığım simalardan Hoca Hafız Efendi'yi ve bir sözünü düşünmekteyim. Selâmlıkta idim; asıl ismi anılmadan iki kutlu unvanı birbir arkasına sayılarak çağırılan bu zat gayet manasız bir fıkrayı mühim bir hikmet taşıyormuşçasma anlatmıştı: Fıkra kırk yıldır aklımdan çıkmadı:

Bilmem hangi paşa kırdı dolaşırken bir kiremitçi sergisinin önünde durmuş; dükkâncıya demiş ki: «Kiremitçi! Kiremitten kerem et!» Öteki cevap vermiş: «Kiremitten kerem olmaz, kerem et ^e geri git!» Peki ben, o kadar sene sonra ne zaman kiremit lâfı şeçse, kiremit görsem, hattâ şu hanın üstünü örten kiremitlere bakınca bu saçma sapan lâfı ve söyleyen biçare adamcağızı hatırlamadığıma sinirleniyorum. Hatırlamakla kalsam iyi! Ayrıca her

724

NÎLGÜN

defasında «acaba aslı öyle miydi? Hoca Hafız Efendi eksik mi söylemişti veya ben mi tamamını zaptedememiştim?» gibi tereddütlere de düşer; üzüldüm. Muhakkak ki lüzumsuz şeyler hatırlıyoruz-insanlarda bir hatırlama israfı var.

«Geçmiş unutma» Nil'deki ve benzeri hastalardaki gibi toptan olmasa da bazı sözleri, vak'a ve şahısları kendi irademizle hatırlamamak imkânına sahip bulunsaydık çektiğimiz azaplar —vicdan azabı da dahil— ne kadar azalacaktı! Şu dakikadaki haleti ruhi-yemle evvelâ Nil'i unutmak isterdim, yahut onun huzuruna çıkmadan önce Tiznit'de sürdüğüm çirkin hayatı ve Rozalba ile Stella mahlûklarının cinayet işlercesine rol oynadıkları manzaraları gözümden silmeğe can atardım. Ömrümce o sahneler beni ürpertecek ve kendimden iğrendirecek. Kısacası Nil'in yüzüne bakmaktan utanacağım. Ezelfî şifa «aldanmak» mıdır, yoksa «unutmak» mı? Gece durgunluğunun ağırlaştırdığı, masum tazeliğini kaybettirip geçkin-leştirdiği hanımellerinin kokusu da bana iki melez pudr.ayı, dola-yısıyle kepezeliklerimizi hatırlatıyor.

Geceyi sundurmada, şezlonga uzanmış halde geçirdim. Uyandığım vakit gün ağarmıştı. İçine henüz batmamış olan ve karşımda duran ayın ışığı da karışıyordu; hohlanmış veya hamama asılmış aynaları hatırlatan bir sabah... Manzara bir türlü berraklaşmı-yor; insana üzerinden elini geçirip buğusunu gidermek arzusu veriyor; parmağınızı gezdirseniz altından cilâlî satuh çıkacak sanki... Gökyüzüne imzamı atacağım geliyor.

Çocukluğumda kış sabahı camlara yaptığım gibi!

— Sabah-ül hayır!

Karşımda Mugahed duruyor. Selâmına mukabele ettikten sonra yanıma çağırdım:

— Gel, dostum; otur şöyle! Kımıldanmıyor; diyor ki:

— Araba hazır, İfni'den yarın, nihayet pazartesi günü yan

SONU

725

ayjn 3'ünde adaya bir vapur kalkacakmış. Fırtınalar başlamak üzere. Bunu kaçırırsak haftalarca beklemeğe mecbur oluruz.

— Sen de mi benimle geliyorsun?

— Evet. Tek başına bırakılacak halde değilsin. Zaten gidecektim de...

— Hayır, gitmeyecektin... Sırf yanımda bulunmak, muhafaza etmek için geliyorsun. Çok hazzettin benden!

Başıyla tasdik etti.

— Ben de sana çok ısındım.

Kalkıp elini hararetle sıkıyorum; memnun bir tebessüm cehresinde piyano tuşları gibi hepsini aynı kalınlıkta, bir boyda sandığınız iri dişlerini meydana çıkardı. Bu adam «vur!» desem vuracaktı, «öl!» desem ölecek. Bir şefe bağlanmadan kuvvetli olduğunu hissedemeyen insanlardandı; «baş» ne kadar muvazenesiz, delice işler yaparsa gözünde kıymeti artıyordu. Şayet memleketime dönmek kararı alsaydım Mugahed beni han kapısından uğurlamağa bile lââyık görmeyecekti.

Güneş henüz dağ hizasını bulmuştu; arabamız hareket etti. Stel-la'ya selâm bıraktım; çöl rüzgârı estiği için dostunu kuyuda boğan Rozalba, son dakikada bavullarımı hazırlamağa yardım etmişti. Bir ara diz çötü; ayaktaydım; dizlerime yüzünü, gözünü sürdü; sonra başını dayayıp bir müddet durdu. Saçlarını okşadım. Veda sahnemiz bu kadarcıkla kaldı.

...Ve işte —üçüncü faslın baş tarafında okuduğunuz gibi— Ka-sım'm 5'inde, güneş batarken Las - Palmas'a girdik. Ilık meyve ve baharat kokusu duyuyorum. Şehir tamamıyla bir Pasifik ve sıcak iklim mamuresini hatırlatıyor; sadece hindistancevizi ağaçları yok. iki gece burada kalacağım ve tam, randevu günü, ayın 9'unda Santa - Krüz adasına ayak basacağım.

Sivil emirberim Mugahed, Rif'de yerleşmişlerden ve İspanyol basındandır; aslen gemici imiş; adalara gider gelirmiş; barınakları ve sığınakları da çoktur. Ona İfni'de iki kat elbise aldım; esasta Berberilerin eli iş görmeğe yatkın olduğundan bıyıklarını da

traş ettikten sonra göze fazla batmayan bir seyahat hizmetkârı ke_ sildi. Filvaki azıcık haşın bakışlı, sert hareketli bir hizmetçi ise <je seyyah uğrağı yerlerde böylelerini taşıyan tiplere, müstemlekei-lere ve dünya turu meraklılarına daima rastlanır. Onu zengin efendisinin acayıplığına bağışlarlar.

Kapılarını ardına kadar açtığım otel odası balkonundan bir İspanyol şehrinin kendine hâs, neş'e verici sesi içeriye doluyor. Gitara, türkü dans sesi mi bu? Hayır... İspanyolcanın ahengi! Kendimi Filipinlerde, daha ziyade Manilla'nın bir mahallesinde sanıyordum. Oranın çiçekli evlerinde ne hoş bir kaç ay yaşamıştım; sokaklardan bu ses gelirdi. Asıl İspanya'yı tanımamakla beraber bir tarihte, yine bir kadın meselesinden dolayı iki hafta kaldığım Va-lansiya'yı iyice bilirim. Tertemiz temizlik meraklısı bir şehirdi. İspanyolların temizlik kaidelerine riayetsizliği geçmiş devirlerden arta kalmış, mânasını kaybetmiş bilgilerden... Modern İspanyalı benim Valansiya'da gördüklerime nazaran temizlik hususunda pek titiz olmuş. En iyi yıkanan ve ütülen çamaşırlarla yatak takımlarının zevkini orada sürmüştüm. Sabunları karanfil ve kadın saçları

Halep kokuyordu; sesler bile kokuluydu diyeceğim geliyor.

İki geceyi upuslu, otelin istirahat salonunda, tek eğlence yerine uğramadan geçirdim. Cuma günü erkenden Las - Palmas'ı bıraktık. İkinci üzeri 3715 rakımlı Teyde şahikası bulutlardan sıyrıldı ve akşama doğru Santa - Krüz görüldü; Tenerife adasına vardık.

Nil'i ne halde bulacağım? Kafam işlemiyor; yalnız kalbimin işlediğini duyuyorum; sağır bir çarpıntı... İçim öylesine ezgin ki arasıra gözlerimi kapamağa mecbur oluyorum. Mugahed'e dedim ki:

— «Büyük Otel»'e gideceğiz.

Taze karanlık içinde elektrikleri yanmış, henüz kifayetsiz ışıklarıyla gözleri mahmur bir deniz şehri ne güzel şeydir! Gümrük ve pasaport muamelesi belki de lesepasenin tesiriyle çabuk bitti. Karşılaman yok. İki küçük atın çektiği hasır araba bizi, tatlı yürüyüşle otelin önüne getirdi. Hademeler koşuyor. Mugahed'e emir verdim:

SONU

727

— Söyle bunlara acele etmesinler! Evvelâ bir şey öğrenmem lâzım-

İçeriye girdim. Klâsik ciddî tebessümü ve dik nezaketi ile karama çıkan resepsiyon memuruna dedim ki:

— Miss Dolly'nin beklediği adam benim! Memur tazimle eğildi:

— İki defadır Somers Köşkünden telefonla soruyorlar efendim. Kraliçenin şahıslarına mahsus landoları bir saattir ekselansınızı bekliyor. Lütfen buyurunuz!

Memur kolumdan yakalamamış olsaydı yere düşecektim. Kalbim birkaç saniye muhakkak durmuştu.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kraliçenin landosu, demir parmaklıklarla çevrilmiş bir parkın yine demir parmaklıklı geniş kapısı önüne yaklaşırken bu sapının üçüzlü kanadı derhal açıldı; yağız beygirler yarım kavis çizerek —yürüyüşlerini bozmadan— içeriye saptılar.

Araba fenerleri, atların tombul, gergin kalçalarında kızılım-tırak mum ışıklarını titrettikçe yağlı, oynak, kavranması güç bir cilalanma oluyor. Sanki kalçalara mütemadiyen toz yaldız dökülmekte, fazlası kayıp akmaktadır; bir peri masalındaki gibi geçtiğimiz yerlere altın izler bırakarak yol alıyoruz. Billur köşke giden bir şehzadeyim, galiba!

Az sonra ağaçların seyrekleştiği bir meydanlıkta, pencerelerinden ışık taştan köşk de görüldü. Ön tarafı boylu boyunca bir veranda... İçini dolduran acaip yapraklı fidanlarla sarmaşıkların

birbirlerini tutmayan koyulu açıklı yeşillikleri güneşli sanacağınız şu sıcak gecenin bağrında bir gölgelik tesiri yapıyor.

Araba durdu.

Dış merdiven başında sırmalı elbiseleriyle dikilip bekleyen iki uşak kımıldamadılar bile... Landonun kapısını, arabacının yanında oturan ispir yerinden hemen atlayıp açmıştı. Kendimi bu körükleri indirilmiş açık landoda yarım asır önceki bir Fransız Cuni-hurreisine benzetiyorum. Carnot'yu bir anarşist Lyon şehrinde öyle bir arabada bıçaklamıştı. Çocukken kütüphanemizde kimin tarafından bize getirildiğini bilmediğim gündelik «Le Petit Parisien» gazetesinin haftalık resimli ilâvelerinde seyrinden bıktığım cinayet resmini unutmamıştım. Cumhurr.eisinin kolalı katı gömleğinden sızan kanlar içinde —kapak resimleri o zaman bile renkli idi— ya" nmdaki adamın kucağına yığıldığı hâlâ gözümün önünde...

SONU

729

Köşke doğru yürüdüm.

Burası Mugahed'in dediği gibi hastahaneye hiç benzemiyordu; saray yavrusu idi. Divanhanede baş hademe tarafından tazimle karşılandım ama konuşma yok; eğilerek orta merdiveni işaret etti; çıkmağa başladım. Mugahed'den, bir oda verilmesini tenbih ede-rek otelden ayrılmıştım; demiştim ki:

— Belki seni de köşkte barındırırız. Hele ben bir göreyim, fikir edineyim.

Berberî'nin dudaklarında mânasını kavrayamadığım bir gülümseme belirdi. Zaten İfni'den beri esrarlı bir hal aldığına dikkat etmemiş değildim. Bu adam sandığım kadar düşük seviyeli, ayak takımından olmasa gerek. İspanyolcası mükemmel. Görgü usullerine yatkınlığını da otellerde, hele vapurda ispat etti.

Demin şehirden ayrıldıktan sonra şeker kamışı ve kaktüs çit-leriyle zarifçesine çevrilmiş, portakal ve muz bahçeleri arası dolambaçlı hoş bir şoseyi takip etmiştik. Teneffüs ettiğim havayı tanımıştım, yanılmazdım: Mısır iklimi. Fakat öyle bir Mısır ki, isteyince dağlara doğru yükseldiniz, deniz sathından 400 metreye ve fazlasına eriştiniz mi Avrupa'ya has bağlık bahçelik arazisiyle kendinizi Fransa veya İtalya'da sanırsınız. Daha ötesi serin, tepeler ise soğuk iklim. Bunları tekrarlayan Mugahed, adada kahve fidanı yetiştirdiğini de söylemişti. Mapa Melikesi Avrupa'nın yanı başında, kaybettiği ((Yirmi Ada» kadar, hattâ daha mübarek bir yer seçmiş.

İkinci kattaydı.

Genç, ince endamlı, uzunca siyah etek ve göğsü kapalı beyaz bluzlu elbisesiyle gayet ağırbaşlı giyinmiş, gayet ciddî tavırlı bir kadın sahanlıkta bekliyor. Vekarla selâmladım. Birden tanıyamamıştım; bu Dolly idi. Öyle bir Dolly ki Tanca'daki gibi laubali olmak, bir şeyler sormak, hattâ el uzatmak imkânı vermeyen fazla teşrifat düşkünü bir Dolly. Sadece :

— Safa geldiniz, dedi, Kraliçe dairesinde istirahat ediyorlar. Fakat sizi derhal kabul için bana emir verdi. Lütfen arkamdan gelini/.

730 YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY NİLGÜN

— Peki ama...

— Konuşmağa mezun değilim mylord!

— Bu, bir komedi... Komiklik... Çıldırılmışsınız, hepiniz... O zaten çılgındı; sizi de kendisine benzetmiş!

İsyanım karşılıksız kaldı. Yürüyoruz; koridora saptık; binanın arka cephesindeyiz. İçimden söyleniyorum:

— Maskaralık! Zirzopluk! Hele yanına gireyim, biz bize kalalım, yapacağımı bilirim!

Bildiğim filân yok. Doğrusunu isterseniz şaşkınım;, şaşkından da beter haldeyim; rüya gördüğüme hükmedeceğim geliyor. Belki de şimdi uyanıvereceğim. Rüyalar ekseriya tam sırrın çözüleceği, sevgiliyle buluşulacağı noktada biter.

Uyanmak üzereyim, bir de bakacağım ki hanın sundurmasında uyuya kalmışım; dizlerimde Rozalba'nın başı... Karşımda Çinli sarılığında, içindeki gölgeleri düşük Çinli bıyıklarını andıran müraice süzgün bir ay! Hattâ Beyrut'dan itibaren anlattıklarımın hepsi rüya! Tropik sıtmasının bir nöbeti esnasında hayallere kapılmışım: Nil'den henüz bir haber çıkmamış; ne Coni'ye rastlamışım, ne Afrika'ya gelmişim; Astura'da yatıyorum; hakikî Nilgün Sultan'ı düşünüyorum, hararetim 40... Sayıklıyorum!

Lâkin önümde pıtırda bile etmeden, süzülürcesine yürüyen kadın, dansöz olarak tanıdığım, Dolly, kapılardan birine vuruyor, ses-gelmesini bekliyor; açıp da giremiyor. İçerde sahiden bir Kraliçe varmış gibi vaziyeti şato ve saray merasimine uygun. Resmîyet bana da sirayet etti; toparlandım; ceketimin bir düğmesini ilikliyorum.

İçeriden verilen emri işitmiş olmalı ki İrlandalı kız, hafifçe başı eğerek yol verdi. Kendimi Louis XVI. stilinde döşenmiş bir salonda buldum. O devre mahsus geniş, rahat bir «berjer» gözüme ilişti; sırtı kapıya, yüzü açık pencereye karşı yerleştirilmişti. Görünürde kimse yok ama bu uzun arkalıklı lâtif koltuktan şüphelendim ve seslendim:

— Nil!

uiN öuiNU

YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY

731

Sesi berjer tarafından duyuldu; hem de eski sesi, Türkçesi:

— Ne iyi ettin de geldin, sevgilim! Gözüm yollarda kaldı. Yak-jaş yanıma! Kalkamıyorum, kımıldanamıyorum ki karşılayan, boynuna atılayım. Geçirdiğim kazayı haber almamışsındır herhalde?

— Ne kazası? İşitmedim... Söyle ne oldu? Nen var?

Ellerine sarıldım, öpüyorum, sorularımı tekrarlıyorum; koltuğun yanına diz çökmüş, cevabını bekliyorum. Ne tatlı gülümsüyor... Ne kadar içten memnunum!

— Atlattım, diyor, sana kavuşmam alnıma yazılmış. Bindiğim uçak parçalandı. Ötekiler öldü... Ben kurtuldum ama...

— Ey?..

— Kımıldanamıyorum, sevgilim... Belim alçıda!

— Yürüyemiyor musun?

— Yürümemeli imişim. Pek icabederse bastona dayanmak şar-tıyle birkaç adım atabiliyorum. Üzülme! «Zamanla geçer» diyorlar. Bırakalım bunu... Hafızamı buluşuma sevinelim. O kaza olmasaydı hafızam da geri dönmeyecekti. Biliyorum, bana pek çok sorular soracaksın... Hepsinin cevabını vereceğim. Fakat sırasıyla ve benim canım istedikçe!..

— Bir tanesinin cevabını derhal vermeni rica edeceğim. Ömer nerede? Haber aldın mı?

— Kırk yedi gün evvel dört yaşını bitirip beşine bastı. Adaşı bir amcası olduğunu biliyor. Amcasına benzediğini de!

— Teşekkür ederim.

— Vazifem efendim. Teşekkür daha ziyade bana ait. Fakat tekrar edeyim, arka arkaya sorular sormağa hazırlanma. Yorulmamı doktorlar menetti; elbette uzun uzadıya konuşacağız. Seni görmeyeli ne içiyorsun? Galiba şaraba dadandın... Küpte dinlendirilmiş hancı şarabına... Testiden içmek lezzetli mi oluyor? Burada da bulunur, onlar... Getirteyim mi?

Elinin altındaki düğmeye bastı. Aynı zamanda diyor ki :

732

NİL,gi)n

— Şaşacak ne var? Arkana adam koyacağımı Tanca'da söylemiştim.

— Bu adam Mugahed!

— Asıl adı Andino'dur.

— Yaman hafiye imiş.

!— Öyledir; gizli serviste çalıştığı için de işin acemisi değildir Fakat Andino'ya kızmamaksın; son raporlarında beni ne kadar sevdiğini yaza yaza bitiremiyordu; sana da hayran.

Mahcup mahcup önüme bakıyorum. Kapıya vurulduğundan a-yağa kalktım; içeriye Dolly girdi. Nil:

— Miss Perkinson, dedi, misafirimiz aperitifini burada içecek; yemeği de sonra yine burada yiyeceğiz, lütfen aşağıya talimat veriniz.

Tanca'daki hemşiresi, Somers sarayında kâhya kadın vazifesini görüyor. Çıkınca sordum:

— Dolly ile aradaki resmiyet tuhafıma gitti. Şu kaza meselesi olmasa kendimi bir operette sanacağım.

— Kaçamaklı yoldan da gitsen ustalıkla benden cevap alacağını bekleme.

— Ağrı, sızı duyuyor musun, yavrum? Aklım hep onda...

— Canımı sıkacak bir şey yapmazlarsa duymuyorum... •— Kaza nerede oldu?

— Cehennemin dibinde!

Mapa Melikesi bu sözü öfke ile değil, şımarıkça bir gülümseme ile söylediğinden yaklaşıp saçlarını okşadım; elim çenesine gitti; yüzünü kendime doğru kaldırdım; gözlerine bakıyorum. Memnun, bırakıyor. Öbür elimi şahadetparmağı sol kaşının üzerinde dolaştırıyor. Bu parmağı ağzıma götürüyorum; taze oğul balına sürmüşüm gibi sanki tat ve koku var, orada!

— Kaşlarını unutamıyorum. Yarabbi! Ne hareketli, ne manalı şeyler... Senden ayrı birer sevimli mahlûk imişlercesine onları özliyorum. Senden ayrı, aynı zamanda yine senden, yine sen, bunlar...

jJlTtUJN'UM SUJNU

Y33

Diyorum; hoşlanarak dinliyor. Bir uşağın getirip kapı önünde tuttuğu tepsiyi demin divanhanede gördüğüm baş hademe önümü-ze getirdi, masaya koydu; çekildiler.

— Bana da viski ver; bu akşam içeceğim.

— Dokunmasın? Belki doktorlar müsaade etmiyorlardır.

— Az koyma! Kandi'deki köşkte Tayfur nişan halkalarımızı saat kaçta taktı idi? Hatırında mı?

— Kolombo'dan dönmüştü; galiba dokuz sularında, bu saatlerde...

— Dokuzu yirmi geçiyordu... Daha on dakikamız var.

Tanca'daki Miss Nelly tamamiyle hafızasızdı; buradaki Nil hafızadan, hâtıradan ibaret... Ama oradaki kadın kumlukta benimle alt alta boğuşuyordu, sapasağlamdı... Buradaki, koltuğundan kımıl-damamağa mahkûm bir sakat. Sakat kalan Nil'imi, hafıza kaybı esnasındaki kadar stoik, dertlere, felâketlere, acılara karşı rind gördüğüme şaşmıyorum; beğeniyorum.

— Sakat bir kadınla bulunmaktan zevk almayacak mısın, yoksa? Neydi «Empire» deki valsimiz? Belki de bunu hiç tekrarlamayacağız. Deniz kenarındaki yenişmemiz, dövüşmemiz de güzeldi... O da yapılmayacak. Beni dövmeyeceksin de artık!

— Nil! Yavrum!

— Kadehini uzat!

Öğrenmek istediğim — istemek de ne söz! — öğrenmeğe mecbur olduğum kaç mesele var? Demindenberi hem konuşuyorum, hem de zihnimde bunları sıralıyorum. Evvelâ Melik Ahmed'in nerede bulunduğunu bilmeliyim. Sonra Somers köşkünün sahibi kimdir? Anlamalıyım; zira ondan bahsederken «kocam!» demişti. Hafızasını kaybettiren vak'alar hakkında da malûmatsızım. İki aydan beri nerelerde gezdi, uçak kazasına nerede uğradı? Haberim yok. Bir tanesi de şu: Salvatore ile karşılaştı mı?, Yarım saattir şahidi olduğum servet ve ihtişamın kaynağı da bence meçhul. Tek öğrendiğim şey oğlumuz Ömer'in beş yaşma bastığından ibaret. Fakat köşkte mi? Uzak bir yerde mi? Söylemiyor, sordurmuyor ki!... Hastalığını da kapalı geçiriyor.

734

NİLGÜN

Azap ve işkence başka bir şekil alarak devam ediyor.

Maamafih memnunum; «mes'udum!» dahi diyebilirim. Zira bana kargı muhabbeti eksilmemiş; artmış. Hırçınlığı da hafiflemiş ruhunu sakinleşmiş buluyorum. Kazaya rağmen müsterih bir yüz Belki de ölümü o kadar yakından gördüğü, kurtulup tekrar hayata kavuştuğu için bir uslanma devrine girmiş.

Yerde, dizinin dibinde oturuyorum. Sormuyorum ama düşünmemi önleyemiyorum; dalgın halde susuyorum. Ya, ömrü müdde-tince sakat kalırsa? İyileşme ümidi kesilirse Nil bu felâkete şimdiki metanetiyle katlanabilir mi? Ahbaplarımdan Mısırlı Madam Neşîbi gözümün önüne geldi: Grek - Katolik, fevkalâde sevimli, dal gibi incecik, çok zarif ve zekâlî bir kadındı; otomobil kazasında belkemiği iltihaplandı; tedavisi imkansızlaştı. Vak'adan üç sene sonra onu, lâstik tekerlekli bir koltukta gördüm: Fransız sinema aktörü rahmetli Pauley kadar şişmanlamış, sevimliliğini muhafaza etmekle beraber o aktörün bir dişisi olmuştu. Eskisinden neş'eT liydi; lâkin benim kederim aylarca sürdü. Vâdettiğim ikinci ziyareti bir türlü yapamadım; konağının önünden iki defa geri döndüm ve artık gidemedim.

Nil'i de öyle bir akıbet mi bekliyor? Tanca'da hafıza kaybı, burada sakat kalma ihtimali ile endişeden kurtulmak nasip olmadı, olmuyor. Hayatından haber alamadığım için de senelerce üzüntüsünü çekmiştim. Netice itibariyle kısa süren bazı sahneler müstesna bu aşk bir çileden başka bir şey değildi.

Nil dedi ki:

— O kadar düşünme, yorma kafanı! Düşünmekle, yormakla i-şin içinden çıkamazsın. Zihnindeki şifreyi ancak ben halledebilirim, benim anlatacaklarım çözecek.

— Doğru söyleyeceğine emin değilim; hiçbir zaman doğru konuşmadın, Nil! Başkalarına olduğun gibi göründün; benimle daima oynadın; hâlâ oynuyorsun. Şu anda aklımdan geçeni söyleyeyim mi? Ne hafızanı kaybettiğine, ne de tekrar bulduğuna inanıyorum. Eğer kaybettiğin Kakikatse bile şimdi bulduğundan şüphe-

İiyim. Birisinden, belki iyice tanıdığım bir adamdan öğrendiklerinle hafızana kavuşmuş görünmeğe çalışıyorsun. Türkçeni zaten u-nutmamışım, Tanca'da kasten unutma taklidi yaptın.

— Belki uçak kazasına, şuracıkta yerimden kımıldayamadığıma da inanmıyorsun?

— İnşallah inandığım gibidir.

— Keşke sevgilim, bütün inandıkların hakikat olsa!

— Yalnız bir şeye inanıyorum: Ezâ etmek için beni aradığına...

— Ve sevdiğime!

•— Evet... Sevmedin, sevmiyorsun diyemiyorum. Ama öyle a-cayip bir muhabbet ki...

— Seninki de başka türlü mü? Rozalba, Stella...

— Sus, kendimden iğreniyorum.

— Benim hayatımda bunlar yok.

— Salvatore var, mektupların var. Sadi'yi ve mektup paketini unutmadım. Haydi. Ahmed'i mazur görelim; şimdiki lorda ne buyuracaksın?

— Hangi lord?

— Somers köşkünün sahibi!

Nil, tıpkı demin benim yaptığım gibi eliyle çenemden tuttu, yüzümü kendine doğru çevirdi; neş'eli bir şefkatle seyrediyor ve yavaşçacık diyor ki;

— Budala! Kendisini çok zeki sanan benim sevgili budalam! Huyumu bildiği halde, sızlanıp

durduğu halde her sözüme inanmaktan vazgeçmeyen safdil haydudum! Tiznit'te ne sevimli bir haydut olmuştun! Andino'nun çektiği fotoğraflara bayıldım. Hele pınar başında bir pasaklı kızın uzattığı testiden şarap içişin var, sinema sahnesi! Bana Humphery Bogart'ı hatırlattı: Londra'da İda Lupino ile bir filmini seyretmiştim, dağlarda geçen bir gangster macerası. Senin yanındaki ufak tefek, eteği düşük, kedi gözlü kız da Lupino-yu andırıyordu. Bıçak atışlarına, boks yumruklarınla, jui - jitsu oyunlarında kanlı katil arkadaşlarını matetmişsin. Raporları okurken el çırpıtm; «Bravo!» diye alkışladım.

tâö

— Orada hep seni aradım... Yanımda bulunduğunu istedim Seni bir an unutamadım. Unuttuğumu sandığım zaman bile ak lımdan çıkmadığını hissediyordum. Aşk jaçlığa _çok_ benziyor: Hic bir meşguliyet içten duyulan ezikliği unutturamıyor; sevda çekmek fasılasız bir iç ezikliği... Midemizin değil, beynimizin acıkır, ezginlik çekmesi!

Sözlerimi dinlerken Nil'in göz bebeklerinde saadet iki gökya-kut damlası şeklini almış ne hoş ışıldıyor! Bunlar içlerine milyonlarca ünite saadet kristali teksif edilmiş birer nur komprirrosi! Sevinç ve mahzunluk göz bebeklerine ancak bu kadar nur dökebilir Tanca'da böyle yapamamıştı; demek ki hafıza kaybı tâm hislilikle beni anlamasına mâni olmuştu. Şimdi yüzü bakışları apaydınlık-ışığı yüzüme, gözlerime vuruyor. Eskiden de öyle idi, konuştuğum zaman sönmüş bir küre gibi güneşinden ışıklanır, parladığımı, etrafıma ışık saldığımı kendim de farkedirdim.

— Nil, dedim, hafızanı kaybedip tekrar bulduğuna inanıyorum. O kadar değişmiş, Kandi ve Mapa'daki şahsiyetine dönmüşsün ki...

— Halbuki o bir oyundu. Dostum Playfair senin Mısır'dan hareket ettiğini yazınca bu plânı hazırladım. Muhabere vasıtamız Mendes'di... Hani mektup getirdiğin Portekizli dükkâncı!

— Demek o da kumpanyaya dahildi?

•— Tabîî! Adamcağız hakkımdaki şüphe verici sözlerini neden kapatıvermişti? Sabahleyin bana rastlaman için meydanda randevu vermişti. Nitekim az sonra karşılaşmadık mı?

— Coni'yi nerede buldun?

— 'İngiliz ve Hollanda hükümetlerinin müşterek nezaketi icabı Coni bizi Avustralya'dan Amerika yoluyla Tanca'ya getiren mu-hafızımızdı. Kraliçe ünvanıyla seyahatim mahzurlu görüldüğünden Miss Nelly ve eski dansöz hüviyetini seçtim.

— Mesele oldukça basitmiş.

— Öyle idi sevgilim. Ben muğlak şekle soktum; bir hafıza kaybı hikâyesi ekledim. Beraber olduğumuz zaman; Türkçe konuğu-vermemek için çektiğim çileyi tarif edemem. Bütün irademi kul-

rTTTTTTTTtM

ve yalnız bir defa —aklına geldi mi?— unutarak sana otel fasında Türkçe «Sevgilim! Sevgilim!» dedim. Rolümü mükemmel yapmadım mı? Fikir «Unutulan yıllar» filminin ilhamı değildi. Ak-jjma nereden geldiğini bir gün öğreneceksin. İşin içinde Dolly'nin parmağı var...

— Bu zahmetlere neden katlandın?

— Neden mi? Yeni doğmuş çocuğunu anasıyle beraber yatta bırakıp kaçan, pranga mahkûmu olmayı haketmiş bir serseriye cezalandırmak için!

— Fakat Nil, ben Santa - Maria kampında o cezayı fazlasıyla çektim.

— Çektiğini öğrendiğimden dolayı da işte mükâfatını veriyorum.

Böyle diyen Nilgün elini bana doğru uzattı; parmaklarını oynatarak:

— Bak,dedi, şu halkayı görüyorsun ya... Artık üstünde platin tellerden örülmüş kafes yok.

— Anlamıyorum, Nil, anlıyorum ama inanamıyorum... Serbest misin, sen?

— Evet, serbestim, Tiznit haydudu!

— Ahmed?

— Japonlarla çarpışırken 1942 şubatının 28'inci günü Cava'da şehit düştü.

— Lord?

— Yalandı o iş!

— Peki ama bu servet?

— Mapa Hükümdarı Ömer'e ve Ana Kraliçesine kalan miras! Maamafih refahımızı sana borçluyuz.

— Neden? Hiç anlamadım.

— Senin tavsiyeni, nasihatini dinlediğimden dolayı! Hatırlıyor musun, bilmem: Kalküta'da çay masasında hepimiz otururken dünya vaziyetinin fena gittiğini söylemiştin; aynen demiştin ki: "Politikacı değilim; fakat dikkatinizi mühim bir noktaya celbede-

fı: 47

I

cek kadar kulağı delik bir adamım. Ufukta ikinci bir dünya savaşı beliriyor. Endonezya Japon tehdidi altındadır: İstılâya maruzdur Size ihtiyatlı davranmanızı ve öyle bir felâkete uğranıldığı takdirde epey muhacirlik hayatı çekeceğinizi düşünerek şimdiden tedbir almanızı tavsiye

ederim.» Zavallı Ahmed ile ben sözlerine kıymet verdik; Avrupa ve Amerika bankalarına nakit ve mücevher olarak bir hayli mevduat yatırdık. Oğlum zengindir, sevgilin ve nişanlın da...

— Ben meteliksizim.

— Hayır, yanılıyorsun. Sen de paralı sayılırsın, şahsına ait ufacak bir servetin var.

— Şahsıma ait mi?

— Evet; Mapa'da işlettiğin araziyi, bıraktığın baharat, kopra, tütün, çay, pan stokunu sattık, bedelini senin namına İsviçre Federal Bankasına, ada istilâya uğramadan önce yatırdık. Playfair'in Mısır'da, Mendes'in de Tanca'da verdiği paraları derhal ödeyebilirsin. Şayet Rabat'ta kumardan kazanmamış olsaydın Andino yahut senin Mugahed'in bir yolunu bulacak, cüzdanını boş bırakmayacaktı. Tanca'da sana bir çek yollayacaktım, istemedin. Hesabından kesecektim, sevgilim! Rozalba ile Stella döküntülerinin de sevgilisi sevgilim!

Nil başımı kendine çekti, yüzünü yüzüme dayadı. Masa üstündeki bronz saat, tatlılığı içi bayıltıcı sesiyle dokuzu çalıyor. Kapı açıldı ama giren yok. Nil seslendi:

— Sen misin yavrum? Gelsene!

Cevap çıkmıyor. Dikkatle, heyecanla bakıyorum, bekliyorum. Nihayet bir çocuk göründü: Boğa döğüşçüsü elbisesi giydirilmiş, belinde kırmızı kuşağı, siyah kadife sırmalı cepkeni, gergin beyaz çorapları ve kısa, siyah pantolonu ile «torero» filizi bir erkek çocuk... Gözlerini bana dikmiş, çekingen, aynı zamanda merak içinde yürüyor, yaklaşıyor. Nil gülümsüyor, diyor ki:

— İşte Ömer! Mapa Hükümdarı Haşmetlû İkinci Gıyasüddin Hazretleri!

Bir masal, bir efsane bu! Fakat Nil bu!

Hepsi beklenir.

Herşey yolunda. Hayır, büyük bir derdim var; sevinç içinde m parçalanıyor; zira bu Nil koltuğundan kımıldamayan sakat j,if kadın olmuştur. Nitekim öpüp kucakladığım Ömer'i az sonra dadısı uyutmağa götürünce odaya gümüş tepsilerle yine gümüşten Çaplarla getirilen yemeklerle orta masa donandığı zaman uşaklar dışarı çıktılar. Nil azıcık mahzun bir sesle:

— Bana sen yardım edeceksin, dedi, berjeri masaya yaklaştı. Hizmetçilere sakatlığımı teşhir etmek istemiyorum. Hastabakıcıyı çağırmak da keyfimizi bozacak. Zaten akşamları soğuk yemekler yiyorum ama nefis şeylerdir. İyileşsem Kandi'deki gibi beraber mutfağa gireriz. Ne yapardım ben orada? Unuttun mu yoksa?

— Mükemmel krep yapardın; ben karides kotleti; Dübeşte de cerkeztavuşu... ,

Nil'in gözleri doldu; ağlamamağa çalışıyor. Damlalar halinde dökülmeden sadece kirpiklere takılı kalan gözyaşları —hele o kirpikler sevgiliminkiler gibi kendiliğinden tersine kıvrılmış uçları altın renginde, kök tarafları saat zenbereklerinin lâcivert çelik parlaklığında olursa—

seyrine doyulmaz bir manzaradır. Hiçbir su, taktir edilmiş bile o kadar berrak değildir. Güzel gözlerin ışığı ile parlayan gözyaşlarındaki duru şeffaflığı güneş ziyası, çamlar ve salkım söğütler arasından süzülse de bir pınar suyuna ve yosunlarda birikmiş damlalara veremez.

Nil'in göz pınarlarında kabaran yaşlara gökyakut bebeklerinden öyle tatlı bir aydınlık vuruyor ki, bu yaşları menekşe kokuyor sanıyorum, menekşe şurubu imişçesine içeceğim geliyor. Kadın göz-kri aslında ıslak bir parlaklıkta da olsa arasına yine yaşlarla pı-

kendi suyu ile kaynaklar gibi yıkanmalıdır. Dilbeste'yi özledin mi?

n

il

— Keski kederim özlemekten ibaret kalsaydı...

— Ne oldu? Öldü mü?

— Hem de pek fecî bir şekilde... Otomobili Kireçburnundan denize yuvarlanmış, boğulmuş. Bu haberi Londra'da bir sefaret kâtibinden aldım.

— Tayfur?

— O zengin olmuş... Fakat işleri için gittiği Almanya'dan savaş yüzünden dönememiş. Ne olduğu meçhul. Arattırıyorum. Naziler tevkif edip bir kampa atmışlar, deniliyor.

İçim sızladı; bu acı ile başka bir dostumu hatırladım; soruyorum :

— Gaffar'a dair bir şey öğrendiniz mi? Santa - Maria kampında beraberdik; hep senden bahsederdik. Âşıktı, sana... Benim kadar, benden fazla âşıktı; tapıyordu Kraliçesine... Çıldırtmıştın çocuğu! Ne güzel bir delikanlı olmuştu.

Nil yavaşça şu cevabı verdi:

— Sevişmiştik de biraz.

— «Biraz» ne demek?

— «Epeyce» mânasına...

— Hani bana tamamiyle sadık kaldığını söyleyip duruyordun?

— Gaf o çocuktu, ciddîye alınmaz; saymıyorum onu...

— «Gafo» muhabbet adı mı?

— İyi anlıyorsun; insan birini «Gaffar!» diye sevip okşaya-maz. «Gafo» hem dile kolay

geliyordu, hem de oğlancağıza yakışıyordu. Düşünsene: Beni bırakıp kaçtıktan sonra tam 3 sene 3 buçuk ay yalnız kaldım. 1939 Ekiminden istilâ tarihine, 1942 Şubatına kadar. Bizimki «pastoral» bir sevişme oldu; «sportif» de diyebiliriz. Ömrümüz yarış atları sırtında, dağ keçisi avında, adalardan adalara kayık gezintilerinde geçiyordu. Yüzgeçlik, silâhşorluk, bıçak ve ok atma idmanları, neler yapmadık beraber!

— Ama benden de bahsedermişsin.

— Gafo'nun dizine yatar, seni düşünür, ağlardım sevgilim!

— Saraya dönünce de Salvatore'ye destan yazardın, değil mi-

— Yoruyorsun beni... Fikrim yorulunca belkemiğini sızlamağa

SONU

74i

başlıyor- Şarapları beğendin min? Kokmuş küplerden şıfıntı kakların testilere doldurdukları talaş sirkesine benzemiyordur herhalde... Nasıl içtin onları? O kirli aşiftelere nasıl sarılabildin?

— Hep senin yüzünden... Salvatore'yi kıskandığım için çılgına dönmüştüm; şuurumu kaybettim, ikinci bir şahsiyete girdim. Tabî biliyorsun; belki de konuştun; o buraya, Las - Palmas'a gelmişti... Daha doğrusu davet eden sendin.

— Haberim yoktu; lâkin dün gece Andino'nun son raporunu okurken öğrendim, şaştım. Çağıracağım, elbette.

— Salvatore bir kapıdan girer, ben ötekenden çıkarım.

— Rozalba'yı çağırırım, üzülme! Stella'yı mı tercih edersin, yoksa? İkişi fazla olur; İspanyol uşaklarını birbirlerine girerler, kan çıkar. Sonra General Franco'nun millî öfkesi başına vurur, bizi hudut harici ederler!

— Neşenin yerinde olduğuna memnunum, Nil!

—¹ Kazadanberi hiçbir şeye üzülmemek yolunu tuttum. Başka kararlar da aldım, seni pek yakından alâkadar eden kararlar. Ama söyleyemem; kendini beğenmiş bir adamsın, büsbütün şımarır, ka-barırsın. Zaten hastalığım büsbütün geçmedikçe, eski halime dönmedikçe bunlar olamaz. Bir an evvel iyileşmeme dua et. Şimdi anlat bakalım, beni bulmak için Singapur'a nasıl geldin? Playfair'-in elinden kurtulup gizlice bir kaçakçı vapuru ile kaçmışsın; ölümü göze almışsın, Nil uğrunda! Hem anlat, hem de arasına şarap, mandalina, armut filan ver. Sakat bir kadın olduğumu unutuyorsun, biriciğim!

Sizin bildiklerinizi Nü'e muhakkak daha canlı, daha hararetli ve heyecanlı bir şekilde hikâye) ettim. Sıra Beyrut'a ve Nilgün Sul-tan'a gelince bir duraklama hâsıl oldu.

— Ey, dedi, niçin kestin? Yalan faslına mı girdin? İşin içine yine bir kadın mı karışıyor?

— Evet... Fakat bu kadın mukaddestir. Zihninden en ufak bir Şüphe geçirmene tahammül edemem. Bana sen pek çok şey kazanırdın... Bir de kız kardeş! O senin de zaten kardeşindir.

742

NİLGÜN

Nil'in sarardığını gördüm; başını berjerin arkılığına dayadı-sönük bir sesle sordu:

— Nilgün mü?

Susmamla tasdik ettim. Daha) hafiflemiş sesiyle söylendi:

— Dargın olmalıdır, bana... Hakkı da var... Pek mi öfkeli, acaba?

— Hayır, diye hararetle konuşmağa başladım, hayır, bilâkis seni eskisi gibi seviyor, özlemiş, merakta; arayıp bulmam için yardım etti. Zaten Tanca'dan kendisine yazdım, sağ sağlim olduğunu müjdeledim. Melek o kadın... Mısır'a yanma çağırıyor. Savaştan sonra gitmelisin, yahut kendisini buraya davet edersin. Maceramızı da biliyor. Kavuşmamızı candan istiyordu. Dedim ya, bir melek, bir azize, bir...

Rengi yerine gelen Nil sözümü kesti:

— Ara ver de azıcık nefes al... Tıkanacaksın. Daha iyisi dur, ben söyleyeyim: Onu görünce akim başından gitti. Kenki kendine dedin ki: «Güzel kadın, benimkine de çok benziyor; aynı endam, aynı ses, bütün hali Nil'i hatırlatıyor. O olmazsa bu olsun! Şunu da elde edeyim, oyalanırım, belki ötekini unutturum da... Zaten öldü mü, kaldı mı, şüpheli. Hem bu, hakikî Sultan... Taklidi değil... Nil kadar zekâsı, albenisi yok ama şâhâneliği var. Gözleri gökyakut-laşmıyor ama morsusam lâcivertliğinde... »

Sandalyemden kalktım, pencere önündeyim, yüzümü gizlemek için! Zira bütün bunlar aklımdan geçmişti ve beni pek iyi tanıyan Nil, ilk düşüncelerimi zekâsı sayesinde hemen hemen harfi harfine keşfetmişti.

— ... Fakat, dedi, sonradan anladın ki o iş yürümez. Yine sahtesinin peşine düştün. Öyle olmadı mı, efendiciğim? Eteğine bile yetişemeyince azizelik mertebesi mi verdin, teyze kızıma? Fakat lâyıktır. Bari mes'ut mu?

— Refahta... Çocuklarıyla meşgul.

— Köşktekilerden beni hatırlayanlar var mı? Meselâ Cema-lifer dadı...

^İLGÜN'ÜN SONU

743

— İsmi anıldıkça ağlıyor; bahçıvan Serkis hep senden bahsediyor, Mebruk Ağa da. İsmi onlarca «Kahkaha Sultan» imiş. ((Gitti, şenliğimizi de götürdü» • diyorlardı. Düşüğün ağacı da göstermişlerdi, topuğunu incitmişsin...

— Erik koparmağa çıkmıştım, galiba. Şimdi koltuğumdan kımıldanamıyorum; bu yaşımda sakat oldum.

Hemen yanma koştum; tekrar yere oturarak dizlerini okşamağa başladım:

— Bana bu kazanın tafsilâtını vermedin; doktorların kafi fikirlerini de söylemiyorsun; niçin? Ne diyor, hekimler?

— Geldiğinin ilk gecesi fazla üzülmeyi istemedim. Mademki anlamakta ısrar ediyorsun, sana üç profesörün imzaladığı son raporu okuyayım. Yatak odamdaki bahünün üst çekmecesindedir. Şu kapıdan gir içeriye... Bir budurvar geçeceksin, oda yanımdadır.

— Okumağa lüzum yok. Zaten anlayamam; sen hülâsa edi-ver.

— Kısacası şu: En aşağı bir sene alçı, korse ve tam hareketsizlik. Üst tarafını şimdilik kestiremiyorlar; natura galip gelebilir-miş.

— Fakat Nil, söylediklerin çok mühim. Ne kadar hafiften alıyorsun.

— Yaşıyorum ya... Ama dans edemeyecekmişim, ata bineme-yecek, koşup yürüyemiyecek misim. Bunları yapanları seyredeceğim ya! Tek üzüntüm senin bu hale gelen Nil'inden soğuman ihtimalidir.

Tekrar ayağa kalktım. Demin Nilgün Sultan'dan bahsederken kapıldığım heyecanın birkaç mislini duyarak durmadan söylüyorum; şarapların da tesiriyle natıka, cerbeze kesildim. Yeminler, ahitler, sadakat vâitleri, aşkımın daha ziyade artacağı, bağlılığımın kenetleneyeceği gibi lâkırdılar, tahliller ve misaller... Boyuna konuşuyorum, kendimi tutamıyorum; ne diyorsam hepsinde samimiyim. O, gülümseyerek, zevk alarak, biraz da alaycı bakışlarla tatlı tatlı dinliyor. Dinlediğini gördükçe nutkuma devam ediyorum. Boğazım

744

kurudukça şarap kadehine saldırıyor, doldurup Nil'e de uzatıyo_ rum. Nihayet söz kâfi gelmedi:

— Nil, dedim, seni kollarımın arasına alıp incitmeden balkona götüreyim. Ay çıktı; bu, benim Tiznit'te yol göstericim olan aydır. Onu bir akşam, neden sonra karşımda görünce haydutlaşmış benliğim silindi; yeniden kendim oldum ve senin aşkının tatlı sızısını yeniden yüreğimde duydum. Bu ayın ışığı altında duracağım, seni kollarımın üstünde ona doğru uzatacağım; «işte, diyeceğim, Nü budur; bak, ne güzel kız!» evet, kadın değil, sen hâlâ, terûtaze, filiz gibi, çiçek gibi bir kızsın, Nil!

Gündüz, ayık kafa ile bu kadar çocukça lâkırdılar edemezdim. Mapa ana kraliçesi de zaten

dinlemez, sözlerimi yarıda keserdi. Şimdi onun da başı dumanlı... Hazzediyor. İçki ve gece? Neler yaptırılmaz insana ve ne çirkinlikleri güzel göstermez.

— Kucağına alma, sevgilim; yardım et de kalkayım, koluna dayanarak yürüyeyim. Bu kaddarcığına müsaade ediyorlar.

Dik durmağa, belini kımıldatmamağa çalışarak Nil'i kollarından tutarak ayağa kaldırdım, soruyorum:

— Kendi kendine durabiliyor musun? !.— Evet. Yürüt beni...

İçim parçalanıyor ama belli etmiyorum; başı omuzumda, ağır ağır balkona doğru yürüyor. Kapıya tutundu.

— Çıkmayayım oraya... Başım dönebilir. Bu ay mıydı, yol göstericin? Pek komik bir yol gösterici! Ay değil, ayın kırıntısı... Bir tarafa çarpıp yarısından fazlası kopup düşmüş bir tabak parçası imiş gibi çöp tenekesine atacağım geliyor. Ne diye saklıyor, gösteriyor gök onu bize?

Nil'i, vevki kapıya dayanmış olsun ayakta bulmaktan, endamına kavuşmaktan memnunum. Nasıl da kucaklamak ihtiyacıdayım! Lâkin sarsmaktan korkuyorum, sadece ellerini öpüyorum; diyorum ki:

— Yordum seni... Ben heyecandan sabaha kadar uyuyacağı»1 sanmıyorum. Fakat sen yatmalısın, dinlenmelisin. Önümüzde aylar, yıllar var; artık ayrılma yok. Bu sefer ben söylüyorum; tekrar edi-

jşFİLGÜN'ÜN SONU

745

yorum: Artık ayrılma yok! O kadar yok ki' ölüm bile onu yapamaz; ayrılmadan ölüyoruz ve artık ikimiz de yaşamadığımız için bu, dünya yüzü için bir ayrılık sayılmaz. Ama ruhlarımız buluşmuş veya buluşmamış... Bilmem. Bildiğim şudur: Hayat devam ettikçe beraberiz.

— Maalesef ayrılmamız lâzım...

— Ne gibi?

— Kısa bir ayrılık: Uyumak için odalarımıza çekileceğiz. Dairelerimiz arasında ne gizli merdiven, ne de sihirli ayna var. Zaten lüzumsuz da... O merdiveni inemem, o aynanın arkasından çıkamam ki!

— Zamanla bunlar da olacak. Olmasa da olur.

— Belki! Zile basıver. Kızlar sana odanı gösterebilirler. Evvelâ öp beni!

Gökte beğenmediği çarpık, yontuk, ayrıca çentik çüntük ay, o halinden beklenilmeyen coşkun

bir ışıqla balkonu çikolata kâğıdı gibi âdeta dokunsanız hışırdayacağını sanacağınız katı bir yıldız tabakasıyla kılıflamıştı. Nü'in yüzü parkta sivriliğine uzanmış bir okalıptüs ağacının gölgesine rastladığından bu kaba, eczalı, çocuk sevindirici nurla boyanmamıştı. Güzel teninin ayna arkalarına sürülen gümüş rengine de sırı andıran bir yıldızla boyandığını istemezdim. Ağaç gölgesi altmda bir müddet kaldık.

Somers Köşkü bir sırtta bulunduğundan deniz kenarındaki dağlık şehirler gibi limana ve şehre yüksekte bakıyor. Beyrut'un Lübnan'dan görünüşünü hatırlıyorum. Hoş Napoli ve Triyeste de öyledir, yamaçlardan aynı manzara görünür. Bizim Çamlıca'dan istanbul'a bakışı da azıcık andırmaktadır. Nü:

— Sınır hastaları için bir tedavi ve dinlenme yeriydi burası... Satın aldım. Sana anlatacaklarım daha pek çok.

— Rifli genç Emirle gezintilerin, köylerinde misafir kalışların falan gibi mi?

— Onlar da var.

— Armatör Crespo ile hazırladığın Portekiz seyahati, meselâ...

746

NİLGÜJNİ

— Bu başka bir meseledir; Somers Köşkü'nün satın alınması ile alâkalıdır. Pavlo bizim servistendir, yardım ediyordu.

— «Bizim servis» de ne oluyor? Yine ajanlık damarın mı tuttu, Nü?

— Endonezya'dan o sayede kurtuldum. Yalan sanmakta ısrar edişine şaşıyorum. Playfair işi bilir ama söylemez. Conte Verdi vapurunda emekli İngiliz Binbaşısı diye tanıştığın, sonra iyiliğini gördüğün MacCellan'dır beni servise sokan! Vapurda ilk faaliyetimi kontrol etmekte idi. Andino ise Fas havalisinde maiyetimde çalışıyordu.

— Lâf!

— ... Ama kaza üzerine fiilî hizmetten çekildim.

— Uydur uydur, söyle! Nil omuz silkti; dedi ki:

!— Haydi, çağır hizmetçileri... Odama beni onlar götürürler. Bakıyorum, inanılması lâzım gelen şeyleri yalan sanıp, yalanlara bayıla bayıla kanmak huyundan vazgeçemiyorsun. Kendini çok zekî sananlar böyle oluyor. Senin kafatasının içinde zekâ daha ağır basıyor ama bazan da miktarı az olan belâhet, zeytinyağı gibi üst tabakaya çıkıyor.

Zile dokundum; içeriye beyaz önlüklü, malûm kıyafette körpe bir kız girdi. Nil İspanyolca dedi ki:

— Misafirimize dairesini gösteriniz. Miss Perkinson'a da söyleyiniz, gelsin.

Alalusul hürmetle eğildim; Kraliçe elini uzattı, resmiyetle öptüm; hizmetçinin açtığı kapıdan koridora çıktım.

Kızın beni soktuğu üç odalı daire Mapa'dan beri gördüklerimin en güzeli ve kibarca döşenmişti. Yazık ki sizlere —belki hoşlanmazsınız ve doldurma bulursunuz korkusu ile— Somers Köşkü'nün tefriş tarzındaki zerafetini anlatmıyorum. Şimdi bulunduğum dairenin bir istirahat odası vardı ki, bu konuşma ve yazılarımızda tasvir etmeden yapamadığımız tabiat manzaralarıyla insan güzellik"

NİLGÜN

hem de Rozalba'lar, Stella'lar, Kora, Dolly, Atiye ve Hediye, öteki beynelmilel kadınlar, hepsinden bir şey vardı. Ama onların hiçbirinde Nil'in zerresini bulamamıştım; bulur gibi olurken küçük bir falsolarıyla Nil'imden uzaklaşıveriyorlardı. Bu falso ekseriya sevimsiz bir hareket veya zekâsız bir sözdü. Mapa Kraliçesi tek saniye sevimsiz olamıyor ve ağzından zekâsız tek kelime çıkmıyor.

~~^-" Eğer uçak kazası da uydurma ise koltuğundan doğrulamayan sakat kadın rolünü de, üzerinde fazla ısrar etmeden pek mükemmel, artistçe başarmıştı. Piyeslerini kendi yazıp kendisi oynayan büyük bir san'atkârı, Nil! İşlerini de pek iyi çeviriyordu. Şu köşkü buluşu da öbür buluşları gibi isabetliydi.

Ayna merakımı tahrike devam ediyor.

Doğrusunu isterseniz bir ümit beslemiyor da değilim. Lâkin Nil'in aynı sahneleri tekrar edecek kadar kifayetsiz düşünceli olmadığını bildiğimden ümidim sönüktür. Mamaafih aynayı muayene ediyorum: Sağa ittim, sola ittim; aşağıya, yukarıya sürdüm; arkası boş mudur diye parmaklarımla üzerine vurdum. Şayet İspanyol kızı bir taraftan gözetliyorsa beni evhamlı, manyak bir adam sanacaktır.

Hayır, ayna sabittir. Nil de hastadır; yoksa tekrar kendi evinde buluştuğumuz bu ilk gecemizin birlikte tâ fecre kadar devam etmemesine razı olmazdı. Mahzun mahzun yatağa girdim. Âdettendir: İri, yumuşak yastıkları kanapenin üstüne fırlatacağım; zira ömrüm otellerde, vapurlarda, pansiyonlarda geçmekle beraber çocukluğumun yastıklarını ararım. İncecik, yassı, yayvan, eşit iki pamuk yastık. Bunların tıkız, ensiz, yün dolu olanları makbul değil; fukara yastıkları idi onlar... Yahut köy evi yastıkları. Böylele-rinde, hattâ balya kadar katı ve sıkı olan aşiret çadırı yastıklarında da yatmağa mecbur olmuşum. Çinlilerin tahta yastıklarını da bilirim. Cava'nın sedir yastıklarını da!

Karyoladaki birinci dört köşe yastığımı fırlattım; sıra ikincisine geldi; kaldırmıştım ki altından bir kâğıt çıktı, üstünde bir yazı var, Nil'in yazısı:

«Aynayı muhakkak muayene etmişsinizdir. Henüz etmedin-se yorulma. Güneş daima aynı yerden doğmaz. Güzel uykular,

sevgilim.»

Kraliçe Nilgün

Gülümsüyorum; bristolududaklarıma götürüyorum; kokluyorum ve kendi kendime söyleniyorum:

— Çocuk! Çocukluklarını bırakmıyor! Aklını nelerle de yoruyor! Ama her yaptığı tatlı...

İçimde bir sevinç ezgiliği var; sebebi Nü'e kavuşmaktan başka bir şey. Onun hastalığından duyduğum hüzüne rağmen çok tatlı, berrak bir ışık damlası kırağı gibi gönlümde titriyor. Birden

keşfettim: Neş'em Ömer'i nihayet görebilmemden ileri geliyor. Gürbüz, asil tavırlı, yeşil gözleri hülyalı, dudaklarında Frenklerin «septik» dedikleri şüphe ve tereddüt alâmeti olan hoş bir kıvrılış, ne güzel çocuk!

— Oğlum mal, mülk, tac sahibi! Savaştan sonra Mapa'ya gidecek, tunç bedenli tab'asınm tapınacakları küçük hükümdar züm-rütlü tahtına geçip oturacak.

Elimde tuttuğum kâğıdı tekrar okuyorum, etrafıma bakıyorum ve:

— Hepsi, diyorum, Nil'in zekâsı, iradesiyle oldu... Şu tuhaflıkları da yazan Nil'in!

Sabahleyin zile basınca içeriye —sonradan ismini Öğrendiğim— Mariella girdi; arzu edersem veranda'da kahvaltı edebileceğimi, manzaranın fevkalâde güzel olduğunu söyledi. Çoktan yıkanmış, giyinmiş, hazırdım. Elbisem bir keten pantolonla kolsuz gömlekten ibaret... Sırtıma, etikete riayet için ince bir ceket ilâve ettim.

Oturduğum yerden ağaçlar arası deniz görünüyor. İştahla yedim; sigaramı yaktım, parkı dolaşıyorum. Kandi'deki köşk küçüktü, sabahları Nil pencerenin maun cilâlı storlarını kaldırır, beni selâmlardı yahut bahçede türkü söyleyerek çiçek toplardı; o zaman

ben kendisine işaret ederdim; kızdırmak için de «günaydın» derdim. Somers iki katlı bir kâşane... Uşak ve hizmetçi dolu. Aynı samimî hayata yer yok.

— Essalâmünaleyküm, seydina!

Karşımda Mugahed yahut Andino... Yalancı bir somurtkanlıkla selâmını aldım. Arapça dedi ki:

— Efendime şapkasız dolaşmamasını tavsiye ederim. Panamanızı koşup getireyim. Arzu buyurursanız refakatinizde bulunayım, size parkı gezdireyim. Melike Hazretleri afiyettedirler inşallah? Vazifemi sadakatle yaptığımdan dolayı memnun olduklarını sanıyorum.

— İkimiz de çok memnunuz, Sinyor Andino. Esmer yüzünde iri beyaz dişleri pırıldıyor.

— Madem ki lüzumludur, şapkamı giyeyim de beraber dolaşalım.

— Bana eskisi gibi Mugahed diyebilirsiniz. Yine eskiden olduğu gibi «sen» diye hitapi ederseniz iltifat sayarım. Yürekten bağlandım zatîâlinize...

— Teşekkür ederim, ben de öyle... Tiznit'de çektiğin fotoğraflarda çok muvaffak olduğunu kraliçe söyledi. Birer kopyası varsa alıp saklayayım.

— Biz vesika muhafaza etmeğe mezun değilizdir, efendim. Melike'ye negatiflerini takdim etmiştim.

Panamamı başıma geçirdim; yürüyoruz. Yolumuz köşkün arka cephesine düştü; gözlerim Kraliçenin pencerelerinde: Pancurlarm hepsi kapalı. Mugahed bir şeyler anlatıyor :

— Vali ile ordunun ikinci kumandanı Santa - Krüz'de otururlar. Asıl askerî merkez ve kumandanın bulunduğu şehir Las Palmas'tır. Adalarda beş bin kişilik bir kuvvet var.

Pek dinlemiyorum. Sordum:

— Burada kanaryalar serbest yaşarlarmış. Nerede, hangi tarafta, acaba?

— Pınar başlarındaki korularda... Tabiî bütün adayı gezeceksiniz; elbette Kraliçe de gezecektir.

İçimden: «Yakaladım NiPin son yalanını!» dedim; şaşmış gö-rünmeyerek tasdik ettim.

— Beraber gezeceğiz. Belki de atlara binerek dolaşırız.

— Böylesi daha hoş olur...

Nil'in bir kaza neticesi sakat kaldığını en emniyetli adamı Andino nasıl bilmez? Bu kaza ve sakatlık uydurma! Lâkin ilâve ediyor:

— Hakikaten hoş olur. Demek ki Kraliçemiz ata binecek hale geldi. Bana büyük bir müjde verdiniz.

— Henüz binemezse de yakındır, diye düzelttim, sıhhati sür'-atle iyiye doğru gidiyor.

Somers Parkını Boğaziçi korularına benzeten ağaçları değildir, zira buradaki manzara Afrika iklimini hatırlatmaktadır.

Andino yapraksız ve acaip öborbiya ve ejder ağacı denilen bir başka çeşidini gösterdi. Palmiyelerin, hurmaların, kaktüslerin, envai yetiştirilmiş. Hele sarmaşıklar! Bunlar yalnız yükseklerle tırmanmıyor, yerleri de çim; çayır gibi örtmüş biçimlere sokularak bazısına pertav eden arslan, bazısına kaya tepesinde kanatlarını açmış, uçmağa hazırlanan kaltal şekilleri verilmiş. Bir göle de rastladık; üstü nilüferle yarı kapanmış, aralarında kiremit renginde ördekler yüzüyor. Somers malikânesinde kış mevsimi, Büyük Sahra'dan esen gündoğusu sayesinde termometre 21-22 derecede tutunarak lâtif bir sonbahar gibi geçer.

Böyle bir parka sahip olan insanın o parkta keyfince gezip dolaşamaması, koşup eğlenememesi acınacak hal! Hele o insan Mapa Melikesi gibi dinamik, her mânasıyla de epükürîen ise, zevkini bilirse, hareket ve tad alma kabiliyeti başkalarıyla ölçülemeyecek kadar yüksekse çok elim bir talihsizliktir, bu!

Ama düşündüm ki Santa - Krüz'e geldiğim akşam bana Nil'in artık hayatta olmadığı haberini verebilirlerdi. Eğer Tanca'da bir nebze buluşmasaydık, aldığım habere —yıllardır ölümü ihtimaline alıştığım için— belki dayanırdım. Fakat kendisini, hafızasını kaybetmiş zannetmekliğime rağmen o kadar sıhhatte, genç bir kızdan farkedilmeyecek derecede körpe kalmış, âdeta mes'ut gördükten,

ilerisine varmamakla beraber yenişip seviştikten, birbirimize daima bağlı yaşayacağımızı ve yakında tekrar güzel günlere kavuşacağımızı anladıktan sonra o felâket haberi beni çöktürür,

hayatta bezdirirdi.

Eğer Santa - Maria kampında ölmemeğe çalıştımsa bu, Nil'in akıbeti hakkında henüz ümitli oluşumdan ileri gidiyordu. Beyrut-da yine aynı ümitle hastalığa göğüs gerebilmişim. Tiznit'deki münasebetsizliklerimde sevgilimi hayatta bilmenin ve italyan delikanlısını kıskanmamın tesiri vardı. Nilüferli gölün kenarında, koltuk biçimi almış kuru bir ağaç gövdesine oturmuş, yapraklardan daha yeşil, çini kadar parlak suya bakarak mırıldandım:

— Yaşasın da ne olursa olsun! Arkamda duran Mugahed dedi ki:

— Bu tarafa doğru biri geliyor, bir uşak... Elinde bir tepsi var; galiba size bir mektup takdim edecek.

Evet getirdiği bir mektuptu; telâşımı belli etmeden zarfı aldım, açtım:

— Akşam çayına kadar serbestsin, iki gözüm. Talimat verildi: Herkes ve at, araba, otomobil, motor ne varsa her şey emrine tâbi. Ben gündüzlerden hâzetmemeğe başladım. Park ve hava o kadar lâtif ki, beraberce gezip dolaşamadığımız için perdeleri indirdim. Bereket Ömer yanımda. Oğlumla hep senden konuşuyoruz. Eline doğduğunu söyledim, ismini (doktor amca) koydu. «Seni yine yürütecek mi?» diye sordu. «Evet», dedim, «yürütecek, koşturacak, dans ettirecek!» Az daha unutacaktım: Çayda çok iyi tanıdığın müşterek bir dostumuz bir misafir bulunacak. Ana oğul doktor amcanın ellerinden öpüyoruz.»

Uşağa cevabı olmadığını işaretle anlattım; kendimi zor tutuyorum. Uzaklaşınca Mugahed'e dedim ki:

— Tiznit'de daha rahattım. Senin Kraliçen —aynen rapor edebilirsin!— bana durmamacasma çile çektiriyor. O İtalyanı çaya, buraya çağırmış, Sarih olarak yazmıyor ama, Santa - Krüz'de tanıdığım şahıs başka kim olabilir? Gel benimle! Şehre ineceğim, Sal-vatore'nin adada bulunup bulunmadığını tahkik edeceğim.

SUJNU

753

— Şayet adada ise ne yapacaksınız?

— Yapacaklarımı ben de bilmem; öğrenmedin mi? Kararımı jji- anda veririm.

— Kont di Cavalli'yi burada farzedelim; kararınız ne olacak?

— Burada olduğunu biliyorsun, sen!

— Öyle bir şey söylemedim.

— Ben anlarım. Mükemmel!

Kraliçenin hâlâ elimde duran mektubuna bakıyorum, ilk hırsımı ondan alacağım. Cebimden çakmağı çıkardım. Yere atmadan, ucundan tutarak yakıyorum. Önümdeki durgun, yeşil su ve yeşil nilüfer yaprakları üzerine kısa süren bir gurup zamanı kızıllığı aksetti; söndü. Kâğıt en iyi cins bristolden olduğu için yazıları hâlâ seçilir halde simsiyah kavrulmuş, lâkin dağılmamıştı; göle bıraktım; hafifçecik yüzüyor.

Bir ördek koştu, gagaladı, sonra tiksinişçesine parçalayıp arkasından telâşla gelenlere döndü, «nafile zahmet etmeyiniz, yutulur şey değil, dönelim!» diyen bir tavırla kafikeyi geri çevirdi'.

Yürüyorum, hem de köşkün dış kapısına doğru! Mugahed peşimde.

— Sen zahmet etme; zaten hacet de kalmadı.

— Yayan mı gideceksiniz?

— Yokuş aşağı kolaydır. Çantalarımı lütfen otele yollasmlar.

Galiba hayatimi!' en mühim deliliğini yapıyorum. Arkamda neler bıraktığımı bilmiyor değilim: Oğlumu, sevgilimi, servetimi... Nil'in nihayet sabrını tüketeceğimi de anlamaktayım. Şimdiden pişmanım ama Mugahed'den utanıyorum. Yürümeğe devam ediyorum. Bir kere o sözü söylemiş bulundum, dönemem. Hem bu kadının kaprislerini de artık kafi olarak kırmak lâzım. Büsbütün azıtmış. Öyle düşünmekle beraber içimden diyorum ki:

— Muhakkak aratacaktır. Seviyor beni... Adadan gitmeme müsaade etmez.

Mugahed kederli bir yüzle:

F.: 48

754

— Şu patikadan giderseniz kestirmedir; hem de daha gölgS-likdir. Fakat af buyurunuz ama iyi bir şey yapmıyorsunuz. Kraliçenin hasta olduğunu hesaba katmanız lâzımdı.

Cevap vermedim; demir parmaklıklı büyük kapının önündeyim. Hademe orta bölmeyi açmak üzere koştu. Durgun kuşluk vaktinin ışıklı, fakat yumuşak sessizliği içinde demir kapı, yivleri üzerinden dönerken acaip bir feryat çıkardı, bir kuş feryadı; martı çığlığı. Bu, biraz da çocuk sesini andırıyordu; andırmıyordu, belki... Lâkin nedense sesin hatırlattığı Ömer'dir! Bana öyle geldi ki arkamdan Ömer bağırıyor; gittiğimi istemediği için çığlık kopardı.

Demir kapıların, yazın güneşli ve rüzgârsız ikinci saatlerinde herkes istirahate çekilmişken bende kalmış gençlik hâtıraları vardır. Büyükada'da oturduğumuz bir yaz mevsimi komşu bahçelerden muhtelif âhenklerde, kimi hazin, kimi neş'eli kapı gıcırıltılarını dinleyerek imtihanlara çalıştığım sene idi. Behire'nin kapı sesi duyuldu mu onun istanbul'a inmek üzere vapur iskelesine gitmesi ihtimaliyle yerimden fırlar, deniz kumu dökülmüş bahçe yolunda siyah çarşafı, ufacak pelerinli ve beyaz güderi eldivenli zarif silüetini seyre can atardım.

Ekseriya bahçıvan, uşak, bakkal çırağı ile karşılaştım. Ama bunlar da benim için birer kıymet ifade ederdi: Behire'nin evinde bulunan veya evine gidebilen adamlardı. Bir yaz böyle geçti; tabiidir ki imtihanda muvaffak olamadım; lâkin bizim edebiyatın bir zamanki sermayesini teşkil eden çamlar altı sevişmelerinde iki sınıf birden atladım; hülyalı kızla çapkın mektepli zaten yüklü olan Bü-yükada tarihine yeni bir aile skandali daha ekleyeceklerdi; mesele örtbas edildi.

Bazan piyano, bazan bahçe kapılarının gıcirtısı duyulan o durgun yaz saatleri! Ah, o yılın yazı! Behire'yi günün birinde, on sene sonra idi, hiç ummadığım bir memlekette Kabil'de gördüm. Bir Türk misyonunda çalışan kocasının yanına gelmişti... —Bu ayrı bir hikâyedir— Bizimkine dönelim:

Patikayı tutturdum ve büküle kıvrıla uzayan dolambaçlı yolun beni on dakika sonra deniz hizasına ve şehrin varoşuna indirdi-

tflGUN'UN SONU

755

ğini görünce duraladım. Nü bana ihtar etmişti: «Bir daha kaçarsan, kaybolursan bu sonuncusu olur!» demişti; muhakkak öyle olacaktı. Kendi elimle yerimi Salvatore'ye bırakarak yine kaçmıştım. İşte artık hikâyemin de, hayatımın da sonu geldi.

Bir pranga kaçağı gibi meskûn yerlerden uzak, dağlarda ve kayalıklar arasında yaşamak arzusu duyuyorum, bir kaçak veya meczup! İnsanlardan ürktüğüm yahut tiksindiğim için değil; kendimi cemiyete lâyük bulamadığımdan... Hiç bir zaman nefsimi bu derece insanlık dışı, taşlanmağa, linç edilmeğe müstahak iğrençlikte görmemişim. Neydi bendeki bu âni feveranlar ve tam saadete ermişken, akla, mantığa, vicdana sığmaz hareketler?

Etrafıma bakıyorum: Cennetteyim... Cennette bir iblisim! Hayır, acınacak, ağlanacak, elinden tutulup kurtarılacak, tedavi edilip cemiyete kazandırılacak bir bedbahtım!

Terkedilmiş yıkık bir iskelenin palamar taşına oturdum; avuçlarıma içine aldığım başımı, başkasının, o bedbahtın başı imişçe-sine merhametle oğuyorum:

— Seni kurtarmalı, diyorum, fakat yok etmekle de kurtarmak mümkündür; Nil'i kurtarmak için yok olmam lâzımdır. Hazır, yanında hazzettiği iyi bir adam, bir âşık da var. Çabuk teselli bulur. Evlenirler de yarın, öbür gün! Yıllarca nasıl da mektuplaşmışlar, ne intizamla, sadakatle, şaşmadan, tertemiz!

Nil'e böyle bir koca uygundur; ayrıca Kraliçe unvanını kaybetse de bir Kontes olur. Kontes di Cavalli... Her halde düttürü bir şekilde «Bayan!» diye çağrılıp anılmakla kıyas kabil değil..!

Şimdi ismimden de nefret ediyorum.

Bu sefer öfkemin çarçabuk yatıştığını, derhal pişmanlık başladığını anlamaktayım. Bir, iki kere yerimden kalktım; fakat ayaklarım şehre gidemedi; benimle âdeta konuşuyorlar, diyorlar ki: "Haydi! Gerisin geri! Biz seni yokuş yukarı da olsa kuş gibi uçura-cağız. Dairendeki divan ne

rahatı! Dön oraya, uzan, beraberce dinlenelim!»

Arkama bakıyorum: Gelen giden yok, ama Mugahed muhak-

756

NİLGÜN

kak bir koşu Melîke'ye haber saldıktan sonra peşime düşmüştür-bir tarafa gizlenmiş, gözetlemektedir. Yahut otele varmıştır bile. Beni soruşturuyor, arıyordur. Hiç yoktan çıkardığım hadisenin NiP-de bıraktığı tesiri de merak ediyorum.

Birdenbire ümide kapıldım: Madem ki Salvatore'yi o derece kıskandım, demek ki kendisine çılgınca âşıkım. Kadın böylesine kızmaz; tersine memnun olur. Otele gidince ikinci bir mektubunu alacağım: «Çayı başbaşa içeceğiz. Toi et Moi... Ömer'le balkonda yolunu gözlüyoruz uslanmaz kaçacağım!»

Şehre girdim, bir arabaya atladım; otel holündeyim. Vurulmuş döndüm: Çantalarım holde duruyordu, getirmişlerdi. Bu artık pasaportlarımın verildiğine alâmetti. Ah, nerede Mugahed? Göğsüne kapanıp utanmadan hıçkırığa hıçkırığa ağlayacağım. Keşke Kraliçesi emretseydi de patikadan inerken sırtıma bir bıçak fırlatsaydı... Ne güzel ölürdüm! Azman bir kaktüsün yanında, hurria gölgesinde, memleketlerarası serseriye yakışan iklim yabancılığı dekoru içinde, cezamı bularak...

— Las - Palmas'a vasıta var mıdır, bu saatlerde? Diye bürodan sordum.

— Yarın sabaha kadar yoktur. Fakat Somers'in vekilharcı Kraliçeye mahsus motorun arzu buyurduğunuz takdirde emrinizde olduğunu söyledi.

— O halde hemen hareket edeceğim.

— Şimdi köşke bildiririz, efendim.

Evet! Bu, bir türlü neticelenmeyen maceramın artık hiç şüphesiz sonudur. Nil'in ne kadar azimli, iradeli olduğunu ve ihtarının çevrilmez bir idam hükmü mahiyetini taşıdığını biliyorum. İlk defadır ki, yeniden barışma kapısının üzerime kapandığını hissettim. Aramıza giren zindan surlarını bir İf kalesi korkunçluğu ile görüyor gibiyim.

İnadımı kırmalıyım, dönmeliyim, ayaklarına kapanmalıyım-Yapamıyorum; bir koltuğa oturup motorun gelmesini bekliyorum. Dünyada bu derece münasebetsiz hareket edecek tek adam düşü-

ÖÜJNU

757

jiülemez. Eğer maceramı bir başkasından dinleseymdim, o adamı pataklamadan bırakmazdım; pataklamadıkça öfkemi alamazdım; içim rahat etmezdi. Dayak, o serserinin müstahak olduğu

ceza değildi; başlangıcıydı. İhtilâl mahkemesi veya kanun fevkinde bir adalet jüreyi tasavvur ediniz ki hâkim, işkence ve ölüm hükmü vermeden önce sabrı taşıyor, kürsüden atlayıp suçluyu bir temiz dövüyor.

Kendimin Kara Ali'si olamadığıma kızıyorum; karşımda «Cellât!» diye seslenecek bir Murad IV. arıyorum. Otelin teşrifat memuru tazimle eğilerek motorun beş dakika sonra rıhtıma yanaşacağını haber veriyor. Sordum:

— Köşke telefon edebilir miyim?

— Hayhay, efendim... Buyurunuz. Zatîâlinize santral bulayım. Kiminle görüşeceksiniz?

— Mümkünse bizzat Kraliçe ile. «Dün geceki misafir tarafından» dersiniz.

Memur arıyor, buldu; birine söylüyor... Konuşma İspanyolca. Acaba telefonla konuşmağa da yanaşmayacak mı? Kâtip ahizeyi yerine koydu, bana döndü:

— Majeste istirahate çekilmiş ve kimse tarafından rahatsız edilmemesi emrini vermiş. Özür diliyorlar... Kendileriyle ancak beşte konuşulabilirmiş.

Demin sapsarı idim, galiba... Şimdi kan başıma çıkmış bir halde olduğumu gözümün yanmasından, kulaklarımın uğuldamasından anlıyorum.

— Bana bir oda ayırtınız. Las - Palmas'a gitmeyeceğim; bir hafta burada kalacağım. Motörü savunuz. Kim sorarsa, telefon ederse otelde olmadığımı söylesinler.

İlk işim düşün altına, sonra yatağa girmek oldu. Neye karar verdim de kaldım? Sizler kadar ben de' bilmiyorum. Bütün hareketlerim fevrî. Fakat farkına varmadan şuurum herhalde birşeyler düşünüyor, hazırlıyor. İnsan bazı defa yaptığı hareketi de, ağzından Çıkan sözü de düşünmeden oluvermiş, söylenivermiş zanneder. Halbuki bunlar âdetiye refleksler gibi habersizce birer müdafaa, mu-

758

hafaza vazifesini görürler. Akim işlediğini duymadığımız çok defa vâkidir. Hele hislerimize mahkûm olduğumuz sırada...

Azıcık sükûnet bulduktan sonra adayı terketmedi: me sevindim. Birçok projeler kuruyorum: Bir tanesi çay saatinde hiçbir şey olmamışçasına köşke gitmek! Öbürü geceleyin eğlence yerlerinde vur patlasın, çal oynasın vakit geçirerek harekâtımı muhakkak takip ettirecek olan Nil'i kışkırtmak! Uzun bir mektup yazarak af dilemek de var. Saat beşte tekrar telefon etmek, cevap verirse barıştırmak de mümkündür.

Kalktım, yazı masasının başına geçtim. Yazıyorum... Yazdıklarına göz gezdirmeden bir, iki, üç sayfayı harıl harıl doldurdum. Okuyunca pek bayağı cümlelerden ibaret bir aşk mektubu ile karşılaştım; nefsimi de imkân olsa o kâğıtlar gibi yırtıp parçalayarak aynı yere atacağım. Kötü bir karalamadan farkım ne? Bir şeye benzemekliğim için usta bir kalem kırk yerimden tashih etmeli.

Hayır, baştan sonuna kadar çizmeli, yeniden yazmalıdır!

Baktım ki mektup epeyce vaktimi almış; saat dört buçuk. Sal-vatore hazırlanmıştır, valinin konağında yürek çarpıntılarıyla dolaşıyor. O, Türk Prensesi Nilgün'e tam 7 sene sonra kavuşacak ve tabîdir ki bir daha ayrılmayacak. Kraliçesinin umulmadık kadar kısa bir zamanda arızayı atlatması ve Türk Konsolosu bulunan en yakın bir şehirde nikâh merasimine eskisi gibi sapaşğlam gitmesi de! mümkündür. Dimdik vakarla yürüdüğünü görüyorum, âdeta...

— Hayır, diyorum, bu nikâh bir vapurda olacaktır. Evrak sonradan tekemmül ettirilir. Nil işi gürültüsüzce yapacak; alıştığı, sevdiği denizlerde!

Telefonu açtım, otelde Kont di Cavalli isminde bir İtalya'nın bulunup bulunmadığını kapıcıdan soruyorum. Cevap menfi... Fakat şehirde iki iyi otel daha var; oralardan da aranılmasını tembih ettim. Az sonra telefon çaldı:

— O isimde biri bu otellerde de yoktur, efendim.

Dediler. Peki ama çaya benim de tanıdığım kim gelebilir? Kafamı zorluyorum, Nil'le tanıştığımız bütün şahısları sıralıyorum. City of Haddington süvarisinden Batavia doğumevi hekimine ka-

IUrUİN U1N DUHU

,jar, hepsi... Hiçbirinde karar kılamıyorum, Bir taraftan da biliyo-rUm ki Mugahed ve adamlarının tarassutu altında bulunmaktayım; jfraliçeye raporlar, haberler uçuruluyor dur: «Saat 5; henüz odasından çıkmadı» diyorlardır; belki de içersini de gözetliyorlar, mektup yazdığımı, yırtıp attığımı, dertli dertli dolaşıp durduğumu kay-dediyorlardır.

Evet, saat 5... Mevsim icabı hava karardı bile. Öğleyn yemek yemeği unuttuğum için çay ısmarladım. Tepsiyi getiren garsona ,-hafiyelerin hafiyesi olduğunu düşünerek— neşeli gülmeğe gayret ediyorum, ıslıkla bir şeyler çalıyorum; sekiz, on kelimelik İs-panyolcamla kafa göz yararak adanın eğlence yerleri hakkında malûmat alıyorum.

Gerçekten biraz ferahlamış haldeyim; zira artık bir karar sahibiyim; kararımı neredeyse kendimden de gizliyeceğim; sizden de saklayacağım. Bütün iş, saatin dokuzunu bulmak ve hafiyelerime izimi kaybettirmek! Daha önce kendimi yormamak da lâzım. Fas'da alıp çantama attığım polis romanlarından birini okumağa başladım; bıraktım. Pek bayağı bir şey... Elime bir kitapçıda «Gil Bias» geçmişti; ona daldım. İçinde haydutlar, serseriler, hilekârlar, hekim taslakları, şövalye bozuntuları ve deli dolu âşıklar kaynaşan bu eser beni oyalıyor, aralarında kendimi de yaşar görüyorum; ben de bu tiplerden biriyim. Bilhassa bir İspanyol memleketinde bulunduğum için Gil Blas'ı daha ziyade benimsiyorum.

Haritalarda açık sarı, iç açıcı bir renge boyanması âdet olan İspanya ve müstemlekeleri mektep sıralarından beri hayallerimi okşardı. Şimdi bu devletin en güzel arazi parçalarından biri üzerinde saadete erişmiştim. Kafamın çatlaklığı yüzünden bir anda o-rasını zindana, cehenneme, gayya kuyusuna çevirdim; boğuluyorum, yanıyorum, karanlıktayım.

Acaba, diyorum, Nil'i sakat vaziyette bulmak mı beni teessürümden çıldırttı? Yahut sakat bir kadına tahammül edemeyecek kadar egoist miyim? Bunun için mi nefsim, nefisperestliğime kapılarak kendim de asıl sebebini bilmeden köşkten kaçtım? Eğer

YOU

NILGÜN

öyle ise insanların en aşağısıyım; taze ana kraliçeyi de, oğlumu da şerrime lanet, bırakıp gitmekliğim hayırlı bir iş olacaktır.

Sekizde alt kata indim ve tek başıma bir köşede yemeğLai yedim. Salonda alâka çekici müşteri yok; bulunsa da gözüm kimseyi görmüyor. Yemekten kalkınca sigaramı yakarak otelin bahçesine çıktım. Dolaşıp dönecek bir tavır takınmış ve garsona kahvemi biraz hava aldıktan sonra holde içeceğimi yüksek sesle söylemeği ihmal etmemiştim.

Ağaçların arasına daldım. Akşam üzeri pencereden keşfimi yapmıştım; bahçenin arka duvarı alçaktı ve ötesinde dar, تنها bir sokak vardı. Kolaylıkla atladım; gölgeli taraftan sür'atle yürüyerek başka bir sokağa, ikincisine, üçüncüsüne saptım. Neredeyim? Bilmiyorum. Nihayet ışıklı bir caddeye çıkınca ilk rastladığım kira arabasına bindim. Somers Köşkü'ne doğru sürmesini söyledim.

Geçtiğimiz yol, bizim Büyükada'daki bildiğiniz Nizam caddesini hatırlatıyor. Yokuş başladı; tekrar düzlükteyiz. Köşkün parkı görününce arabayı durdurdum ve arabacıya aklımdan geçiremeye-ceği bir para vererek savdım.

Artık maksadımı söyleyebilirim: Parka gizlice gireceğim; köşke de gizlice sokulacağım; dün gece Nil'in yüzünü ay ışığından e-sirgeyen ağaca çıkarak oradan balkona geçeceğim ve... Galiba hayatımın sonuncu deliliğini yapacağım.

Somers malikânesinin elbette gece bekçileri, korunma tertibatı) vardır. Belki de Kanarya Adalarına isimlerini veren cinsin artığı yarı vahşi köpekler bu vazifeyi görüyorlardır. Köşk epeyce u-zakta. Yanma varmak için evvelâ duvardan atlamak, sonra tropik bitkiler kaplamış korkunç bir koruyu, aşmak icabediyor.

Yarım saatten beri hava bozulmuştur da... Sert bir sam yeli esiyor. Ağaçların hışıltısı bir an durdukça aşağıdaki denizin, koca Atlantik'in homurtusu işitiliyor. Beş yerden denemeler yapıp muvaffak olamadıktan sonra nihayet halatlaşnuş bir sarmaşık sayesinde duvarın üstüne çıktım. Öte tarafı okadar derin ki atlamak

SONU

761

mümkün değil. Asıl korkum bir kaktüs sahasına düşmek. İncecik dikenlerinin uçları göze görünmemekle beraber tığ gibidir; ete battı mı parçalamadan çıkmaz. Ayrıca cildi yakar, iltihaplandırır. Göze girerse kör etmesi ihtimalini de düşünmeli!

Hiçbirini fazla düşünmeden atlayıverdim. Eğer bağırmadımsa şaşarım. Bir kaktüsün tam üstüne düşmüştüm; iri, gevrek dalları yüküm altında kırıldı; bunlar yarı pelte nebatlar olduğundan dal gibi ses çıkarmadılar, sukutumu yumuşattılar ama sıyrılan pantolon paçalarından dikenler kolayca etime işlediler; bacaklarımda yüzlerce iğnenin acısını duyuyorum ve bu iğneleri taşıyarak yürümeme devam ediyorum. Bereket ellerime dokunmamışlar.

Lâkin az sonra bu da oldu; bir sarmaşığın yere uzunmuş koluna ayağım takılınca kapanmamak için bir ağacı kavradım; alt dalları kesilmiş bir palmiye imiş; palmiye gövdeleri testere gibi dişli, ayrıca uçları sivri olduğundan ellerimi daladılar.

Böylece koruya daldım; elbette rahat bir yolu vardır ama bulamıyorum; köşkün ışıklarına doğru kör topal kendimi sürüklüyorum. Bir defasında da alnımı kuru bir dala çarptım; görmüyorum ama kan aktığını duyuyorum; yüzüme sızıyor. Mendilimi bir çatki şekline sokarak başıma, yaramın üzerine sardım. Bitkin, tükenmiş haldeyim. Yine de yola devam ediyorum. Tesviye edilip pataklanarak açılmış dar yolu bulunca hızlandım; köşkün meydanlığına gelince de durdum.

Dün gece Nil'e oturduğumuz balkonlu odanın altışar kollu mükellef gümüş şamdanları yanıyor ki pencereler ışıkl.

Orada! Belki Salvatore karşısında, benim yerimde! Aşağı kattaki dairenin yeni misafir için hazırlanmış olması mümkün. Mari-ella daha genç birine hizmet edeceğinden memnundur. Geçkinleş-tiğimi ikide bir hatırlamaklığım fena alâmetlerden... Demek ki değişikliği duyuyorum. Bu, bir senet vâdesinin yaklaştığı, cebinizde ödeyecek para bulunmadığı zamanlarda duyulan üzüntüyü andırıyor; evvelâ kendi nazarınızda itibarınız düşüyor.

Ağaçları siper ederek binanın yanma varabildim; beni balkona ulaştıracak olan okalıptüsün altındayım. Fakat gövdesi budan-

762

mıg, kabuk kısmı da düz ve kaygan... Galatasaray Lisesinde — 0 devirde ismi sadece «Mektebi Sultanî» idi— bizi jimnastikhanede düz direklere çıkmağa alıştırmışlardı, ben birinci gelirdir Otuz beş sene sonra, hem de yaralar, bereler, sargılar içinde, aynı şeyi yapıyorum. Mektepteki direkler, yukardan iple bağlı idiler, salla-nırlardı; şimdi de ağaç, rüzgârdan sarsılıyor. Nihayet balkonun hizasını buldum; eğer yarım metrelik mesafeyi atlayabilirsem hedefime ulaşmış olacağım ve havanın sertliğinden dolayı örtülü duran kapı camından küçük salonun her tarafını iyice seyredebileceğim. Fakat atlamağı gözüm tutmuyor; dala sarılı, kudretim gittikçe tükenerek kımıldamadan bekliyorum.

Bu halde biraz dinlenmiş olacağım ki cesarete geldim; okalıptüs dalları narin, lâkin esnek olduğundan kırılmadan önce beni ustaca hareket edersem karşı tarafa fırlatabilirler. Üç ince dalı birleştirerek sıkıca yakaladım, bir ayağımı ileriye uzattım, ötekini a-ğaca hızlıca vurdum. Biri de baktım ki parmaklıklara tutunmuş vaziyette balkonun kenarındayım!

İç tarafa hemen atladım ve ihtiyaten mermer zemin üzerine yüzükoyun uzandım; kıpırdamıyorum. Göğsüm körük gibi kabarıp iniyor; soluk alırken çıkardığım ses o kadar sert ki

rüzgârın uğultusu olmasa salondan işitilecek sanıyorum. Kapı açık bırakılsaydı atladığım muhakkak sezilirdi.

Neden sonra diz çökmüş vaziyette başımı yaklaştırdım. Nil'in pencereye karşı duran koltuğu boş. Lâkin benimkinde bir erkek oturuyor; berjerin arkılığı başını ve yüzünü görmeme mâni ise de beyaz ayakkabılarını ve beyaz pantolonunu mükemmelen seçiyorum. Galiba bir şey okuyor... Evet, elini de gördüm, bir mektup tutuyor. Salvatore'den başka kim olabilir? Pantolon gayet iyi ütülü, çoraplar gergin, iskarpinler tertemiz... Odur bü adam!

Ayaklar kımıldandı; kalkacak, yüzünü göreceğim diye ümitlendim. Tekrar mihlanıp kaldılar. Cama vurmamak, kapıya abanıp içeriye atılmamak için dişlerimi sıkıyorum. Sabırsızlığım son haddine gelmişti, koltuktaki adam, birdenbire ayağa kalktı. Onu arkasından görüyordum; şaşırdım: Zira başını kaplayan saçları

SONU

763

bembeyazdı; boyu da Salvatore'ninkinden uzun, vücudu ince, sırtı azıcık kamburumsu idi... Daha doğrusu bu misafir yaşlıydı.

İleriye birkaç adım attı; çok oturmaktan yorulmuş gibi elleriyle belini tuttu, gerindi. Sonra balkon tarafına döndü, benim tarafıma. Haykırmaktan kendimi alamadım:

— Tayfur!

Evet, karşımdaki adam, saçları ağarmış olan Tayfur! Lâkin sapasağlam kalmış, yine karınsız, zarif endamlı, rahat yüzlü Tayfur!

Cama vurmağa başladım. Hayretle baktı; tabiidir ki beni seçe-miyordu; ancak elimi ve parmaklarımın hareketini görebilirdi. Yaklaşıyor, tâ önümde! Vurmağa devam ediyorum; espanyoleti çevirdi; içeriye atladım. Hem boynuna sarılıyorum, hem de:

— Korkma! Korkma Tayfur, benim! Ben! Senin serseri Ömer-in!

Diyorum. Elbisemin parça parça, başımın sargılı, sargı bezinin kanlı olduğunu unutmuştum. Yanaklarını öpüyorum, inliyorum:

— Tayfur! Tayfur!

— Sen misin, diyor, sen, ha! Nasıl gelebildin; nasıl kaçtın? Vuruldun mu? Kaçarken mi vurdular?

Evvelâ anlamadım, sonra halindeki acayiplik dikkatimi çekti; sordum:

— Nereden kaçarken? Niçin vursunlar?

— Niçini var mı? Hapishaneden kaçarken vurulmuşsundur.

— Hangi hapishane? Neler diyorsun? Bunadm mı Tayfur? Durdu, düşündü, soğukkanlılığını takındı; dedi ki:

— Anlaşalım! Sen mahpus değil miydin? Casusluk suçundan yakalanıp Rabat'da müebbet hapse mahkûm olmadın mı?

— Hayır! Bunu kim çıkardı? Nil mi uydurdu yoksa? Tayfur susuyor. Bu, bir itiraftır.

— Yalancı olduğunu bilmiyor musun, onun? Değişmedi ki... Kıtır atmakta devam ediyor. Bırakalım, Nil'i... Sen kendinden bahset. Demek Almanya'dan çıkabildin?

764

— Almanya'ya gitmedim ki çıkayım, istanbul'dan Mısır'a, oradan buraya geldim. Daha doğrusu beni Melike getirtti.

— Ah Tayfur, ah! Yaranı tazelemek istemiyorum &.na emin ol, hâlâ yüreğim sızlıyor. Ne kadar severdim kendisini...

— Kimi?

— Dübeşte Hanımı.

— Artık sevmiyor musun?

— Nur içinde yatsın, hürmetim, muhabbetim bakidir elbette...

— • Neler diyorsun, sen? Dübeşte uçağa binemediği için buraya ancak yollar açılınca gelebilecek. Hamdolsun hayattadır; romatizmadan arasına şikâyet ediyorsa da Boğaziçi bu... Yapar. Öldü diye mi yaymışlar?

— Mısır'da biri söylemişti; güya otomobili denize yuvarlanmış. Çok şükür, bu da yalan çıktı.

Nil'in ismini vermedim.

— Ha, diye ilâve ettim, zengin olmuşsun, sen... Müteahhitlik ediyormuşsun. Çok sevindim. Otomobillerin, yalıların, apartmanların varmış.

Tayfur gülüyor:

— Hisar içindeki kulübeyi satmadığıma dua et. Dalyan işletiyorum, tuttuğumuz balığı tekrar denize döküyoruz. Bize verilecek mantarları kadın iskarpinlerinde kullanıyorlar. Kıyafetime bakma, Melike sayesinde!

— E, artık bu kadarı rezalet! Hepsini uyduran senin o kraliçen değil mi? Hani, dilim varmıyor

ama şu, uğradığı dert biraz da bu yalanların cezasıdır diyeceğim geliyor. Görünce acımadın mı? İçin sızlamadı mı?

— Acınacak bir tarafını bulamadım. Keyfi yerinde, sıhhati mükemmel. Para bol... '

Sözünü kestim, manalı sordum:

— Yürüyor mu, Nil?

— Çıldırdın mı sen? Kundaktan yeni çıkmış bir çocuktan bahsediyorsun, sanki... İçeriye, dairesine giyinmeğe gitti. Şehre inece-

sLLıliUJN'UJN bUJNU

765

ğiz, canı dansetmek istiyormuş, «Hem, dedi, otelde tanıdığın biri de var, onu da alırız. Bir sürpriz olur.»

— Ya! Dansa gidiyordunuz, demek? Dansedecekti? Oteldeki adama sürpriz hazırladınız.

— Evet. Şaşacak bir şey yok bunda... Kızılacak tarafını da göremiyorum.

— Şaşacak, kızacak şey yok, belki... Ama yapılacak bir şey

var!

Dün gece hususî dairesini, profesörlerin sakatlığı hakkında verdikleri raporu getirmem için tarif ettiğini hatırladım; koşarak o tarafa gidiyorum. Birinci kapıyı usulcacık açtım: Bir buduvar... İkinci odayı da sessizce geçtim; geçtikçe kapıları ardımdan sürme-liyorum. Üçüncüsü zaten kapalı değildi. Nü ayakta, aynaya bakarak tuvaletini gururla seyrediyor. Yanında Dolly...

Beni evvelâ Dolly gördü; bir çılgılık kopardı. Haklıydı; tanınacak halde değildim; alnımı saran kanlı çatkı, liyrhe liyme elbisem, darmadağınık saçlarım ve yuvalarından uğramış gözlerimle bir hayduttan bile korkunçtum. Nil başını çevirdi; tanıdı; benzi uçtu. Ürktü mü? Zannetmem; meraktan, endişeden, sevgilisini bu hale getirmiş olmaktan dehşete kapıldı. İrlandalı kıza hitabediyorum:

— Siz dışarıya çıkınız; lütfen... Hanımının yüzüne bakıyor. Tekrarladım:

— Çıkınız!

Nü, başıyla ona çıkmasını işaret etti. Konuşamayacak kadar heyecanlı.

Dolly ürkek ürkek yüi-üyüp dairesinin koridora açıldığını tahmin ettiğim esas kapısından birdenbire dışarıya fırladı. Sürmeyi vurdum, döndüm. Baktım ki Nü, Nilciğim aynanın önündeki kumaş kaplı, arkalıksız, kabarık, yumuşacık «puf»'a oturmuş, yarı baygın...

Boğukluğu benim kulağıma da ürkütücü gelen bir sesle sordum:

766

NILGÜN

— Ne yapayım, sana? Nasıl bir ceza istersin? Toparlanmağa, bir zekâ oyunu vasıtasıyla vaziyetin ciddîliğini

gidermeğe teşebbüs etti:

! — Neredeyse «Kırk katır mı istersin, kırk satır mı?» diye soracaksın, sevgilim...

— Bu sefer soytarılıkla elimden kurtulamayacaksın kızım! Tanca'da hafıza kaybı oyunu... Burada sakatlık taklidi... Dübeşte ölmüş... Ben casusluktan müebbed hapse mahkûm edilmişim... Harp zengini Tayfur Almanya'da yok olmuş... Bir Lordla evlenmişsin... Yeter! Seni yalana tövbe ettirecek bir cezaya çarptırmalıyım. Dünyanın selâmeti, hepimizin rahatı için... Def-i belâ için...

•— Âmin!

Alaya devam ediyor. Etrafıma göz gezdirdim; bir şey arıyorum... Kraliçeyi iyice pataklamağa yarayacak bir şey! Yok.

— Bulamadın mı, diye sordu, şu dolabı aç; orada Amazon elbiselerimin yanında bir kamçı asılıdır. Seninle adada at gezintileri yaparken kullanacaktım.

Cevap vermiyorum; hâlâ bakmıyorum. Nihayet bir geridonun üzerinde duran kitabın arasına sokulmuş kâğıt bıçağı gözüme ilişti. Usulcacık çektim; elimde parlıyor. İki tarafı da kâfi derecede keskin, ucu lüzumsuzca, kunduracı bizi kadar sivri bir bıçak! Operet kraliçesi, oyunun bir drama çevrileceğini anladı. O da etrafına bakıyor, bir müdafaa vasıtası arıyor.

— Korktun mu nihayet, dedim, korkabilirmişsin, .meğerse... Fakat nefsin için korkma! Zira cezayı senin üzerinde değil, kendi üzerimde tatbik edeceğim; bıçak benim göğsüme saplanacak! Vebal sende... Vicdan azabı da senin!

Kolumu uzattım, bıçak tam bağrımın hizasında; Nil'in yere doğru eğildiğini gördüm ama aldırmadım; gözlerimi kapadım; hurma gövdesinin testereli kabuklarıyla yaralı olan elim tam hareket ediyordu, ayaklarımın altında zemin, birdenbire kaydı; ne olduğunu farkedemeden sırtüstü yuvarlandım ama kalkacak haldeyim, fırladım. Fırlamamla beraber başıma bir şey indi; aynı saniyede

MHAİUJN UJNİ BUJNU

767

gözlerime kokulu bir toz doldu ve bu defa bacağıma yediğim bir çelme ile tekrar yere

yuvardım. Bıçağın elimden düştüğünü anlıyorum. Artık kıpırdanacak mecalim yok. Ayrıca üzerine ağır bir şey yüklendi... Bir kanape olmalı. Nil diyor ki:

— Gangster filimlerinden öğrenmişim, sevgilim! Yerdeki ipek halıyı çekiverdim; pudralığı yüzüne atmak benim icadım!

Kapıyı vuruyorlar.

— Uslu dur artık! Dolly gelsin de odaya biraz çeki düzen versin. Ben de bittim, zira...

Az sonra üzerimden kanapenin yükü kalktı; iki kadın kollarımdan tutarak beni ayağa kaldırdılar. Pudra dolu gözlerim hâlâ görmüyor. Nil İngilizce Dolly'ye dedi ki:

!— İyisi banyo dairesine götürmek. Adamcağızın yaralanmamış tarafı kalmamış. Doktor çağırmalıyız.

Konuşmuyorum; gözlerim görse ellerinden kurtulup banyoya kendim gideceğim. Beni götürdüler; evvelâ başımı ılık suyun altına uzattılar; sonra yüzümü de örtecek şekilde bir havluya sardılar. Mağlûp bir boksöre benzediğimi anlıyorum; kımıldamadan duruyorum.

Dizlerimin üzerine Nil'in başı dayandı; Kraliçem orada ağlıyor.

Galiba Dolly de ayakta ağlamaktadır.

Bereli ayaklarım sevgilimin saçları arasında ne kadar rahat!

Az sonra Kraliçenin yeşil somaki banyosunda idim. O, küçük salona Tayfur'un yanına gitti. Oteldeki çantalarımı getirdikleri için çamaşır ve elbise değiştirdim. Dolly pansumanımı yaptı; aşağıya indim.

Odamdayım, yatağımda...

Karyolanın başı ucundaki sandalyede Tayfur oturuyor. Ayak tarafında Mugahed bacaklarımı yakan ve bir yere süründükçe acıyan kaktüs dikenlerini cımbızla ayıklıyor. Onun kendine göre bir usulü var; eti zedelemekten çıkarmasını biliyor. Başım sarılı ama bu sefer gazlı bezler ve bandlarla... Ellerim de öyle. İçtiğim limon-

Yöö

1NİL.GUN

lu et suyu ve bir kadeh brandi sayesinde mecalsizlik duymuyorum; iyiyim, neş'eliyim âdeti! Bir sigara istedim. Tayfur susuyor

— Bir şeyler söylesene, dedim, seslerimize kaç senedir 1 işretiz.

— Sana uzaktan hasret çekmek daha rahat! Ellisine geldin sayılır; ağaç tepelerinde dolaşacak,

balkonlara atlayacak yaş mıdır bu? Uslan artık! Daha iyisi serserilikten vazgeç... Bir yerde, bir kadınla karar kıl.

— Öyle yapacağım.

— Var mı biri? Tasarladığın kadın deli fişegin biri ise yine felah bulmazsın.

— Deli fişek de söz mü? Zırdeli.

— İsmi ne?.. Ne milletten?

— 'İsmi Nelly... Aslen Macar ama herkes İngiliz sanıyor.

— O da Prenses, Kontes, falan mı?

— Hayır. Orta halli bir aileden... Eskiden dansözmüş.

— Sen adam olamazsın! Gülüyorum. Tayfur kızdı:

— Gülme öyle, dedi, sinirleniyorum. Güleceğine köşke balkondan girmenin sebebini söyle. Yanımızdaki adam Türkçe bilmiyor.

— Ne malûm? Kraliçenin hizmetinde bulunanlardan daima şüphelenirim.

— Ben de hizmetinde idim.

Mugahed ellerini uğuşturarak Arapça dedi ki:

— Bu iş bitti, efendim. Şimdi bir kocakarı ilâcı süreceğim; gülsuyu ile asilbent... Ne yanma kalır, ne kaşıntı. Kabahat zaten bende...

— Ne gibi?

— Sizi takip ediyordum; duvardan atladınız; koruda düştüğünüz zaman arkanızda idim. Ağaca çıktığınız sırada da taflanların arasına gizlenmiştim. Balkondan içeriye girdiğinizi görünce ben de balkona geçtim; tıpkı sizin yaptığınız gibi... Fakat misafir efendi ile birbirinize sarılıp öpüştüğünüzü seyrettikten sonra aşağıya

uın SUNU

YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY

769

indim. Malûm ya, bir vak'a çıkarmanızdan korkuyordum; sırf size hürmet ve muhabbetimden bunu önleyecektim. Hamdolsun ki Kont di Cavalli'yi beklerken karşınıza kırk yıllık dostunuz çıktı. Şunu da bu vesileyle arzedeyim: Kont, Santa - Krüz'e ayak basmamıştır; Las - Palmas'da on

gün oyalanıp, Kraliçenin teşriflerinden iki hafta önce İtalya'ya dönmüş.

— Demek onu davet eden Kraliçe değildi.

— Davetin Las - Palmas'daki ordu kumandanlığından geldiğini öğrendim; Kontla akraba imişler. Bu soyun İspanyol koluna «Cavallivalar» deniliyor... Hanedan bir aile.

— Sağol Mugahed! Artık acı duymuyorum. Boyuna tekrarlıyorum:

— «Sellim dayyatek!»

Bu, «ellerin dert görmesin» mânâsına bir teşekkür ve duadır. Kapıya vuruldu; gelen Miss Perkinson... Bir şey söylemeden, çocuklara yatma zamanının yaklaştığını başıyla anlatan bir müreb-biye edasıyla duruyor. Mugahed iyi geceler dileyerek çekildi. Tayfur'a diyorum ki:

— Artık sen de yat; yol yorgunusun; beni de tatlı bir uyku bastırdı.

— Yanında kalsam, şu sedire uzansam olmaz mı? Yalnız bırakmak istemiyorum.

— Merak etme, iyiyim. Hem bir rahatsızlık duyarsam haber yollar, çağırıyorum.

Tayfur çıktıktan sonra Dolly dedi ki:

— Ne halde bulunduğunuzu görüp bildirmek için Kraliçe beni bilhassa gönderdi; yüzünüzün güldüğünü, iyi olduğunuzu öğre- -nince sevinecektir. Kendileri de çok müteessir.

— Saadet içindeyim; öyle söylersiniz. Size de müteşekkirim. Hakikaten mes'ut idim. Zira demin yukarıda Nil dizlerime ba-

Şını dayayıp bir müddet ağlamış, gözyaşları kesilince ufak bir çocuk gibi hıçkırıklarla karışık, iç çeke çeke demişti ki:

F.: 49

77U

«— Artık yalan faslı kapandı, sevgilim! Yalana veda ediyorum. Bundan sonra bütün ömrümce sana üç yalan söyleyeceğim... Üç tanecik! Hepsi o kadar!»

Havlu sarılı başıma', ağırlara ve sersemliğime rağmen o hoş sözlere gülümsemekten kendimi alamamıştım; sormuştum:

!— «— Niçin üç tane?»

«— Belki iki, belki bir, belki de hiç söylemeyeceğim. Ama sen razı ol, bu hakkı tanı bana! Hakkımı idareli kullanacağıma söz veriyorum.»

«— Peki Nil... Kabul!»

Miss Perkinson, yatağının yanındakini bırakarak öbür lâmbaları söndürüp gitmişti. Uzun bir hastalık geçirmiş de nekahet devrine girmişim gibi zevkli bir halsizlikle gözlerimi kapadım. Atlatılmış vak'alar büyük hastalıklara-benzer: Değersiz meselelerle zihin yormanın lüzumsuzluğunu anlarsınız; hatâlarınızı iyice görür, tekrarlamamak kararları) alırsınız; asıl mühimi hâdisesiz yaşamının kıymetini takdir edersiniz. Somers Köşkü'nde hırçınlığı yatışmış, şefkatli ve insafli olmuş bir sevgili ile geçireceğim sakın hayatı düşünerek gelecek günlerin huzurunu şimdiden içime inmiş buluyorum; bir şiir okuyormuşum gibi düşünüyorum. Böyle düşünüşler, ruhun şifaya kavuştuğuna işarettir.

Dalmak üzere idim. Nil'in ahengi makineleşmiş sesiyle birdenbire irkildim:

— Hayırlı geceler, sevgilim! Güzel şeyler düşünë düşünë uyu! Ben de öyle yapacağım; kendimi Ada'da yaşayacağımız ikinci Ma-pa'nın hayaline kapıp koyuvereceğim. Şaşırttı mı sesim seni? Cevap verebilirsin... Azıcık yan tarafa doğru eğil!

Yatağın yanındaki küçük dolabın üstüne, dolaptan bir parça imişçesine bakılınca göze çarpmayacak bir «diafon» yerleştirilmiş. Nil bu âlet vasıtasıyla demin konuştuklarımızı işitimişti; yine âlet sayesinde birbirimizle daima konuşabilecektik.

— Nil, dedim, mes'udum.

— Ben de! Zırdeli Macar dansözü Nelly'de karar kılıp bir yerde bir kadınla oturacağına çok sevindim. Sahiden öyle mi yapacaksın-

U1N ÖUİNU

771

— Güzel deli kabul ederse, evet!

— Söz mü?

— Söz!

— Nil'in sana feda olsun!

Ses kesildi ama ruhumun içinde âhenkleşerek tınlaması sürüp gidiyor. Bohemya kristali bir kâseye fiske vurulmuş gibi rengârenk diyebileceğim bir nağme şeridi gözlerimin önünden geçerek uzaklaşmaktadır; yalnız kulaklarımla dinlemiyorum; o sesi' gözlerimle de görüyorum: Pembecik bir ağızdan çıktığı için aynı renkte ve sedef dişlerin parıltısmdadır. Dağılmış bir gülün yaprakları gibi havada uçuşarak gidiyor. Kokusu bile var.

Kokuyu tanıdım: Yukarı odada gözlerime, burun deliklerime, ağzıma dolan pudra kokusu!

Geceyi bunun içinde, en tatlı bir zehirlenme halinde geçirdim.

Üç gün süren fırtına müddetince, çoğu zaman dairemde Gil Blas'ı okuyarak, yahut Tayfur ve Andino ile tavla oynayarak isti-rahatte geçirdim. Yanıma arasıra Ömer'i de getiriyorlar. Türkçeyi hoş bir İngiliz şivesiyle konuşuyor. Şimdiden tüfek, bıçak, askerlik meraklısı... Oyuncakları, kurulunca toplarından ateş saçarak yürüyen tanklar, dokundukça bir kâğıt şeridi delerek patlayan otomatik tabancalar, havada epeyce tutunan tayyareler, paraşütler! İçine kibrit çöpü büyüklüğünde tahtalar konarak mermi yerine bunları atan bir mitralyöz de var. Beraber oynuyoruz.

Kraliçe ile yalnız akşam çayında ve yemeğinde buluşuyorum; gezintiler yapmak veya gaziinoya gitmek için hem fırtınanın dinmesini, hem de alınımdaki yaranın kapanmasını bekliyoruz.

Nihayet hava durgunlaştı; basımdaki sargıyı da çıkardık. Şunu söyliyeyim ki, Nil bütün Kraliçelik vekarmı takındı; Tayfur ! ekseriya yanımızda bulunduğundan sohbetlerimiz, hattâ birbiri-' ttize bakışlarımız bile ölçülü... Bir saniye lâubalî olmuyoruz. Adayı ilk defa üçümüz, Kraliçenin landosunda gezdik. Haftası idi; Vali, u-ttuumî kâtip, yüksek memurlar ve eşleri şerefine köşkte bir ziyafet

772

verildi. Mapa'daki hayatı Santa - Krüz'de tekrarlıyoruz. Rahmetli Sultan Ahmed ve uçağa binemeyen Dübeşte de aramıza katılabil-seydiler eksiğimiz olmayacaktı.

Bir ikindi üstü idi. Nil yukarıdan diafonla dedi ki:

— Tayfur Bey şehre inmiş; biz dağ tarafına gidelim; Ömer'i de yanıma alacağım. İster misin?

Yüreğim titredi; cevap verdim:

— Ne zamandır istiyordum; hazırım.

Yüreğimin titremesine sebep arabada ortamıza oğlumuzu alarak gezintiye çıkmak heyecanı! Ölmediğime, böyle bir güne eriştiğime şaşıyorum. Sevincimin içinde tuhaf bir mahzunluk da hissediyorum. Neden? Giyinirken düşündüm. Vaziyetim hiç de sağlam, sabit —daha açığını söyliyeyim— sevgilim ve çocuğumla alâkam meşru değil! Filvaki harp patlamadan önce karımdan resmen ayrılmıştım; nikâh feshedilmişti; evrak da elimde idi; bekârdım. Fakat Mapa Kraliçesiyle bir çok sebepten dolayı evlenemezdim. Evvelâ yaş farkı! Sonra da bir ana kraliçenin başkasıyla, hele adsız sansız biriyle izdivacının onu pek mühim haklarından mahrum bırakacağı meselesi!

Sulh olunca Melike Nilgün oğluna vasilik eden bir ana kraliçe salâhiyetiyle elbette tahtına dönecekti; dul bulunması da herhalde şarttı. Olsa olsa aynı aileden biriyle, meselâ Prens Gaffar ile evlenebilirdi; yeni doğan çocuklar Mehîr hanedanını yürütürlerdi. Zaten, fedakârlığa katlansa bile sevgilimi saltanatından mahrum etmeğe gönlüm razı olamazdı ki...

Bu düşüncelerle köşkün divanhanesine çıktım; bekliyorum; dalgınım.

Uşakların telâşlı hareketi üzerine başımı merdivenlere doğru çevirince Nil'in, yanında Ömer'le ağır ağır indiğini gördüm. İkisi de öyle güzeldiler ki hayranlığımdan nefesim tutuldu; galiba nefes almayı unutmuştum; vücudumun bütün âzası bir an vazifelerini yapamaz hale gelmişti; hepsi de kuvvetlerini gözlerime ilâve etmiş, göz kesilmiştim. İçimden:

773

— İmkânı yok, diyorum, ben bu kadar taze, saltanatlı bir kadının kocası olamam ve şu nurtopu gibi çocuğun vaziyetini tehlikeye sokamam.

Landoya bindik. Ömer ortamızda. Parki geçip portakal ve muz bahçeleri arasındaki yola koyulunca Nil sordu:

— Neşeni bozacak bir şey mi oldu? Üçümüzün yanyana bulunması pek can sıkıcı bir şey mi?

— Bilâkis! Fakat bilirsin ki sevincin çoğu kederi andırır. Secdeye kapanacak derecede memnunum. Ellerini ellerimin içine alıp öpemediğime, koklayıp yüzüme, gözüme süremediğime üzülüyorum. Minnetle, şükranla doluyum; saadet yorgunuyum; saadetin de büyüğü insana durgunluk, mahmurluk veriyor.

— O da var. Lâkin bir şeyler düşünüyorsun... Ben de aynı şeyleri düşündüğümü sanıyorum; belli etmeden!

Yarı dönüp gözlerimin içine bakarak birdenbire sordu:

— Ne olacak bizim sonumuz?

— Sonu olmayacak, Nil... Sonsuzdur, aşkımız... Böyle sürüp gidecek.

— Böyle gidemez. Zira ben artık bir daha günâh işlememeğe yemin ettim. Hem de Ömer'in başına!

— Bu ne demek? Hangi günâhtan bahsediyorsun?

— Aynalı odada işlediğim günâh yok muydu, hani? O cinsten olanını söylüyorum. Eğer yemin etmeseydim, Tanca'da yanında geçirdiğim gece öyle yavan mı kalırdı? Geldiğim gibi mi dönerdim? Bir haftadır Somers'de senden bucak bucak kaçır mıydım? Tayfur'u biraz da onları önlemeğe yarasın diye çağırmadım mı?

Ömer'i gözlerimle işaret ettim: «O günâhın çocuğu...» mânasına.

— İyi ya, dedi, anası artık kusursuz bir kadın olmalı. Bunun içindir ki dairendeki ayna açılmayacak; tılsımlı değildir.

Arabamız Endonezya'yı, Seylan'ı hatırlatan ılık baharat kokusu sezilen bir düzlükte gidiyor. Yazın sıcağına tahammülü güç olacağını tahmin ettiğim bu ovada şimdi rahat nefes almak müm-

NILGÜlsr

kündür. Az sonra yükseleceğiz ve dağ eteklerinde yetişen bağlar arasına gireceğiz. Daha ötelerde üzümlerinden makbul Vidonia şarapları çıkarılan araziye bulacağız. Vidonia, meşhur Mader şarapları ayarında değilse de yine de enfestir. Zaten Kanarya adalarının en büyük ihraç malı şarap, muz ve balıktır. On, on iki bin balıkçısı ve yedi, sekiz bin parça deniz vasıtasıyla senede on milyon ton kadar balık ticareti yapılır.

Tabiidir ki bu malûmatı hep Andino verdi. Benim bir Arap haydudu sandığım Mugahed Katoliktir; Seville Piskoposluğunda papaz imiş, ilahiyat tahsili yapmış, okuma meraklısı bir münevver...

Nil'in pek mühim sözleri arasında, Andino'dan aldığım iktisadî coğrafya malûmatıyla meşgul olmadığımı tahmin edersiniz. Lâkin onları da bir lâhza hatırladım; zihin hepsine yetişiyor, susuyorum. Söylemek Kraliçeye düşer. Devam etti:

— İşte «sonumuz ne olacak?» diye soruşumun sebebi bu! Saklamağa lüzum yok; plâtonik aşk uzarsa senin mizacına uymaz. Ben de artık bir sürü, ne idüğü bellisiz kadınlarla münasebetine göz yummamağa karar verdim. Hem kararım kat'îdir: Benim seçeceğim kadından başka kiminle en ufak bir ihanette bulunursan bunu ö-lümle ödeyeceksin. Andino seni öyle bir şekilde temizler ki dünya polisi bir araya gelse izini bulamaz. Selina gibi kaynar gidersin, iki gözüm!

— Selina'nın ölümünü bundan sonra söyleyeceğin üç yalandan biri sayayım mı?

— Hayır. O, eski bir yalanın tekrarıdır; hesap edilmez. Hem, rica ederim, ciddî ol, hayatımız mevzuubahis!

— Ölmemiş bir kadını ölmüş göstermek yalanında ısrar, ciddî bir konuşma mıdır?

— Ama seninki ciddî bir ölüm olacaktır; bunu iyi bil. Dolly güzel kız, değil mi? Ben de dahil, şimdiye kadar tanıdığın kadınların en güzeli...

— Bahsimize gelelim.

— Bahsin içindeyim, ayrılmadım; zira seni Dolly ile evlendireceğim.

Yerimden hopladım. Nil sakın sakın etrafa bakarak ve heyecanıma aldırmayarak sözüne devam ediyor:

— Hemen bugünlerde evlenmeniz lâzım. Savaş birdenbire sona erebilir. Mapa'ya artık bekâr gidemezsin; hiçbir yerde kadınsız duramayacağını da bilirim.

— Nü! Neler söylüyorsun? Deli saçması, hepsi... —' Gayet makul sözler, bilâkis! Birbirimizden

ayrılmamak için başka çare bulamadım.

— Peki ama DolPyi kıskanmayacak mısın?

— Ben onu, sen de Gafo'yu kıskanmamağa çalışacağız. Zamanla alışırız.

— Gaffar ile mi evleneceksin? Tahmin etmiştim.

— Evet, sevgilim. Bu, hem politik bir izdivaç olacak, hem de santimental!

— Dönelim, artık... Bir kelime daha dinlemek istemem. Yoksa arabadan iner, giderim.

— Sözüüm bitmişti, zaten... Sıra fiiliyata geliyor.

Öfkemi yenmek için Ömer ile konuşuyorum; ona kaplan avı hikâyeleri anlatıyorum. Elleriyle dizimi dürterek:

— Kaplanın kuyruğu var mı, doktor amca? Sahi, gözlerinden ateş mi çıkar?

Gibi suallerine cevap yetiştiriyorum. Nil lâkırdımıza karışmadan zevkle dinliyor. Bir ara dedi ki:

— Şu halin devamını istemez misin? Daima oğlunun yanında bulunmağı? Ben neye karar verdimse en pratiği odur.

İştmememizlikten geliyorum; güya çocukla meşgulüm. Fakat gayet münasebetsiz ve tatbiki imkânsız görünen deminki projeyi kafam yavaş .yavaş sindiriyor. DolPyi de düşünmekteyim. Tanca'-da ziyaretime geldiği akşam esmer güzelliğine meftun olmuşum. Nil'in bayıldığı yahut bayılma taklitlerinden birini daha yaptığı sabah, İzabella pansiyonunda yatak kıyafetiyle de gözümün önüne geldi. Şimdi saray kâhya kadını olarak temkinli, iradeli tavırla-

776 NILGÜİNf

riyle daha az cazibeli değildi. Hattâ elde edilmesi çok güç bir kadın tesiri yaptığından cazibesi artmıştı.

Lâkin kimdi ve kraliçe ile nerede tanışmışlar, böyle bağdaşmışlardı? Henüz zerre kadar malûmatım yoktu. Meraka düşmüştüm ama sıcağı sıcağına sormaktan çekmiyorum. Köşke tam yemek vaktinde döndük. Tayfur şehirden gelmişti; Dolly ile verandada konuşuyordu. Yirmi dört kişilik masada dördümüz yemek yiyoruz. İngiliz aristokrasisinde olduğu gibi birbirimize uzak durmuyoruz; masanın bir köşesindeyiz. Kraliçenin sağında ben, solunda Tayfur ve onun yanında Miss Perkinson...

İrlanda dilberini, Nil'e sezdirmeden, fırsat buldukça süzüyorum. Beğeniyorum, âdeta benimsemiş gibiyim. Şüphesiz ki Kraliçeden daha klâsik bir güzellikte ve esmer olduğundan sevimli, sıcakkanlı da... Lâkin arabada söyleneni yapamayacağım. Nil'i, Sultan Ahmed'in karısı olarak, bir emri vâki ile karşılaştığım için kabul edebilmişim, kabahat bende idi. Gaffar'a tahammül kudretim haricindedir. Zira ona karşı Nil'in muhabbeti var; ayrıca Gaf o amcasına benzemiyor;

gayet yakışıklı, sağlam bir delikanlı... İlâh kadar güzel, hattâ!

Kraliçe bir kehribar teşbihin iri tanelerini andıran erik lezzetinde üzümlerden yiyerek ve daha ziyade Tayfur'a söylüyormuş gibi yaparak dedi ki:

— Prens Gaffar Londra'ya varmış. Hollanda Kraliçesi Hazretleriyle görüştüktan sonra imkânını bulur bulmaz Somers'e gelecek. Bilmiyordunuz, galiba: Onu Japonlar, kendilerine çekmek i-çin serbest bırakmışlardı; tehlikelerin envainâ göğüs gererek Mel-burn'a kaçmağa muvaffak oldu. İngilizler Avustralya'dan Londra'ya götürdüler.

Tayfur bu haberden memnun... Ben somurtuyorum. Nil konuşmasına devam ediyor :

— Sulh olunca tabîî hepimiz Mapa'ya döneceğiz. Prens Gaffar, Başvezir sıfatıyla hükümet işlerini idare eder. Oğlum Ömer, ora kanunları mucibince ancak on dört yaşma basınca rüşünü ispat etmiş sayılarak bilfiil hükümdar olacak. Daha dokuz senesi var.

NILGUN'UN SONU

777

— Prense güvenilir. Gayet mert bir delikanlıdır; size de hürmeti derindir.

Tayfur böyle dedi ve benim yüzüme bakarak sordu:

— Değil mi? Sen de aynı fikirdesin, elbette...

— Beni politika ve devlet idaresi meselelerine karıştırmayınız, rica ederim. Anlamam.

— İkinci Dünya Savaşına doğru gittiğimizi en evvel sen sezmiştin. Hattâ ihtiyatlı hareket edilmesini, bir muhacirlik devresi geçirileceğini de söyleyen yine sendin!

— Öyle ise bir kehanette daha bulunacağım, hoşâ gitmeyecek ama saklamayacağım: Harp bitince ne Hollanda hâkimiyeti kalacak, ne de Endonezya'nın ufak Sultanlıkları!

Nil kaşlarını çatı; Tayfur afalladı. Zihinlerinden geçen suali cevaplandırdım:

— Ne mi olacak? Yerli bir Cumhuriyet kurulacak. Epeyce kanlı vak'alardan sonra! Yalnız Cava'da mı? Hemen hemen her tarafta, Hindistan'da bile... Zaten savaşın tam mânasıyle bitip dünyanın sulha kavuşacağı da şüphelidir. Amerika ipin ucunu şeytana verdi.

— Şom ağızlılık ediyorsun.

— Hayır, doğru düşünüyor, galiba...

Nil'in bu sözü üzerine yüzüne baktım. Zekâsı, bütün dediklerimi bir anda kavramıştı; Cava ile etrafında epeyce zamandır girilen gizli çatışmalar hakkında da malûmatı olduğundan istikbalin manzarası gözü önünde belirivermişti. Büyük bir ihtimalle Mapa'ya dönemeyeceğini, Ömer'in

tahta geçemeyeceğini, hattâ servetlerinin şu elinde bulunanlardan ibaret kalacağını da anlamış olacak ki gözlerinin düşünce ile dolduğunu, koyu bir renk bağladığını gördüm. Lâkin az sonra kendisini topladı, fikrine ne gelmişti, bilemem ama gülümsüyor:

— Belki, dedi, böylesi daha iyi, olur.

Gözlerinin fosfor renkli nurunu gözlerimin içine aksettirerek söylendi:

778

NİLGÜN

— Maria Montez'in «Cobra Woman» filmindeki gibi ben de geldiğim yere dönerim...

Nerdeyse parmağı ile beni gösterecekti; ilâve etti:

— Evet, geldiğim güzel memleketime dönerim, sevdiğim adamlar... Biricik sevgilimin kolunda! Haydi, çocuklar, hep birlikte şehre inelim, gazonoya... Miss Perkinson! Sizi de götüreceğiz.

Ben, bakışının ve sözünün gönül ısıtan tadiyle sarhoş, biraz da mağrur sigaramı yakarken elbise değiştirmek için merdivene doğru yürüyen Kraliçe yanıma yaklaştı; dedi ki:

— Görmedim sanma: Dolly'ye pek alıcı gözüyle bakıyordun; kızın âdeta çıplaklığını seyrediyordun. Ne kepeze şeysin sen, sevgilim! Bana utanma geldi.

— Nil!

— Sus, kadın arsız! Dolly'den dolayı da sakın ümitlenme; üç yalanımdan birincisiydi, bu!

— Gaffar'ın gelişi? O da yalan mıydı? — İkincisi!

— Bir tane kaldı, artık...

— Onu da demincek söyledim: Memleketime seninle gideceğimi, sana döneceğimi... Senin biricik sevgilim olduğunu! Asıl büyük yalan o idi, yalanın sunturlusu!

— Yalan defteri kapandı ya...

— Evet ama karşılaşacağın müthiş bir hakikat, bir sürprizim var ki yalanlarımdan ziyade tesirli olacak yavrum! Tayfur ağabeyin ne sebeple çağrıldığını yakında öğreneceksin. Senin selâmetin namına göreceği son bir vazife var.

Az sonra buluşuruz mânasına tatlısı frengi züppeliği ile Fransızca:

— A toute a l'heure, mon cher! Dedi, yürümesine vekarla devam etti.

Lâcivert yol halısıyle örtülü basamaklardan çıkıyor. Nasıl mevzun bir endam ve nasıl bir

ihtişamlı bir çıkış bu! Ayrılmalarımı, kaçışlarımı, böyle manzaralarıyla kendimi mahrum bırak-

NİLGÜN'ÜN SONU

779

italarımı düşünerek kafamı yumruklayacağım geliyor. Gözlerimi merdiven sahnesinden ayıramayarak içimden:

— Bir daha mı, diyorum, bir daha mı? Kovsa gitmeyeceğim; her şeye razı olacağım... İhanetlerine bile! Hattâ Gaffarla, Salva-tore ile, kiminle olursa olsun, evlenmesine bile! İlk sevdiği, kendini verdiği erkek olduğumu da unutacağım: Nü'in beni çıkardığı tahtımdan arzumla feragat edeceğim. Her emrine, kaprisine, yalanlarına, hakaret ve cefalarına mutî bir kölesi, kuluyum artık!

Serserisini eski aşkıyla sevmekte devam ettiğine de emin değilim. Günâh işlememek için yemini, daima uzak kalışlar, buselerini esirgemeler, cinsî zevkine hitap edemediğimi gösteriyor. Sadece, oğlunun babasıyım. Acaip öfkelerim, vak'alar çıkarıp sahneler yapışım onu eğlendiriyor da... Benden hoşlandığı muhakkak ama o kadar! Ne yapsa katlanacağıma, başımı alıp gitsem de yine döneceğime zerre kadar şüphesi yok. Ben Nil'in eziyet çektirme zevkini, ruhunun «sadist» tarafını tatmin etmekteyim.

Kavga gecemizin ertesi günü «Artık kaçamazsın, bırakmayacağım!» diye tekrarlayınca sormuştum:

— Ya Las - Palmas'a vapur bulup hemen gitseydim?

— Vapur olmadığını biliyordum.

— Peki ama gitmem için motoru gönderen sendin.

— Biraz açılınca içinde beni bulacaktın, sakat kadın Nil'i!

— Köşke gelmeseydim?

— Biz otele gidiyorduk. Tayfur söylemişti ya...

— Gizlice kaçabilirdim.

— Andino arkanda idi; nitekim köşke kadar arkandan ayrılmadı; daima arkanda bulunacak.

— Bu adamın sana bağlılığı nereden geliyor? Onun ve meçhul kadın Dolly'nin?

— Bana tutkun olmalarından...

— Utanmıyor musun, Nil?

— Ama Tayfur, Dilbeste, daha birçoğu aynı vaziyette bulunmuyor mu? Antura köşkünde Cemalifer dadı hâlâ gözyaşı dökmüyor mu? Bahçıvan Serkis içini çekmiyor mu? Mebruk Ağa hep-

780

NILGÜN

sinden fazla âşıktı. Eminim, ölmemesi aşkıdan, bir aşk mucizesi.. Beni tekrar görmeden ölmeyecek! Bir mecnunum da zavallı Abdül-gafur idi; «Kendini ateşe at!» desem bir saniye tereddüt etmezdi Herkesin aşkı seninki gibi zorbalıktan ibaret değildir. Tatlılanarak ilâve etmişti:

— Ama benim hoşlandığım böylesi... Ne yapayım, sevgilim? Dinamik aşktan hazzediyorum; hattâ azıcık haydutçasından!

Merdiven sahanlığında kaybolunca sigaramı fırlattım; ((Tayfur! Tayfur!» diye bağırarak odasının bulunduğu tarafa koşuyorum. Karşılaştık:

— Ne var? Ne oluyorsun? Yangın mı çıktı? Sen çılgınlığını arttırmışsın.

— Dur, dinle beni: Mfclîk Ahmed ölmedi, yaşıyor. Londra'da Hollanda Kraliçesiyle görüşüp buraya gelecek olan adam, Ahmed!

— Sultan mı söyledi?

— Hayır; ben keşfettim. Ölen Gaffar'dır; Nil bize bir sürpriz yapacak.

— Çok memnun olurum ama aklım kesmiyor. Kahve falına mı baktın? Azıtıyorsun artık... Sofrada dünyayı batırdın, şimdi de bir ölüyü diriltip hükümdarlarla konuşturuyor, seyahatlere gönderiyorsun.

— Bir sorum var: Kraliçenin halinde bana karşı bir değişiklik sezdin mi?

— Senin politikadan anlamadığın gibi ben de gönül meselelerini bilmem, karışmak da istemem. Rica ederim, bu bahisleri açıp da dert tazeleme. Zaten vaziyetinizden Ötedenberi memnun olmadığımı söylemiştim. Nilgünj Sultanın affedemediğim tek tarafı o zaten!

Asık suratla dönüp odasına girdi.

Ahmed'in ölmediği fikri zihnime birdenbire gelmişti. Kraliçenin «Müthiş bir hakikat, bir sürprizim var ki yalanlarımdan ziyade tesirli olacak!» demesinden şüphelenmiştim. Bu, olsa olsa ko-

781

casının ölmeyip geri dönmesidir; muhakkak dönüyor. Fakat ben başka bir şey yapacağım; bir şey ki bütün hakikatleri önüme serecek. Yapacağım işin teferruatını henüz tespit etmedim ama esasını

kararlaştırdım. Asıl sürpriz benden geliyor. Hele Ahmed'in yaşadığını, Somers'e döneceğini Nil, kendine mahsus yapma heye-cansızlıkla, basit bir hâdise imişçesine söylemeden benim bildiğimi öğrenince belki zahiren şaşırmış görünmeyecek ama içinden eriyecek. Çok oldu artık, soğuk şakalar!.. Hem de birbiri arkasına, soluk aldırmadan zincirleme gidiyor. Gizli plân, esrarlı konuşma istemiyorum.

«La Primavera» yâni «İlkbahar» isimli kibar bir dansinge girip de oturduğumuz zaman Nilgün neş'elendi; az sonra Tayfur'la dansa kalktı. Ben Dolly ile kaldım, ama Kraliçenin farkettilmeden bizi göz hapsinde tuttuğunu anlıyorum. Anladığım için de esmer güzeliyle canlı, şevkli bir konuşma tutturmuş, başka tarafa bakamayacak kadar meşgul, memnun görünüyorum.

Galiba bu sefer de kıskançlık faslı başladı. Nil isteksiz dansına çabucak son verip yerine dönünce dedi ki:

!— Siz de kalksanıza... Dolly benim kadar iyi dansözdür; sen de ustasın. İkinizi seyretmek bir zevk olur, hepimize!

Sözünü iki etmedim, İrlandalı kızı önüme katıp oynayanlara karıştım. Dinçliğini muhafaza etmiş kır saçlı, yakışıklı bir erkekle dansa kalkmış boylu poslu, çok güzel ve taze bir kadının seyirciler üzerindeki tesiri yaşları uygun çiftinkinden daha düşündürücüdür. Hele o kadın, kavalyesinden memnun görünüyorsa! Dolly, ağırbaşlı bir haz içinde gayet hünerli ve zarif dansediyordu. «La Primavera» bu gece biri esmer, öteki kumral iki güzelin, çatısı altında birleşmesinden şaşırmış, aptallaşmış gibi! Dikkat ettim, camarerolar, yâni garsonlar arasında bir tarafa ilişip bizim oyunumuzu hayran hayran takip edenler var. Bir ara Dolly'ye sordum:

— Kraliçenin yalanlarına nasıl da âlet oluyorsunuz? Haniya Tanca'da hafızasını kaybetmiş bir kadındır demiştiniz; beni inandırmıştınız. Bu ne itaat?

YÜZ

— Hafızasını kaybeden o değildi. Fakat hafızasını kaybetmiş olan başka bir kadından ilham almıştı. Şahıslar değişti, sadece...

— Anlamadım...

— Hafıza kaybına uğrayan kadın benim ve bir akşam üstü Dublen'de kendimi mazimden habersiz bulunca Himayesine alan da Kraliçedir. Hayatımı ona borçluyum. Artık söylemekte bir mahzur olmadığından gizlemek abes.

!— Hastalığınız devam ediyor mu?

— 1942 senesinden ötesine dair hiç bir şey hatırlamıyorum. Fakat hayatımdan memnunum. Onu canım kadar severim; ne emrederse düşünmeden yaparım; «Kendini kayalardan aşağı atı-ver» dese bir dakika tereddüte düşmem.

— Faraza benimle evlenmenizi söylese?

Dolly gülüyor, diyor ki:

— Bu da hemen hemen kayalıktan denize yuvarlanış kadar tehlikeli bir iş ama öbürüne memnuniyetle tercih ederim. Şu var ki, benim kız mı, evli mi, dul mu olduğum bile malûm değil.

— Bir «beauty» olduğunuzda kimsenin şüphesi yok.

Tekrar masa başındayız. Nil alaylı gülümsemelerle beni ara-sıra süzüyor; lâkin eskilerin «zehrhand» dedikleri acı bir gülüştür bunlar! Tayfur ile Dolly'nin konuşmalarından istifade ederek —Tayfur kulaktan dolma İngilizce bilir— acayip bakışla Kraliçe bana soruyor:

— Razı oldu mu, kız? Bahsi açmadan duramadın, değil mi?

— Şakaya getirip söyledim; lâife ediyordum.

!— İkinizin de ağzı kulaklarınıza varıyordu; senin nerdeyse salyaların akacaktı. Yaşlının çapkınlığını uzaktan seyretmek bile çirkin... Estetik tek tarafı yok. Dolly hafızasını kaybedenin kendisi olduğunu söylemiştir, elbette? Londra'dan ayrılıp Tanca'ya gidişimin sebebi de onun sarsılmış ruhunu bombardımanlardan esirgemekti. Ömer de bizimle Pansiyon İzabella'da idi ama oyunumu bozacağı için sana yüzünü göstermemiştim. Dolly'yi severim. Bana candan bağlıdır.

uvuu

VÖ3

— Pek de dürüst ahlâklı bir kız..

— Dün gece Andino'nun odasında idi.

— Yalan! Hani yalan bitti idi?

— Tanca'da bizim armatör Crespo'ya iltifat ederdi.

— Uydur, uydur söyle.

— Bütün çapkın erkekler gibi sen de kadın ahlâkı bahsinde en çok aldanan bir adamsın. Fransızlar bu çeşit mahlûklara Mad-mazel «Sent Nitus» derler, «el değmemiş azize» sanılan erkek düşkünün kızlara, kadınlara... Göründükleri gibi olmayanlara... Saman altından su yürütenlere... İki yüzlülere... Evlilik taslayan mürâî-lere... Hülâsa Dolly'lere!

—• Onu kıskandın, Nil!

— Budala budala konuşacağına kalk da dansedelim. Dans esnasında usul usul diyor ki:

— Evet, birdenbire kıskandım; kıskanıyorum. Hangisini kıskanmadım sanıyorsun? Hepsini! İzzeti nefsimi yediremediğim için şimdiye kadar kıskançlığımı belli etmemeğe çalıştım, kayıtsızlık rolü yaptım; daima içim yanıyordu. Selina'yı casus olduğu için değil, kıskandığımdan

denize attırmak hülyasına kapıldım ve attırmışım gibi hayal oyunu ile ferahladım. Andino'nun gönderdiği resimlere bakarken o iki melez fahişeyi de ölesiye kıskanmışım. Tanca'da gazino kapısından girdiğim dakika yıllardır hasretiyle çırpındığım erkeği, erkeğimi Kora ile bir masada oturur görünce az daha bayılacaktım. Üç senedir kıskançlıktan ruhum yorulduk Dur! Sen söyleme! Söyleyeceğin sözü biliyorum: «Beni seviyorsun Nil!» diye tekrarlayacaksın, evet, seviyorum! Ne yaş farkı, ne de ahlâkın... Hiç birine aldır mıyorum; tek arzum seni yalnız kendimin olarak görmektir.

Heyecanla, göğsü ine kalka nefes alıyor. Gönülden gelen bir sesle ilâve etti:

— Kendimin olarak, kocam olarak görmek istiyorum. Cevap verecek halde miyim? Dilim tutuldu; ayaklarım birbirine dolaş ıyor, yanımdan geçenlere çarptım. Nil'i dans yerinden

Itti

IN 11-, IjrUJ»

çekip götürüyorum. Fakat masamıza doğru değil, bahçe tarafına.. Ancak orada, salkımsöğüdü andıran bir biber ağacı altındaki yarı gizli kanapeye oturunca dedim ki:

— Bir daha söyle Nil! Demin söylediklerini tekrarla!

— Seni kendimin olarak, kocam olarak görmek istiyorum, sevgilim! Fakat sandığın gibi buna mâni olan ne Kraliçeliğimdir, ne de Ömerimizin veliahtlığı...

!— Daha mühim bir sebep mi var?

— Var! Hem de çok mühim.

— Anladım Nil... Zaten anlamıştım... Köşkte bir saat evvel Tayfur'a da söylemişim: Kocan hayattadır; Londra'dan gelecek olan da odur... Gaffar değil!

Nil vücuduma dolandı. Biber ağacının dalları bizi büsbütün örtmüyorsa da seyrek örgüleriyle bir tül gibi belirsizleştiriyor. Soruyorum:

— Doğru keşfetmemiş miyim? Ahmed yaşıyor.

Azıcık gevşemiş olan kollar yeniden gerildiler. Kraliçem sözlerimi sarsılmalarıyla tasdik ediyor.

— Bana yol göründü, Nil...

Dedim. Tekrar kolların cenderesi içindeyim. Öylece bir müddet kaldık; fakat ortadan kayboluşumuzun dikkati çekeceğini düşünerek kalktık, salona giriyoruz. Yemekten sonra, köşkün merdiven ayağında Nil: «Karşılaşacağın müthiş bir hakikat, bir sürpriz var ki yalanlarımdan tesirli olacak!» dediği zaman muhakkak Melik Ahmed'in dönüşünü kastetmişti.

«La Primavera»'dan çıktık; hepimiz susuyoruz. Köşke varınca dördümüz de birbirimizden

neg'esiz ayrıldık. Dairemde yalnızlığımı, bedbahtlığımı daha derinine duyuyorum.

— Yazık, diyorum, şu oda Nü'in huzuru ile bir dakika bile şenlenmedi. Kandi'deki küçük köşkteki odalara dilediği zaman girer, çıkardı; Mapa sarayında gizli merdiven vardı; ormandaki pavyona da gelir giderdi. Somers şatosundan hatırasız ayrılacağım; hattâ çok fena hâtıralarla...

NİLGÜN'ÜN SONU 785

Bir duş yaptım; lâkin tekrar giyindim. .

Diafondan da ses çıkmayınca —cihaz, yukardan açılmazsa benim konuşmama imkân olmayan bir şekilde tertiplenmişti— etrafı kolluyorum: Koridorda kimse yoktu. Yol halıları ayakkabılarının sesini duyurmayacağına emin, servis merdivenine yürüdüm. İki kat arasında basamakların sayısı ondokuz... Kendimi üst katın sahanlığında buldum. On metre kadar sol tarafa yürüsem Kraliçenin dairesi önünde olacağım. Aksi gibi yan kapılardan biri açıldı; Dolly göründü. Elimi ağzıma götürerek sus işareti yaptım. O da işaretle cevap verdi:

— Olmaz, göz yumamam. Aşağıya ininiz! Tekrar işaretle anlatıyorum:

— Kraliçenin dairesine değil, senin odana geliyordum, konuşacaklarım var.

Durdu; ben ona doğru yürüdüm ve birdenbire belinden kavrayıp demin çıktığı kapıdan içeriye yumuşakça sürükledim. Hâlâ sürüklüyorum... Tâ köşedeki divanın üstüne kadar! Tabîîdir ki bu hünerli hareket esnasında kapıyı tekrar örtmeğe zaman bulmuştum. Kabahat Nil'de; İrlandalı kızın erkeğe karşı mukavemetsiz olduğunu söyleyen kendisiydi.

Bundan sonrası bir pandominadır. Bütün konuşmamız el, yüz işaretleriyle! Dolly, yatağın yanı başındaki dolabı gösterdi:

— İçinde diafon saklı, Kraliçe işitir.

— Telini kopartırım.

— Farkına varır; odaya gelir.

— Diafonsuz yer yok mu bu köşkte?

— Var ama beni ararsa ne yaparız?

— Aşağı kata, odama inelim. Uyuduğumu sanacağından diafo-nu kessem de farkına varmaz.

— O ne şeytandır! Her şeyi sezer.

Doğru söylüyordu; nitekim Dolly'nin dün gece nereye gittiğini de sezmişti.

NİLGÜN

Kucakladım; uzaklaştı. Dedim ki... Hayır yine işaretle anlattım

ki:

— Nil sesimizi işitebilir ama odanın içini göremez. Gözetleme tertibatı da koydurmadı ya?

— Hayır, koydurmadı. Lâkin gidiniz; Kraliçe sizi çok, pek çok seviyor, ona ihanet edemem. Bir başkasıyla belki olur; sizinle katiyen!

— Hakkın var. Sen biraz dur... Evvelâ ben çıkayım. Yarın

konusuruz; parkta...

— Peki... Çabuk olunuz.

Kapıya yaklaşıncı tekrar işaret ettim:

— Bekle! Ben aşağıya inmedikçe buradan ayrılma! Sezerse

kıyamet koparır.

Koridorun on metrelik mesafesini bir lâhzada geçtim ve Kraliçenin kapısını açıp derhal içeriye girdim. Nil, sırtında geceliği, masasının önünde bir takım evrak karıştırıyor... Arkasını bana çevirmiş vaziyette idi; başını döndürmeden sordu:

— Ne istiyorsun Dolly? Sana artık yatmanı söylemiştim. Fakat geldiğine iyi ettin! Bugün İngiliz Viskonsülünün yolladığı kâğıtları bir türlü bulamadım. Halbuki nikâh için elzem bunlar! Kasaya mı koydumdu, yoksa? Dilini mi yuttun? Söylesene!

Döndü; karşısında beni görünce hiç şaşmadı; Dolly ile konuşur -casma sözüne Türkçe devam etti:

— Evet, o kâğıtları bulamıyorum. Gel yanıma, sen de! Sarı bir zarftı, üstü antetli... İçinde mühim evrak vardı; muhakkak kasadadır.

— Hangi nikâh için elzem, o kâğıtlar? Kim evleniyor? Sorabilir miyim, Nü?

— Neden soramayacakmışım? Sormak asıl senin hakkın! En fazla seni alâkadar ediyor.

— Evlenecek olan kim diyorum sana! Uzatma, hemen söyle! İki elimle çır. ık omuzlarına basıyorum, basıyorum; galiba parmaklarımla da i jparıyorum.

İLGÜN'ÜN SONU

— Hoyratlık etme, canımı acıtıyorsun!

— Sorduklarıma cevap ver! Çıldırtıyorsun adamı...

Nil, âni bir hareketle başını kollarının arasına aldı; göğsüne çekti; kâfi bulmadı; dizlerinin arasına sıkıştırdı. Ah, ne güzel bir bunalış, bir nefes alamama, bir boğulma bu! Kulağına eğilmiş, diyor ki:

— Evlenecek olan kim mi? Sen, sevgilim! Kiminle mi? Benimle sevgilim! Benimle, Nil'le, cariyenle, Mapa'daki odalığınla! Oğlunun anasıyla! Ana Kraliçe Nilgün'ünle! Öp karını, sarıl bana! Daha kuvvetli sarıl! Daha! Daha! Kemiklerimin kırıldığını duymak istiyorum... Kollarının arasında kırılıp parçalanmağa ihtiyacım var; anlıyor musun?

Yüzümü kendine doğru çevirdi; gözlerimin içine baktı:

— Şüphe dolu gözlerin! Hâlâ yalan söylüyorsun sanıyorsun, değil! Değil!

Pek sevdiği, öpüp kucakladığı bebeğini birdenbire atıp kalkan, başka tarafa koşan bir çocuk gibi başını itti; fırladı. Duvara gömülü gizli kasayı açıyor; içinden çıkardığı zarfı sallıyor:

— İşte evrak!

Bir cüzdan gösteriyor:

— İşte Türk pasaportum! Bir zarfı daha işaret ediyor:

— Memleketime dönüş müsaadesi! Yetmedi mi? Oku bu kâğıdı: Tanca Kadısının izinnamesi! Zira, dinî nikâh da yapacağız. Okusana! Bak, ne diyor: Fatma Neyzar ile Ömer Selim'in nikâhında şer'i mahzur olmayıp akitlerinin icrasına icazet verdiğini yazıyor. Nikâhı artık Tayfur kıyabilir. Gördün mü büyük sürprizimi? Tayfur'un yapacağı vazifeyi «Artık yalan faslı kapandı, fiiliyata geçiyoruz» demedim mi idi? «Ayna açılmayacak; günâh işlemeyeceğiz; yeminliyorum!» dememiş miydim?

— Ama yine de üçten fazla yalan söylemiş oluyorsun. Londra'dan gelecek adam yok... Sen demin «var!» demiştin?

788 *YY'YYY»*YYYYY*YY'YYY'Y»YYYYYYYYYYYYYYYYY

— Var ama bilâkis senin görmek istediğin biri, bir yabancı... O, büsbütün yalan sayılmaz.

Yaralı bereli geldiğim gecedekinden bambaşka, vekarlı bir haşinlikle:

— Nil, dedim, ver o kâğıtların hepsini bana!

Sarsıldığını farketdim. Korku ve hâlyâl sükûtu gözlerini buğu gibi sardı; kekeliyerek soruyor:

— Yırtacak mısın? Yapacak mısın, bunu da?

— Ver, rica ederim.

— Ömer!

— Ver diyorum!

— Oğlumuzu düşün!

— Veriniz!

— Bu, hayatımın sonu olur; Nilgün'ün sonu, son saati...

— Verir misiniz?

— Al, öyleyse!

Sarı zarf, cüzdan, mektup, izinname, hepsi bir fırlatılıştta havada dönerek başımın üzerinden yere dağıldı.

Gayet soğukkanlılıkla birer birer topladım, Nil'in kasanın önünde donmuş, kıpırdanmadan gözleriyle hareketlerimi takip ediyor; sadece gözleri yaşıyor. Ben evraki yırtılmağa hazır bir deste haline getirince güçlkle söylendi:

— Fena ediyorsun... Neticesi çok fena olacak... Deste elimde, koridor tarafına yürüyorum.

— Gitme! Götürme onları!

Diye inledi. O zaman döndüm, yanına gittim; yatağın üzerindeki rop dö şambırı omuzlarına attıktan sonra elinden tutarak kapıya doğru çekiyorum. İradesiz, ruhu uyumuş halde benimle beraber geliyor. Böylece merdivenleri indik. Alt kattayız. Tayfur'un kapısında. Yumruklarımı vurarak bağırıyorum:

— Aç! Aç, şunu! Çabuk ol!

Eşikte beyaz entarisi ve beyaz takkesiyle Tayfur göründü; fakat gözü Kraliçeye ilişkince kıyafetinden utanarak geriye çekildi.

NİLGÜN'ÜN SONU 789

Kaçma, dedim, gel! Sana aklını başından alacak bir haber getirdik: Hemen, şimdi, şuracıkta, gece yarısı bizi evlendireceksin! Bize ancak böyle, kimseninkine benzemeyen bir evlenme yaraşır... Bizim gibi serserilere, kaçıklara!

Tayfur geri kaçmakta devam ederken söyleniyor:

— Deli! Delirmişsin sen! Zaten çılgındın... Tımarhanelik olmuşsun!

Nil'in demindenberi avucumun içinde cansız duran eli kımıldadı, parmaklarımı sıkıyor; belki de gülümsemeğe başladı; yüzünü görmüyorum ama hissediyorum.

— Dur, acele hüküm verme! İşte evrak, işte Tanca Kadısının icazetnamesi!

Arkadaşım azıcık kendine gelmiş olacaktı ki Kraliçesine sordu:

— Siz buna ne diyorsunuz? Nil'in sesini işitiyorum:

— Madem ki istiyor, hatırını kırmayalım. Büsbütün çıldırmasından korkarım. Evrak tamamdır; hiç bir eksiği yok. Hem bu izdivacı hazırlayan benim.

İkimizin de tatlı tatlı, birbirimize bakarak gülümsememizi gören Tayfur, Cava kumaşından pırıl pırıl ipek hırkasını çarçabuk giydi. İçerdeyiz.

— Her gece, diyor, yatmadan evvel abdest alıp Kur'an okumak âdetimdir de...

— Hangi sûrede idin?

— Akıl mı kaldı başımda? Kendi adımları unutmadığıma şaşıyorum.

— Ver şu tülbendi... Nil başını örtsün de nikâhımızı kıy... Sonra hep beraber Kur'an'ı dinleriz.

— Abdest aldınız mıydı?

— Banyodan henüz çıktık; niyet etmemiştik ama temiziz.

— Öyle ise...

790

NİLGÜN

Tayfur kendisine çeki düzen verdi; öksürdü, zihninde bir şeyler aradı, bulamadı:

— Madem mâni-i şer-i yok, rizay-ı tarafeyn var; kabul ettiğinizi söylediniz, Allanın emri, Peygamberin kavli ile sizleri birbirinize tenkih ve tezvic ediyorum. Bu andan itibaren karı kocanız.

Gözlerinden yaşlar geliyor. Biz, şükran ve muhabbetle ellerini öpüyoruz. Kur'an sesi yükselince Tayfur'un gelir gelmez satın aldığı talimli kanaryalar, tellerine m? /i boncuklar asılmış süslü kafeslerinde ötüşmeğe, dem çekme" . başladılar.

Dua bittikten sonra karımı diz çöktüğü yerden bir hamlede kaldırarak kucağıma aldım; dışarıya fırladım. Gece kandili hafifliğinde ışıklandırılmış تنها, sıcak koridorlardan geçirerek götürüyorum. Merdiveni çıktık; odamıza girdik. Onu yatağına bıraktım, soluk soluğa kulağına dedim ki:

— Yalan gibi günâh faslı da kapandı.

— Kapandı, sevgilim.

— «Sevgili kocam!» diyeceksin, artık bana.

— Utanıyorum... Alışmamışım... Alışacağım tabî... Asıl şimdi bir günâh işliyormuşum gibi heyecanlar geçiriyorum.

Nil hakikaten utanıyordu; yüzüme bakmamak için de başını yastıklara sokuyordu. Daima çocuk, daima genç kız, daima yeni ve herkesten başka idi; vücudu da kaskatı kesilmişti. Yastıkların altından sesi geliyor:

— Dokunma! Bitik haldeyim... Öğüreceğim. Uzaklaş yanımdan! Erkek kokusuna tahammül edemiyorum.

— Fakat Nil...

Fırlayıp oturdu. İnanılmayacak şey. Kuru kuru öğürüyor ve:

— Şu kolonya şişesini ver. Yaklaşmadan uzat..!

Diyor. Avucuna doldurup kokluyor; ensesine, şakaklarına, boynuna sürüyor; yine de rahatsızlığı devam ediyor. Uzaktan seyretmekteyim.

791

— Yavrucuğum, dedim, bu emasyon neticesi bir şey... Konyak içer misin?

Olmaz. Demin Kur'an dinledim; arkasından harama el

su-

remem.

Gülümsememek kabil mi? Bir şeye daha gülüyorum: Tayfur şimdi bizi şer-i şerife uygun şartlarla zıfak halinde tasavvur eder; memnundur. Kraliçesi, Mapa Sarayında en büyük, muhakkak ki ilk ve tek günâhını işlerken ne utanç duymuştu, ne de bulantı... Şimdi ıstırap içinde!

— Soğuk bir ter bastı, dedi, fenayım, fena oluyorum.

— Gideyim, istersen...

— Evet, sevgilim... İyisi bu. Dolly'yi uyandırırım, o benimle meşgul olur. Gücenmedin ya? Ne zaman istersen yanıma gelebilirsin artık.

— Bir kerecik olsun, öpmeden mi gideceğim?

— Ama sevgilim, bulantım azıcık yatışmışken vaz geçelim; yarma bırakalım. Yarma ve sonra bütün Ömrümüz boyunca her güne...

Zifafım da böylece nikâhımız kadar acaip oldu; odama döndüm. Mamaafih, kederli değilim; dudaklarımda tebessümle soyundum, yattım. İçimden diyorum ki:

— Nil değil mi? Dağ başlarında tek başımıza kalsak akla gelmedik binbir iş icadeder. Öğürtü sahnesinde enfesti; hele eski dostundan ve yeni kocasından utanması şaheserdi; seksapelin tâ kendisiydi. Azman bir balık, olup onu, olduğu gibi ahmakçasma yutmak arzusu verdi, bana!

Utanmalar ve öğürtüler bir hafta sürdü.

Lâkin sadece yatak odasında başbaşa kalınca ve evli olduğumuzu iyice hissedince. Başka zamanlar ve başka yerlerde gayet iyiyiz, neş'eliyiz, nişanlılar gibi hoş bir bekleyiş halinde mes'uduz. At ve araba gezintileri, parkta ve lâk kenarında sohbetler, deniz

I

safaları, hepsi mükemmel. En zevk veren değişiklik Ömer'i daha iyi benimsemiş olmamdır; nikâh, Nil'den ziyade bana oğlumu bağladı. Emir alan dadısı odasına girmeme veya odama çağırmama, beraber dolaşıp oynamamızı uzaktan mütebessim bir yüz takınarak itirazsız seyirci kalıyor. Çocuğuma dedim ki:

— Ben bundan sonra «Doktor Amca» değilim; «Doktor»'u bırak. Sadece amcanım.

— Babam olsana! Baba diyeyim, sana! Sen annemin de babası değil misin? Benim de oluver.

— Annenin babası olduğumu kim söyledi?

— Ben anladım. Geçen gün arabada ona «Kızım! Yavrum!» demiyor muydun sen?

— Şimdilik amcan kalayım... Hele bir düşünelim.

— Tayfur Beye mi soracaksın? O mu izin verir? Bağırma bastırdım ve Allaha yalvardım:

— Yarabbi! Oğlum benden daha iyi huylu, daha ciddî olsun! Nikâhımızın tam haftasıyb; Nil, yanımızda gezintimize katılan Tayfur'a dedi ki:

— Medenî nikâh işinin de halli lâzım. Fakat bunu da mümkün mertebe sessizce yapalım. Meselâ bir vapurda...

— Gemi süvarilerinin selâhiyeti vardır, değil mi? Bana döndü:

— Keşke kumandan Landbroke'u bulsaydık da nikâh memurumuz o olsaydı...

— Ben dert ortağım, felâket arkadaşım, sırdaşım maceramızı en iyi bilen başka bir kaptanı tercih ederdim... Kaptan Fernandez'i.

— Seninle Hint Okyanusunu geçen Korsan mı? Korsanlık damarın mı kabardı yine?

— Fernandez benim Tayfur'dan sonra tek candan dostumdu. Esaret dönüşü Kandi'deki köşkü kendisiyle ziyaret etmiştim; «Don Kişot» torpillendiği zaman hayatımı o kurtarmıştı. Görmediği halde sana meftundu; gayet hisli bir adam olduğundan hasretini bir-

793

likte çekmiştik. Romantik ruhunun «Türk Prensesi» ve «Mapa Melikesi» ünvanlarıyla gökyakut bakışlı gözlerden zevk aldığını duyardım. Bu masal Kraliçesiyle karşılaşmasını ne kadar isterdim!

— Aramadın mı? "

— Mendes'ten sormuştum. Armatör Crespo'nun tanınması lâzım geldiğini söylemişti. Sonra Tanca'dan ayrıldım.

— Andino da acaba bilmiyor mu? Öyle sabıkalı şahısları tanır. Ayrıca ikisi de İspanyol ve Seville...

— Köşke gidince anlarım.

Dedim ama tıpkı sinema komiği Hardi'nin bir sözdeki mânayı neden sonra kavraması gibi aklım başıma geç geldi:

— Nil, dedim, Fernando'nun nereli, hangi şehirli olduğunu sen nereden biliyorsun? Benim bile haberim yoktu.

Gülüyor:

— Yakaladın sanma! Mahsus söyledim, ağzımdan kaçırmadım.

— Yani?

— Yani Mendes ile Crespo onu aradığını bana anlatmışlardı ve...

— Ve...

— Buldurdum, güzelim! Medenî nikâhımızı o yapacak. Vapurda olmasını da bu sebepten istemiştim. Artık yalanlardan, sürprizlerden de vazgeçtim! Fernando ay sonu müddetini dolduruyor. Haftasına Somers'e gelecek.

— Mahkûm mu olmuştu?

— Temyiz mahkemesi reisi olamazdı ya... Lâkin hafif atlatmış, istediğini yapamamış: Köpeğini çiğneyen şoförü benzine bula-yarak az daha yakıyormuş; bereket çakmağı işlememiş de yetişip elinden almışlar.

— Tam bize göre bir «Medenî nikâh» memuru. Çok sevindim.

— Beğenecek mi acaba beni? Sempatik bir adama benziyor.

— Bütün serseriler, maceracılar gibi sevimlidir.

794

NİLGÜN'ÜN SONU

795

Nil'in dediği gibi oldu. Bu tarihi hiç unutamayacağım: 1943 senesi kânunuevvelinin, yeni ismi ile «Aralık» ayının birinci günüydü, bir pazar günü; «El Gato» yâni «Kedi» isimli, Atlantikte işleyen, şirin bir vapurda muvakkat süvari Fernando mutad merasimle medenî nikâhımızı akdetti; her şey •tamam olmuştu. Las Palmas önünde demir attık. Ziyafet neş'e içinde gece yarısına kadar sürdü. Dostlarımız —Tayfur, Fernando, Andino ve Dolly— bizi yalnız bırakarak çekilmişlerdi. Hava durgun, ılık, hilâl şeklindeki ay tam gurup zamanı batı ufkunda görünmüş, süzülüp erimişti. Çam yeşili gökyüzünü yıldızlar noel ağacının şingülleri gibi süslemiş, pırıldıyorlar.

— Nil, dedim, hepsi tamam... Eksiğimiz kalmadı.

— Kaldı. Şimdi onu da bitireceğiz.

— Kalan nedir?

— Seni karaya götürecek olan motorun gelmesi...

— Geceyi Las - Palmas'da mı geçireceğiz? '— Ben değil, sen geçireceksin, güzelim...

'— Ne demek?

— Şu demek: Ayrılıyoruz artık! Vapurdan kaçmağa alışıksın -dır. Lâkin bu defa sevgilini ve

çocuğunu kaprisine uyarak sen arzunla bırakıp gitmeyeceksin; onlar seni yollayacaklar.

Nil'in sesi tokdu; sendelidim; ayağa kalktım. İhtar etti:

— Haydut tavrı takınmadan dinleyiniz; sertlik istemem. En küçük bir kabalık ederseniz haddinizi bildirecek tertibat alınmıştır. Evvelâ şu yüzüğü parmağımdan çıkarayım.

— Nil! Unutuyorsun ki evliyiz.

— Gülmeğe bile lüzum görmüyorum. Zavallı Tayfur Bey'in gece yarısı yatak odasında, korsan Fernando'nun bir kabotaj vapurunda kıydıkları nikâhlara bugün çocukları inandıramayız. Siz o kadar safçasma kandımız ki hiç bir kıymeti olmayan evraka dikkatlice bakmak lüzumunu duymadınız. Saflık mı? Hayır, nefsinize kof bir itimat! Eğer muhabbetim devam etseydi kendimi esirge-

meğe muvaffak olabilir miydim? Yatağıma yaklaştığınız vakit öğürtü gelir miydi? Rozalba'dan, Stella'dan sonra öğürmekten başka ne hissedebildirdim?

— Bütün bunları niçin yaptın? Mehîre yatından kaçmamın cezası, intikamı mı?

— Hayır... Kendini beğenmişin birine ders vermek için... Hem de bir eğlence olsun diye... Param çok, işim yok... Vakıt nasıl geçer?

— Yılan!

Başka söz bulamadım Zaten söz ne ifade eder? Fiiliyat lâzım, ; silâh lâzım, öldürmek ve ölmek lâzım. Ben bunları düşünürken Nil i dedi ki:

— Ha, unutmayayım efendim... Ölümüne pek sevindiğiniz, mirasına konacağınızı sandığınız Melik Hazretleri hamdolsun hayattadır. Satın aldığı Somers Köşkü'ne yakında selâmetle geliyor.

— Şirret!

— İşlediği günâhı bir daha hiç kimse ile tekrarlamamağa ahdetmiş olan sevgili Sultanına kavuşacak. Şehzadesine de!

— Ömer benim oğlumdur.

— Orası doğru ve işte doğru olduğundandır ki babasını yanından uzaklaştırıyorum. Fena dersler almasın diye... Kanındaki yetişir. Hem Mehîrî hanedanına yeni, meşru şehzadeler yetiştireceğim.

Elimi demin, usulca arka cebime uzatmıştım; artık"" rövolver avucumda! Hareketimi sezen Nil, omuzlarını silkti ve sükûnetle:

— Zahmet etmeyiniz, dedi, kurşunlar alınmıştır. Andino tedbirli bir adamdır.

Tabancaya sarılan elim, onu bırakarak kalbimin üzerine gitti. Öleceğimi ilk defa bu kadar

vuzuhla yakından, kat'i olarak anlamıştım. Fakat Nil'i öylesine seviyormuşum ki son nefesimi vermeden önce —yaptığı fenalığı unutarak— güzel yüzünü hafızama nakşederek ölmek istiyorum: Muhabbetle bakıyorum:

796 YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY Y Y V V YYY-YY NİLGÜN

— Sevgilim, diyebildim, sultanım, biricik Nilgün'üm! Ölüyorum galiba... Fakat ziyanı yok... Bana kendini saklamıştın... Bu saadet bin ömre bedeldi... Zaten o gecenin sabahı ölmeliydim... Ölmek de istemiştin...

Dedim mi? Yoksa sadece aklımdan mı geçirdim? Bilemiyorum. Ötesini hiç bilmiyorum. Karanlığa gömülmedim; etrafımı tatlı, kar gibi yumuşak dökülen bir nur tipisi kapladı. Meğerse ölüm böyle olurmuş, yahut âşıklar böyle ölürlermiş... Nur içinde!

Şu satırları kendim yazdığımı göre El Gato vapurunda ölmediğimi izaha lüzum yok. Ölmedim ve gözlerimi açıp da etrafıma bakındığım zaman karşımda Nil'i bulunca ölmediğime sevindim; gülümsedim bile... Zira bu Nil, perişan halde idi; dizlerime kapanmış, hıçkıra hıçkıra ağlıyor, birşeyler söylüyor fakat hıçkırıklar arasında söyledikleri anlaşılmıyordu.

Anlaşılmamakla beraber anlamıştım: Belli ki pişman. Belli ki demin onun bir oyununa daha gelmişim dediklerini ciddîye almak gafletinde bulunmuşum. Odadakiler birbirimize söyleyeceklerimiz olduğunu sezerek bizi başbaşa bıraktılar.

— Nü, dedim, o sözler yalandı, değil mi?

Hıçkırıklarını kesemiyor içini çeke çeke cevap vermeğe çalışıyor:

— Yalandı... Hepsi... Hepsi!

— Evliyiz, kocam seviyorsun, değil mi?

— Evet... Evliyiz... Seviyorum...

— Haniya üçten fazla yalan söylememeğe ahdetmiştin! Arka arkaya on yalan sıraladın, beni bitirdin.

— Cabası idi, onlar...

— Caba nedir? Nenin cabası?

— Yedi sene süren yalanların sonunu bir caba ile bitirmek is-

YYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYYY 797

tedim; fazla kuvvetli geldi. Hesaplayamadım. Az daha öldürüyordum seni...

— Ölseydim ne yapardın?

— Cebindeki tabancayı alır, kendimi hemen vururdum.

— Tabancanın kurşunlarını Andino çıkarmamış mıydı?

— Çıkarmamıştı; oracıkta uyduruverdim; bereket inandın. Artık yalan yok, cabası da, sürpriz de, öğürtü de... Hiç biri! Zaten bu son oyunu senin nikâh kâğıtlarını yırtacak gibi yaptığın gece çektiğin azaba karşılık olarak hazırlamıştım.

Nilgün birdenbire değişti; kaşlarının uçları bükülerek kısa bir düşünce hali geçirdikten sonra dedi ki:

— Sevgilim ben seni pek güçlkle kazandım. Anladığım mânadaki aşkla elde edilmesi imkânsız bir erkektin. Nelere katlanmadım! Güzelliğim yetmezdi; ancak zekâmın kuvvetiyle daima merakını çekerek, bir muamma görünmeğe çalışarak yıllarca uğraştım. Zamanın kadını, erkeği fethetmek için bin bir marifet göstermeğe mecburdur; cinsî cazibe, hele cazibesiz güzellik kâfi gelmiyor. Bir canbaz kızı gibi hem tel üstünde taklak atmak, çemberlerden geçmek, boşluklarda uçmak, hem de bu hünerleri estetik şekillerde yapmak lâzım. Hareket ve heyecanın arkasını kestiğimiz zaman çarçabuk hiç oluveririz. Eğer ben olduğumdan daha zekî, esrarlı, kâh kaypak, kâh yapışkan, bazı defa kaçan, bazısında arkadan kovalayan ve her zaman şüphe uyandıran bir hüviyette görün-meseydim, öyle bir taktik kullanmasaydım, yedi yıldır peşimde koşar mıydın? Denizler,* çöller aşar, "bir tehlikeden öbürüne can atar mıydın? Hepsini bilerek, düşünerek, hazırlayarak yaptım... Zira...

— Zira?

— ...Tek erkek sevmeğe ve bu erkeği benimki kadar kuvvetle kendime âşık etmeğe ahdetmiştim. Bak, işte muvaffak oldum; aşk hassasından mahrum bir... Bir...

— «Bir kadın avcısı» diyeceksin galiba?

— Hayır... Daha sert bir tâbir bulacağım: Bir kadın haydu-

798

dunu saçlarıma esir ettim; kul köle yaptım. Ama ben daha önce Heliopolis otelindeki baloda gördüğümünden beri senin esirindim, sevgilim! Azat kabul etmez esirin! Kucaklaşana... Ne duruyorsun? Benden başka birini mi düşünüyorsun yoksa?

— Evet, Nil... Senden başka birini düşünüyorum. Fakat o düşündüğüm gibi sensin, hem de ben, hem de başkası... Bizim devamımız: Nilgün'ün oğlu!

— Niçin bir de Nilgün'ün kızı olmasın?

Maceramızın sizleri alâkadar eden kısmı okuduğunuz şu satırlarla bitiyor. Ötesi karımla benim aramda kalması lâzımgelen bir aile, mahrem bir karı koca hayatıdır. Yazılmasına artık ne din, ne de cemiyet terbiyesi izin verir.

Sene 1950...

1943 yılında, yâni El Gato vapurundaki sahneden beri ilk defadır birbirimizden hiç ayrılmadan yaşamaktayız. Neredeyiz, şimdi? Mapa'da mı? Somers Köşkünde, yahut Seylan Adasında mı? Hayır! Memleketimizde, hattâ istanbul'dayız. Fakat siz bizi göremiyorsunuz. Zira buranın sosyete hayatına karışmıyoruz; ne gazinolarına, ne kulüplerine, ne balolarına, ne de plajlarına gidiyoruz.

Eğer bazı defa bir konserde veya bir kır kahvesinde aksaçlı bir adamla çok güzel bir genç kadına rastlayıp beğeniyorsanız, yaş farkına rağmen birbirlerine nasıl da tutkun olduklarını anlayarak şaşıyor, meraka düşüyorsanız, o çift biziz.

Maceralarını okuduğunuz ve hoşlandığınız delişmen âşıklar onlardır. Bin güçlülle nihayet kavuştukları rahatlarını bozmamak lâzım...

SON

SÜMBÜL BASİMEVİ İSTANBUL ----- 1975